

מעשה שליח

ההצגות עם ישראל
ולוחות שילה סעודו
ומשפחתו היו

הלכות יום הכיפורים - עמוד 14
אגדות חז"ל - יוצה הנביא - עמוד 68

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה
העומדים בין בנים ובין ביבשה המקום ירחם עליהם
ויוציאם מצרה לרוחה ומואפלה לאורה ומשעבוד
לגאולה השתא בעגלא ובזמן קריב, ונאמר אמן.

וילך יום הכיפורים			
י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש
18:14*	18:13	18:14	18:14
19:04	19:02	19:03	19:04
19:48	19:44	19:46	19:46
לוחות 40 דקות - 17:54			

האזיב כללון מוקדש:

מפיץ יקר, ניתן להקדיש אישית את הגיליון. (ראה הסבר בעמוד 2)

משכן שילה

אודות

- עמותת 'משכן שילה' פועלת להפצת והעצמת התורה והחסד וזיכוי הרבים ברחבי הארץ, ללא מטרת רווח.
- העמותה חרטה על דגלה עשייה תורנית באהבה ואמונה, בדרך ישראל סבא, לאחדות וקירוב לבבות בית ישראל לאבינו שבשמיים.
- העמותה מנהלת בהכוונת גדולי ישראל ואינה מקיימת במה פוליטית או עסקית.
- התרומות המתקבלות בעמותה מהפצת הגליונות והשתתפות בזיכוי הרבים, מיועדות לכלל פעילויותיה המוצהרות של העמותה למימוש מטרותיה בהפצת והחזקת תורה וחסד ברחבי הארץ.
- בתקופה זו, אנו בהליך מתמשך של גיוס תרומות להקמת המרכז הרוחני - 'משכן שילה', בגן יבנה, שיהיה בעה"י משכן לשכינה ומגדלור תורני להפצת תורת ה' בעולם.

יחזון

"הנה ימים באים נאם ה' והשלחתי רעב בארץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דברי ה'".
יהא רעוא מן שמיא שנוכה לאקמא שכינתא מעפרא, לקדש את שמו יתברך בעולם כולו, לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו, ללא פניות אישיות או מטרות כבוד, על ידי הפצת תורה ומעשים טובים מתוך אחדות אמיתית, אהבת ה' ואהבת ישראל.

לתרומות

- בנק לאומי (10) סניף 932
- מס' חשבון: 53090068
- מס' עמותה: 580560803
- לעמותה סעיף 46 לצורכי מס הכנסה.
- ניתן לתרום בכרטיס אשראי.
- קוד מוסד להקמת הרשאה לחיוב חשבון בבנק: 53483
- ניתן לתרום גם דרך 'נדרים פלוס'.
- כתובת למשלוח דואר: ת.ד. 8038 אשדוד, מיקוד: 70800

דקבלת קופת הצדקה של 'משכן שילה' נא ליצור קשר טלפוני.

אשרות להקצא אשית בעסר רחליון:

מאקום צ' בעסר ינתן להקצא הקצא אשית (בכרפ י א"י מרכקות מטכמות) לביוריים - 073-2224999 לווה 0

פקס: 077-444-8-666

לפניות ולקבלת הגיליון במייל: A073224999@gmail.com

לעילוי צעמית מו"ר הרה"ג רבי שמואל צוברי זצ"ל מרא דאתרא - ון יבנה נלב"ע ז"ך תשרי ה'תש"פ תנצב"ה

בס"ד

לקוראי 'משכן שילה' ולכל בית ישראל היקרים!

בְּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן, "יום כְּפָרִים הוא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם", נאחל לאחינו בכל מקום שהם: יקום פּוֹרְקָן מִן שְׁמִיא, מְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְסִיעָתָא דְשְׁמִיא, שִׁיתַּבְטְלוּ מֵעֲלֵינוּ כָּל גְּזֵירוֹת קִשּׁוֹת וְעוֹנְשֵׁין, וְשֹׁאֵר מֵרַעִין בִּישֵׁין. יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ, שִׁימְחֹל לָנוּ עַל כָּל חֲטָאֵינוּ, וִיתִקֵּים בָּנוּ: "כִּי אַתָּה סוֹלֶחַן לְיִשְׂרָאֵל וּמוֹחֵלֵן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל". וְנִזְכֶּה לְהִיטָהָר וּלְרֵאוֹת בְּמַהֲרָה אֶת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל נִכְנָס בְּבִגְדֵי לְבָן אֶל הַקֹּדֶשׁ, יוֹצֵא בְּשָׁלוֹם בְּלִי פֶגַע, כְּאֶהֱל הַנִּמְתַּח בְּדְרֵי מַעְלָה. וִיְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ, שְׁיִמְלֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ בְּכַבּוֹד, "וְיָדַע כָּל פְּעוֹל כִּי אַתָּה פֹּעֵלָתוֹ. וְיָבִין כָּל יָצוֹר כִּי אַתָּה יִצְרָתוֹ". וִיְהִי רָצוֹן שִׁיתִּקֵּים בָּנוּ: "לֵךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךָ וְשִׁתָּה בְּלֶב טוֹב יֵינֶךָ, כִּי כָּבֵד רָצָה הָאֱלֹקִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ".

בהזדמנות זו נבקש מכם סליחה ומחילה אם חלילה נפגע משהו מאיתנו.

אנו אוהבים כל יהודי באשר הוא, בכל ליבנו.

בברכת גמר חתימה טובה,

סמות
משכן שילה

יום הביפורים

כניסה יציאה ר"ת			
י-ם	18:08	18:58	19:40
ת"א	18:06	18:56	19:37
חיפה	18:07	18:57	19:38
כ"ש	18:08	18:57	19:39

זמני היום

ירושלים	תל אביב	חיפה	באר שבע
ה' תשרי - י"ב תשרי	ה' תשרי - י"ב תשרי	ה' תשרי - י"ב תשרי	ה' תשרי - י"ב תשרי
5:12	5:18	5:16	5:22
5:19	5:25	5:23	5:29
6:29	6:37	6:30	6:39
8:51	8:55	8:53	8:56
9:27	9:31	9:29	9:31
10:28	10:31	10:29	10:30
12:30	12:32	12:29	12:30
13:01	13:02	13:02	13:00
17:32	17:31	17:32	17:24
18:33	18:31	18:33	18:24
18:48	18:46	18:47	18:38

בהרה! לעניין זמני טלית ותפילין ראוי להמתין עד 60 דקות לפני תנאי בקיין ועד 50 דקות לפני תנאי בחורף. כמו כן, ראוי להמתין ולהקדים כ - 10 דקות לפני זמן השקיעה המופיע בלוח.

פרשת וילך

הפטרה: "שובה ישראל"
ה' תשרי ה'תשפ"ו
שנה ד' לשמיטה
שנת מעשר שני

השבת הלימוד היומי

בבלי זבחים יג
ירושלמי סוטה כ
משנה מנחות ח, ג
הלכה שו"ע א"ח ע"ד, ג

הומנים עפ"י לוח 'אור החיים'

073-222-4-999

טלפון רב קווי

לנצל את הימים

"וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֵּן מֶאֱהָ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֶנֶכִּי הַיּוֹם לֹא אוֹכֵל עוֹד לָצֶאת וּלְבֹא" (דברים לא, ב).

בטרם ימים פונים

עלינו לזכור, מגיע זמן בחיים שנקרא 'להיות בן מאה ועשרים', והאדם שוב אינו יכול לעשות ולפעול כבעבר, הוא נאלץ להפסיק. זה יכול לקרות גם לאדם גדול, שזכה בימי חייו להגדיל תורה ולהאדירה - גם הוא עלול להגיע לימים שבהם "לא אוכל עוד לצאת ולבוא", ואין בכוחותיו להמשיך ולהשיג עוד מעלות בעבודת ה', כפי שהיה רגיל במשך כל שנות חייו.

מי לנו גדול ממשה רבינו שזכה להגיע למדרגות שאף ילוד אישה בעולם לא זכה להגיע אליהן הוא עלה לשמיים ולמד תורה - 40 יום ו-40 לילה - עם הקב"ה. הוא למד שם לא רק את פשטות התורה, אלא גם את פנימיותה, סודותיה העילאיים ומכמניה הכבירים. וגם הוא - המובהר שבמין האנושי - אומר לבני ישראל: "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא", כואב לו שהוא כבר איננו מסוגל להמשיך ולהשיג מצוות.

במשך חייו הגיע לשיא המעלות, וצבר מצוות לרוב, ויש לו חלק בכל התורה שקיימו כל ישראל בזכותו, וגם בכל מה שהם עתידים לקיים בדורות הבאים אחריו, אך מכל מקום הוא לא מסתפק בכך, הוא רוצה עוד! כי אוהב מצוות לא ישבע מצוות, ואוהב תורה לא ישבע תורה. האהבה לתורה ולמצוות גורמת לכמיהה תמידית, בלתי פוסקת לעוד ועוד הזדמנויות קיום. כבר דרשו חכמינו זיכרונם לברכה (מכות י) את הכתוב (קהלת ה) "אֲהָבָה קֶסֶף לֹא יִשְׁבַּע קֶסֶף", שהכוונה למצוות ולמשה רבינו.

משה רבינו פונה לעם ישראל ואומר להם: **אומנם אני אינני יכול לצאת ולבוא - אבל אתם יכולים! תנצלו את הזמן!** תרצו ללמוד תורה! לבית הכנסת! לקיום מצוות! כל אדם צריך לשאול את עצמו: מה אני עושה בחיים שהקב"ה נתן לי? האם אני מנצל אותם או חלילה קובר אותם? יש בני אדם שמסתובבים בעולם, ונראים חיים לכל דבר, ולמעשה הם קוברים את עצמם עמוק, בכל רגע שחולף.

אוי! כמה הם עתידים לבכות ולהתחרט! **'היו לנו שפע הזדמנויות פז - ולא ניצלנו אותן'**. כמה חבל שהבקיות האלה תהיינה בזמנים שבהם כבר יהיה מאוחר מדי כדי לתקן...

מעלתו של האיש החי היא בהיותו שולט על גופו. יש לו יצר הרע, הגוף מושך אותו למלא את תאוותיו - והוא מצליח להתגבר. זוהי המעלה המובהקת, אדם מגיע לשיאו כאשר הוא עומד בפני ניסיונות וקשיים ומתגבר עליהם, אולם כשמוגיע לימים שבהם

אינו שולט יותר על גופו ונשמתו, הוא כבר לא נמצא במעלתו! זהו שאמר להם משה: "לא אוכל עוד לצאת ולבוא" - משה משתוקק לאותם ימים שבהם היה עליו לעמוד ולהתייגע, כדי לשלוט על גופו ונשמתו. כל צער, טרחה, התגברות ועמידה בניסיון יקרים וחשובים מאוד! השליטה על תאוות הגוף - זוהי מעלתו האמיתית של האדם.

זהו שקורא משה לבני ישראל, לנצל את הימים שיש בהם עדיין הכחות ללמוד תורה ולקיים מצוות, תוך התגברות על היצר הרע ועמידה בכל הקשיים והניסיונות הנלווים.

חובת התשובה

הדברים אקטואליים במיוחד לתקופה הזאת של השנה, לעשרת ימי תשובה. בימים אלו הקדוש ברוך הוא נמצא קרוב אלינו. דרשו חכמים זיכרונם לברכה (ראש השנה יח) על הכתוב (ישעיהו) "דַּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמְצָאוֹ קִרְאֻהוּ בְּהִיטּוֹ קְרֹב", שהכוונה לעשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. יש לנו הזדמנות פז לבקש מחילה מהקדוש ברוך הוא על שמיטנו מערכו, וימינו פשוטה לקבל את תשובתו באהבה וברצון. בימים אלו, מי שאינו שב בתשובה - עונשו גדול שבעתיים, שכן בכך הוא מזלזל בהזדמנות שהקדוש ברוך הוא נתן לו, ולא מתייחס אליה.

רבינו יונה בספרו 'שערי תשובה' (שער א) הביא על כך משל: משל לכת של לסטים שחבשם המלך בבית האסורים, וחתרו מחתרת (חפיו חפירה), פרצו ויעבורו, ונשאר אחד מהם. בא שר בית הסוהר, וראה מחתרת חתורה, והאיש ההוא עודנו עצור. ואז היכה אותו במטהו, ואמר לו: "קשה יום, הלוא המחתרת חתורה לפניך, ומפני מה לא מיהרת להימלט דרכה על נפשך?"

אותו האחד שלא ברח, מזלזל הוא בחומרת המאסר. לא אכפת לו מהייסורים שיהיה עליו לסבול שם, אם היה מעריך נכון את עוצמת הייסורים שביד המלך להענישו שם, גם הוא היה בורח. וכמוהו בדיוק הוא זה שאינו שב בתשובה, בימים אלו הקדוש ברוך הוא מאפשר לכל יחיד לברוח! לשוב בתשובה! ומי שלא מנצל את ההזדמנות לברוח, סימן שהוא לא מעריך נכון את מה שעלול לקרות לו כתוצאה מהעבירות שעשה.

הקדוש ברוך הוא הוא אבינו, ואבא סולח לבניו באשר הם. אם נבקש ממנו רחמים - מובטח לנו שיקבלנו בחזרה אליו, באהבה וברצון!!

(משכני)

לוח הודשי

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
כט ערב ראש השנה	א א' דראש השנה	ב ב' דראש השנה	ג ג' דראש השנה	ד ד' דראש השנה	ה ה' דראש השנה	ו ו' דראש השנה
אין אוסרים תחנון	תחל שנה וברכותיה	ט ערב יום הכיפורים	י יום הכיפורים	יא אין אוסרים תחנון	יב אין אוסרים תחנון	יג אין אוסרים תחנון
יד סוף ברכת הלבנה בערב כל הלילה ערב חג הסוכות	טו חג הסוכות	טז א' דחול המועד יר"ט שני של גלויות	יז ב' דחול המועד	יח ג' דחול המועד	יט חול המועד	כ חול המועד
כא הושענא רבה	כב שמיני עצרת שמחת תורה משיב רוח במוסף	כג אסור תג יר"ט שני של גלויות	כד אין אוסרים תחנון	כה אין אוסרים תחנון	כו שבת מוכרים	כז שבת מוכרים
כח אין אוסרים תחנון	כט ערב ראש חודש חשוון	ל דראש חודש חשוון	א' דראש חודש חשוון	ב' דראש חודש חשוון	ג' דראש חודש חשוון	ד' דראש חודש חשוון

תפילה לפני ואחרי הלימוד

לפני לימודו יאמר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁלֹא יֵאָרֶע דְּבַר תְּקֵלָה עַל יָדֵי, וְלֹא אֶפְשֵׁל בְּדַבֵּר הַלָּכָה, וְיִשְׁמָחוּ בִּי חֲבֵרֵי, שְׁלֹא אֶמְרַע עַל טָמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל טְהוֹר טָמֵא, וְלֹא עַל מֵתָר אֲסוּר וְלֹא עַל אֲסוּר מֵתָר, וְלֹא יִפְשְׁלוּ חֲבֵרֵי בְּדַבֵּר הַלָּכָה וְאֶשְׁמַח בָּהֶם. כִּי יִי יִתֵּן חֶכְמָה מִפִּי דַעַת וְתַבּוּנָה. גַּל עֵינֵי וְאַבְיֵטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ.

אחרי לימודו יאמר:

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁשַׁמְתָּ חֻלְקֵי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְלֹא שַׁמְתָּ חֻלְקֵי מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׁאֲנִי מְשַׁכֵּם וְהֵם מְשַׁכֵּמִים. אֲנִי מְשַׁכֵּם לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מְשַׁכֵּמִים לְדַבְרֵי בְטָלִים. אֲנִי עֹמֵל וְהֵם עֹמְלִים. אֲנִי עֹמֵל וּמִקְבֵּל שָׂכָר וְהֵם עֹמְלִים וְאֵינָם מִקְבָּלִים שָׂכָר. אֲנִי רֵץ וְהֵם רָצִים. אֲנִי רֵץ לְחֵי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רָצִים לְבָאָר שְׁחַת. שְׁנֵאָמַר "וְאֵתָה אֲלֵהֶם תוֹרֵם לְבָאָר שְׁחַת. אֲנִי דְמִים וּמִרְמָה לֹא יִחָצוּ מֵיָהֶם, וְאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ".

תפילה לשלום חילי צה"ל

מי שבורך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך את כל חילי צבא ההגנה לישראל. אנשי פחות הבטחון ומחות ההצלחה. העומדים על משמר ארצנו וערי א-להינו. מנבול הלכנו ועד מדבר מצרים. ומן הים הגדול עד לבוא העירבה ובכל מקום שהם. בפישה באויר ובקום. יתן יי את אויבנו תקמים עלינו נגפים לפנינו. הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו מכל צרה וצוקה. ומכל נגע ומחלה. וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם. ידבר שוואינו תחתיהם. ויעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון. ויקים בהם הכתוב: "כי יי א-להים ההלך עמכם. להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם" (דברים כד, ו) ונאמר: "אמן"

דברי תורה לסעודות

מתורת ה'אור החיים' הקדוש
רבינו יוסף בן עמר זצ"ל

שו"ת בהלכה מאת הראשון לציון
מרן הגאון רבינו עובדיה יוסף זצ"ל

לעוף אל ע"ל

(אמור), שכתב בלשונו הטהורה: "וקניית מדרגת בחינות הקדושות הלא הוא... לצד התעצמות באמצעות עסק התורה, וכמו שכתב בזוהר הקדוש (ח"ג צא): כי האדם יכול להשיג מה כפי התעצמותו בתורה, אפילו יהיה במדרגה שאין למטה ממנה, אם יטרח - ישיג הדרגות עליונות כפי שיעור היגיעה!"

כלומר הדבר תלוי באדם עצמו: אם יעסוק בתורה בעמל וביגיעה, הרי שמכחה של תורה יזכה להעפיל ולטפס מעלה מעלה, כי התורה הקדושה יש בה כח להצמיח את האדם בתורה ויראת שמיים, שהרי כבר אמרו חכמים (ברכות ה) על הפסוק (משלי כג, ה): "וגביר קשף יגביהו עוף" - ואין "עוף" אלא תורה, כי התורה נותנת לאדם יכולת לעוף ולהמריא אל על בעבודת ה'.

לקדש בעצמם. אומנם לדעת הפרי חדש ועוד, יכול הוא להוציא אחרים ידי חובה גם אם הם יודעים לקדש בעצמם, וכן הוא המנהג, ובמקום מנהג אין לחוש לספק ברכות. ומכל מקום נכון שאדם שיודע לקדש - יקדש בעצמו, מאשר ישמע מחבירו המקדש בשבילו ואינו יוצא באותו קידוש לעצמו.

"קנייתו וקנייתו וקנייתו וקנייתו וקנייתו... לעשות את כל דברי התורה הווא" (רבינו יוסף בן עמר זצ"ל).

חכמי המוסר קובעים כי ביכולתו של כל יהודי להגיע למדרגה גבוהה ביותר ברוחניות, וכל יהודי אשר מתחיל להתחזק וצועד צעד אחר צעד בעבודת ה', עליו לדעת כי יש לו את הכח להעפיל מעלה. ואם תיכנס בליבו מחשבה שהוא אינו יכול להגיע לשום הישג או מעלה ברוחניות, מפני שהוא חושב כי הוא איש פשוט וחלש, מחשבות אלו בטעות יסודן, כי בכחו של כל יהודי להגיע למדרגות גבוהות. אדרבה, משמיים תובעים מכל אדם להגיע להישגים, כיוון שהיכולת להגיע לכך היא ביד כל אחד, וכמאמר חכמינו ז"ל: "חייב אדם לומר - מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי!"

אך הבה ונשאל: האם יש עצה טובה שבעזרתה יוכל האדם להעפיל מעלה? תשובה לכך מצאנו בדברי קודשו של מרן ה'אור החיים' הקדוש זצ"ל

שאלה: האם רשאי לקדש לאחרים כאשר הוא עצמו אינו יוצא בקידוש זה?

תשובה: אדם המקדש לאחרים כדי להוציאם ידי חובה, והוא עצמו אינו יוצא באותו קידוש, כגון שבדעתו לקדש לעצמו ולאכול במקום אחר, או שכבר יצא ידי חובת קידוש קודם לכן, לדעת מרן השולחן ערוך (ד, ט) - יכול לקדש לאחרים רק אם אינם יודעים

שו"ת בהלכה

מתורת ה'בן איש חי'
רבינו יוסף חיים זצ"ל

להתהלך בארץ החיים

ראש המדרגות... ובוודאי אקבל 2,000 זהובים בשכרי". השכים האיש אל המלך וסיפר לו את חלומה עליו, והנה הורה המלך בכעס: "קחו אותו ותנו לו מכות נאמנות!" תמה האיש ושאל: "היכן הצדק? והלא סיפרתי מעין החלום שסיפר חב"ר, ומדוע הוא קיבל ממון מאת המלך, ואילו אני אקבל עונש?" השיב לו המלך: "השכן שלך בישר לי בשורה טובה, שהרי ראה אותי בחצי נקם המדרגות, כלומר שעם כל כבודי ומעמדי עדיין יש לי להעפיל ולעלות מעלה מעלה, ואילו אתה חלמת שאני ניצב ועומד בפסגה, והרי משם רק נופלים, כי משם אין לאן לטפס ולעלות!"

"וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן מֶאָרָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנִי הָיוֹם" (דברים לא, כב).

כתב רבינו הבן איש חי זצ"ל בספרו 'עוד יוסף חי' (פ' ד): לעולם צריך האדם לשאוף ולהתעלות מעלה מעלה כדוגמת האש הבוררת בעז, ולעולם אינה יודעת מנוחה, אלא היא מרצדת ומטפסת לכל עבר, ובעצם דבר זה אמר משה לישראל: ראו, הנה הגיע יומי האחרון עלי אדמות, ועדיין אני הולך ומתעלה ממדרגה למדרגה.

ומעשה באדם אחד, שראה בחלומה שהמלך עולה ומטפס 500 מדרגות ועדיין לא הגיע אל החצי... השכים האיש ובא אל המלך וסיפר לו את חלומה. לשמע דבריו נתמלא המלך שמחה מרובה, ואף הורה לתת לאיש בשכרו אלף זהובים.

כששב הלה אל ביתו פגש בשכנו וסיפר לו את הדבר... מיד חשב האיש בליבו ואמר: "אלך אף אני אל המלך, ואספר לו שראיתי אותו שהגיע אל

שאלה: מה הן ההלכות שנאמרו בכוס של קידוש?

תשובה: כוס של קידוש לכתחילה צריכה להיות שלימה, לא שבורה ולא סדוקה, ואין זה מעכב. וצריך כוס שמכילה לפחות 'רביעית לוג' שהיא 81 גרם. ואם אינה נקיה היא צריכה 'שטיפה' מבחוץ והדחה' מבפנים. ועל פי הסוד טוב לשוטפה ולהדיחה גם כשהיא נקיה.

שו"ת בהלכה

הכוס צריכה להיות 'מלאה' יין, וכן צריכה להיות 'שלימה' ולא פגומה (כאשר שתו מן הכוס היא 'פגומה', ויכול לתקן את הפגומה' על ידי שמוסיף מעט יין או מים), ובדיעבד בכוס שאינה מלאה, או פגומה, אינה מעכבת, ובתנאי שנשארה בכוס רביעית יין (81 גרם). ומעיקר הדין כוס חד-פעמית העשויה מפלסטיק או נייר, נחשבת ל'כלי וכשרה לקדש עליה. אומנם משום 'זה אֶלִי וְאֶנְהוּ - התנאה לפניו במצוות', טוב לקדש בכוס חשוכה ונאה.

תוכן זמ

26	יום שפתון	43	ידיד נפש	23	ברוך א-ל עליון	29	אשור שירה	27	אנדלך א-לחי
17	יוצר מיד	20	ידיד השכחת	22	בתי צאי	18	אשיר לא-ל	47	אדון עולם
22	יחיד א-ל דגל	21	תלומה	28	נואל יבוא	35	אשיר לך ארץ חמדה	24	אל גליל
30	יחיד דם	46	א-ה אכסף	18	דוד יקרא	32	אשיר לכבוד חברים	39	א-ל מאד נעלה
39	יעלה יעלה	19	י-ה רבון	36	ואמרתם ה' לך	31	אשיר שירה וזמרה	34	א-ל עד לי לעד
16	יפה ותקמה	39	יהי שלום בחילינו	22	זהו א-ל וגואלי	31	אשירה נא	13	אליך אקרא י-ה
40	ישמח חתני	33	ידוד לך רעיוני	35	זקן יושב בשיבה	20	בוכרי ימים ימימה	33	אללא אימלאלי
28	ישמח משה	14	ידוד רעיוני	13	חביבי	29	בן אדם	19	אעופה אשכונה
12	כי אשמרה שבת	26	יום זה מכבד	21	חיש חיש	37	בר יוחאי	30	אערך מהלל גבי

דה והלכה ת השבת

מתורת ה'אביר יעקב'

רבינו יעקב אביחצירא זצ"ל

דרכי תשובה!

דברי תורה לסעודות מאת:
הרה"ג שמעון יוחאי יפרח שליט"א

לכן המילה 'תשובה' היא ראשי תיבות של המילים:
"שבר תישבר הרוח במחשבה ובמעשה", להורות וללמד שעיקר התשובה
הרצויה היא שהאדם החוטא יכניס ענווה ושפלות רוח אל ליבו, ויהלך
בשיברון לב על שעשה נגד רצון ה' יתברך, ועתה ראוי הוא להיות קרוב
לה' יתברך.

ומעשה היה ביהודי הולל ופוחז שהגיע באחד הימים לפני אחד מצדיקי
הדור, וכולו שבור ורצון על חטאיו ופשעיו, והייאוש קינן בליבו. פנה אליו
הצדיק ואמר: "דע לך כי כבר זכית לשבור ולהסיר טומאה רבה מליבך!"
"הכיצד?" - תמה האיש - "והלוא עדיין לא עשיתי תשובה?"

והצדיק השיב: "שיברון הלב ושפלות הרוח שדבקו בך, בכחם שיברת
את כחות הטומאה והרוע שדבקו בך, ועתה לא נותר לך אלא לשנות דרך
ולצעוד בדרך הישרה!"

"שֹׁבֵת וְיִשְׂרָאֵל עַד יְיָ אֱלֹהֵינוּ... קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשִׁבוּ אֶל יְיָ" (מגן
ההפטר, השע"ד, ב-ג).

כתב הצדיק רבי יעקב אביחצירא זצ"ל: בשעה שהאדם חוטא ונכשל
בעבירה, הרי שאז נדבקת בו רוח של טומאה וכחות הטומאה אווזים
בנשמתו, והם מכניסים בו רוח של גאווה ושטות והולך הוא מדחי אל
דחי, והקב"ה מואס בו ומרחיקו ממנו מפני הגאווה שדבקה בו, ה' יצילנו.
ומה יעשה האדם? יעשה תשובה ויתחרט על מעשיו הרעים, ואז ייכנסו
בליבו הכנעה ושיברון לב, ובעזרתם הוא משבר את רוח הגאווה והשטות
שאחזו בו ומסלק אותן מליבו ונשמתו, ובכך הוא נעשה רצוי
לפני ה' יתברך, שהרי נאמר: "לִבִּי
נִשְׁכַּר וְנִדְבָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה".

זה, ויצאו ידי חובה, ואין להקל כשיטה זו.
שאלה: האם ראוי שיטעמו גם
השומעים מלבד המקדש?

שו"ת בהלכה

תשובה: מצווה מן המובחר שכל השומעים יטעמו
מכוס הקידוש טעימה כלשהי, מפני חיוב מצווה, ומכל
מקום אם יש חשש היזק של הידבקות בחולי, או שהוא
אסטיס ואינו יכול לטעום מכוס של אחרים, אינו צריך
לטעום מן הכוס.

שאלה: האם צריך לטעום מהכוס של
הקידוש?

תשובה: המקדש צריך שיטעם 'כמלוא
לוגמיו', שהוא 'רוב רביעית' (41 גרם), ואם לא טעם כשיעור
זה לא יצא. ובדיעבד יטעם אחד מהשומעים כשיעור זה
ויוצאו כולם ידי חובה. אבל לכתחילה אין ראוי לקדש
ולסמוך על טעימת אחר, ולכן מי שיכול לטעום מלוא
לוגמיו יעשה הוא את הקידוש.
יש אומרים שמועיל גם לצרף את טעימת כולם לשיעור

מתורת החסידות רבינו ה'בעל שם טוב' ותלמידיו זצ"ל

כמה ה' אוהב אותנו?

לשון הרע וגנות על איש מישראל!"
ופעם הגיע דרשן לעיירה מעז'יבוז - מקום משכנו של הבעל שם טוב
זצ"ל, ותוך כדי דרשתו דיבר בגנותו של ישראל, וקם אחד מתלמידי
הבעל שם טוב והפסיק אותו מדרשתו. הלך אותו דרשן אל הבעל שם טוב
והתלונן בפניו על התנהגותו של אותו תלמיד. שאל הצדיק את התלמיד:
"מדוע עשית כך, להפריע לדרשן זה מלדרוש?"

והתלמיד השיב שעשה כן מפני שדרשן זה דיבר במהלך דרשתו בגנותו של
ישראל, ודבר זה חרה לו מאוד!

לשמע דבריו נפנה הצדיק אל אותו דרשן ואמר לו: "נאמר בפסוק (משלי
ג, יא): "מוסר יְיָ בְּנִי אֶל תִּמְאָס" - כלומר הקב"ה אומר להם לחכמים
ולדרשנים: דברי מוסר יכולים אתם לתת לבני ישראל, אך היזהרו שלא
תמאסו את בניי ואל תדברו בגנותם!"

הבה ננצור את לשוננו מלדבר רע על ישראל, ונזכה לאהבת ה'.

ואם הפסיקו לאחר שכבר טעם המקדש - נחלקו בזה הפוסקים
אם צריכים לחזור ולברך הגפן, ולהלכה אינם צריכים לברך, וטוב
שיהרהרו הברכה בליבם.

שאלה: מה הדין אם קידש ונשפכה תכולת הכוס קודם שטעם?

תשובה: המקדש על הכוס, וקודם שטעם נשפך היין, ימזוג מיד עוד כוס, ויברך
עליה שנית בורא פרי הגפן, וישתה. ואם בשעה שקידש היה בדעתו לשנות
מהיין שלפניו, ימזוג כוס נוספת בלא לברך וישתה.

שו"ת בהלכה

שאלה: מה הדין אם הפסיקו בדיבור בין הקידוש
לטיעמה?

תשובה: מי שקידש על הכוס, וקודם שטעם מן היין הפסיק
בדיבור (שינוי מצורך הקידוש או הסעודה), יחזור ויברך 'בורא פרי הגפן' וישתה. ואינו
צריך לחזור ולברך את ברכת הקידוש.
ואם השומעים הפסיקו בדיבור קודם שטעם המקדש, צריכים לברך בורא פרי
הגפן, אם ירצו לשנות מן היין.

זמירות

שירי תימן (דיוואן)

אֲדוֹן הַכֹּל 56
אֲרֵבֶת הַדֶּסֶה 59
אֲוֶדָה לָךְ 58
אֵילֵת חֵן 59
אֵם נִנְעֵלוּ 57
אֲשָׁאֵל אֱלֹקִי 57
חֹס אֶ-לֹהֵי 61
יְדַעְתִּי 60
יִשְׁקָךְ 57
לִפְלֹחַ הָרִמּוֹן 58
מִי נִשְׁקָנִי 60
סִפְרֵי תִמְחָה 61
קִרְיָה יְפֹהֲפִיחַ 58
שֶׁ-דִּי אֶקְדֵּר נָא דִּי 60
שִׁמְעֵה אֶל- 56

תִּשְׁבִּי צוּר לִבִּי 27
שִׁירֵי שְׁמֹחֹת 38-40
שִׁירֵים לְסַעֲדָה שְׁלִישִׁית 41-47
שִׁירֵים חֲסִידִים (לפי א-ב) 48-55

נִגִּילָה הַלְלוּהָ 12
עֲדֹנִי א-ל חֵי 15
עַל אֲהַבְתִּיךָ 34
עַת דּוֹדִים כֻּלָּה 40
צוּר מְשִׁלוֹ אֶכְלֵנוּ 27
רָפָא צִירִי 25
שְׁלוֹם לִבִּי דוּדִי 21
שִׁמַּח בְּנֵי 14
תוֹרַת אֲמֶת נִתֵּן לָנוּ 29
כֹּל מְקֻדֵּשׁ 45
לֹא-ל מְרוֹם 35
לְדוֹד שִׁיר וּמְזֻמֹּר 24
לִכְבוֹד חֲמֶדָה לִבִּי 38
לְשׁוֹלֶכֶת שׁוֹבֵי רֵנִי 24
מִה יִדְיוֹת 25
מִל א-ל וְגִדְלוּ 15
מִנּוּחָה וּשְׁמִיחָה 17
מִקְהֻלֹת עַם 40

"בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא" (דברים לא, ב)

לצאת ולבוא - בדברי תורה, מלמד שנסתמו ממנו מסורות ומעיינות חוכמה (רש"י).

חכמינו זיכרונם לברכה (שבת ז) מספרים כי ביום שבו אמור היה דוד המלך להסתלק מהעולם הזה ישב ועסק בתורה, ולא יכול היה מלאך המוות להתקרב אליו, עד שמצא עצה להפסיקו ממשנתו.

ורש"י פירש שם: שהתורה מצילה ממוות, לפי שנאמר בתורה: **"פי חיים הם למצאיהם"**. אף משה רבינו עליו השלום, בהיותו דבוק במעיינות החוכמה, לא יכול היה מלאך המוות להתקרב אליו, עד שנטל ממנו ה' יתברך שמו את מעיינות החוכמה, ורק אז שלטה בו ידו של מלאך המוות.

(שואל ומשיב)

"בן מאה ועשרים שנה אנכי היום" (דברים לא, ב)

היום מלאו ימי ושנותיי, ביום זה נולדתי וביום זה אמות (רש"י).

יש להבין מהו לשון "אנוכי".

חכמינו זיכרונם לברכה אומרים על הכתוב **"וַיֵּשׁ נִסְכָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט"** - בלא זמנו. ושאל רבי ביבי בר אבבי את מלאך המוות: ומה אתם עושים בשנותיהם הנשארים, אמר לו: מוסיפים למי שהוא מעביר על מידותיו, היינו שהוא עניו גדול.

על משה רבינו מעידה התורה: **"וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עָל פְּנֵי הָאֲדָמָה"**, ואם כן היה מקום לחשוב כאילו חלק משנותיו של משה ניתנו לו מאחרים. לפיכך אומר להם משה רבינו: **"בן מאה ועשרים שנה אנכי"** - אלו הן שנותיי שלי עצמי.

(ליקוטי ריצב"א)

"אל תיראו ואל תערצו מפניהם כי יי אלהיך הוא ההלך עמך לא ירפך ולא יעזבך" (דברים לא, א)

פתח הכתוב בלשון רבים - **"אל תיראו ואל תערצו"** וסיים בלשון יחיד - **"ההלך עמך"**, וכו', ללמד ששם תהיה בהם אחדות גמורה, עד שכולם נחשבים כאיש אחד, אזי תשרה השכינה עליהם. כמו שדרשו חכמינו זיכרונם לברכה על הפסוק: **"והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש" (איוב כג, ג)** - **"והוא אחד"** לא נאמר אלא **"והוא באחד"**, שכאשר ישראל באחדות, **"הוא"** יתברך עימם ושוה השכינה עליהם.

לפיכך **"אל תיראו ואל תערצו"** - מפני שתנהגו כאיש אחד בלב אחד, ואז מובטח לכם כי ה' יתברך שמו **"לא ירפך ולא יעזבך"**.

(החיד"א, חומת אנך)

סיפור עובדות והנהגות

את ראשי הקהילה. משבאו אלה לפניו, שאלם אם נכון הדבר שבעירים אין אומרים סליחות מאימת המושל. משאשרו בפניו את העובדות לאשרון והביעו צערם על שאין בידם כלים לשכנע את המושל לסגת מהחלטתו, אמר להם רבינו שימהרו להזעיק את כל יהודי העיר להיכל בית הכנסת לאמירת סליחות עוד באותו לילה, והשקה קרובה כבר לחצות הלילה.

לאחר השעה שתיים בלילה נאספו מאות יהודי העיר בהיכל, סיוריהם בידיהם וכולם מצפים בהתרגשות לראות לאן יובילו ההתרחשויות. לפני התיבה ניצב כבר שליח הציבור, הוא רבינו בכבודו ובעצמו, אלא שעוד לפני שפתח באמירת הסליחות פנה אל הקהל בדברי חיזוק, כשהוא קורא לכולם להתרכז באמירת הסליחות בהשתכחות הנפש, תוך שהוא מדגיש את הצורך למלא את שהחשירו עד היום. לאחר מכן, פתח בתפילה בקול רם כשכל הציבור מחרה מחזיק אחריו. עד מהרה בקע קול התפילה מהיכל בית הכנסת הגדול, לתדהמת השכנים הגויים, והם מיהרו להזעיק את המשטרה.

מפקדי המשטרה, ששמעו על תפילת היהודים המוהגים על ידי רבינו, מיהרו לבית המושל כדי להיוועץ בו מה לעשות למול ההתפתחות הזאת. כשקורי שינה תלויים בעיניו, האזין המושל לדיווחו של מפקד המשטרה העירונית. זעם אדיר הציף אותו, ועל אתר הורה לאנשי המשטרה לנקוט כל צעד שיביא להפסקת הסליחות. אמר לו אחד המפקדים כי 'בבא מאיר', בנו של ה'בבא סאלי', הוא העומד בראש הציבור ואף משמש שליחם לפני התיבה. ברם המושל, שחמתו בערה בו עד להשחית, לא הטה אוזן ואף פער פיו לאמור: "מיהו אותו 'בבא מאיר', ומי מינהו לחתור בעזות מול החלטות רשמיות של הממשל"...

אך יצאו דברי הבלע הללו מפי המושל, ואת המשפט כבר לא היה יכול להמשיך. גופו נתקף בשיתוק, פניו התעוותו לגמרי וכח הדיבור ניטל ממנו. חסר אונים צנח על מורסתו, כשעיניו המתרוצצות בחוריהן אומרות את שהיה זועק, לו רק היה יכול. הבינו הנוכחים כי גיעתו בכבוד הצדיק עמדה לו לרועץ והביאה עליו את הצרה הזאת, ומיהרו לשגר שליח לבית הכנסת כדי לפייס את רבינו. כשנכנס השליח לבית הכנסת, נעתקה הנשימה מליבים של המתפללים. שקט השתרר בהיכל, כשהלה ניגש בפסיעות מהירות לרבינו והחל לדבר עימו. ואולם רבינו הראה לו כי הוא אווז באמצע התפילה והוא אינו יכול להפסיקה, אפילו כדי לשוחח עם שליחו של מושל העיר. לציבור המתפללים סימן בידו כי יוסיפו להתפלל ביתר שאת ובתוספת התלהבות.

בסיום אמירת הסליחות נפנה רבינו לשמוע מה בפיו של השליח. בבהלת מה גולל האיש את סיפורו של המושל, המוטל בטרקלינו כאבן שאין לה הופכין. אמר לו רבינו: "לך אליו ואמור לו כי אם יתחייב שלא להצר את רגלי היהודים ויתיר להם לנהל את ענייני הדת ושמירת המצוות כהלכה, אז ורק אז ישוב לכחו ולאיתנו".

הזקן הפלאי

מזג האוויר של ירושלים לא התאים לבריאותו של הגאון רבי אליהו מני זצ"ל, ובעצת הרופאים עבר לחברון, ובה נשאר עד יום פטירתו. רבינו הגיע לחברון בשנת תר"ח, ומצא שם יישוב יהודי קטן של 250 נפש, שקיומם תלוי בחסדי "החלוקה" (דהיינו: התפרנסו מתרומות שתרמו בעיקר יהודי חוץ לארץ, והכספים חולקו מדי חודש לראשי המשפחות).

רבי אליהו החליט להשתדל בפעולות רציניות לשיפור המצב. מעשהו הראשון היה ייסוד ישיבה. הוא כינס בתוכה אברכים מוכשרים ולימד אותם גמרא והלכה. מירושלים הביא תלמיד חכם גדול ללמד את הצעירים, ומבגדאד השיג תמיכה כספית לאברכים, על ידי ידידו מעריצו רבי יוסף חיים (הבן איש חי זצ"ל). כן הקים ספרייה תורנית על ידי תרומה כספית שקיבל מבן גיסו רבי יחזקאל בן יהושע גבאי.

בשנת ה'תר"כג הוא בנה בית כנסת גדול ומרווח, במקום בית הכנסת הקטן שהיה שם קודם לעדת הספרדים. לא קל היה לרבי אליהו לשכנע את ראשי העדה להסכים למעשהו זה. בית הכנסת הקטן הישן היה מקודש בעיניהם, על פי האגדה הידועה כי בליל כיפור אחד, היה חסר עשירי למניין, ופתאום נתגלה למתפללים איש זקן והשלים את המניין, עד תום כל התפילות. במוצאי כיפור נעלם הזקן, והיו בטוחים כי זהו אליהו הנביא בכבודו ובעצמו.

(בבל וחכמיה)

"לא תגורו מפני איש"

באחד מימי חודש אלול, הגיע הגאון רבי מאיר אבוחצירא זצ"ל לאחת הערים החשובות במרוקו, כשהוא מתכוון לעשות בה כמה ימים ולחזק את בדק הבית הרוחני בקרב בני הקהילה, שביקשוהו שיבוא ויפיח בהם רוח חיים. בלילה הראשון לשהותו בעיר, ביקש רבינו ללכת לאמירת סליחות ושאל את מארחו באיזו שעה מתכנס הציבור בבית הכנסת.

ענה לו בעל האכסניה שהם אינם אומרים סליחות, באשר כך גזר עליהם מושל העיר - בטענה שהדבר מפריע את מנוחת השכנים ומהווה מטרד בלתי נסבל.

תוך כדי שהוא מספר, יכול היה בעל הבית להבחין שהדבר אינו מוצא חן בעיניו של רבינו, אך לא היה מה לעשות למול החלטה כתובה וחתומה על ידי מושל העיר בכבודו ובעצמו.

ברם, רבינו לא השהה, ושיגר את שמשו שיזמן אליו בדחיפות

סדר ה

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מְלָאכֵי הַשָּׂדֶה, מְלָאכֵי עֲלִיּוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
בּוֹרְאֵם לְשֵׁלוֹם מְלָאכֵי הַשָּׁלוֹם, מְלָאכֵי עֲלִיּוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
בְּרַבּוֹנִי לְשֵׁלוֹם מְלָאכֵי הַשָּׁלוֹם, מְלָאכֵי עֲלִיּוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
בְּשִׁבְרָתָם לְשֵׁלוֹם מְלָאכֵי הַשָּׁלוֹם, מְלָאכֵי עֲלִיּוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
בְּצִאֲרָתָם לְשֵׁלוֹם מְלָאכֵי הַשָּׁלוֹם, מְלָאכֵי עֲלִיּוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
כי מלאכיו יצונו לך, לשמך בכל דרכיך: יי שמר צאתך ובואך, מעתה ועד עולם:

מעלת יום הכיפורים!

א. בליל יום הכיפורים, בשעת אמירת 'כל נדרי', באות נשמות הצדיקים אל בתי הכנסיות, כדי להמליץ וללמד עלינו דברי סגוריה וזכות, ועושות כן כדי להרבות זכויותינו, ונזכה לחתימה טובה, ומלח נשמות הצדיקים שנמצאות עימנו בשעת אמירת 'כל נדרי' אנו זוכים שייכנסו בליבנו הרהורי תשובה (שער ישכר להרה"צ חיים אלעזר ממנקאטש זצ"ל).

ב. ביום הכיפורים זורח אור גדול ומיוחד היוצא מאת ה' יתברך אלינו, ואור זה בכחו לנקות ולטהר את ישראל מטומאת עוונותיהם, ועל ידי זה קל לנו לעשות תשובה ולטהר את נפשנו ביום הכיפורים, ורמזה התורה לעניין זה במאמר הפסוק: "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּרְךָ אֱלֹהֶיךָ לְטָהֵר אֶתְּךָ מִכָּל תַּטְאֲתֶיךָ לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָר" (דבר ה' לרבינו משה חיים לוצאטו זצ"ל).

ג. ביום הכיפורים נפתחים שערי הרחמים בשמיים, ושפע רב מתפשט ויורד על ישראל, והוא מעיין השפע והרחמים שנזכה לקבל מאת ה' יתברך לעתיד לבוא. לכן כשם שלעתיד לבוא אין אכילה ושתייה, אלא הצדיקים יהיו נהנים מזיו השכינה, כך אנו עושים ביום הכיפורים בכל שנה ושנה, שאנו לא אוכלים ושותים, אלא מתענגים על קרבת ה' (שיח יצחק להרה"צ יצחק חבר זצ"ל).

ד. ביום הכיפורים מדי שנה בשנה זוכים ישראל שהקב"ה ימחק להם קצת מעוון חטא העגל, ובכל שנה נמחק קצת מאותו עוון עד שלעתיד לבוא יימחק כל אותו חטא, וישונו ישראל לדרגתם הגדולה קודם חטא העגל (שפת אמת, יו"כ תרס"ג).

ה. קדושת יום הכיפורים גדולה ועצומה כל כך, עד כדי כך שהיא שורה על נשמת האדם כל השנה כולה עד ליום הכיפורים של שנה הבאה, ורמז לזה בפסוק (ויקרא טז, לא): "מֵעֲרֵב עַד עֲרֵב תִּשְׁבְּתוּ שְׁבַתְכֶם", והכוונה היא שמערב יום הכיפורים של שנה זו יזכו שתשרה עליהם קדושתו של יום הכיפורים עד לערב יום הכיפורים של השנה הבאה (ישמח משה לרבי משה מאהעל זצ"ל, בשלח).

מסירות נפש ביום הכיפורים לביקור חולים

באותה שכונה שבה התגורר הגאון רבי אריה לוי זצ"ל, שכבה אלמנה רתוקה למיטתה, מחמת מחלה קשה וממושכת. אלמנה זו נודעה במעשי צדקותה ובלמדנותה. רבי אריה נהג לבקרה לפחות אחת לשבוע.

מספר הרב יעקב ברמן: "ידע רבי אריה כי אישה זו צדקת היא, וביום

כיפור תחפוץ לצום. ועל כן, בעיצומו של היום הקדוש, עזב רבי אריה את בית הכנסת 'עץ - חיים', וכשהוא עטוף בקיטל וטלית וחגור באבנט, שם פעמיו לביתה של האלמנה החולה והגלמודה. משכנס לדירתה פנה ישר למטבח, שם על המחס כוס תה, פשפש ומצא עוגיות במזווה, הניחן על צלחת, נכנס אל חדרה של האישה והאניח בה תיכף ומיד לשתות ולטעום, עד שלא יכלה לעמוד בסירובה. לאחר שנענתה החולה להפצרתו, שתתה וטעמה ואורו עיניה, על פי ציווי גמ הבטיחה שתוסיף ותאכל ביום קדוש זה בכלל הימים..."

(איש צדיק היה)

כשנאמרו הדברים למושל, אישר ברפרוף עין כי הוא נכון ומזומן לקבל את תוכם ולהתחייב על כך בנקיטת חפץ. מיד עם ההתחייבות האילמת, שב האיש לחיים כאילו דבר לא אירע כשהוא רועד מהתרגשות, ניצב המושל בפתח חדר אכסנייתו של רבינו, וכשנפתחה הדלת נפל לרגליו וביקש את מחילתו. ורבינו לא מרפה ומנצל את הרגע כדי להחתים את המושל על ההתחייבות מפורשת, שלא יהיה בעתיד הקרוב והרחוק להקשות על היהודים לנהל את ענייני מסורת ישראל, לפרטיהם וככל דקדוקיהם.

ומאותו היום שבו המושל נאלץ לבקש סליחה מהיהודים אומרי הסליחות, לא ידעו יהודי העיר שום הצקות והתגרבויות בעניינים הנוגעים לאורח החיים היהודי.

(אור המאיר)

ביקור חולים בערב יום הכיפורים

סיפר רבי שלמה לורנץ זצ"ל: בשנת תשי"א לקיתי ב'טיפוס הבהרות' (מחלה קשה המלווה בחום גבוה ופריחה) ונפלטתי למשכב.

שכבתי חולה בבית החולים 'אסותא' בתל אביב, ולפני יום הכיפורים של שנת תשי"א, שאלה רעייתי את מרן החזון איש אם מותר לי לצום. אחרי שערך בירור מקיף ויסודי, פסק לה מרן שאני צריך לאכול.

בערב יום כיפור, בשעות הצהריים, הופתעתי. לא יכולתי להאמין למראה עיניי: מרן הופיע בחדרי...

מרן פתח ואמר בלשון זו: "לא היה לי ספק שתציית להוראתי ותאכל ביום כיפור. אבל חששתי שתהיה לך עוגמת נפש על מה שאתה נזקק לאכול ביום כיפור, ולכן באתי להגיד לך שכשם שמצווה לצום ביום כיפור, כך מצווה לאכול למי שהוא חייב לאכול. אני רוצה" - אמר מרן - "שתאכל בלב שמח, לך אכל בְּשִׂמְחָה לְחֶמְקִי".

הוא בירכני ואיחל לי גמור חתימה טובה, ועזב. עבור מרן היה ביקור זה דבר קשה ביותר. באותם הימים הדרך מבני ברק לבית החולים אסותא ארכה זמן רב. הוא נסע באוטובוסים, והיה ערב יום כיפור, וכל זאת למה? כדי להרגיע אדם צעיר, שלא תהיה לו עוגמת נפש מזה שהוא צריך לאכול ביום הכיפורים... ההסבר לכך טמון בדברי מרן, אשר העיד על עצמו (קובץ אמרות א. א. א.) "נהנה אני לשמח ליבות בני אדם ומאוד חובתי להזיהר לגרום אי נעימות לאדם אף לרגע אחד".

(במחיצתם של גדולי התורה)

"מחלקת אסור להשהות"

ערב יום הכיפורים אחר הצהריים התקשר הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל לנכדו הרה"ג רבי יצחק לורנץ וביקש שיקבל לביתו את אחד מבוגרי הישיבה ויעזור לו בנושא של שלום בית. רבי יצחק הביע את פליאתו על עיתוי הבקשה.

התנצל רבינו באומרו: אם אפשר לעזור בענייני שלום בית, אסור להזניח זאת, אפילו למשך יום אחד, שכן הנזק שעלול להיגרם לילדים הוא נורא. וכאן התחיל רבינו לבכות, והוסיף: "אנא קבל אותי עוד לפני התקדש תפילת כל נדרי, וזו תהיה לך ולמשפחתך סגולה לזכות בדין".

(גאון ישראל)

השבת

ותשחק ליום אחרון: פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה: צופיה תליכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל: קמו בניה ואשרוה בעלה ויהללה: רבות בנות עשו חיל ואת עליה על כללנה: שיקר חנו והבל היפי אישה יראת יי היא תתהלל: תנו לנו מופי ידיו ויהללוה בשערים מעשיה:

ותאמין ורעותיה: טעמה כי טוב סחרה לא יכבה כליל נרה: ידיו שלחה במישור וכפיה תמכו פלך: כפה פרשה לעני וידיו שלחה לאביון: לא תירא לביתה מושלג כי כל ביתה לבש שנים: מרבדים עשתה לה שש וארגמן לבושה: נודע בשערים בעלה בשבתו עם אקני ארץ: סדון עשתה ותמכר וחמר נתנה למעני: עז והדר לבושה

אשרת חיל מי ימצא ורחק מפנינים מוכרה: בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר: גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה: דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה: תיתה קאניות סוחר ממרחק תביא לחמיה: ותקם בעוד לילה ותתן טוף לביתה וחק לגערתיה: וקמה שדה ותקחהו מפרי כפיה נטעה ברום: חגרה בעין מתניה

שאל את אביך ויחידך

שאלות ותשובות
הראש"ל הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל

הגאון רבי שבתי אטון זצ"ל

זכרנו לחיים

הלל הזקן כל כך אהב את התורה, עד שמסר נפשו עליה. הוא הרגיש שהתורה היא מקור יניקת החיים, "דברי אלוהים חיים", וכשם שאי אפשר להיפרד מהחיים, כך אי אפשר להיפרד מהתורה. זהו שאמר "מרבית תורה - מרבית חיים".

מסגולת התורה - לתת ולהוסיף חיים לאדם

עוד מציאנו שדברי תורה נמשלו למים, שנאמר (ישעיה נה, א) "הוי כל צמא לכו למים". ואין מים אלא תורה, כמו שכתוב בגמרא (עבודה זרה ה:).

ולמה נמשלו דברי תורה למים? מובא בתנא דבי אליהו (רבה יח, עד) "מה מים הללו חיים הם לכל באי עולם, כך דברי תורה חיים הם לכל באי עולם". ואמרו (אבות ה, ז) "גדולה תורה שנותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא".

עוד אמרו רבותינו ז"ל (מכות י) שדברי תורה קולטים [מגינים] ממלאך המוות, שאין כח במלאך המוות ליטול את נשמתו של העוסק בתורה, כי מסגולת התורה להגן מהמוות, כמו שכתוב בגמרא (שבת ל) על דוד המלך, שהיה יושב ועוסק בתורה בכל ימי שבת, כדי שלא יקרב מלאך המוות אליו. ובגמרא (מועד קטן כח) מסופר על גדולי האמוראים רבי חייא ורבי חסדא שלא היה יכול שלוחו של מלאך המוות להתקרב אליהם, "דלא הוה שתיק פומיהו מגירסא" - מפני שהיו עוסקים בתורה בהתמדה בבית המדרש!

נמצאנו למדים שבקשת החיים בימים אלו היא חיים של תורה. ואם כן, היה ראוי להרבות מאוד בעסק התורה בימים נוראים בשבועות של חודש אלול ובימי ראש השנה עד יום הכיפורים. כי מסגולת התורה לתת ולהוסיף חיים לאדם.

וביותר ראוי להרבות בתחנונים בימים אלו שהם ימי רצון, שאלה הם אותם 40 הימים האחרונים שעלה משה למרום להביא הלוחות השניים, ובסיומם אמר הקב"ה למשה "סלחתי כדברך". ותפילה בעת רצון היא אחד מארבעה תנאים הצריכים לקבלת התפילה, כדברי האור החיים "קדוש בפסוק" ו"אֶתְחַנֵּן אֵל יי פַּעַת הָיָה לְאִמֹר" (דברים ג, כג), בעת הידועה לקבלת התפילה, שהיא עת רצון.

יזכנו ה' לנצל כראוי ימים קדושים אלו בתוספת עבודת ה' על ידי תפילה, ובניצול הזמן היקר לתורה בהכנה הראויה, ויקוים בנו "השיבנו אבינו לתורתך וקרבתנו מלכנו לעבודתך", ונזכה לכתיבה וחתומה טובה בספרם של צדיקים, אמן.

(השיחה נמסרה בישיבת 'ראשית חכמה' אלול תשמ"ט)

"זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר חיים למענך אלוהים חיים". בקשה זו תיקנו לנו אנשי כנסת הגדולה בסדר התפילה לימים נוראים, שיזכרנו ה' לחיים טובים. וצריכים אנו לדעת מה נקרא חיים, האם רק מה שהאדם נושם ומהלך זהו 'אדם חי'? והלא גם אצל בעלי חיים העניין דומה?!

אלא עיקר החיים הם התורה, כמו שכתוב (דברים ל, ב) "כי הוא חַיִּיךָ יְאֵרְךָ יְמִיךָ". וכמו שאמרו בזהר הקדוש (פר' לך לך דף צב) "זכאה חולקיה מאן דישתדל באורייתא ולא יתפרש מינה, דכל מאן דיתפרש מאורייתא אפילו שעתא חדא כמה דאתפרש מחיי דעלמא, דכתיב כי היא חייך ואורך ימין" (אשכנזי חלקו של מי שמשתדל בתורה ולא נפרד ממנה, שקל מי שנוקד מן התורה אפילו שעה אחת. כמי שנוקד מחיי העולם שכתוב (דברים ל) כי היא חייך יאריך ימין).

ואמרו רבותינו ז"ל במשנה (אבות ב, ז) "מרבית תורה - מרבית חיים". דהיינו כמו שאדם מחבב את החיים, ודואג לקיומם בעולם הזה, כך צריך לחבב את התורה ולהרגיש שהיא עיקר החיים, ואז הוא 'מרבית חיים'.

חיים של תורה

בעל משנה זו הוא הלל הזקן, "הוא היה אומר מרבית תורה מרבית חיים". מה שהוא היה אומר, היה אומר ועושה! וכך מסופר בגמרא (יומא לה) "תנו רבנן, עני ועשיר ורשע באין לדיון, לעני אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה? אם אומר עני הייתי וטרוד במזונותי, אומרים לו כלום עני היית יותר מהלל?!"

אמרו עליו על הלל הזקן שבכל יום ויום היה עושה ומשתכר בטרפעיך (שם מטבע), חציו היה נותן לשומר בית המדרש, וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו. פעם אחת לא מצא להשתכר, ולא הניח שומר בית המדרש להיכנס. עלה ונתלה וישב על פי ארובה כדי שישמע דברי אלוהים חיים מפיו שמעיה ואבטליון.

אמרו, אותו היום ערב שבת היה, ותקופת טבת הייתה, וירד עליו שלג מהשמיים. כשעלה עמוד השחר אמר לו שמעיה לאבטליון, אבטליון אחי, בכל יום הבית מאיר, והיום אפל, שמה יום המעונן הוא? הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארובה, עלו ומצאו עליו רום שלוש אמות שלג. פרקוהו והרחיצוהו וסכוהו, והושיבוהו כנגד המדורה. אמרו, ראוי זה לחלל עליו את השבת."

שאלה: איך למשוך ילדים לבוא לבית כנסת?
תשובה: משה רבינו קבע לנו יסוד בהלכות תפילה ועבודת ה' - "בְּעֶרְוֵנוּ וּבְקִנְיָנוּ נִלְךְ". וצריך האב להשגיח ולהביא את ילדיו במתק שפתיים לבית הכנסת.

וכדבריו המאלפים של הרמב"ם (פירוש המשנה סנהדרין): "הנה ההכרח מביא את המלמד שהוא מושלם ממונו לזרזו על הלימוד בדבר החביב עליו מחמת גילו הצעיר, ויאמר לו: למד ואתן לך אגוזים או תאנים, או אתן לך חתיכת סוכר. ואז ילמד וישתדל לא לעצם הלימוד לפי שאינו יודע לזה ערך, אלא כדי להשיג אותו האוכל, ואכילת אותו המאכל אצלו יותר חשוב מן הלימוד ויותר טוב בלי ספק, ולפיכך חושב הוא את הלימוד עמל ויגיעה שהוא עמל בו כדי שישגי באותו העמל אותה המטרה החביבה עליו והיא אגוז אחד או חתיכת סוכר.

וכאשר תהיה דעתו יותר שלמה ויקל בעיניו דבר זה, משדלים אותו במה שהוא יותר מזה, ויאמר לו מלמדו: למד פרשה זו או פרק זה ואתן לך דינר או שני דינרים, וגם אז ילמד וישתדל כדי לקבל אותן המעות, וקבלת המעות אצלו יותר נכבד מן הלימוד, לפי שתכלית הלימוד אצלו אז הוא קבלת המעות שהובטחו לו.

וכאשר יהיה בעל הכרה יותר ויקל בעיניו גם דבר זה וידע שהוא דבר פחות ערך, משדלים אותו במה שהוא יותר חשוב מזה, ואומרים לו: למד כדי שתהיה רב ודיין, יכבדוך בני אדם ויעמדו מפניך ויקיימו דבריך, ויגדל שמך בחייך ואחר מותך, כמו פלוני ופלוני, ואז ילמד וישתדל כדי להשיג אותה המעלה, ותהיה התכלית אצלו שיכבדהו בני אדם וינשאורו וישבחוהו."

ומותר לאב להתאחר קצת לתפילה, כדי שישפיק לזרז את בניו ולהביאם לבית הכנסת. ויעשו האב והאם ככל יכולתם והשפעתם להביא את הילדים הקטנים לבית הכנסת, ואף אם יבואו לשם כדי לקבל ממתק - מתוך שלא לשמה יבואו לשמה. וכן יביאום לקידוש ולכל דבר מצווה, ויזכו לבנים יראי שמיים ותלמידי חכמים.

סדר היום

ברכת הפנים

לאחר הקידוש, על הפנים לנשק ידי חוריהם, וסוב שובא ידיו וזיו על ראשם ויברכם.
יְשׁוּעָה אֶל-לְהִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנֵשָׁה:
יְשׁוּעָה אֶל-לְהִים כְּשִׁשְׁתָּה, רַבְקָה, רַחֵל וְלֵאָה:
יְבָרְכֶךָ יי וישמרה:
יֵאָר יי | פָּנָיו אֵלַיךְ ויחַנֶּנִּי:
יֵשׂא יי | פָּנָיו אֵלַיךְ, וישֶׂם לך שְׁלוֹם:
וְשִׂמּוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִנִּי אֲבָרְכֶם.

קדוש ליל שבת

ברוך אתה יי, א-להינו מלך העולם.
מורא פרי הגפן:
ברוך אתה יי, א-להינו מלך העולם, אשר קדשנו במצוותיו, וצונו בנג, ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו, זכרון למעשה בראשית, תחלה למקראי קדש, זכר ליציאת מצרים, ושבת קדשך באהבה וברצון הנחילנו: ברוך אתה יי, מקדש השבת:

(ויכון לקיים מצות עשה דאורייתא של הקידוש, ועל חזין מצווה דרבנן)
יום ראשון: ויכלו השמים והארץ וכן צבאם: ויכל א-להים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה ויִשְׁבַּת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך א-להים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא א-להים לעשות:
סְבִירָה מְרִנָּה ללחיים.

זכניד ויאמה לדי

שאלות ותשובות

הגאון רבי ברוך שרגא שליט"א

שאלה: האם יש מצווה לאכול דגים בערב יום כיפור, או שאפשר לאכול מאכלים שאדם אוהב יותר?

תשובה: בערב יום הכיפורים צריך לאכול מאכלים שנחשבים להעלאת מצוות, כפי שיש להם שם ביהדות, ומתגאה כשמתפלל (כן פסק מרן בשולחן ערוך).

אבל בסעודת שחרית נוהגים לאכול דגים לכבוד היום, כמוכבד במדרש (בראשית רבה פר' יא, ט"ז). **שמעשה** היה בערב יום הכיפורים ביהדות חייט ירא' שמיים ומחבב את המצוות, שהלך לקנות דג בשביל הסעודה של ערב יום הכיפורים. ובשוק היה רק דג אחד ומכרו אותו במכירה פומבית, והיו מתחרים היהודי החייט ועבדו של המושל, וכל אחד העלה את המחיר עד שהגיעו למחיר של 12 דינרי זהב, וזכה בו היהודי החייט. וכשחזר עבדו של המושל אצל המושל, שאל אותו המושל, "מדוע לא הבאת לי דג לסעודה?"

סיפר לו העבד ש"לא היה אלא רק דג אחד, ואני ניסיתי להעלות את המחיר עד שקנה אותו יהודי אחד ב' 12 דינרי זהב, שהוא מחיר גבוה מאוד, ולכן לא קניתי!"

אמר לו המושל, "מי זה היהודי שמרשה לעצמו לאכול דג כל כך יקר? תזמין אותו אלי!"

כשבא לפני המושל, שאל אותו המושל, "מדוע קנית דג כל כך יקר?"

אמר לו החייט, "יש לנו יום מיוחד בשנה, יום הכיפורים, אשר הוא מכפר לנו את כל העוונות שעשינו במשך השנה, וכשהוא מגיע אנחנו צריכים לכבד אותו בכל יכולתנו!" וזיכה אותו המושל. לכן הקב"ה פרע לו לחייט הזה את שכרו. כיוון שבהביתו, פתח את בטן הדג, זימן לו הקב"ה בתוכו מרגלית טובה והתפרנס ממנה כל ימי חייו (מעשה זה הובא בטור סימן תרד).

לכן נהגו לאכול דגים בערב יום כיפור בשחרית, וכתב שם בשם האחרונים לאכול דגים בערב יום כיפור בשחרית. ובספר מטה אפרים כתב שהמנהג שלא לאכול דגים בסעודה המפסקת. וביאר שם בהנהגות אלף המגן, דהיינו דווקא דגים חמים שמרבים הזרע, וכן אם הם מלוחים הם מצמיאים, ולכן יש לאכול דווקא בשחרית.

הגאון רבי אליעזר שלמה שיק זצ"ל - מוהרא"ש

כיצד זוכים לחיים נצחיים, מתוקים וארוכים?

והוא יתברך נמצא איתו ואצלו. נא ראו לחקוק את הדיבורים האלו בתוך ליבכם, ואז טוב לכם כל הימים!

ברכת הצדיק לקראת השנה החדשה

"באתי לאחל לכם שנה טובה ומתוקה, שנה שתצליחו בכל דרכיכם ובכל אשר תפנו תשכילו ותצליחו, וירום קרנכם מעלה מעלה, ותזכו לרווחת רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלצכם ויהיו כל בני ביתכם לומדי תורה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפילות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם שתהיה לכם הצלחה מרובה. המאחל לכם חתימה טובה ושנה מתוקה."

(אשר בנחל)

הגאון רבי יורם חימאל אנברג'ל זצ"ל

'הבא לטהר מסייעין אותו'

1, נמשלה התשובה לים, מה הים הזה לעולם פתוח, אף שערי תשובה לעולם פתוחים (ולקוט שמעוני תהלים רמז תשפ"ט).

לכן חשוב מאד שקודם כל האדם ייצא מהעצבות, ויקבל עליו את מידת השמחה במלואה. היסוד הוא לשדר שמחה לתלמידים, לאישה, לילדים, לנכדים ולצאצאים, תמיד להיות מקור של שמחה, וזו היתה המעלה של רבי נחמן - מקור השמחה. היו באים אליו אנשים מלאים עוונות, והוא היה מפורר להם את הכל ברגע אחד, הוא היה עושה מין בדיחותא, אמר להם: 'אני נהר שמטהר את כל הכתמים, לא מעניין אותי מה עשית בעבר, אבל מכאן ולהבא תתחיל להיות בן אדם'. אנשים שפגשו אותו פנים אל פנים לא היו מסוגלים אפילו לחשוב על חטא.

כל מי שבא ביום כיפור (לחזור בתשובה) מקבלים אותו, כיון שה' אוהב את כולם ורוצה את כולם, כמאמר רבותינו ז"ל (יזמא לח): 'הבא לטהר מסייעין אותו', אבל לפחות צריך שהוא יבוא לבית הכנסת, גם אם הוא לא יתפלל, לפחות הוא ישמע כל פעם י"ג מידות, ויאמרם יחד עם הציבור. ולא יחשוב חלילה שה' ידחה אותו, כיון שה' יתברך סובל את כולם, אין אצלו חס ושלום מגבלה של זמן או של יכולת. אף על פי שאדם חטא ועבר עבירות חמורות ביותר, האם בגלל זה הוא ימשיך בדרכו הרעה? אלא עליו לומר: עד היום טעיתי מכאן ולהבא אני לא ממשיך לחטוא עוד.

צריך לדעת שאין מצב של יאוש, כיון שהתשובה נבראה לפני החטא, וכל מה שקודם זוכה. העולם הזה הוא עם מידה והגבלה, ולכן התשובה שנבראה לפני הבריאת העולם, לא שייך בה מידה והגבלה, כי היא נבראה לפני ההגבלה, אבל החטא נברא אחר כך אחרי חטא אדם הראשון, ולכן יש בו מידה והגבלה, שלכל חטא יש סוף. לתשובה כאמור אין סוף, שנאמר: 'מבטח כל קצוני אֶרְץ וְיָם רְחֵקִים' (תהלים סה).

השבת

קדוש יום שבת

מזמור קדוד, יי רעי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני, על מי מנוחות ינהלני: נפשי ישובב ינחני במעגלי צדק למען שמו: גם כי אלה בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי, שבטך ומשענתך המה ינחמני: תערה לפני שלחן נגד צררי, דשנת בשמן ראשי כוסי רוחי: אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי, ושבת בבית יי לארץ ימים:

אם תשיב מושבת רגלך עשות חפצה ביום קדשי, וקראת לשבת ענג לקדוש יי מוכבד, וכבדתו מעשות דרכיך, ממצוא חפצך ודבר דבר: אז תתענג על יי והרבתה על במותי ארץ, והאכלתה נחלת יעקב אביך כי פי יי דבר:

ושמרו בני ישראל את השבת, לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. בני ובני בני ישראל אות היא לעלם, כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת ונפש על פן ברוך יי את יום השבת ויקדשהו:

סברי מרגן ימים לחיים.

ברוך אתה יי, א-להינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

עצות זהדר כותב העמוד

שאלות ותשובות הגאון רבי אהרן בוטבול שליט"א

הגאון רבי יהודה מועלם זצ"ל

ארבעה עיקרים להתעוררות לתשובה

על פסוק זה יש לתמוה את אותה תמיהה? אך אפשר לומר, שיש ליראה סגולה מיוחדת שהיא מביאה את האדם לכל ההשגות שבהמשך הפסוק!

ולכן אומר 'כי אם ליראה', ועל ידי היראה תבואו לאהבה לעבודה ולשמירת המצוות. וכן דוד מבקש 'שבת' בבית ה' כל ימי חייו, כדי שעל ידי כך יזכה ממילא לחזות בנועם ה' ולברך בהיכלו. כלומר, גם הקב"ה וגם דוד ביקשו דבר אחד שמחמתו יבואו שאר הדברים ממילא.

על כך המשילו חז"ל משל נפלא במדרש שם: משל לאדם שהיה בא בספינה ואמר לבעל הספינה שיש לו להעמיס דבר מועט על הספינה, אך כשבא להעמיס הביא אותו הרבה. שאל בעל הספינה והרי אמרת שתביא מעט? אמר לו הכל שלך, מיד אמר בעל הספינה תביא עוד כמה שיותר, יש מקום בשפע בספינה. והנמשל, התורה אומרת שהקב"ה מבקש מן האדם, להיות בעל יראת שמיים - לטוב לו. כלומר, כל מה שציוויתו הוא לטובתך ובשבילך. לכן אינו למעמסה על האדם, אלא אדרבה קל ונוח ורצוי לו, וממילא נהפך הדבר לדבר פשוט.

כך שמעתי לפרש מפי קדשו של מו"ר ראש הישיבה מרן רבינו **עזרא עטייה זצ"ל**. וכשיחשוב האדם בדברים אלו עד כמה קיום מצות היראה והאהבה היא לטוב לו בעולם הזה ובעולם הבא, יגבר חשקו להתקרב אל הקב"ה ולשוב בתשובה שלמה.

כל ההנאות כוֹךָ לא ישוו לשעה אחת של קורת רוח בעוה"ב

העיקר הרביעי: עוצם השכר, דוד המלך ע"ה אומר "מִהָרְבִּי טוֹבָה אֲשֶׁר צִפְנָתָה לִירֵאָיו פְּעֻלָּתָה לַחֲסִים בְּךָ נִגְדָה בְּנֵי אָדָם" (תהלים לא, ט), כלומר הטוב הצפון לצדיקים לעתיד לבוא רב עד מאד, בבחינת "עין לא ראתה אלקים זולתך".

וידוע מה שאמר **החפץ חיים**, על המשנה באבות (ד, כב), "יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי העולם הזה". שכוונת התנא על חיי העולם הזה לא רק של האדם היחיד המסוים, אלא מכל חיי העולם הזה כולו מאז שנברא ועד סופו, של כל הברואים כולם יחד, כל ההנאות כולן יחדיו לא ישוו ולא יערכו לשעה אחת ויחידה של קורת רוח בעולם הבא.

אשריו ואשרי חלקו של מי שזוכה להתבונן על כל זאת, ומתוך כך מתעורר לתשובה!

(דורשי תורה)

הנה מצינו ארבעה עיקרים להתעוררות לתשובה, וסימנך 'מה' - שבכל המקראות שלהם נזכר לשון מה.

העיקר הראשון: התבוננות בגדולת המשלח, כמו שאמר דוד, "ה' אֲדֹנָינוּ מִהָאֲדִיר שָׁמַיִם בְּכָל הָאָרֶץ" (תהלים ח, א). דהיינו שעל ידי שהאדם מתבונן בעצם גדולת מי ששלחו מלך מלכי המלכים הקב"ה בורא כל העולמות כולם, אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש, והוא יתברך שמו בראו ברוב חסדיו וציוהו על מצוות התשובה, בזאת יהיה לב האדם פתוח להשתדל בעניין התשובה.

העיקר השני: מיעוט בערך השלית, ככתוב "מִהָאֲדֹנָשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ" (תהלים ח, ה). כלומר על ידי שהאדם ימעט בערך עצמו, יחשוב וייתן אל ליבו איך שהוא בריה קטנה בעולם, יציר חומר אשר תשוב גוויתו לאבק דק, מה אני ומה חיי מה צדקי ומה מעשיי, ולולא ארך אפיו וגודל רחמיו וחסדיו של הבורא יתברך שמו, איני יכול להתקיים ולעמוד אפ"י שעה אחת. ובכך ייכנס לבבו לשוב בתשובה ולבקש סליחה בלב שלם מולפני המשלח - מלכו של עולם.

כל מה שציוויתו הוא להנאתך ולטובתך

העיקר השלישי: מהות השליחות כמו שנאמר "וְעַתָּה יִשְׁרָאֵל מִהָיְתָה אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מִמֶּנּוּ כִּי אִם לִירְאָה אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּכָל דְּרָכֶיךָ וּלְאַהֲבָה אוֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְשִׁמּוֹר אֶת מִצְוֹת ה' וְאֶת חֻקֵּיךָ אֲשֶׁר אֶנְכִּי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם לְטוֹב לָךְ" (דברים י, יב-יג).

והקשו המפרשים מה זה שאומר הכתוב 'כי אם ליראה', משמע שאין הקב"ה מבקש רק דבר אחד - יראה, ומיד בתוך כדי דיבור התורה פורטת דברים הרבה, לאהבה את ה', ולעבדו, ולשמור מצוותיו וחוקותיו וכו'?

נאמר אחד מכל התירוצים הרבים שנאמרו על קושיא זו בדרך הפשט.

הנה מצינו במדרש תהלים, על הפסוק שאמר דוד (תהלים כו, ד) "אֶחָת שְׁאִלְתִּי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֶבְקֹשׁ שְׁבִיתִי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיִּי לְחַזוֹת נִנְעִם ה' לִבְרֹךְ בְּהִיקְלוֹ". אמר לו הקב"ה לדוד, פתחת במעט ובקשת הרבה. אמר לו אף אני במידת קוני דבקותי, שאמר בתורה כי אם ליראה וביקש הרבה.

ולכאורה מה תשובה ענה דוד לקב"ה, שהרי גם

שאלה: האם מותר לרחוץ או ליטול ידיים ביום הכיפורים?

תשובה: הנה ביום הכיפורים אסור לרחוץ בין בחמין בין בצונן, ואפילו מקצת גופו אסור, וכן אפילו להושיט אצבעו במים אסור. במה דברים אמורים? ברחיצה של תענוג, אך אם גופו התלכלך בטיט או בטינוף, או שנטף דם מחוטמו, מותר לו לרוחצו, כיוון שאין הוא מתכוון לרחיצה של תענוג.

ומכל מקום ייזהר שירחץ רק את מקום הטינוף בלבד. הלכך כאשר קם בבוקר משנתו נוטל ידיו ג' פעמים, ומברך על נטילת ידיים, כי כל כוונתו לא לשם תענוג אלא להעביר רוח רעה מעל ידיו.

וצריך להיזהר שלא ייטול אלא עד סוף קשרי אצבעותיו, והטעם בזה, לפי שמעיקר הדין אין צריך ליטול אלא עד סוף קשרי אצבעותיו, ומה שנוהגים לרחוץ בכל יום עד פרקי הזרוע, מנהג בעלמא הוא. אומנם כלה אחר נישואיה כל שלושים יום מיום חופתה, הרי זו רוחצת פניה, מפני שהיא צריכה להתנאות ולהתחבב על בעלה.

ולגבי כוהנים שעולים לדוכן ונושאים כפיהם, הרי הם מותרים לרחוץ ידיהם נטילה גמורה עד פרק הזרוע, הואיל וכך היה קידוש ידי הכהנים במקדש. ולכן יכולים הכהנים ליטול ידיהם בכל פעם שהם עולים לדוכן, מכיוון שנטילה זו אינה לשם תענוג כלל, ולכן מותר.

שאלה: בהבדלה במוצאי יום הכיפורים יש לברך על נר דלוק מערב יום הכיפורים, כיצד צריך לנהוג מי שאין לו נר ששבת מערב יום הכיפורים?

תשובה: אם לא השיגו נר ששבת מערב יום הכיפורים, יכולים לעשות את ההבדלה שעל הכוס בלא ברכת "מאורי האש", ויטעם, ואחר הסעודה יחזר אחר נר ששבת ויברך עליו "מאורי האש". ואם הוא רק צמא למים, הרי זה מותר לו לשתות אף ללא הבדלה.

סדר הזה

תפלה להצלתה מרבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל, לאומרה במוצאי שבת שלוש פעמים:

א-לֹהֵי אֲבֹתֵינוּ. א-לֹהֵי יִצְחָק וְאֶלֹהֵי יַעֲקֹב. שְׂמַד וְהַצֵּל שֶׁמֶן יִשְׂרָאֵל אֲחוּבֵיךָ מִכָּל רָע. לִטְעֹן שֶׁם תַּחֲלֶנּוּ, הֵנָּה שֶׁמֶן קֹדֶשׁ הַאֲהֻבָּה שׁוֹכֵת. וְיִהְיֶה רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שִׁיבָא עָלֵינוּ הַשְׁבֻּעַ הַבָּא לְאַמְנוּתָה שְׁלָמָה. לְאַמְנוּת הַכְּסִים. לְאַמְנוּת הַכּוֹרִים. לְדִבְקוֹת הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא. לְהַאֲטִיף בְּטִדְשָׁתָה עֵשֶׂר עֲקָרִים שְׁלֵף. וּבְנִאֲלָה קִרְיָה בְּמַחֲרָה בִּישׁוּנוֹ. וּבְתַחֲלִית הַטָּהוֹרִים. וּבְנִבְנוּת מִשָּׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ חֲשִׁילוֹנוּ:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם. אֵתָּה הַנּוֹתֵן לִישׁוּן בַּת. תָּן כֹּחַ גַּם לִדְלִיךְ וְרוֹטִיךְ חִיחוּדִים. לְהַלֵּךְ שֶׁטֶף וּלְטַבֵּד אוֹתוֹ לְבִדּוֹ. וְהַשְׁבֻּעַ הַבָּא. יִבֹּא עָלֵינוּ לְבִרְיאוֹת וְלִטּוֹל. וְלְהַצִּלָּה וּלְבִרְכָה וּלְחֵסֶד. וּלְבִנְיַן חַיִּי וְטוֹבוֹ. לְנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל. וְנֵאמַר אֲמֵן:

ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן:

אל תשמחי אויבתי כי כי נפלת קמתי. כי אשב בחושך וי אור לי: ליהודים היתה אורה ושמחה. וששן ויקר:

וכתיב: ויהי דוד לכל דרכיו משפיל. וי עמו: כן יהיה עמנו תמיד: וגם מצא חן בעיני יי: כן נמצא חן ושכל טוב בעיני א-להים ואדם:

קומי אורי כי בא אורך. וכבוד יי עליך זרח: כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאמים. ועליו יזרח יי וכבודו עליך יראה:

תהי מנהגו של ישראל

שאלות ותשובות

הגאון רבי אופיר מלכא שליט"א

שאלה: כיצד יש לנהוג אם ביקש שליחה מחבירו, וחבירו אינו רוצה לסלוח לו?

תשובה: אם חבירו אינו רוצה לסלוח לו, צריך ללכת אליו שלוש פעמים ולקחת עימו שלושה אנשים ולבקש את סליחתו, ובכל פעם צריך לפייסו במין ריצויו אחר. דהיינו שלא יאמר שלוש פעמים שליחה דיו, אלא יצאנו בכל פעם במין ריצויו שונה. ויעשה הפיוס בלשון רכה ובהכנעה, ולא יתבענו וידרוש ממנו שימחל, שאין זה נקרא פיוס.

והטעם שצריך לקחת עימו שלושה אנשים, מפני שכן דאי מחילתו מחילה גמורה.

אולם אין צריך להביא בכל פעם ופעם שלושה אנשים אחרים, אלא יכול להשתמש באותם אנשים בשלוש הפעמים. וכן אין צריך ללכת ולחזור שוב, אלא ייקח שלושה אנשים ויבקש שליחה מחבירו, ואם אינו רוצה לסלוח, יצא מחוץ לביתו ויחכה כמה רגעים ואחר כך ייכנס שוב ויבקש את סליחתו וכן בפעם השלישית. אומנם אם חבירו צריך זמן לחשוב אם מוכן לסלוח, אין ללכת אליו בתכיפות בזה אחר זה, אלא צריך להמתין ולתת לחבירו את הזמן לחשוב על כך.

אם עשה כן ולא רצה חבירו לסלוח, אינו זקוק לו (והיינו כשריצוהו שלא בשעת כעס, אך אם ריצוהו בשעת כעס אינו עולה לו). ויאמר בפני עשרה אנשים שביקש מחילה מחבירו ולא רצה לסלוח לו, כדי שיתפרסם הדבר שמבחינתו עשה את הדרוש על פי ההלכה (ולא יחשדוהו בבריות שלא רצה להכניע עצמו בפני חבירו לבקש ממנו מחילה, ואם עשה כן, באותו שעה הקב"ה רואה שהשפיל את עצמו לפניו ומרחם ומוחל וסולח לו, לשון המרדכי). ולא צריך שכל העשרה יהיו ביחד, אלא גם אם מספר הדבר לחמישה אנשים ואחר כך מספר לעוד חמישה נוספים, יוצא בזה ידי חובה.

ואם רצה להמשיך לפייס את חבירו אפילו שאינו סולח לו, רשאי, ובלבד שאין בזה ביזיון התורה.

וכל זה דווקא שפגע בחבירו בפני רבים או שנודע לרבים החטא שחטא לחבירו, אך אם אין מי שידוע מכך אלא רק הוא וחבירו, אינו צריך לומר אחר כך בפני עשרה בני אדם שביקש מחילה מחבירו ולא רצה לסלוח לו (ואדרבה, אם יעשה זאת רק יגדיל את השנאה והמריבה יותר, ולכן לא יעשה זאת).

מון הראש"ל הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל

לבקש מהקב"ה בהדרגה

וכך עם ישראל - בתחילה מבקשים מהקב"ה בקשה קטנה, ולבסוף מוסיפים עוד בקשה ועוד בקשה.

וכך אמר דוד המלך לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, "שגאות מי יבין"? ובזה ביקש מחילה על השגגות, והקב"ה מחל לו. אחר כך המשיך לבקש: "גם מזדים חשף עבדך", ובזה ביקש מחילה על הזדונות, והקב"ה מחל לו. ושוב ביקש: "ונקיתי מפשע רב", ובזה ביקש מחילה גם על הפשעים. אמר לו הקב"ה: "מחול לך" (סנהדרין קז).

(שיעורי מון הראשון לציון)

הגאון רבי משה צדקה שליט"א

קחו עימכם דברים

עמודי היכא דהוה גרס' - במקום שהיו לומדים, אם כן איך בחרו יכול לעזוב תפילה בישיבה וללכת להתפלל במקום אחר?

בעמלה של תורה צריכים להתחזק תמיד

וכן יש להתחזק מאוד בעניין הברכות, שחכמים תקנו לנו אותם בכדי שאדם יזכור את הקב"ה בכל שעה ושעה, כדברי הרמב"ם (ברכות פ"א הל' ג). ולכן יש להיזהר לברך ברכת המזון מתוך סידור ובכוונה.

והדבר החשוב ביותר, זה לימוד התורה. וכתב בספר הישר, שכל אדם צריך שיהיה החסידות שלו באומנות שלו, ואם כן אנו בני התורה, שתורתנו היא אומנותנו, צריך שגם החסידות שלנו תהיה בתורה, על ידי שנקבל עלינו ללמוד בשמחה ובחשק בכל הכוחות.

ובאמת שבעמלה של תורה צריכים להתחזק תמיד, ודווקא עכשיו בימים אלו שאנשים מתעסקים במצוות רבות, האחד בונה סוכה, והשני מתעסק בקניית ארבעת המינים, זה הזמן לעשות תשובה וללמוד יותר מוסר!

הנה בעשרת ימי תשובה אנו אומרים בתפילה: "זוכרנו לחיים", ובברכת "מודים" אנו מבקשים: "וכתוב לחיים טובים", ובסוף מבקשים: "ובספר חיים, ברכה ושלום ופרנסה טובה".

וצריך להבין, מדוע מוסיפים בהדרגה עוד ועוד בקשות?

מבואר במדרש (ויקרא רבה ה, ח): ישראל אומנים הם, שיודעים לרצות את בוראם, מבקשים מעט ואחר כך מוסיפים עוד. משל לעני שביקש בצל, וכשקיבל אמר לבעל הבית: "וכי אפשר לאכול בצל בלא לחם?" וקיבל גם לחם. ושוב אמר לבעל הבית: "וכי אפשר לאכול בלא לשותות?" ונתנו לו לשותות. נמצא שאכל ושתה ושבוע.

אנו נמצאים בעשרת ימי תשובה, לאחר חודש שלם שנתנו לנו להתכונן, ואשרינו מי שהתכונן, ותמיד אפשר להתכונן, אין יאוש.

כשאדם מתכונן, הוא חושב אני רוצה להתכונן, רוצה לשמוע, אבל לאחר שמתכונן הוא פתאום יורד. והיות ואדם לא נמצא תמיד באותו מצב, יורד ועולה ופתאום מתקרר - לא צריך להיבהל בזה שיורד משום שזה בדרך הטבע.

אך צריך להשים אל ליבו שלא יתקרה, על ידי שנקבל קבלה לקראת יום הדין, שאז גם כשמתקררים - הקבלה נשארת.

הגמרא (ר"ה טז): אומרת: אמר רבי יצחק, אין דנים את האדם אלא לפי מעשיו של אותה שעה, שנאמר "כִּי שָׁמַע אֱלֹקִים אֶל קוֹל הַנֶּעֱרָר בְּאֶשֶׁר הוּא שָׁם" (בראשית כא, יז), ופירש רש"י שאמר להם הקב"ה למלאכי השרת, איני דן את האדם אלא לפי שעתו.

אדם שנכנס לראש השנה עם קבלה, זה דבר גדול. למשל אדם יודע שלפעמים הוא מזלזל בתפילה בישיבה, הוא לא יודע כמה ערך יש לתפילה בישיבה שהרי ידוע שכל הקובע מקום לתפילתו אלוהי אברהם בעזרו' (ברכות ז).

ומצאנו בגמרא (שם ל): שרבי אמי ורבי אסי היה להם שלוש עשרה בתי כנסיות בטבריה, ולא היו מתפללים אלא 'בני

ההבדלה

סְבִירי מְדִינָה. (ועושים: לַחֲיִים).

בְּרוּךְ אַתָּה יי, א-לֵהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יי, א-לֵהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֲצֵי (שִׁטִּי) (מיני) בְּשָׁמִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי, א-לֵהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאֹדֵי הָאֵשׁ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי, א-לֵהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין אֹרֶךְ חַיִּים וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה.

בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל:

מוֹסֵי יִשׁוּעוֹת אִשָּׁא. וּבָשִׁם יי אֶקְרָא:

אֲנִי יי הוֹשִׁיעָה נָא (פעמיים).

אֲנִי יי הַצִּלִּיחָה נָא (פעמיים).

הַצִּלִּינוּ. הַצִּלִּיחָה דְרָכֵינוּ. הַצִּלִּיחָה לְמוֹדֵינוּ. וְשַׁלַּח בְּרַכָּה רְחוּקָה וְהַצִּלִּיחָה בְּכָל מַעֲשֶׂה יְדֵינוּ. כְּדִקְדָּבִי: וְשֵׁא בְרַכָּה מֵאֵת יי. וְצִדְקָה מֵאֵלֵי יִשְׁעוֹ: לְיַהוּדִים הִיטָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה. וְשִׁשְׁן וְיִקְרָ: וְכִתְבִי: וְהִי דוֹד לְכָל דְרָכָיו מְשִׁכִּיל. וְזוֹ עֲמוֹ: כֵּן יִהְיֶה עֲמוֹנוֹ תָּמִיד:

שיעור תורה לשבת

הרה"צ אריהו (איו) חגן שיש"א
מתוך הספר: 'תורת חסד'

ההבדל בין סליחה, מחילה ונכרה

שאלות על מהות יום הכיפורים והתשובה

במה שונה מצות התשובה של יום הכיפורים ממצות התשובה של כל השנה? הלא בכל יום ויום מחויבים לעשות תשובה?!

מה ההבדל בין סליחה ומחילה לבין כפרה? מדוע בכל השנה אומרים: "סלח לנו אבינו כי חטאנו, מחל לנו מלכנו כי פשענו", ואין מזכירים גם כפרה? חכמינו זכרונם לברכה (ירושלמי ביכורים פרק ג' הלכה ג') מבארים שלשלושה אנשים מוחלים על כל עוונותיהם: לגר שנתגייר, לאדם שנושא אישה ולמי שעולה לגדולה. ותמוה: וכי יש "קיצורי דרך"? כיצד ייתכן שימחלו לאדם על כל עוונותיו רק מפני שהתחתן?

מעלת התשובה ביום הכיפורים

השבת הסמוכה ליום הכיפורים נקראת לעולם שבת שובה, על שם ההפטרות הידועה שאמר הנביא הושע: "שובה ישראל עד יי' אלהיך" (הושע יד, ב). פעמים נקראת בפרשת וילך, ופעמים אחרי פרשת האזינו.

ויש להבין: הלא מצות התשובה היא תמידית, בכל יום ויום, וכרוכה בארבעה שלבים הכרחיים: חרטה, עזיבת החטא, וידוי וקבלה לעתיד שלא יחטא עוד. ואם כך, מהו ההבדל בין תשובה של כל השנה לבין זו של יום הכיפורים שנאמר בו: "פי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי' תטהרו" (ויקרא טו, ל)?

והנה חכמינו זכרונם לברכה אמרו במסכת ראש השנה (יח), וכן כתב הרמב"ם (הלכות תשובה פרק ב' הלכה ו'): אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרת ימי תשובה היא יפה ביותר ומיד מתקבלת, שנאמר: "דַּרְשׁוּ יי' בְּהִמְצְאוֹ קִרְבָּהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב" (ישעיהו נה, י).

לפי זה אפשר היה לטעון ולומר שכל המעלה של עשיית תשובה בימים אלו על פני תשובה בשאר ימות השנה, מתבטאת רק באפשרות שהתשובה תתקבל לפני בורא העולם ביתר קלות, שכן אלו הם ימי רצון. אולם בעזרת ה' יוכח בהמשך המאמר שהתשובה ביום הכיפורים שונה לגמרי מהתשובה של כל השנה, ויבואר יסוד עצום שחייב כל יהודי לדעת קודם בואו ליום הגדול והנורא - היום האדיר בשנה.

הרב פינקוס זצ"ל (בספרו 'מים נוראים' עמ' ת"ו) מבאר את עומק התשובה ביום הכיפורים:

בתפילה של כל השנה מזכירים רק סליחה ומחילה: "סלח לנו אבינו כי חטאנו, מחל לנו מלכנו כי פשענו", ואין אזכור של כפרה. ואילו ביום הכיפורים ישנה לשון כפרה: "פי ביום הזה יכפר עליכם", ואף שמו של היום הגדול הוא על שם הכפרה. אם כן, יש להבין: מדוע רק ביום הכיפורים מבקשים כפרה, ומהו ההבדל בין סליחה ומחילה לבין כפרה?

מהות הסליחה, המחילה והכפרה

והביאור נפלא ביותר:

סליחה - היא כמו חוב שאין לבעליו אפשרות לשלמו, ולכן הוא מבקש אשראי - שייתנו לו מעט זמן עד שיצליח לשלם את החוב. כך גם בבקשת הסליחה, החוב קיים והייסורים תלויים ועומדים, ורק מבקשים מהקדוש ברוך הוא: אנא, המתן מעט עד שנמצא פנאי לפתוח את הלב לעשות תשובה.

ובדיוק את הלשון הזאת - לשון סליחה, נקט הקדוש ברוך הוא בחטא העגל: "סַלַּחְתִּי כְּדַבְּרְךָ" (במדבר יד, ב). ואף על פי כן לא נמחק לגמרי, שהרי נאמר: "ובָּיֹום פִּקְדִי וּפְקַדְתִּי" (שמות לב, לד) - כלומר הסליחה איננה מחיקת העבירה, אלא החטא עומד בעינו והעונש גם הוא תלוי בינתיים, אולם הקדוש ברוך הוא אינו תובע את חובו ולא נותן למלאכי החבלה שנבראו מהחטא להיפרע מהחוטא. מחילה - היא דרגה גבוהה ממש, כמו מחילת חוב. הלווה התחנן על נפשו, עד שהמלווה הסכים למחול על חובו לגמרי. אין חוב! אין ייסורים! ואם כן יש להבין, מה יכול להיות יותר מזה?

כפרה - תיקון גמור וניקיון החטא!

לכן בכל השנה כולה אפשר רק לבקש סליחה או מחילה, כיוון שניתן רק לדחות את הייסורים או לבטל אותם.

אבל כפרה לא ייתכן לעשות, כי הנפש והרוח נשארות מלוכלכות ומטונפות

מהחטא. וכפרה, שהיא ניקיון הנפש, אפשר לעשות אך ורק ביום אחד בשנה - ביום הכיפורים.

מחילת עוונות לשלושה: גר, חתן ומלך

ומעתה יאיר האור: רש"י (בראשית ל"ג, ג) מקשה על הפסוק המתאר כיצד עשוי הרשע נשא לאישה את בשמת בת ישמעאל, ומעלה תמיהה: הלא להלן נקראת מחלת בת ישמעאל?

ומתוך רבי שלמה יצחקי שבאגדה מופיעים שלושה אנשים שמוחלים על עוונותיהם: גר שנתגייר, העולה לגדולה והנושא אישה. והמקור לזה בתורה הוא מנישואי עשיו שנשא את בשמת, ונקראת בשם נוסף - מחלת, ללמדנו שמחלו על עוונותיו.

ובירושלמי (ביכורים פרק ג', הלכה ג') הוסיפו ראי' מהנביא למחילת עוונותיו של מלך, משאול המלך שנאמר עליו: "בן שנה שאול בְּמִלְכוֹ" (שמואל א' י, א). וכי בן שנה היה? אלא שנמחלו עוונותיו והיה כמו בן שנה.

ברם, כל השומע ישתומם: וכי יש "קיצורי דרך"? כיצד יכול אדם רשע כמו עשיו, להתחתן עם אישה ולזכות למחילת עוונות גמורה?

ניקיון הנשמה: ייסורים או כפרה ביום הכיפורים

אלא, העומק נורא ונוקב עד התהום:

חכמינו זכרונם לברכה אמרו במסכת ברכות (ה), שעל ידי גמילות חסדים ותלמוד תורה מוחלין לאדם על כל עוונותיו, שנאמר: "בְּחֶסֶד וְנֶאֱמָת וְיִכְפָּר עֲוֹן" (משלי יז, ו). וכן, מי שקובר את בנו ה' יצילנו, מוחלין אף לו על כל עוונותיו.

זמירות לשבת

רחמן חוס על עם לא אלקים.
ושלח להם ציר נאמן, ובשר עם סגולה:
נגילה הללויה וכו'.

חוק זכור ורע יצחק, וקבצם מפרחק,
ונסדר שיר ותהלה:
נגילה הללויה וכו'.

נגילה הללויה וכו',
כא זמן הנאילה.
א-ש-די קבין נדחי ירדתי.
וגרש משנאי, נפשי בהם געלה:
נגילה הללויה וכו'.

שלח לי בן ישי גואלי.
ובנה לי בית היכלי, באויבי עשה קלה:
נגילה הללויה וכו'.

כי אשמרה שבת א-ל ושמרני,
אות היא לעומי עד בינו וביני:

אסור מצא חפץ עשות דרכים, גם מלך בן דברי צרכים.
דברי סתורה או דברי מלכים, אהנה בתורת א-ל ותחכמני:
בו אמצא תמיד נוח צנפשי, הנה לדור ראשון נתן קדושי.
מופת בתת להם משנה בששי, ככה בכל שש ויכפל מזוני:
רשם ברת א-ל חק אל סגנוני, בו לערך להם תמיד לפני.
על כן להתענות על פי בני בנינו, אסור לבד מיום כפור עוני:
הוא יום מקבד הוא יום תענוגים, להם וזין טוב בשר ודגים.
השמים בו הם שמחה משיגים, כי יום שמחות הוא ותשמחני:
מחל מלאכה בו סופו להקריט, על כן אכבם בו לבי בבורית.
אתפלה לא-ל עברית ושהקריט, מוסף וגם מנחה הוא וענני:

לעילוי נשמת
ויטוריו בן מיסה רבא ז"ל
אינס בת מזל רבא ז"ל
ריימונד אמסלס בת עזיהו ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
משה טולדון בן מנטה ז"ל
נלב"ע כ"ז חשוון ה'תשע"ט
תנצב"ה
חוקדש ע"י אברהם טולדון הי"ו

לעילוי נשמת
ר' אשר בן כמיסה ז"ל
לבית חדאד הי"ו
נלב"ע ג' אדר א' ה'תשפ"ד
תנצב"ה

לעילוי נשמת
רוזה בת סניורה ז"ל
נלב"ע כ"ג שבט ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
משה סגב בן מסעודה ז"ל
ניסים בן עליה
מור יוסף ז"ל
תנצב"ה

משכן שילה

הלכות יום הכיפורים

הרה"ג עידן בן-אפרים שליט"א

רבי
דוד בן-חיים
הרב של סגור

רבי
יהושע איזיק חיים
הרב של סגור

רבי
יהושע איזיק חיים
הרב של סגור

רבי
יהושע איזיק חיים
הרב של סגור

רבי
יהושע איזיק חיים
הרב של סגור

רבי
יהושע איזיק חיים
הרב של סגור

ערב יום הכיפורים

כפרות

נוהגים לעשות כפרות בערב יום הכיפורים, יש שעושים אותן בכסף (עי' חיי אדם קמד, ד), ויש העושים בשחיטת עוף (עיין שולחן ערוך ורמ"א, תרה), ולוקחים תרגול זכר לכל זכר, ותרנגולת נקבה לכל נקבה, ומהדרים לבחור תרגולים לבנים (רמ"א שם).¹

בעת שמסבב את התרגול סביב לראש המתכפר, אומר: "זה חליפתך, תמורתך, כפרתך" וכו', ואם מסבב לעצמו, אומר: "זה חליפתי, תמורתך, כפרתי" (משנה ברורה, א), ויהרהר באותה שעה בתשובה (בן איש חי וילך, ב; משנ"ב, ב). ואחר השחיטה נותנים את דמי פדיון התרגולים לעניים, וזה עדיף יותר ממה שייתן את התרגולים עצמם לעניים (משנ"ב ה).²

תוכן עניינים

18..... אכילה ושתייה לשיעורים	14..... ערב יום הכיפורים
18..... קביעת שיעורים	14..... כפרות
18..... קידוש / ברכת המזון	15..... סליחות / תפילה
19..... קטנים	15..... טבילה
19..... הרחת ריח טוב	15..... מלקות
19..... רחיצה	15..... אכילה ושתייה
19..... נטילת ידיים	15..... מלאכה
19..... סיכה	15..... מנחה מוקדמת / וידוי
19..... נעילת הסנדל	16..... בגדים נאים / מפה לבנה
19..... חולצה / יולדת / קטנים	16..... הרלקת נרות / שהחינו
20..... מקצת פרטים בתפילה	16..... יום הכיפורים
20..... נעילה	16..... שמחה ותשובה
20..... מוצאי יום הכיפורים	16..... כפרה למתים
21..... זמן רביעו תם	16..... מלאכה
21..... תפילת ערבית	17..... חמישה עניינים
21..... טעות בתפילה	17..... צום / מעוברות ומניקות
21..... ברכת הלבנה	17..... חולצה
21..... ברכות	17..... בליעת כדור
21..... סעודה בשמחה	18..... יולדת
21..... דקדוק במעשיו	

והמכשלות, והורו הפוסקים שיש להקדים הכפרות כמה ימים לפני יום הכיפורים, כדי למעט את הדוחק הרב השורר אצל שוחטי העופות (משנ"ב שם, ב; שו"ת יחזקאל דעת, ב; עא; חזו"ע רכג). **צער בעלי חיים** - כיום מצב הכפרות עגום מבחינת צער בעלי חיים, שמעמידים את העופות במשך שעות כמה עופות ביחד צופפים בתוך מתקן, בשמש ובצמא, ולאחר השחיטה משליכים אותם לאשפה, ויש ששוחטים את העוף בפני עופות אחרים, ויש לחוש בזה לצימוק הריאה וגם צער בעלי חיים (פתחי תשובה יו"ד לו, טז; בא"ח ש"ב תורע, טז), ויש שמוכרים שוב את הכפרות לאנשים אחרים, ובזה בוודאי אין יוצאים ידי חובה (אשרי האיש יז, ט), ומוטב לעשות כפרות בכסף ולא לסייע ביד עוברי עברה.

1 כפרות למעוברת - למעוברת לוקחים שתי תרגולות ותרגול אחד (משנ"ב א), שמה העובר זכר ושמה נקבה, ואם אין ידו משגת כל כך, ייקח תרגול אחד ותרגולת אחת (עי' רמ"א ומשנ"ב שם). אם גם זה קשה, די בתרגולת אחת (חזו"ע רכה-רכז). אם על ידי בדיקה נתרבר מין העובר, ניתן לסמוך עליה ואין צריך תרגול נוסף מספק (אשרי האיש יז, יב), והוא הדין אם נמצאת מעוברת בתאומים אף שברך כלל אין לחוש לכך (שו"ת קנה בושם ב, כ). מעוברת תוך ארבעים יום, אין לה דין מעוברת לעניין כפרות (אשרי האיש יז, יב).

2 הקדמת הכפרות - עקב ריבוי שחיטת העופות בערב יום הכיפורים, רבו התקלות

יודוך רעיוני וז' רועי, חי ביום שבת קדש יום השביעי:
יום אשר בלית בו כל מלאכה, אומר מי שרית על כל זולתך.
ומעשים עשית, אין לבלותך, אי בן אמתך חיש להרגיע:
חי ביום וכו'.
שביעי כחרת ראש כל המנונים, ואותו קדשת בשבועות ושנים.
חיש אשר נשאת לגוע אמונים, ופדם מאסונים ארתי ורבעי:
חי ביום וכו'.
רצה במנותתי יום זה יום מנותה, וביום עבודתי, המצא לי הנוחה.
ותכן לשביתתי, משאת וארוחה, וששון ושמחה יהיה שעשועי:
חי ביום וכו'.
אל-עולם שבלו, שבת תוכנו, ונרך בחלו, שים אור בערנו.
ואל מושכן שילת, תשוב תעלנו, מתרה עננו, אורי וישעי:
חי ביום וכו'.

זמירות לשבת

שמת בני בחלקך לא תקח גם את שלך,
השמחה תחיד, העולם לפניך:
הולך ברגליך, מנענע יריך, עינים צופים לך, הלב פועם בך:
השמחה תחיד, העולם לפניך:
מי עשיר ומי שמת, בעולם הזה אורת. לא בחיל ולא בכח, הממון יהיה לך:
השמחה תחיד, העולם לפניך:
הבט ושא עיניך, מי נתן כל-אלה לך, גם בגים לשלחך.
אם תודה רק לבוראך, בן תמיד יהיה לך:
השמחה תחיד, העולם לפניך:

<p>לעילוי נשמת ד"ר רות סייטלס בת סופי ז"ל נלב"ע כ"ז טבת ה'תשמ"א תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת אסתי בן עמי ז"ל בת רינת הי"ו נלב"ע י"א כסלו ה'תשמ"ה תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת ג'ולי חסד ז"ל בת ליזה הי"ו נלב"ע י"א כסלו ה'תשמ"ה תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת ליאם תקוה ז"ל בת לינדה הי"ו נלב"ע י"א כסלו ה'תשמ"ה תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת לירן פנחס ז"ל בן מול הי"ו נלב"ע י"ד כסלו ה'תשמ"ב תנצב"ה</p>
---	--	--	---	---

אם עושה כפרות בכסף, ייקח כסף כפי שווי עוף לכפרה (בית הכפרות ד"א ע"ב סעיף ו), וכשמסובבו סביב לראשו, יאמר: "אלו המעוות חליפתי" וכו'.³ אין לעשות כפרות מכספי מעשר (משנ"ב ו), ויש ליתן את הכסף לצדקה קודם יום הכיפורים (עי' שו"ע יורה דעה רנז, ג).

סליחות / תפילה

משכימים בערב יום הכיפורים לומר סליחות, ואומרים וידוי ונפילת אפיים, ועושים התרת נדרים (חזון עובדיה רכט), או שעושים כן בחצות לילה. ובתפילת שחרית אומרים "אבינו מלכנו" (שם) אבל אין אומרים וידוי ונפילת אפיים (שו"ע תרד, ב) לפי שנוהגים לעשותו קצת כמו יום טוב (משנ"ב ג, ג) (והאשכנזים אינם אומרים "אבינו מלכנו" רמ"א שם; קיצור שולחן ערוך קלא, ב).

טבילה

מנהג יפה לטבול בערב יום הכיפורים במקווה טהרה (זהו המקום היחיד שמרן בשולחן ערוך כותב עניין טבילה, שלא כתב כן לפני שבת או חג אחר. הליכות מועד עמ' רמב) (עי' שו"ע רמ"א תרז, ד ובא"ח וילך, ח), וטוב שיסיר מגופו כל דבר חוצץ, יגוזו ציפורניו ויסרק שערו (מטה אפרים תרז, ח; בא"ח ש"א וילך, ח; חזו"ע רמז). וזמנה על פי

מלקות

יש נוהגים לקבל מלקות, שמתוך כך ייתן אל ליבו לשוב מעבירות שבידו (עי' שו"ע תרז, ג, והיינו ל"ט מלקות. משנ"ב יז), וגם יש בכך מקצת כפרה (בית יוסף שם).

אכילה ושתייה

מצווה לאכול בערב יום הכיפורים ולהרבות בסעודה (ברכות ה: וש"ג; שו"ע תרד, א), והיא מצווה מן התורה, ויש לאדם למעט בלימודו כדי לאכול ולשתות (משנ"ב ב, א), ואסור להתענות ביום זה (רמ"א שם). עיקר מצות האכילה ושתייה היא ביום של ערב יום הכיפורים ולא בלילה (חזו"ע רלא).

אף הנשים חייבות במצווה זו (שם), וכן מי שצריך לאכול לאונסו ביום הכיפורים, שיך באכילה זו (עיין חזו"ע רלב ד"ה והנה; אשרי האיש

הראשון הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל

יז, טו; שו"ת אדרת תפארת ח"א, כג ח"ד ד, ד ח"ה, מ ח"ו, סג ח"ז כז, ד), ומצווה לחנך לך את הקטן אף שאינו צם, ומכל שכן כשמתענה לשעות (אדר"ת ח"ד שם).

לכתחילה צריך לקבוע לפחות סעודה אחת על פת (חזו"ע רלה), וטוב לאכול שיעור אכילת שני ימים (בא"ח וילך, א; כף החיים תרד, ב), וגם אכילות קטנות כצימוקים וכדומה נחשבות למצווה (אבל לא מציצת סוכרייה) (אשרי האיש יז, יד; ילקוט יוסף סי' תרד, ג). ויעשה כל מעשיו לשם שמיים, וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים (בא"ח וילך, א).⁴

מלאכה

העושה מלאכה בערב יום הכיפורים, אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה לעולם (מועד לכל חי טז, כ; כה"ח תרד, כ; חזו"ע רלז).

מנחה מוקדמת / וידוי

מתפללים מנחה גדולה בעוד היום גדול, לפני סעודה מפסקת, ואומרים וידוי (שו"ע תרז, א) בסיום התפילה לאחר "יהיו לרצון" הראשון כמו ביום הכיפורים (עי' רמ"א שם ומשנ"ב ב; חזו"ע רמט), ותיקנו כן שמא ייארע לו דבר קלקלה בסעודה שייחנק או שתיטרף דעתו ולא יוכל להתוודות אחר כך (משנ"ב שם, א) (ולכן יש לאומרו גם בבית האבל). ואומרים "אבינו מלכנו" (חזו"ע רמט) (והאשכנזים אינם אומרים רמ"א תרז, א).

תרד, א) ולא לעשות מלאכה, לפי שיש לעסוק באכילה ושתייה (כח"ט ב), ושטוב לאכול שיעור אכילת שני ימים, מוכח שיש עניין לאכול כל היום ולא רק בסעודות הרגילות. הכנה ראיה לצום - שתייה: עיקר הבעיה בצום היא המחסור בנוזלים, כי במהלכו הגוף מאבד 2-3 ליטרים, ולכן צריך לשתות היטב כמות של 4-2 ליטרים ב-12-8 שעות שלפני הצום. יש לשתות שתייה המכילה קלוריות, כגון: חלב, לבן, מיץ ענבים, מיצי פירות טבעיים וכדומה, כדי למלא עד כמה שאפשר את מלאי הנוזלים והקלוריות בגוף, ולקראת הצום להשלים בכוסות מים, כדי למנוע תחושת צימאון הנגרמת משתייה מתוקה.

קופאין ותאופילין הם חומרים המצויים בתה רגיל, קפה, נס קפה, שוקו וקולה, מאיצים את פעילות הכליות וגורמים להפרשת נוזלים

3 כפרות בשטר כסף גדול - אם יש לו שטר כסף גדול, כגון 200 שקלים, ורוצה לעשות כפרות על כמה מילדיו, יכול לומר או לכוון ש-20 שקלים מתוך שטר זה יהיו חליפתך וכו', וכן הלאה, עד שיתמלא שווי השטר.

4 האם יש עניין לאכול כל היום? מובא על רבי שמחה זיסל זיו (הסבא מקלם) וכן על המהר"ל דיסקין זצ"ל, שהיו אוכלים צימוקים כדי לקיים שתי מצוות גם יחד, ללמוד תורה וגם לקיים מצות אכילה שהיא כל היום. אבל החזון איש זצ"ל אמר שאין חיוב לאכול כל היום אלא לאכול סעודות כרגיל. וכן נהג הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל (ספר ארחות רבינו ב, רמט). וכן כתב בספר חוט שני (עמ' צד) שאין דין לאכול כל היום אלא להרבות בסעודה יותר ממה שרגיל. אבל לכאורה ממה שכתבו למעט בלימוד (משנ"ב

זמירות לשבת

עזרני א-י חי להכניע, את יצר המפתה המריע.
מבדתך אין מושיע להושיעני:
דלתי תשובה חי פתח לי, כי שבתי מחטאי ומעלי.
אנא צורי, שמע קולי,
מהר ענני אודה עלי פשעי, אתה תשא עוני:
סוד ומינך הפשוטה, לקבל את נפש המתחרטה.
ולא תוסיף, תחטא, אליך קוני.
הרחק נא מעליה, חברת בת הצפוני:

מוא א-י וגדלו, נרעד גופי בלוי.
בצר לי אקרא לו, ו-ה עוזר לקהלו, ובשוב לב אשיר לו.
ו-ה צור עוזר לקהלו:
יצר לו עולם ובצלמו אדם, עושים רצונו באימה בלם.
בחר בנע עבדו אברהם, לקדשו לעד לעולם.
עליהם פורש צלוי, והוא עוזר לקהלו.
שבחיו מי מנה ומי ידמה לו.
ו-ה א-י עוזר לקהלו: מוא א-י וגדלו וכו'.
צרי השמר ואוכי בלה, ועם ידיר עלה ועלה.
א-י נערץ שועתו ענה, ובכית מעונו לשמך יודה.
פרה ורומם נא, קריה נאמנה. ו-ה עוזר לקהלו,
ובשוב לב אשיר לו,
ו-ה א-י עוזר לקהלו: מוא א-י וגדלו וכו'.

רבי דוד מלמד רב של ירושלים

רבי חיים קמילי יאשיב ישיבת אשכנז

רבי אורי בן ברוך יאשיב ישיבת אשכנז

רבי יצחק שראני מחסני ב"ב

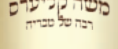
רבי מנחם פרידל ישיבת מחסני ב"ב

רבי משה חי שראני מחסני ב"ב

רבי משה קליערס רב של טבריה

רבי משה קליערס רב של טבריה

משכן ש"ה

<p>לעילוי נשמת משה סולמין בן מזל פורטנה ז"ל נלב"ע ו' בשבט ה'תשפ"ד תנצב"ה</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>לעילוי נשמת שלמה עוגן בן ר' יוסף וסעידה ז"ל נלב"ע י"ב תשרי ה'תשפ"ב תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת מזון אסתר סמסון ז"ל בת סופיה הי"ו נלב"ע ד' סיון ה'תשפ"ב תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת אלברט חניאל סמסון בן יוכבד ז"ל נלב"ע ג' תמוז ה'תשפ"ד תנצב"ה</p>
--	--	---	---	--

שהזהירנו הכתוב שְׁנִיטָהּ לפני ה', והטהרה אשר בדינו היא התשובה ותיקון המעשים, והוא יכפר עלינו ביום הזה לטהר אותנו מחטאותינו (שערי תשובה ב, ד, יז, עיין ילק"י במבוא עמ' 10-11 ושו"ת אדרת תפארת ז, כט).

יום הכיפורים

שמחה ותשובה

במשנה נאמר: לא היו ימים טובים לישראל כיום הכיפורים

(תענית כו:), מפני שהוא יום שיש בו סליחה ומחילה, והוא יום שניתנו בו לוחות האחרונים (שם ל:).

יום הכיפורים הוא זמן תשובה לכול, ליחיד ולרבים, והוא קץ מחילה וסליחה לישראל. לפיכך חייבים

הכול לעשות תשובה ולהתוודות ביום הכיפורים (רמב"ם תשובה ב, ז). והיא מצנת עשה מן התורה שיעיר אדם את רוחו לחזור בתשובה, "נְחַפְּשֶׁה דְּרָכֵינוּ וְנִחְקְרָה וְנִשְׁוֹבָה עַד־נֵי", שנאמר (ויקרא טז, ל): "מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ".

ואף על פי שנתחייבנו על התשובה בכל עת, ישנו חיוב נוסף ביום הכיפורים, וכמו

בגדים נאים / מפה לבנה

נוהגים ביום הכיפורים ללבוש בגדי חג, ויש שלובשים בגדי לכן (רמ"א ס"ס תרי). פורסים על השולחן מפה יפה כמו בשבת (שם; בא"ח וילך, יז) ונותנים עליה ספרי קודש (חזו"ע רס). מתעטפים בטלית מבעוד יום בברכה (רמ"א ית, א; משנ"ב תריט, ד) כדי להתפלל עימה בכוונה, ולעמוד באימה ויראה (חזו"ע רסא).

הדלקת נרות / שהחיינו

מצווה להדליק נרות לכבוד יום הכיפורים (ראה זמנים בעמוד 2), ומברכים: "ברוך וכו' וציוונו להדליק נר של יום הכיפורים" (עיין שו"ע ורמ"א תרי, א-ב; חזו"ע רנו).

לאחר ההדלקה תחלוץ האישה את מנעלי העור ותברך ברכת "שהחיינו", כיוון שבברכה זו מקבלת עליה את קדושת היום ונאסרת בכל חמישה עינויים (חזו"ע רנו) (והנכון שתחלוץ את הנעליים קודם ההדלקה, ואם הולכת לבית כנסת תיזהר שלא תחזור לברך "שהחיינו" ב"כל נדרי" יחד עם החזן [שער הציון תריט, ז]).

יש להכין נר נשמה עבור ההבדלה במוצאי הצום.

כתוב במשנה: אמר רבי עקיבא: אשריכם

ישראל, לפני מי אתם מְטַהְרִים (כשאתם שבים

בתשובה), ומי מטהר אתכם - אביכם

שבשמיים, שנאמר: "וְנִחְקְרָתִי

עֲלֵיכֶם מִיָּם טְהוֹרִים וְטָהָרְתֶּם"

(יחזקאל לו, כה), ואומר: "מִקְוֵה

יִשְׂרָאֵל יִי" (ירמיה יז, יג), מה

מקווה מטהר את הטמאים

(הטובלים בו) - אף הקדוש

ברוך הוא מטהר את ישראל

(השבים בתשובה) (יומא פה:).

הקב"ה ממתין לכולם, אפילו

לאנשים הרחוקים ביותר.⁵

כפרה למתים

נהגו לידור צדקות ביום הכיפורים בעד המתים (שו"ע תרכא, ו), ולהזכיר נשמותיהם,

כי גם למתים יש כפרה ביום זה (רמ"א שם),

ולכן נקרא יום 'הכיפורים' בלשון רבים,

שמכפר לחיים ולמתים (משנ"ב ית; ומועיל הדבר

גם בשאר ימות השנה. רמ"א יו"ד רמט, טז).

יש לאכול מאכלים מבושלים ולא מטוגנים, וכן להימנע מאכילת מאכלים מלוחים או חריפים, מפני שגורמים לריכוז יתר של הדם ומגבירים את הצימאון. ולא יפריז באכילה, כי זה גורם לכבדות, תפיחות, עייפות יתר והרגשה כללית רעה (מבוסס בעיקר על מאמרו של ד"ר אליהו שוסהיים ז"ל).

5 חיוזק לבעלי תשובה - הגאון הצדיק רבי דב קוק שליט"א אמר שמשל נפלא לחיוזק החוזרים בתשובה, ניתן להביא מהמשחק הידוע: "מי בא לאבא?"... צורת המשחק היא שהאבא עומד בקצה אחד של החדר והבן בקצה השני, והאבא אומר לבנו: "מי בא לאבא?" ואז הבן רץ ומחבק בתנופה עצומה את אביו. ככל שהחדר גדול יותר והמרחק בין האב לבנו גדול יותר - כך תנופת החיבוק עצומה יותר. כך היא צורת האהבה הגדולה של בורא עולם המצפה לבניו הרחוקים... דווקא אלו הנמצאים במחוזות הרחוקים יותר, כששבים לבוראם, האהבה מתגלה ביתר שאת וביתר עוז (אתעלותא עמ' תקעה).

מהירה מהגוף. לכן מומלץ להמעיט בהם בערב הצום וגם ביום שלפניו. אכילה: ערב יום הכיפורים יאכל מאכלים קלים שנוחים להתעכל, כדי שלא יהיה שבע ומתגאה כשמתפלל (שו"ע תרח, ד). החל מהבוקר יש להימנע מאכילת: כולֶּרֶם (זעפרן), ביצים, שום וחלב חם (ובחלב בקפה שבטל ברוב, אפשר להקל) משום טהרה (עי' רמ"א שם ומשנ"ב יח), וכן יימנע משתייה חריפה (חזו"ע רמ), אבל נשים וקטנים אינם צריכים להקפיד בכל זה (ירושלים במועדיה עמ' רלג את ערה).

אין להסתמך על הסעודה המפסקת בלבד, אלא יש לפצל את האכילה ל-3-4 ארוחות קטנות. המחסור בצום מתבטא בעיקר בפחמימות אשר משפיעות על תפקוד הגוף, שצריך להן כל הזמן (להבדיל משומנים וחלבונים שאין הגוף צריך להם כל כך). לכן יש לאכול פחמימות מורכבות, כגון: לחם, קרקרים, אורז, פסטה, תפוחי אדמה, דגנים מלאים, תירס וכדומה, מפני שמתפרקים בגוף לאט יותר. כדאי להעשיר את התפריט בסיבים תזונתיים, כמו: אורז מלא, פסטה מחיטה מלאה, לחם מחיטה מלאה וכדומה, וכן טוב לאכול ענבים.

דודי עזריאל
דודית אהרן

רבי
אברהם תלמודי-אמיתי
הרב הראשי ליהדות ישראל

רבי
אליהו בן-שון-דוד
הראשון לציון

רבי
אפרים פישל-דובניצקי
ראש ישיבת ביאליק

רבי
סעדיה אהרן
מחבר חסידים

רבי
יחיא בשארי
מחבר חסידים

רבי
סאטמר הרב
בית ישיבת סאטמר

רבי
שלום דובניצקי-אמיתי
הראשון לציון

זמירות לשבת

לְכוּ לְחֶמֶד, תְּמִיד בְּלֶחֶם, כִּי"ג מִדֹּרֵת תִּרְדֵּשׁ הַתּוֹרָה,
קֵץ וְחֶמֶד בְּשׂוֹרָה, הַקֵּשׁ וְהַגְדָּה שְׁנוֹה, מְסֻרָה מִפִּי גְבוּרָה,
בְּלָאִים עִם פְּרִשִׁים, תּוֹצִיא לְאוּרָה, מִשֶּׁם יִצְאִים אֲרָבֶּה נְהִירוֹת,
בְּלֶם אֲוִירוֹת, פְּשָׁטִים עִם רְמוּזִים נִדְרָשִׁים, וְסֻדּוֹת נִעְלָמִים:
יְפֵה וְתִמְחָה וְכוּ'
מִת טוֹב דּוֹרֵךְ, אֲחוּתִי בְלָחֶם, נֶפֶת צוֹף דְּבִשׁ שִׁפְתֵיךְ,
מִן נִעְוֵל דְּלִמְךָ, רִיחַ טוֹב בְּנִדְךָ, רִדְוֶךְ יִפִּי עֵינֶיךָ, תִּמְחָה וְלִכְנֶה,
בְּלֶם עֲמִידוֹ מְאוֹרֶךְ, כִּי אֲרֵךְ יָמִים בִּימֶיךָ, עֲשֵׂר בְּשִׁמְאֵלְךָ,
בְּרִיךְ בּוֹרֵךְ בִּינְךָ וְתִדְרֶךְ, א-ל תִּי הַעֲלֵמִים:
יְפֵה וְתִמְחָה וְכוּ'

יְפֵה וְתִמְחָה תּוֹרָה תְּמִידָה הַנִּעְיָמָה
מִי יוֹכֵל לְהַעֲמִיק בְּסוּדֶךָ סוּר א-ל לִהְיוֹת חַיִּים
אוֹר וְזִי וְתִדְרֶךְ, בּוֹעֵר תּוֹךְ קִרְבִּי,
תְּמִיד וְדָרְשׁוּ אוֹתְךָ רַבִּים, חֲקֹם וּמִצְוֹת טוֹבִים,
אֵת כָּל לְבוֹת מְלָכִים, נֶאֱהָבִים וְגַם נִשְׁגָּבִים,
וּכְפָשִׁי וְפֻצִּי, קִלְעִים וְחָרִים,
תֵּן דִּדְךָ יָדְךָ בְּכָל עֵת, תּוֹרַת אֱמֶת,
מִפֶּן אֲנִי חַיִּים מִיָּין, סוּר א-ל לִהְיוֹת חַיִּים:
יְפֵה וְתִמְחָה וְכוּ'
נִתְעַלָּה קִגִּיל, בְּאֶהָבִים, בְּסוּר נִקְדוֹת עִם תְּהִבּוֹת,
כְּתָרִים עִם אוֹתוֹת, פְּתוּחוֹת עִם סְתוּמוֹת,
נִעְלָמוֹת סוּדֶם בְּרִמּוֹת, אֲוִירוֹת עֲלִיּוֹנִים,
טוֹב מְהֵרָה וְפָנִים, מִעֵין גָּבִים בְּשִׁבְעִים פָּנִים, בְּלֶם חוֹנִים,
תֵּן אֲנִי עֲבֵר נִדְרֶךְ דָּךְ, קִנְיָן בְּלֶם שְׁלֵמָה:
יְפֵה וְתִמְחָה וְכוּ'

<p>להצלחת אורון ונועה כהן הי"ו ומשפחתו יצחק, איריס, עידן ומעיין הי"ו</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>להצלחת רחל כראדי בת מזל הי"ו ומשפחת כראדי הי"ו</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>להצלחה, בריאות ופריסה טובה נירון ואסתר אפל ובני ביתם הי"ו</p>
---	---	--	---	---

ומבקשים שיעשה הקב"ה טובה לנשמת המת, כי החי יכול לבקש להקל דין המת. גם העניין שמזכירים נשמות, לפי שהזכרת המיתה **שוברת ליבו של אדם ומכניעה יצרו** (אלף המגן שם, א).

והתועלת בנדר הצדקה, שבשמיים אומרים שאילו היה הנפטר חי, היה נותן גם כן צדקה (ואפילו אם היה עני, היה קשה לו לבצע). אבל עבור **רשע** אין זה מועיל, אלא אם כן התוודה לפני מותו, שאז יש לו כפרה ונחשב כצדיק. וכל זה כשאדם זר נותן צדקה עבורו, אבל מסתבר שאם **הבן** נותן בעד אביו, מועיל להקל דינו אפילו היה רשע, כי אמרו חכמים (סנהדרין קד.) שהבן מזכה את אביו (משנ"ב ט).

מלאכה

על יום הכיפורים נאמר בתורה: **"וּבַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם, וְעָנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם, כָּל מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ"** (במדבר כט, י). כל מלאכה האסורה בשבת, אסורה ביום הכיפורים, אלא ששבת

חמורה יותר, שאם עשה בה מלאכה בזדון חייב סקילה, ואילו ביום הכיפורים חייב כרת. וכל חפץ שאסור לטלטלו בשבת אסור לטלטלו ביום הכיפורים (שו"ע תרי"א, ב).

חמישה עינויים

יום הכיפורים אסור בחמישה עינויים: **אכילה ושתייה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל ותשמיש המיטה**. כל האיסורים חלים כבר מהלילה, ועל עשיית מלאכה, אכילה ושתייה חייב כרת (שו"ע תרי"א, א).

צום / מעוברות ומניקות

הכול חייבים להתענות ביום הכיפורים, ואף נשים מעוברות ומניקות מתענות ומשלימות את הצום (שו"ע תרי"א, א). אפילו בחודש התשיעי להריון (חזו"ע רפז), אלא אם כן יש בעיות בהריון (דימום, כאבים והתכווצויות, הפלות חוזרות ועוד), ואז יש להיוועץ עם רופא ורוב כיצד לנהוג (עי' שם ורצה).

חולה

חולה שיש בו סכנה, אסור לו לצום, פן יכבד חוליו ויבוא לידי סכנה, ואפילו אם החולה אומר שאינו צריך לאכול, אין לו לצום. ובמקום חשש סכנה אסור לו להחמיר על עצמו, שעובר על מה שנאמר בתורה (דברים ד, טו): **"וְנַשְׁמַרְתֶּם מֵאֵד לְנַפְשֵׁיכֶם"** (עי' ברכות לב ט"ב), **"וְאַף אֶת דַּמְכֶם לְנַפְשֵׁיכֶם אֲדַרְשׁ"** (בראשית ט, ה) (משנ"ב תרי"ח, ה), שהרי נאמר (ויקרא יח, ה): **"וְחַי בָּהֶם"** - ולא שימות בהם (יומא פה:), ומקיים מצווה באכילתו.

לצערנו, ישנם אנשים שצמים בניגוד לדעתם של הרופאים והרבנים, ומסכנים את עצמם, **ועבירה היא בידם**. לפיכך כל חולה צריך לפנות לרופא המטפל שלו (וישנה עדיפות לרופא ירא שמיים [עי' ביאור הלכה ר"ס תריח]), שיחווה דעתו אם הצום עלול לגרום לו סכנה, ולאחר מכן יתייעץ עם רב מורה הוראה שיחווה דעתו מבחינה הלכתית כיצד עליו לנהוג.

6 זכור לטוב מרן **רבינו עובדיה יוסף זצ"ל**, שבהיותו הרב הראשי לתל-אביב-יפו היה הולך בערב יום הכיפורים לבתי חולים (ואיכילוב ועוד) ומדבר על ליבם של חולים שאסור להם לצום. הוא עורר מאוד את המודעות לנושא של פיקוח נפש. פעם סיפר שבהיותו בבית הכנסת 'בורוכוב' בשכונת הבורכים בירושלים, באמצע תפילת נעילה שמע קול רעש והמולה מעזרת הנשים. מיד הרב שאל מה קרה, ואמרו לו שבחורה אחת התעלפה. הרב ציווה מיד לקחתה לבית חולים 'ביקור חולים'. בבית החולים היא קיבלה טיפול כראוי, ואמרו שאם הייתה מגיעה חמש דקות מאוחר יותר, הייתה נפטרת מן העולם.

גם הגאון **רבי שלמה זלמן איירבאך זצ"ל**, מצעירותו עד אחרית ימיו, היה רגיל לבקר בעצמו בערב יום הכיפורים ובימים הסמוכים לו בבית מידועי שהיו חולים או חלשים, להורות את המעשה אשר יעשון, וטרח במדידת והכנת הכלים למי שהוצרך לדקדק בשיעורים (ספר הליכות שלמה פ"ד הערה 5, עמ' פא).

7 **פירוש קבוצות מחלות, שבהן ייתכן שהצום יביא לידי סכנה, ויש להתייעץ עם רופא ורב:** 1) מחלות זיהומיות עם חום גבוה (אנגינה, דלקת ריאות, שושנה בעור וכו'). 2) תשישות אצל

קשישים. 3) תשישות לאחר מחלה, ניתוח, תאונה. 4) מחלות גידוליות ממאירות. 5) מחלות לב (התקף לב בשנה האחרונה, תעוקת לב, אי ספיקה, הפרעות משמעותיות בקצב הלב). 6) מחלות במערכת הנשימה (אי ספיקה נשימתית, אסתמה פעילה). 7) מחלות במערכת העיכול (הקאות או שלשולים מרובים, אולקוס, צהבת עד חצי שנה). 8) מחלות דם (המוגלובין נמוך מ-9 גר/ליטר). 9) מחלות מערכת העצבים (אי ספיקה מוחית, אירוע מוחי, מחלת נפילה). 10) מחלות נפש (פסיכוזה, מצבי חרדה קשים). 11) מחלות אנדוקריניות (סכרת עם מנות אינסולין גדולות, סכרת הקוקה לתרופות דרך הפה אף מלווה בהפרשת אצטון ו/או התקיפי היפוגליקמיה, הפרשת אינסולין מוגברת, פעילות יתר חריפה של בלוטת התריס, אי ספיקת בלוטת יותרת הכליה). 12) מחלות כליות ודרכי השתן (אי ספיקת כליות, זיהומים בדרכי השתן, אבנים בדרכי השתן, ניתוח בדרכי השתן בחודשים שקדמו ליום כיפור) (ד"ר שוסהיים).

כשפונים לרופא יש להציג בפניו את הנתונים הרפואיים, ולפרט את מכלול בעיות החולה.

חולה במחלות הנ"ל שאין בנמצא רופא לשאול אם מותר לו לצום, או שרופא הורה לו לצום, וחלה בצום הרעה במצבו, הרי זה ספק פיקוח נפש ולא יצום (פסקי תשובות תרי"ח, א).

זמירות לשבת

מנוחה ושמחה אור ליהודים, יום שבתון יום מתחמדים. שומקרו וזוכריו קמו מעידים, כי לִשְׁשֶׁה כָּל בְּרֹאִים וְעוֹמְדִים: שְׁמֵי שָׁמַיִם אֶרֶץ וְיָמִים, כָּל צָבָא מְרוֹם גְּבוּהִים וְרָמִים. תִּנּוּן וְאֵדָם וְחֵית רָאמִים, כִּי בִי-ה' צוּר עוֹלָמִים: **הוא אשר דבר קדם סגלתו, שמור לקדשו מכאן ועד צאתו. שבת קדש יום קדמותו, כי בו שבת א-ל מכל מלאכתו: במצות שבת א-ל יחליצך, קום קרא אליו וחיש לאמנך. נשמח כל חי וגם נעריצך, אבל בשמחה כי כבר רצך: במשנה קדם וקדוש רבה, ברוב מסעמים ורוח נדיבה. וזכו לרב טוב המתענגים בה, בביאת גואל לחיי העולם הבא:**

חסין בשם הוא, וְאֶחָדָל, כי אין כְּמוֹהוּ, ואין כְּמוֹעָלוּ. תִּמְיָם רְאוּהוּ, כִּי כִשְׁעָלוּ. מִרְד מִימֵיהֶם - צָדִי וְאוֹר רִישׁ. וְשֹׁאוֹן גְּלִיחָם, שֵׁן בֵּית רִישׁ: יוֹצֵר מִיֵּדוֹ וְכוּ': קוֹם עֲשֵׂה פֶלֶא, תַּעֲלֶה הַשָּׁבִי, מִבֵּית הַכֶּלָּא, אֶל עֵיר הַצִּבִּי. שֶׁם יִרְעֶה מִלָּה, זֹאב עִם לָמִיָּא, עוֹרֵךְ תְּרָאָה - מִסּ הָא רִישׁ. וּבְאוֹרֶךְ נִרְאָה, אֶלֶף וְאוֹר רִישׁ: יוֹצֵר מִיֵּדוֹ וְכוּ':

יוצר מידו עשר וריש, אשר לְבָבָדוֹ שֵׁן יוֹד רִישׁ: צוּר מְעוֹז דָּלִים, כְּאֶמֶת שְ�מוֹ, רֹכֵב גִּלְגָּלִים, מִי וְקִדְמוֹ. מְלָאכִים קָלִים, רָצִים לְנֹאוֹמוֹ, וְכָל זִוְלָתוֹ - שֵׁן קוֹף רִישׁ. כִּי אֵין צוּר כְּלָתוֹ, אֶלֶף חֵית רִישׁ: יוֹצֵר מִיֵּדוֹ וְכוּ':

לרפואת ולהצלחת
אביעד בן שולמית הי"ו
בתוך שאר חולי ישראל

להצלחת
אילן ומיה סגב הי"ו
והילדים: **גריה יוסף ואחיה משה הי"ו**

להצלחת
תהילה ואוהד משה אלגרבלי הי"ו
והילדים: **נעמי, יהונתן, איתמר ויוסף הי"ו**

להצלחת
מאיר ואורלי רבא הי"ו
והילדים: **נדב, דנה, נטע עידן ורות לאה**
ובתם **אריאל הי"ו**

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

אם מחמת שהחולה ילך לבית הכנסת יזדקק למנה נוספת, **אין לו ללכת להתפלל**, כל שכן שאסור לאכול סתם בין ארוחה לארוחה.

קביעת שיעורים

רוב החולים יכולים להימנע לגמרי מאכילה ולהסתפק בשתייה. את הקלוריות הדרושות ניתן לקבל גם במשקאות הנ"ל. לרוב, הכמות ההכרחית לשתייה ליום היא ליטר עד ליטר וחצי (במקרים מסוימים יש צורך בכמות כפולה). **רצוי לקבוע עד איזו שעה יכול החולה לצום באופן מוחלט, וכן לקבוע את כמות האוכל והשתייה.** על פי רוב אפשר לצום עד הבוקר ללא סיכון, ובכל הנ"ל יש להתייעץ עם רופא (ד"ר שושהיים שם).

קידוש / ברכת המזון

חולה שאוכל ושותה ביום הכיפורים, אינו צריך לקדש קודם האכילה, הואיל והוא יום תענית לכלל ישראל (משנ"ב תריח, כט; חזו"ע שו"ע). נוטל ידיו עד הזרוע, ומברך פעם אחת על האכילה הראשונה, ובסוף כל מה שהוצרך לאכול יטול מים אחרונים ויברך ברכת המזון (חזו"ע שו"ע; נט"ג מב, ג), ואומר: "יעלה ויבוא... ביום הכיפורים הזה, ביום סליחת העון הזה", ואם שכח, אינו חוזר (שו"ע שם, י; משנ"ב שם; חזו"ע שו"ע).

קטנים

א קטן בן פחות מתשע שנים אינו מתענה כלל ביום הכיפורים, אפילו תענית שעות. ואף אם רוצה להתענות, מוחים בידו ומאכילים אותו (חזו"ע של).

אכילה ושתייה לשיעורים

חולה או יולדת שמותר להם לאכול ולשתות ביום הכיפורים, אוכלים ושותים 'לשיעורים' (שו"ע תריח, ז). כפי ההכרח לקיום גופם (עי' באה"ל שם, ח).

אכילה לשיעורים פירושה אכילת מנות קטנות של **30 גרם** (עי' שם, וכך נהוג להורות), בתנאי שבין **סוף** אכילת מנה אחת **לתחילת** אכילת מנה אחרת, ימתין **תשע דקות** (שו"ע שם תריח, ג-ד). ורשאי לאכול מאכלים מזינים ועשירים בקלוריות, כגון: בשר, ביצה, דבש, ביסקוויטים וכדומה, כל שאוכלם לצורך בריאותו ותזונתו (הליכות שלמה פ"ו הערה ג).

שתייה לשיעורים פירושה שתיית מנות קטנות מ-**40 סמ"ק** (וימודד במזרק גדול, מדיד תרופות, בקבוק טינוק מדויק) [כשל חברת AVENT] ויסמן בכוס, בתנאי שבין **סוף** שתיית מנה אחת **לתחילת** שתיית מנה אחרת ימתין **תשע דקות** (שו"ע תריח, ח) (אין חיוב לשתות דווקא מים או לפונמם, אלא ישתה חלב, מיצי פירות, תה עם סוכר, קולה (הליכות שם)).

בין אכילה לשתייה (ולהיפך) אין צריך להמתין כלל, ומיד כשסיים לאכול יכול לשתות (שו"ע תריח, ב), אך **אין** לאכול ולשתות ביחד (הליכות שם, ג).

אם הרופא אומר שהחולה צריך לאכול ולשתות כהרגלו (ולא בשיעורים), או שהחולה אומר כן, או שאנו מסופקים בדבר, מאכילים ומשקים אותו כל צורכו מיד (שו"ע תריח, ח).

בליעת כדור

חולה שצריך לבלוע כדור שטעמו פגום - אם יכול לבלוע ללא מים, יעשה כן. ואם אינו יכול בלא מים, ייתן במים דבר מר, כגון תמצית תה מרוכזת או אבקת סודה וכדומה, וישתה מים פחות משיעור כדי לבלוע (עי' שו"ת אור לציון ג, רסה ד, קיז).

יולדת

א יולדת תוך שלושה ימים משעת לידתה, לא תתענה כלל (שו"ע תריח, ד), ותאכל לשיעורים (שו"ת יחו"ד ו, ריא), ואפילו אומרת שיכולה לצום והרופא מאשר זאת, אסור לה להתענות (חזו"ע רצא).

ב משלושה ימים ועד שבעה, אם אמרה בפירוש שאינה צריכה לאכול, מותר לה להתענות, ואם לא אמרה כלום או שאומרת שאינה יודעת אם צריכה, מאכילים אותה לשיעורים (שו"ע שם ומשנ"ב יא ושער הציון טז).

ג מכאן ואילך הרי היא כשאר חולה שאין בו סכנה, שאף אם אמרה צריכה אני לאכול מחמת צער הלידה, אין מאכילים אותה (אבל אם אמרה שצריכה לאכול מחמת שמכביד עליה החולי, מאכילים אותה כדרך שמאכילים כל חולה שאומר "צריך אני" [שו"ע תריח, א]) (שו"ע תריח, ד ומשנ"ב יב). כל הימים הנזכרים הם **מעת לעת** (ואין אומרים מקצת היום ככולו), כגון שאם ילדה בז' תשרי בשעה 4 אחר הצהריים, שלושת הימים מסתיימים ביום הכיפורים בשעה 4 אחר הצהריים, וקודם שעה זו הרי היא כדין יולדת תוך שלושה ימים שאינה מתענה כלל, וצריכה לאכול (ומשעה זו ואילך דינה כיוולדת משלושה ימים ועד שבעה כנ"ל) (משנ"ב תריח, יג; חזו"ע רצא רצד).

מסוכנת אף לאחר שלושה ימים, והכול לפי העניין כפי שיורו לה הרופאים (חוט שני שבת ד, רמח; ירושלים במועדיה עמ' רסח אות שצח; תורת היולדת נד, ה; ועי' בספר קנה בושם סי' קפד ס"ק יב).

8 מפלת - אישה שהפילה לאחר 40 יום להריונה דינה כדין יולדת הנ"ל (חזו"ע רצא).
ניתוח קיסרי - יולדת בניתוח קיסרי אף שלא היו לה חבלי לידה, דינה כיוולדת וכל שכן אם החלה בלידה ולאחר מכן התפתח צורך בניתוח. ואדרבה, מכיוון שנותחה ייתכן שהיא

זמירות לשבת

הר"ך קמי חי א-ל קנא, כמוג ל'ב ובמנחה. ונרחיב פה נמלאנה, לישוננו לך רנח: דעה חכמה לנפשך, והיא קתר לראשך. נצר מצות א-להיך, שמר שבת קדשך:

הר"ך פורה בתוך בצרה, וגם ככל אשר בקרה. נתין צרי באף עברה, שמע קולי ביום אקרא: א-להים תן כמדבר הר, הרים שמה בראש תהרר. ולמזהיר ולנזהר, שלומים תן כמי נהר:

דרור וקרא ל'בן עם בת, וינצרכם כמו כבת. נעים שמכם ולא ישובת, שבו נוחו ביום שבת: דרוש גוי ואולמי, ואות ישע עשה עמי. נסע שורק בתוך פרמי, שעה שועת בני עמי:

אשר לא-ל אשר שבת, ממלאכתו ביום שבת. נתנו לעם כבבת, עין תמיר ונצרכהו. שמרו ישראל שבת כי, אות בני ובינים הוא: מקבד הוא מכל ימים, כי בו שבת צור עולמים. יגות בו ל'ב ענומים, שמת ושמחנהו: שבת קדש יום מנוחה, בו נסו יגון ואנחה. עם א-ל בהשקט ובבטחה, שבת ענג וקראוהו: הא-ל אשר בחר בנו, שבת קדשו הנחילנו. מן העמים הקדילנו, להיות לנו לא-להים הוא: ה'יום רנה ופצחו, ל'בבור שבת כי בו נח. כל ישראל בו ישמחו, שמחת עולם על ראשם הוא: חזק ושלח משיחנו, וישיב את שבתנו. ואז נשבות שבתנו, עולם שכלו שבת הוא:

לעילוי נשמת
שלמה (מומי) טבח
בן **מזל ז"ל**
נלב"ע י"ד סיון ה'תשפ"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ניב בן קורגי ובמוני סוזרי ז"ל
נלב"ע י"ב אדר א' ה'תשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
מתתיהו לוי
בן מורי **דוד ושדרה ז"ל**
אסתר לוי
בת רחמים וחביבה ז"ל
תנצב"ה

משכן שילה

ב) קטן בן תשע שנים שלמות מתענה לשעות (ש"ע תרטז, ב), שאם היה רגיל לאכול בשעה 8 בבוקר, מאכילים אותו בשעה 9 או 10. היה רגיל לאכול בשעה 9 בבוקר, מאכילים אותו בשעה 10 או 11, הכול כפי כח הבן (ולכן על ההורים לתת דעתם עליו בערב יום הכיפורים שיאכל וישתה כהוגן, כדי שלא יהיה זקוק לכך עד למחרת בבוקר. ואם התעורר בלילה ומבקש לשנות, יש להקל להשקותו [חז"ע של]).

הגאון רבי יצחק מיכאל אברנל זצ"ל

מלאכותי מחומר סינתטי שאין בעצמותו ריח טוב (חז"ע ברכות, שיג), ומותר לברך גם ברכת "הנותן ריח טוב בפירות" אפילו על פירות הראויים לאכילה, כגון תפוח, מנגו, אננס וכדומה, ואין לגזור שמא יבוא לאוכלם, וכל שכן שמותר לברך על לימון שאין דרך לאוכלו כמות שהוא (חז"ע רפה-ו).

רחיצה

אסור לרחוץ ביום הכיפורים, בין במים חמים ובין במים צוננים, ואפילו להושיט אצבעו למים אסור (ש"ע תריג, א). ולכן לא ירחץ פניו (משנ"ב ג), וכן לא ירחץ פיו (רמ"א שם, ד) שמא יבלע קצת בגרונו (משנ"ב יא).

נטילת ידיים

נוטל אדם ידיו שחרית עד סוף קשרי אצבעותיו, ומברך "על נטילת ידיים" (ש"ע שם, ב). וכן כשעשה צרכיו (ש"ע ורמ"א שם, ג) או קודם תפילה, נוטל ידיו כנ"ל (חז"ע שיא). ואם היו ידיו או רגליו או שאר גופו מלוכלכים, או שנטף דם מחוטמו, מותר לרוחצם (במקום הטינוף [משנ"ב א]), שלא אסור אלא רחיצה של תענוג (ש"ע שם, א ורמ"א ג).

וכן החולה רוחץ כדרכו, אף על פי שאינו מסוכן (רמ"א שם, ט) (ויש אומרים דהיינו אף שלא לצורך בריאות גופו [ענין משנ"ב המבואר אות סב]). וגם הכהנים העולים לדוכן לנשיאת כפיים, מותר להם ליטול ידיהם עד פרק הזרוע, לפי שאינם מתכוונים לשם תענוג (רמ"א שם, ג ומשנ"ב, ז).

סיכה

אסור לסוך אפילו מקצת גופו, ואפילו שלא לשם תענוג אלא להעביר הזהמה. אבל אם הוא חולה, אפילו אין בו סכנה, או שיש לו חטטים (פצעים) בראשו, מותר (ש"ע תריד, א), כל שדרך הבריאים לסוך כן אף ביום חול (משנ"ב, ב).

נעילת הסנדל

אסור לנעול סנדל או מנעל של עור, אפילו הוא של עץ ומחופה עור (ש"ע תריד, ב), אפילו אם נועל על גבי גרביים (חז"ע שיג) ואפילו בבית (משנ"ב, ז).

אבל נעליים מגומי, בד ושאר מינים מותרות (ש"ע שם), אף שהן נוחות יותר מנעלי עור ורגילים לנעול אותן במשך השנה (כדוגמת נעלי ספורט או 'קרוקס'), כינון שגזירת חכמים הייתה רק על נעלי עור (חז"ע שטז). (ויש לברך ברכת "שעשה לי כל צורכי" אף ביום הכיפורים (משנ"ב תקנד, לא; חז"ע שכ), ויש נוהגים שלא לברכה [בא"ח וישב, ט וילך, יז]).

חולה / יולדת / קטנים

חולה, אף על פי שאין בו סכנה, וכן יולדת תוך 30 יום ללידתה, וכן מי שיש לו מכה ברגליו - מותרים לנעול מנעל של עור (ש"ע תריד, ג) כל שאין ברשותם נעלי גומי (חז"ע שיט).

ילדים קטנים שלא הגיעו לגיל מצוות מותרים בנעילת הסנדל, ומכל מקום טוב שגם הם ינעלו נעליים שאינן מעור (שם שמא).

ג) נער שהשלים 12 שנה, ונערה שהשלימה 11 שנה, בזמננו לא יתענו יום שלם אלא עד חצות היום ולא יותר (הליכו"ט, צג; חז"ע שלט-שמ; חזון איש והגר"י קנייבסקי זצ"ל, כמובא מהגר"ק בארחות רבינו, ב, רסב).

ד) נער שהגיע לגיל בר מצווה, דהיינו שהשלים 13 שנה ויום אחד, ונערה בת מצווה שהשלימה 12 שנה ויום אחד, צריכים להתענות ביום הכיפורים. ואם הם חלשים ביותר, יש להתיעץ עם רופא (חז"ע שם).

הרחת ריח טוב

אין אדם מצווה לענות נפשו ולהימנע מלהריח ריח טוב של מיני בשמים ביום הכיפורים, ואדרבה, מצווה לברך כדי להשלים מניין מאה ברכות (כי יש לנו רק 68 ברכות, וענין משנ"ב מו, יד), ויכול לברך כמה פעמים ביום לאחר שיהיה היסח דעת מלהריח, שאם לא כן אסור לחזור ולברך משום ברכה שאינה צריכה (חז"ע רפג).

מברכים גם על בושם המיוצר באופן

דוד עשוור
ראש ישיבת תורת דוד

רבי
יצחק שחורשני
מחבר פתח תקווה

רבי
יצחק בן-אדיבא
רבה של סיאטא - פוזנא

רבי
דוד נסים בן-אדיבא
ראש ישיבת סיאטא - פוזנא

רבי
זכריה כרמי
רבה של סיאטא

רבי
דוד עשוור
ראש ישיבת תורת דוד

רבי
בנימין כהן
מחבר סידור תענית

רבי
סעדיה גמליאל
רבה של טאליס

זמירות לשבת

**י-ה רבון עולם ועלמא. אנת הוא מלכא מלך מלכיא.
עובד גבורתך ותמתיא. שפר קרמך להחנא:
שבתין אסדר צפרא ורמשא. לך א-להא קרישא.
די ברא כל נפשא. עירין קרישין ובני אנשא.
חיות ברא ועופי שמא:
י-ה רבון וכו'.**

**רברבין עובדך ותקפין. מכך רמא ונקף כפיפין.
לו יתיה גבר שנין אלפין. לא יעול גבורתך בחושבנא:
י-ה רבון וכו'.**

**א-להא די לית יקר ורבותא. פרוק ית ענד מפום אריותא.
ואפיק ית עמך מנו גלותא. עמך די בחרת מכל אמיא:
י-ה רבון וכו'.**

**למקדשך תוב ולקדש קדשין. אתר די בית יתרון רוחין ונפשין.
ויזמרון לך שירין ורחשין. בירושלם קדשא דשופרין:
י-ה רבון וכו'.**

**חשף זרועך, לקבץ פזורים,
גלגל קין ישעך, ודגלך תרם:
קומי ויחדתי, ושוכי בתשובה,
אחותי רעיתי, הנה גואלך בא:
תמורה וקרה, רבת המעלות,
גם מפני נבחרתך, צאי נא במחולות:
זכרתי לך חסד, נעורך נעורים,
היכלך איסר, באבני ספירים:
קול דודי הנה בא מדגל על התהרים,
קומי לך אחותי, כי בא קין דרורים:**

**אעופה אשמונה, וארחיקה נדר,
במרבץ אלינה, ואולי אמצא דוד:
נשק אהבתו, בלבי בוערה,
מיום פדותי, נפשי עלי מרה:
ידיד מני ברת, הלך עובני,
איוו דרך ארה, ואלכה גם אני:
יצאתי לבקש, דודי בין חברים,
נלכתי במוקש, חבוני השומרים:
צפיתי לדודי, מתי ובוא אלי,
לבישיני עדי, וירחם עלי:**

דודי צבי
דודות אהרן

רבי
חיים קניבסקי
מנהל הדור

רבי
שמואל דיין
המשל של הדור

רבי
יעקב יצחקי
המשל של הדור

רבי
שמואל יצחקי
מנהל הדור

רבי
שמואל יצחקי
מנהל הדור

רבי
אייזיק וויכט
מנהל הדור

רבי
אייזיק וויכט
מנהל הדור

רבי
אייזיק וויכט
מנהל הדור

רבי
אייזיק וויכט
מנהל הדור

רבי
אייזיק וויכט
מנהל הדור

רבי
אייזיק וויכט
מנהל הדור

מקצת פרטים בתפילה

בכיה: יתפלל התפילות בבכיה, ואם אינו יכול להוריד דמעות, יתפלל בקול בכי (בא"ח וילך, יח), וי"ג מידות יאמר במתנות ובכוונה ושיברון לב, כי זה העיקר (שם, ט).

בקשות פרטיות: מותר לבקש בקשות פרטיות בתפילה, לפי שכל ימי עשרת ימי תשובה נתייחדו לתשובה ובקשות וזהו זמן (ילקו"י, תקד סכ"ד).

ערבית: קודם התפילה אומרים "והוא רחום" (שם רסט: יח"ד ה, מה).

מנחה: אין אומרים פסוק "ואני תפילתי" קודם פתיחת ההיכל, כי מה שאומרים אותו במנחה בשבת הוא על פי המדרש שאמר דוד לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, רשעים כששותים ומשתכרים יושבים ומנגנים, ואני אני כן, אלא "וְאֲנִי תַפִּילְתִּיךָ יְיָ עַתָּה קְצוֹן", אף על פי שאני אוכל ושותה, אני בא לפניך. ועל כן נוהגים לאומרו בשבת במנחה לאחר שאכלו ושתו, וזה לא שייך ביום הכיפורים (טור ס' תרכב: חזו"ע שנה).

נעילה

אין הכוהנים נושאים כפיים במנחה ביום הכיפורים (שו"ע תרכב, ד), שאף על פי שהטעם שאינם נושאים כפיהם בכל יום במנחה הוא שמא השתכרו בסעודה, וביום הכיפורים אין שיכרות, מכל מקום בשאר תעניות ציבור מתפללים מנחה סמוך לשקיעת החמה ויש לה דמיון לתפילת הנעילה של יום הכיפורים, אבל בתפילת מנחה של כיפור, שמתפללים בעוד היום גדול, לא נהגו הכוהנים לשאת כפיהם (תענית כו: ותוספות ד"ה והאידינא).

הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל

ובכל זאת, כהן שעבר ועלה לדוכן, הרי הוא נושא כפיו ואין מורידים אותו (שו"ע שם), שלא יאמרו שהוא פגום. ושאר כוהנים אפילו אם עקרו רגליהם ב"רצה" ועדיין לא עלו, טוב שיצאו מבית הכנסת (משנ"ב טו: חזו"ע שם), כיוון שאין הכול יודעים שאין הכוהנים נושאים כפיהם במנחת יום הכיפורים, ובראותם שאותו כהן עלה והם אינם עולים, יאמרו שפגומים הם (שם שסא).

לאחר החזרה אומרים "אבינו מלכנו" ואחר כך "צדקתך", כיוון שהוא יום דין (שו"ע תרכב, ג: חזו"ע שם) (והאשכנזים אינם אומרים "אבינו מלכנו" ו"צדקתך" רמ"א שם ותריט, ג).

מוצאי יום הכיפורים

הבדלה - בשמים: בהבדלה במוצאי יום הכיפורים אין מברכים על בשמים (שו"ע תרכב, ג), ומכל מקום, טוב שבסיום ההבדלה לאחר ששתה מהכוס כראוי, יביאו לפניו בשמים ויברך עליהם (חזו"ע שפד).

בורא מאורי האש: מברכים ברכת "בורא מאורי האש" בהבדלה רק על אור ששבת, דהיינו על נר שהיה דולק והולך מערב יום הכיפורים עד מוצאי יום הכיפורים (או על נר שהודלק ממנו [חזו"ע ששט]), אבל אין מברכים על אור שנוצר עתה (שו"ע שם, ד-ה; רחצ, ח) על ידי גפרור וכיוצא בזה.

פעמים רבות אנו מרגישים שהשערים נעולים בפנינו. אדם עלול להיקלע למצוקה בתחום כלשהו - כלכלי, בריאותי, משפחתי וכדומה, ואין הוא רואה כל מוצא. ואכן, בדרך הטבע אין מה לעשות. הרב היה רגיל לומר במצבים כאלו שכדי להחלי את הגם העל-טבעי, נדרש גם האדם לעשות מעשה שהוא למעלה מטבעו: לקבל החלטה טובה שעד כה היה נראה כי היא בלתי אפשרית, לתת צדקה יותר מהמושגים הרגילים שלו, להתפייס עם יריב וכדומה. כאשר האדם מתעלה מעל המגבלות שלו, נוהג עימו הבורא מידה כנגד מידה, ואף הוא פורץ את הכללים הטבעיים הרגילים. פתאום באה ישועה ניסית שאיש לא ציפה לה. השערים הנעולים נפתחים, והברכה העליונה שופעת ביד רחבה.

9 הכח לחולל ניסים - פעם נכנסה קבוצת סטודנטים יהודים אל האדמו"ר מחב"ד זצ"ל, ובמהלך הפגישה שאל אחד מהם: "האם הרב מסוגל לחולל ניסים?". הרב השיב שהכח לחולל ניסים נתון למעשה בידי כל יהודי. כאשר יהודי קושר את עצמו עם הבורא, יש לו כח להתעלות מעל מגבלות הטבע ולחולל דברים שנראו קודם לכן בלתי אפשריים. הרב סיים כי הוא מתכוון לחולל כאן ועכשיו 'מופת'... הנוכחים נדרכו והרב אמר: 'ה'מופת' האמיתי יתבטא בכך שמיום זה והלאה יעשה כל אחד ואחד מכם שינוי באורחות חייו, מתוך התקרבות לדרך התורה. דבר זה נראה לכם עד כה בלתי אפשרי, והנה מתחולל הנס ואתם רואים שהדבר אפשרי בהחלט'...

זמירות לשבת

דחונה אֵלֵי שְׁעֵי הַדּוּפָה, עֲדֵי קָרָה.
בְּחֹנֶה בְּבוֹר יוֹן, מַעֲנֶה בְּעַל מָדִי:

יְדִידֵי הַשִּׁכְחָה:

הַיֵּשׁ בְּלִתְךָ גּוֹאֵל וּבִלְתִּי, אֲסִיר תְּקוּהָ תִּנְה עֶקֶד
לֵי כִי, לֵךְ אֶתְנֶה דּוֹדִי יְדִידֵי הַשִּׁכְחָה:

יְדִידֵי הַשִּׁכְחָה: וְכוּ:

יְדִידֵי הַשִּׁכְחָה, חֲנוּךְ בֶּבֶן שְׂדֵי.
וְלִמָּה מְכַרְתָּנִי, צְמִיחוֹת לְמַעֲבָדִי:

יְדִידֵי הַשִּׁכְחָה:

הֲלֹא אֲנִי בְּאֶרֶץ לֹא יְרוּשָׁה, וְרַפְתִּיךָ,
וְשְׁעֵי וְהָרָאֶרְן, וְסִינִי וְסִין עֲדִי:

יְדִידֵי הַשִּׁכְחָה:

וְהָיוּ לִךְ דּוֹדֵי וְהָיוּ, רִצּוֹנְךָ כִּי,
וְאִיךָ תִּהְלַךְ עִתָּה. כְּבוֹדִי לְבָלְעֲדִי:

יְדִידֵי הַשִּׁכְחָה:

בְּזִכְרֵי יָמִים וְיָמִימָה,
לְעֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח.
בְּהִיּוֹת תוֹךְ עִיר-מִגְדָּל חוֹמָה.
לְעֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח.
מִקְדָּשׁ עוֹמֵד עַל תֵּלוֹ,
וְעַם יִשְׂרָאֵל וְחֵילָו.
וְעַכְשָׁיו מִקוֹם מִקְדָּשׁ חָלַל טְמָאוֹ.
לְעֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח.
מִשְׁךְ אֶרְבַּע מֵאוֹת שָׁנִים,
וְשָׁבוּ יִשְׂרָאֵל שְׁאֲנָנִים.
חֲפָשִׁים תַּחַת יָד מַעֲנִים וְשׁוֹנָאִים,
לְעֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח.

לעילוי נשמת

מישל דוד בן
אנדרי מלכה ז"ל
נלב"ע ד' סיון ה'תשע"ה
תנצב"ה

להקדשות

ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת

יוסף חירלקר
בן אשר וחיים ז"ל
נלב"ע א' חשוון ה'תשפ"א
תנצב"ה

להקדשות

ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת

יעקב שיטריט
בן זוהרה ז"ל
נלב"ע כ"ד שבט ה'תש"פ
תנצב"ה

משכן
שידור

ברכות

יבוא לביתו בששון ובשמחה כמי החגים
והמועדים ויברך את כל בני ביתו, כי מאחר
שהוא טהור ומכופר, ברכתו עושה פירות
לכל השנה, כל שכן אם המברך הוא תלמיד
חכם וחסיד, ויזכו וייתמו לחיים טובים
ולשלום, **אמן** (ספר חמדת ימים ח"ג פ"א אות ל"ג מ).

סעודה בשמחה

אוכלים ושמהים במוצאי יום הכיפורים
 שהוא קצת יום טוב (רמ"א תרכד, ה), וכמו
 שכתוב במדרש, שִׁבְתָּ קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמֶרֶת
 (קהלת ט, י): "אֲכַל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶה, וְשִׂתָּה
 בְּלֵב טוֹב יְיָנֶה, כִּי כָבֵד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת
 מַעֲשֵׂיךָ" (מש"ב טו), ויש אומרים שזהו אחד
 הטעמים לתקיעה בשופר, כדי להכין את
 סעודת מוצאי יום הכיפורים שהוא כעין
 יום טוב (תוספות שבת קיד ס"ב).

יסדר שולחנו ויאכל בשמחה ובטוב לבב
כליל התקדש חג, כי שִׁמְחוּ אֱלֹהִים בְּתֵתוֹ
את היום הקדוש הזה שעבר עליו ובו נמחלו
עוונותי בחמלת ה' עליו, ויהיה מובטח
בחסדי אֵל שיצא משפטו לאור (חמדת
ימים שם, לח.).

דקדוק במעשיו

מִן הַחִיד"א כְּתָב שֶׁכָּל פְּרֵי עֲבוֹדַת עֶשֶׂר יָמִי תְּשׁוּבָה וַיּוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁהָאֵדָם יִרְאֶה שֶׁבְּכָל עֲנִיִּי הָעֲבוֹדָה, הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה, עֲנוּה וצִדְקָה וְכִיּוּצָא, **הוּא מִסְכִּים עִם אִשֶּׁר עָשָׂה בַּיָּמִים אֵלּוּ וְדַעְתּוֹ לִקְיָיִם כָּל יָמֵי חַלְדּוֹ,** וְה' עֲזָרוּ וּמָגִינוּ (סֵפֶר מוֹרָה בֶּאֱצָבֶע, רִפּוֹ), וּמִכָּאֵן וְהָלָא יִשְׁמֹר עֲצֻמוֹ מִכָּל שְׁגִיָּאָה וְעוּוֹן, וּבְכָל עֵת יִהְיֶה בְּגָדָיו לְבָנִים (חֻמְדַּת יָּמִים שֵׁם).

תזכו לשנים רבות נעימות ומזכות, אמן.

הספר, שחם וחלילה מורה ובא שְׂמֵשָׁא
כבד יכבדו ממנו (מ"ח יט, קו), כי אחר אשר
כל היום היינו עומדים ומשרתים תוך היכלו
של מלך, והראנו את גודל אהבתו עלינו,
אין נתפלל בלא לב ונפש תפילה חטופה
וקטופה (אלף המגן תרכד, ב), והרי אור יום
הכיפורים עדיין זורח עלינו (קדוש בציון,
שמ). אבל אין להאריך בתפילה, לפי שיש
אנשים חלושים ונשים מעוברות ומניקות
שהתענית קשה להם הרבה (מט"א תרכד, א),
ואמצעי שלם שזוהו שביל הזהב (חזו"ע שנו).

אומרים בתפילה "אתה חוננתנו" (ש"ע תרכד, א), ואם שכח אינו חוזר (ש"ע רצד, א).

טעות בתפילה

מתפילת ערבית של מוצאי יום הכיפורים חוזרים לומר בתפילה "ה־אֵל הקדוש" ו"מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט", ומי שטעה ואמר "המֶלֶךְ הקדוש" או "המֶלֶךְ הַמִּשְׁפָּט", לדעת רוב האחרונים יצא ידי חובת תפילה (עני' שו"ע ר"ס קיח כה"ח ג ומשנ"ב א), והנכון שיחזור ויתפלל בתנאי של נדבה (חזו"ע שער). והוא הדין אם הזכיר אֵת יְיָ הַתּוֹסֵפוֹת הנאמרות בעשרת ימי תשובה, כגון "זוֹכְרֵנוּ לַחַיִּים" וכדומה, שאין זה נחשב להפסק (עני' שו"ע קח, יב ומשנ"ב לב).

ברכת הלבנה

נוהגים להמתין ולברך ברכת הולבנה רק במוצאי יום הכיפורים, כדי לקדש את הלבנה בשמחה (רמ"א ס"ס תרב). (ויש נוהגים להקדים ולברכה קודם יום הכיפורים, כדי שתבוא מצווה זו ותכריע את כף הזכויות [משנ"ב שם, י; מורה באצבע, רפג]).

אישה שבעלה מאחר לבוא מבית הכנסת, יכולה להבדיל בעצמה ולטעום מן היין, ולאכול ולשתות מיד (שו"ע רצו, ח ומשנ"ב לה-לו), ומותר לשתות מים קודם ההבדלה (חזו"ע שפז), וכן מותרים ברחיצה, סיכה ונעילת הסנדל (מגן אברהם ר"ס תרכד; מל"ח יט, קד).

זמן רבינו תם

המנהג כדעת הגאונים ש־20 דקות אחר השקיעה מסתיים הצום ומוסיפים עוד דקה אחת לתוספת יום הכיפורים להוסיף מחול על הקודש (עי' שו"ע תרכד, ב) (ובבית הכנסת נוהגים בשעה זו לתקוע בשופר [עי' שו"ע תרכ, ו]), ויכולים לאכול ולשתות לאחר הבדלה על הכוס (צאת הצום בלוח - ראה בעמוד 2).

אולם לדעת רבינו תם צאת הכוכבים הוא 72 דקות אחר שקיעת החמה, ואסור לאכול ולשתות עד זמן זה (ראה בעמוד 2). וחובה קדושה על כל מי שיכול שינהג כן. אבל מעוברות ומניקות, חולים אפילו אין בהם סכנה, או נערים שזהו צומם הראשון או שהם חלופים, אין להם להחמיר בזה.

תפילת ערבית

קודם תפילת ערבית ראוי להיזהר להסיר את הטלית מעל ראשו (ברכי יוסף יח, א על פי האר"י בשער הכוונות דנ"ב רע"ב, הובא בשערי תשובה שם וכה"ח יב ומשם פוסקים נוספים, בא"ח ש"א ויקהל, ה, לפי שנסתלקה בחינת עטיפת הטלית הגדול, ועיקרה הוא בעיטוף הראש שהוא המבדיל בינה לטלית קטן), **ויש שנהגו להסירה לגמרי** (מנהג 'בית א-ל', כמובא בכה"ח שם יב, טו; הרב אור לציון ד, קטט; ולקו"י ס' תריט סוף הערה א; מנהג ישיבת 'נהר שלום' ועוד), והנהוגים להתפלל עם כובע לראשם יבואו איתו כבר לתפילת מנחה.

יִיזָהָר לִהְיוֹת פֶּלֶל בְּמִיתוֹן, בְּשׁוּבָה וְנִחָת, וְלֹא בַהֲבִלָּה וּמְרוּצָה כְּתִינוּק הַבּוֹרֵחַ מִבֵּית

זמירות לשבת

חַיִּישׁ חַיִּישׁ אֱלֹפִי, יִשְׁעֶךָ אֶל־יָהּ, דָּר מְרוֹם וְחַפְּלָא,
חֲסִדְךָ אֶל־יָהּ. אֶל־יָהּ אֶל־יָהּ, אֲנִי אֶל־יָהּ
חֲסִדְךָ אֶל־יָהּ:

תָּרֵם יָעַד נָסִי, מִלֵּא רָחִים, מִלֵּא רָחִים.
כָּךְ שִׁמְתִי מַחֲסִי, שׁוֹכֵן מְרוֹמִים, שׁוֹכֵן מְרוֹמִים.
הִפְלֵא שׁוֹכֵן מַעְלֵה, חֹסֶד אֶל-יָהּ, חִישׁ יָעַם
סִנְעֵה, יִשְׁעָךְ אֶל-יָהּ: אֶל-אֶל-יָהּ: וְיָהּ: וְיָהּ:
שְׁלֹחַ שְׁמִי שִׁחֲךָ, נוֹרָא עֲלֵיכֶם, נוֹרָא עֲלֵיכֶם.
מִמֵּי אֵל תִּרְחֹק, עֹשֶׂה גְדֻלּוֹת, עֹשֶׂה גְדֻלּוֹת.
קָרֵב יָעַם נִגְדָּל, אֶל-יָהּ: וְיָהּ: וְיָהּ: וְיָהּ:
יִשְׁעָךְ אֶל-יָהּ: אֶל-אֶל-יָהּ: וְיָהּ: וְיָהּ:
מִלֵּא עַל כָּל עֲלִיּוֹן, צִוֵּר עֹשֶׂה אֹרֶה, צִוֵּר עֹשֶׂה אֹרֶה.
עֲמֵד יָעַם אֲבִיּוֹן, אֲבִיּוֹן אֲקָרָא, אֲבִיּוֹן אֲקָרָא.
עֲנִי כֹל שׁוֹאֵל, חֹסֶד אֶל-יָהּ, חֹסֶד יוֹם יָלִיד,
יִשְׁעָךְ אֶל-יָהּ: אֶל-אֶל-יָהּ: וְיָהּ: וְיָהּ:

יְהוֹמָת יְהוֹמָת יְהוֹמָת, יְהוֹמָת יְהוֹמָת.
אֶרְצֵנוּ הַנְּחֻמָּדָה, אֶרְצֵנוּ הַקְּדוּמָה:
יְהוֹמָת וכו'.

א-לֹהֵי דָר מְרוֹמִים, בְּנֵה בֵיתְךָ כְּרֹמִים.
מִתִּי בּוֹ דָּךְ אֶקְרִיב, קֶרֶן רִאשִׁית תְּרוּמָה:
יִתְלוּמָה וכו':

יְחִיד וְאֵין לֶךְ שֵׁנִי, וְדַעַנִי וְשִׁמְרָנִי.
כְּדָשׁ תְּרִבִּיעִנִי, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמָה:
יִתְלוּמָה וכו':

י-ה רִצָּה לַתְּפִלָּתִי, בְּשֶׁבֶת מַנּוּחָתִי.
וְהַקֶּשֶׁב יִשְׁעוּתִי, בְּזִכּוֹת תּוֹרַת הַמִּסְרָה:
יִתְלוּמָה וכו':

שְׁלוֹם לְבֵן דּוֹדִי, הַצֵּה וְהַאֲמִינֵן.
שְׁלוֹם לְךָ מֵאֵת, רַקָּה כְּמֹרְמוֹן:
לְקִרְיַת אֲחֻתְךָ רוּיָן, זֶה נָא לְחֹשִׁישָׁהּ.
וַיֵּלֶךְ בֶּן יִשְׂרָאֵל, בְּרַחֲת בְנֵי עַמּוּן:
מִזֶּה לָךְ יִפְחִיפִית, וְהַעֲדִירִי אֲחֵכָה.
וְהַעֲלִילִי קוֹדֶשׁ, כְּמִשְׁלֵי בְקוֹל עַמּוּן:
הַשֵּׁת אֲשֶׁר תִּחְפֹּזִין, מִבְּהֵמַת אֲחִישָׁנָה.
עֵתָה וְעַלְמָךְ, אֲרֹד כְּשֶׁלֶם חִיטָּה.

להקדשות
ניתן לפנות למע
73-222-4-999

**להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999**

לעילוי נשמות
שולמית סלאמה
בת אברהם ז"ל
יפת חסן בן יהודה ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
דבורה בת אסתר ז"ל
בן ציון בן דבורה ז"ל
תנצלה

**להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999**

מתוך הספרים: שולחן ערוך, חזון עובדיה, הליכות עולם, שרית יביע אומר, שרית יחיה דעת, כי בא מועד ואליבא דהלכתא

יום הכיפורים

1. בערב יום כיפור הקפיד עזרא לקיים את מצות אכילה בתשיעי בתשרי, והסתפק אם גם שתייה בכלל המצווה. מה כבודו היה מורה לו בה?

א. השתייה בכלל המצווה.
ב. השתייה אינה בכלל המצווה.
ג. אם השתייה מתוקה - בכלל המצווה, ואם אינה מתוקה - אינה בכלל זה, כיוון שהסוכר נחשב כמאכל.
ד. תלוי במנהגי העדות.

2. לצורך השלמת מאה ברכות ביום כיפור דאג חיים לברך על סוגי בשמים, אלא שהסתפק אם מותר לברך על לימון ברכת הנותן ריח טוב בפירות, שהרי מרימו לצורך זה. מה כבודו היה משיב לו?

א. אסור, שמא יאכל ממנו.
ב. מותר רק אם מריחו בלי להרימו כלל.
ג. אם הוא לימון מר - יש להקל, שאין חשש לאכילתו.
ד. מותר, ואין חשש שיאכל אותו.

3. בבית הכנסת שערי רחמים בירוחם שאל ישורון את הגבאי מדוע אומרים כל נדרי שלוש פעמים, ולא די בפעם אחת. מה כבודו היה משיב לו?

א. כל דברי חכמים משולשים, כמו בספירת העומר (משנה מנחות י, ג).
ב. כדי לפרסם הדבר.
ג. מחשש שאחד לא שמע בפעם הראשונה ובפעם השנייה.
ד. כל התשובות נכונות.

תשובות:

א' א' 01' 2' 6' א' 8' 1' 1' 9' 1' 4' 1' 4' 1' 1' א' 1'

זהו א-לי וגואלי, לבי אליו יחשק, אתה צורי ומושיעי, אתה א-ל נאמן. אתה צורי, י-ה א-ל קוני, בך עם הנבחר, אתה תומך גורלי, בכל עת ובכל זמן, איך תעזבני לנפשי, מול אויב האכזרי, טובה עשה למעני, א-לי אבי וגואלי. זהו א-לי וגואלי, לבי, לבי, אליו יחשק: זהו א-לי וכו'.

ברך נא א-ל, את ישראל, שמור והגן עליה, ברך את כל חיליה, פסג ארמנותיה, איך לא תרחם עליה, מול עומקיה בבלותיה, טובה עשה וכו'.

זהו א-לי וכו'.

יחיד א-ל דגול מרבבה, וברך לגברא רבא. אשר את נפשי אחבה, באהבה וברך חבה: ש-די הוא וברך אותו, וישמור בואו וצאתו. כל העם יוצאים לקראתו, ויאמרו לו ברוך הבא: עלינו ירום מולו, והוא יהיה לעזרתנו. אוצרו תשוב ופתח לו, ויפת לאתרת טובה: ו-ה יקם כל חילו, שנות חיים ויוסף לו. וישם שלום בגבולו, ויפת לאתרת טובה:

בתי צאי מבית בלא, זמן קרוב עם קרשך ועלה: א-ל ממרום חמל עליך, שם קין וסוף לצרותיך. רחם חמל א-ל עושה, ותשיב לך את שביתך. חבקי אם נאמנה את כל בנך, מרענים מכל פנה, שבים אליך: בתי צאי וכו'. בואי בלא אל דבירך, ושובי לימי נעורך. וישמע בחוצות עירך, קול צהלות חפזת בחורך. תבישי רעה עדינה את לונך, פיהם מלא שחוק רגת, שרים שירך: בתי צאי וכו'.

8. יחיאל הסתפק אם מותר להיכנס לשירותים עם הקיטל, הבגד הלבן המיוחד לתפילות יום הכיפורים. מה כבודו היה משיב לו בזה?

א. לצורך עשיית קטנים מותר, ולצורך עשיית גדולים אסור.
ב. מותר בכל מצב.
ג. אסור בכל מצב.
ד. תלוי במנהגי העדות.

9. בתלמוד תורה סיני בכיתתו של הרה"ג דויד שליט"א שאל משה מדוע אין מצות שריפת האוכל בערב יום כיפור, כמו בערב פסח ששורפים חמץ מחשש שיאכלם בפסח, והרי גם כאן יש חשש שמא יאכלם ביום כיפור. מה כבודו היה משיב לו?

א. כיוון שאיסור חמץ שבעה ימים, ואילו יום כיפור הוא רק יום אחד.
ב. כיוון שאנשים חושבים שאיסור אכילת חמץ חמור יותר מאיסור אכילה ביום כיפור.
ג. ביום כיפור הרבה תזכורות יש לאדם - האנשים בתפילה, וגם העניינים מזכירים לו את היום הקדוש, בשונה מפסח.
ד. כל התשובות נכונות.

10. דוד בן העשר למד שמותר ליתן לו להתענות לשעות, והתעקש בליל כיפור שלא לשתות בטענה שיש לו להתענות עד למחרת, שעה יותר מהזמן שרגיל לאכול בכל יום, ולא ידעו הוריו מה לעשות, אם הוא צודק. מה כבודו היה מורה להם?

א. כשצמא יש לתת לו לשתות כבר בלילה, ולמחרת יצום מהבוקר עוד שעה מהרגילות.
ב. יצום עד הבוקר שעה יותר מהזמן שרגיל לאכול ולשתות.
ג. ישתה פחות מרביעית בלילה וימשיך הצום עד הבוקר.
ד. תלוי בכוחו של הילד. אם הוא חזק ובריא - יש להקל להשאירו כך עד הבוקר.

זמירות לשבת

משכן שילה

להצלחת שלמה ורחל ניאמצ'ק הי"ו ולרפואת שרה ניאמצ'ק בת פורטונה הי"ו

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

להצלחת איתמר בן אלעזר הי"ו אבינועם בן אלעזר הי"ו ברוחניות ובגשמיות

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

להצלחת פנחס אברהם ואבישג אזולאי ומשפחתם הי"ו

רבי
משה פיינשטיין
הרב של מוסר

רבי
מאיר זאב שוואב
הרב של מוסר

רבי
יעקב בצלאל פאלק
הרב של מוסר

רבי
יהודה לאו פיינשטיין
הרב של מוסר

רבי
חיים פרחיה כהן
הרב של מוסר

רבי
דניאל פריש
הרב של מוסר

רבי
אברהם חי
הרב של מוסר

12. אכילה ושתייה בערב יום הכיפורים הן...?

- א. מדרבנן.
- ב. מנהג.
- ג. חומרא בעלמא.
- ד. מדאורייתא.

13. מי התענה 40 שנה כדי שלא ייחרב בית המקדש?

- א. התנא רבי יהושע.
- ב. התנא רבי צדוק.
- ג. התנא רבן יוחנן בן זכאי.
- ד. התנא רבי עקיבא.

14. כמה כוהנים נקראו בשמו של אהרן הכהן עוד בחייו?

- א. 20 אלף.
- ב. 50 אלף.
- ג. 70 אלף.
- ד. 80 אלף.

15. כל העוסק בתורה מבפנים (בבית המדרש לשמה)...

- א. יחיה לאורך ימים ושנים.
- ב. יזכה לעושר גדול.
- ג. תורתו מכרזת עליו מבחוק.
- ד. יזכה לזרע של קיימא.

16. כל האוכל בתשיעי מעלה עליו הכתוב...

- א. שהוא בן העולם הבא.
- ב. שהוא צדיק גמור.
- ג. כאילו התענה תשיעי ועשירי.
- ד. שהוא חסיד גמור.

תשובות:

1. (אם אטם) ז' 91 (גם אם אטם) ז' 91 (גם אם אטם) ז' 91
 (אם אטם) ז' 91 (גם אם אטם) ז' 91 (גם אם אטם) ז' 91
 (אם אטם) ז' 91 (גם אם אטם) ז' 91 (גם אם אטם) ז' 91

1. מי הנהיג את עם ישראל אחרי משה רבינו?
א. יהושע בן נון.
ב. פנחס בן אלעזר הכהן.
ג. כלב בן יפונה.
ד. אלעזר בן אהרן הכהן.

2. חצוצרות שעשה משה במדבר - מה עלה בגורלן לבסוף?

- א. נשברו.
- ב. נשרפו במהלך הדורות.
- ג. גנזן הקב"ה, כי היו רק לכבודו של משה רבינו.
- ד. עם ישראל השתמש בהן עד חורבן בית ראשון.

3. ספר תורה שכתב משה רבינו - היכן היה מונח?

- א. יש אומרים ליד ארון הברית על גבי מדף.
- ב. יש אומרים בתוך ארון הברית.
- ג. יש אומרים אצל יהושע בן נון.
- ד. תשובות א' וב' נכונות.

4. על מה נאמר 'כי לא תשכח מפי זרעו'?

- א. התורה הקדושה.
- ב. מצוות ומעשים טובים.
- ג. כסף וזהב.
- ד. ארץ ישראל.

5. היכן נרמז בתורה מעשה אסתר?

- א. 'והסתתרתי פני מהם'.
- ב. 'ומצאנו רעות רבות וצרות'.
- ג. 'ואנכי הסתר אסתיר'.
- ד. 'כי לא תשכח מפי זרעו'.

6. כמה ספרים חיבר מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל?

- א. 55.
- ב. 45.
- ג. 35.
- ד. 65.

7. איך קראו לחמיו של רבי עקיבא?

- א. נקדימון בן גוריון.
- ב. כלבא שבוע.
- ג. בן ציצית הכסת.
- ד. לא ידוע לנו.

8. כמה תפילות מתפללים ביום הכיפורים?

- א. 10.
- ב. 4.
- ג. 5.
- ד. 7.

9. כמה הוספות מיוחדות מוסיפים בתפילה בעשרת ימי תשובה?

- א. 6.
- ב. 5.
- ג. 8.
- ד. 10.

10. תוספת יום הכיפורים (כ" 15 דקות לפני השקיעה) היא...?

- א. מדרבנן.
- ב. מדאורייתא.
- ג. מדברי קבלה.
- ד. הלכה למשה מסיני.

11. מהי ההגדרה של מצות "לא תחמוד"?

- א. אינו חייב עד שיעשה מעשה וייקח החפץ.
- ב. אם הרבה והפציר ואפילו נתן דמים עובר בלאו זה.
- ג. אם לבסוף אמר המוכר רוצה אני, מחלוקת ראשונים אם עובר.
- ד. כל התשובות נכונות.

זמירות לשבת

כל שומר שבת ברת מחללו, הן הכשר חבת קדש גורלו.
ואם יצא חובת היום אשר לו, אל א-ל אדון מחוללו,
מנחתה היא שלושה: השומר וכו'.

חמדת תמימים קראו א-ל צור, ואשרי לתמימים אם יתנה נצור.
בתר הלומים על ראשם יצור, צור העולמים, רוחו גם נחת:
השומר וכו'.

זכור את יום השבת לקדשו, קרנו כי נקתה נור על ראשו. על בן
יתן האדם לנפשו, ענג וגם שמחה בהם למשחה: השומר וכו'.

קדש היא לכם שבת המלכה, אל תוך בתיכם להניח ברכה. בכל
מושבותיכם לא תעשו מלאכה, בניכם ובנותיכם עבד וגם שפחה:
השומר וכו'.

ברוך א-ל עזיז, אשר נתן מנוחה, לנפשנו פדיון משאת ואנחה.
והוא ידרש לציון, עיר הנדחה, עד אנה תוגיון נפש נאנחה:
השומר שבת הכן עם הבת, לא-ל ירצו מנוחה על מחבת:

רוכב בערבות מלך עולמים, את עמו לשבת, און בנעימים.
במאכלי ערבות במיני מטעמים, במלבושי כבוד ובה מושפחה:
השומר וכו'.

ואשרי כל חוכה לתשלומי כפל, מאת כל סוכה שוכן בערפל.
נחלה לו יוקה בחר ובשפל, נחלה ומנוחה, בשמש לו ירחת:
השומר וכו'.

משכן עזרה

להצלחת
נירה צדוק
ומשפחתה הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת
עידו ויערה חדד הי"ו
והילדים יהונתן, עלמה,
נעה ואדל הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת
זיו לוי בן אסתר
ומשפחתו הי"ו
ולרפואת אסתר לוי
בת ביה כלימה שתחי'

פרקי רכונגה והדרכה לנשים

דרכי הבית

הרה"ג פסח אליהו פאלק זצ"ל

אשת חיל

הרב חיים חזקוני

הרב משה מאיר אריה

הרב משה יהושע חג

הרב משה מרדכי בודמן

הרב יוסף משה

הרב אהרן חיים חזקוני

הרב אהרן חיים חזקוני

את אשתו כגופו ומכבדה יותר מגופו" (סנהדרין עו: ויבמות סב:). הראשונים מסבירים כי "מכבדה" מתייחס לקניית בגדים יפים ותכשיטים לאשתו. בכל הנוגע לביגוד, ערכי האישה קודמים לערכי הבעל, משום שהצורך שלה בבגדים נעימים ונאים עולה בהרבה על זה שלו.

בכל חג מוטל על היהודי חיוב לשמוח בשמחת יום טוב. הוא חייב לשמוח בעצמו ולשמוח את אשתו ובניו הקטנים. שואל השולחן ערוך: "כיצד משמחין?" ועונה: "...והנשים קונה להם בגדים ותכשיטים לפי ממונו". אף על פי שלגבי עצמו, הוא אינו יכול לקיים את מצות שמחת יום טוב בצורה כזו, זוהי הדרך לשמח את הנשים (אורח חיים תקכט). הסיבה לכך היא הצורך בבגדים נאים ובתכשיטים, והתענוג הגדול הנגרם מהם, הוא ביסודו צורך האישה. לשמחת האישה

התורה מתירה לה לעשות מה שחיוני לסיפוקה הנפשי ולהתלבש בחן ובטוב טעם, מפני שהתורה יודעת כי כל נזק לא ייגרם לקדושת ישראל אם תתלבש באופן כזה.

מכאן אנו רואים שהצניעות אינה מונעת מהאישה את צרכיה הטבעיים, ואין כל עיקרון ביהדות שבא חלילה למנוע מן האישה את סיפוק אחד מצרכיה הטבעיים בדמה. עם כל זאת, למרות הצורך הלגיטימי שלה בהופעה נאה ואצילית, אין כל צורך שתתלבש באופן המושך את תשומת לב העוברים ושבים. למרות הצורך שלה להיראות נאה ולמצוא חן בעיני בעלה, בני משפחתה וחברותיה, אל לה להתאוות להראות עצמה בפני כול, ולזכות בהערצת הסובבים.

לאושרנו, הצניעות והעדינות הן חלק מהותי ובלתי נפרד מאישיותה של בת ישראל. נשות ישראל ירשו אוצרות אלו מאימהות כלל ישראל, שכל אחת גילמה באישיותה צניעות, ביישנות ועדינות מיוחדות במינהן. חובתנו לעורר בקרבנו מחדש מעלות אלה השרויות בתרדמה חלקית.

(עו והדר לבושה)

נשים יקרות! בדורנו אנו, התקפתם הבלתי נלאית של אמצעי התקשורת על הצניעות והמוסריות האנושית השפיעה, לצערנו, על דעותיה והשקפותיה של בת ישראל, והותירה אותה ללא הכוונה נאותה. ההשפעה היא כה גדולה, עד שנשים ובנות רבות איבדו את הרצון הטבעי לצניעות אמיתית ולצורת לבוש יהודית, והן מבולבלות מאוד בנושא המשפיע על קדושת עם ישראל וטהרתו.

התדרדרות תלולה זו משפיעה אפילו על אלו שהשתדלו להימנע מלהיות מושפעים, משתי סיבות עיקריות: ראשית, אופיו המתירני של העולם הסובב אותנו, והשחיתות המוסרית שבו, מזהמים זיהום רוחני את החברה כולה. זיהום זה מטמא את האווירה ובא במגע עם כל אחד ואחד. הוא מקהה רגישויות וחודר לעולמה

הטהור של הצניעות. שנית, תמימותה של הנערה היהודייה וטהרת חינוכה מושפעות לרעה, בראותה בקביעות לבוש של נשים שהושפעו בצורה מזיקה מן העולם הסובב. מראות אלו גורמים לה בהדרגה להשלים עם אופנות העומדות בסתירה לעקרונות הצניעות.

בנוסף לכך, בנות רבות מתחנכות אצל אימהות הסובלות בעצמן מחוסר בהירות ודעות מוטעות באשר לחלק מהותי זה של היהדות. לפיכך הן אינן מסוגלות להעניק לבנותיהן חינוך נכון, ולשתול בליבן אהבה לצניעות ולעדינות. למגינת ליבנו, חלק מהן אף מקנות לבנותיהן את החינוך המנוגד, והבנות נוטות באופן טבעי לחקות את ההתייחסות והדוגמה האישית שהן רואות בביתן.

לברש בחן ובטוב טעם!

עלינו לשים לב גם כי ההלכה מכירה בהחלט בצורך הקיים אצל נשים להתלבש בחן ובטוב טעם, ואף מעודדת אותן לכך. באשר לחובות הבעל לאשתו, כותבים חז"ל: "אוהב

הצניעות והעדינות באישיותה של בת ישראל!

זמירות לשבת

הָרָשָׁה לֹא-לִי קוֹל, כִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלּוֹ, הַתְּפִלָּה שֶׁאֵין, שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַיִם: אֵל תִּתְּרֵשׁ א-ל אֵל הַיָּם, לְעוֹם שֶׁרָפָה הָדָם, גַּם תִּזְכֹּר לִבְנֵי אָדָם, אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם: נִין לְיִשְׁרָאֵל בֵּית הַלְחָמִי, וְכִשֶּׁר צִיּוֹן עִירִי, יֵאמָר לָהּ הַתְּנַעֲרִי, שְׂבִי יְרוּשָׁלַיִם:

לְדָוִד שִׁיר וּמְזֻמָּה, בַּחֹף וּבְמַצְלָתִים. יִסְוְדוּ עַל הַר מוֹר, צְבִי יְרוּשָׁלַיִם: דִּירַת קֹדֶשׁ נִבְחַרְתָּ, מִמֶּנָּה תֵצֵא אוֹרְךָ, זוֹ תוֹרָה מִפְאֲרָה, הַבַּת יְרוּשָׁלַיִם: וְכֵן יִתֵּן נִמְצָאוֹת, כֹּל מִדּוֹת טוֹבוֹת נְאוֹת, כִּי א-לֵהֶם צֶבֶד-אוֹת, בְּתֵר בִּירוּשָׁלַיִם:

לְמוֹלֶדֶת שׁוֹכֵי רֶנִּי, צִהְיִי בַת יַחֲפִיחַ. כִּתּוּכָךְ אֶתֵּן מִשְׁכָּנִי, כְּנִי עַל הַר הַמּוֹרִיָּה: אוֹרִי נֵאֵת כִּי כֹא אוֹרְךָ, וְשִׁכְחִי יָמֵי שְׁפִלְתְּךָ. עוֹרִי וְפֶה שִׁירֵי שִׁירְךָ, כִּי תִמְנִי יָמִי גְלוּתְךָ. וְכֵן אֶלְמָךְ וְדִבְרְךָ, שִׁמָּה עַל אֶרֶץ צְבִיָּה: לְשִׁלְתְּךָ וְכִי: שׁוֹכֵי אֵל מִשְׁכְּנֹתֶיךָ, שׁוֹכֵי אֵת וְאֵנִי אֲשׁוּכָה. וְאֵנִי אֵת שְׁבִיּוֹתֶיךָ, וְיִהְיֶה לְאֶלְפֵי רִבְכָּה. אֲרֵתֶם עַל אֲרָמוֹתֶיךָ, וְתִהְיֶה לְנֶפֶשׁ פְּרִיָּה: לְמִלְחָת וְכִי: רַעֲיָה חִבִּיקָה עֲדִינָה, גִּלְיָ שִׁמְחֵי שִׁיר דְּבָרֶיךָ. פְּרָחִי כְּצִיּוֹן כְּשׁוֹשְׁנָה, וְדִגִּי וְרִבִּי עֲשֵׂי פְרִי. כִּי הִנָּאלֶךְ נִבְנוֹתָ, וְאֲשַׁלַּח יָנוֹן וְאֶלְיָה: לְמִלְחָת וְכִי:

אֵל גִּלְיָה אֵל גִּלְיָה אֵל גִּלְיָה, אֲשֶׁרֶךְ אֶרֶץ הַגִּלְיָה, כְּמִתְּחַה נִפְשִׁי לֵךְ הַגִּלְיָה. אֵל גִּלְיָה צְדִיקִים, אֵל קְרוֹשֶׁךְ הַמִּימִים, מִן צִנָּה חֵם עַל אֲחִים. חֵיִים חֵם כְּתוּכָנִי, מְרוֹם אֵת צִמְאוֹנִי: עֶרֶךְ שְׁלֹחַן לְעָמִי, יוֹסֵף הוּא נֶזֶר תְּפֹאֲרָתִי, חֶדֶשׁ תְּכִין הַצִּפְתִּי. בְּזִכְרוֹת עֶמֶד עוֹלָם, מְרוֹמֶם הוּא מִבְּלָם. נִסִּים עֲשֵׂה לִי בְּזִכְרוֹת אֲהוּבִי: אֵל גִּלְיָה וְכִי: שִׁמְחֵ לְעָם בְּשִׁירֶיךָ, לִבֵּךְ דּוֹרֵי לִירְאִיו, תִּקֵּן שְׁלֵמָה בְּעָמִיו: בְּזִכְרוֹת וְכִי: אֵל גִּלְיָה וְכִי: עֲלֵה אֶרֶץ וְגִרְיֹו, מוֹשֶׁה הִרְשֵׁן וְעִנְיֹו, אֲשֶׁרִי הִדּוֹר תִּתֵּן פָּנָיו: בְּזִכְרוֹת וְכִי: אֵל גִּלְיָה וְכִי:

משיב
שילף

לעילוי נשמת
מזל אלימלך
בֵּת עֵישָׁה ז"ל
נלב"ע ט"ו אלול ה'תשע"ו
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
הכהן יששכר אהרני
בֵּן זִיזָה זולִיכָה ז"ל
נלב"ע י"ג ניסן ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
החיייל אליהו מזרחי ז"ל
בֵּן יִצְחָק וְגִ'נִּי ה"ו
נלב"ע א' סיון ה'תשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
החיייל אליהו מזרחי ז"ל
בֵּן יִצְחָק וְגִ'נִּי ה"ו
נלב"ע א' סיון ה'תשפ"ד
תנצב"ה

אופניים בשבת

שאלה: האם מותר לילדים קטנים לרכוב על אופניים בשבת?

תשובה: ילדים קטנים שעדיין לא הגיעו לגיל חינוך (בערך עד גיל חמש שנים), מותר לאפשר להם לרכוב על אופניים עם שלושה גלגלים ("תלת אופן") או קורקינט (לא חשמלי), אפילו שנוסעים על חולות. אבל ילדים שהגיעו לגיל חינוך, יש למנוע מהם לרכוב על כל סוגי האופניים, אפילו כשנוסעים על כביש או על מדרכה, משום שאין זה כבוד השבת לנסוע באופניים כדרך שרגילים לנסוע בהם ביום חול.

דובר אמת בלבנו

יהודי אחד מחו"ל, חנה עם הרכב שלו בחניון ציבורי בלוס אנג'לס בארצות הברית. כאשר עשה רוורס ונסע אחורה, לא שם לב למראה, האיץ ונכנס בחוזקה ברכב יוקרתי מאוד שעמד שם.

כל הפנסים נשברו, והצד הקדמי של האוטו ניזוק בנזק שמוערך ב־30 אלף דולר. כאשר פתח את המסמכים של הביטוח, הוא נדהם לראות שזמן הביטוח עבר לו וכעת אין לו ביטוח, וכל התשלום נופל עליו... אותו יהודי עובד בהתקנת מצלמות אבטחה, וכאשר הוא הסתכל לכל

זמירות לשבת

רפא צירי א-ל נאמן, כי אתה רופא אמן. את ראשי, שור תלשי, ותן בת לנפשי: פתח שער תרחמים, רם שוכן במרומים. על עבדך, שים חסדך, אין מרחם בלעדיך: א-ל חי רצה לתפלתך, וחושך לעצרתך. במהרה, דרור קרא, לעם בן תנביתך:

מה ידירות מנוחתך, את שבת המלכה. כבן גרין לקראתך, בואי בלח נסוכה. לבוש בגדי חמדות, להדליק נר בברכה. ותכל כל העבודות, לא תעשו מלאכה: להתענג בתענוגים כרבורים ושליו ודגים: מערב מזמינים, כל מיני מטעמים. מבעוד יום מוכנים תרנגולים מפטמים. ולערך כמה מינים, שתות וינות מבשמים. ותפנקי מעדנים, בכל שלש פעמים: להתענג וכו': נחלת יעקב וירש, בלי מצרים נחלה. ויכבדוהו עשיר ורש, ותוכו לאאלה. יום שבת אם תשמרו, והייתם לי סגלה. ששש ימים תעבדו, ובשביעי נחלת: להתענג וכו':

תפציר אסורים, וגם לחשב חשבונות. תרחורים מתרים, ולשדך חבנות. ותנוק ללמדו ספר, למנצח בנגינות. ולתתות באמרי שפר, בכל פנות ומחנות: להתענג וכו': הלוקח תהא בנחת, עונג קרא לשבת. ותשנה משבתה, כרת נפש משיבת. כבן נפשי לך ערגה, ולנית בנחת. כשושנים סוגה, בו ינחו בן ובת: להתענג וכו': מעין עולם הבא, יום שבת מנוחה. כל המתענגים בה, וכו' רוב שמחה. מחבלי משיח, יצילו לרונתה. פדותנו תצמיח, וגם יגון ואנחה: להתענג וכו':

חכמות נשים ביהודה

הרבנית מרת בת שבע קנייבסקי ע"ה, אשת חבר למדן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל סבלנותה הגדולה!

סיפרה נכדתה של הרבנית שבימי שישי, כשהיה עליה לבשל לכבוד שבת, ובד בבד להקשיב למועקותיהן של נשים, אירע לא פעם שתבשיל נשכח על האש באמצע הכנתו, והיה צורך להכין הכול מחדש. בעיניי ראיתי לא פעם שהניחה בצל לטגן או סוכר להשחים בסיר על האש, ועד שיהיה מוכן יצאה לחדר השני, וכשחזרה מצאה שנשרף... היא לא התרגזה ולא התלוננה, רחצה את הסיר והחלה שוב להשחים סוכר.

קרה פעם שהסיפור חזר על עצמו, שוב רחצה סבתא את הסיר ושוב שמה סוכר בסיר להשחמה. השתקעה במועקתה של אישה ושוב החל הסוכר להישרף. כך שלוש פעמים. לא יכולתי להתאפק, אמרתי לה: סבתא, זה לא לגמרי נשרף, עדיין ניתן להשתמש בו ולהמשיך בשלבי ההכנה של הטשולנט. סבתא אמרה לי: אומנם יודעת אני שאפשר להמשיך לבשל את זה ככה, אך ייתכן שיורגש שמץ מריירות בתבשיל, אוכל של שבת צריך להיות טעים! ובלי להתעצל שוב נרחץ הסיר והכול התחיל מחדש... באותה שבת היה לטשולנט טעם משובח במיוחד, וסבתא אמרה: זה טעם של מסירות נפש! כשאני עוצמת את עיניי, אני עדיין יכולה לראותה רוכנת על סירי מאכלי השבת וטועמת ובודקת, ואם צריך, מכינה שוב... מאמץ זה שהשקיעה במאכלי השבת נחקק בי ולא ימוש מליבי לעולם - ועל כן יש לנו ללמוד מזה הרבה, שגם כשיש לחץ בבית - יש לנהל אותו כמו שצריך ולא לאבד עשתונות - ה' יתברך יזכנו לכך!

(באר שבע)

רבי אברהם פלגאני רב סל איזמיר - טורקיה

רבי אברהם פלגאני רב סל איזמיר - טורקיה

רבי אברהם פלגאני רב סל איזמיר - טורקיה

רבי אברהם פלגאני רב סל איזמיר - טורקיה

רבי אברהם פלגאני רב סל איזמיר - טורקיה

רבי אברהם פלגאני רב סל איזמיר - טורקיה

רבי אברהם פלגאני רב סל איזמיר - טורקיה

Five promotional boxes for 'Mishkan Shabbat' featuring contact information and descriptions of services.

אחת לכל היותר. רק כך יש יתרה בחשבון. אחרת, מושך הבעל סכום גדול, מיתרת חובה. והריבית שישלם - עלולה להורידו מנכסיו ולמוטטו כלכלית לכל חייו.

ואין בזה הפרזה כלל, גם במשל - שהרי פגיעה באישה פוגעת בפרנסה, כמבואר בתלמוד (בבא מציעא נט.), וגם בנמשל - שכן אישה שמקבלת ביקורות במינון מופרז, נעשית מרירה ומתוסכלת, ועלולה בתגובה למוטט את שלום הבית עד כדי גירושין.

ומה באשר למספר המחמאות הנדרשות בכל יום?

יש הרגילים בדברי שבח ומחמאות בכל עת, ואינם זקוקים לעורר את עצמם להחמיא ולשבח. אולם זוגות שאינם רגילים בכך, יקחו לעצמם את הכלל

הבא:

כאשר נפגשים שוב לאחר כל פרידה זמנית, כגון; יציאה לעבודה, שינה בלילה, יציאה לפגישה או לקניות, יש להחמיא או לבטא הכרת הטוב במהלך ההשהיה המשותפת, לפחות

פעם אחת. לפיכך, יש להרגיל את עצמנו לחוש חובה, מיד לאחר כל חזרה מפרידה זמנית, ליישם אתגר מוסרי זה המוטל עלינו.

לא נוח, או שאין חשק? מי אמר שצריך להחמיא רק כאשר נוח ורק כשיש חשק?

כשם שקיום מצוות קידוש בשבת והנחת תפילין וכל המצוות, אינו דבר התלוי במצב הרוח, כך הכרת הטוב וגילויי אהבה לרעיה, הינם מחוייבות גמורה ואינם תלויים במצב הרוח.

על מה להחמיא?

מחמאה צריכה להיאמר גם על מזה שנראה כמובן מואליו
שהאישה אמורה לעשות, כגון בישול וסידור הבית, ואפילו
על מזה שרק היא מסוגלת לעשות.

יש לזכור שעל אף שהדברים היו מתבצעים גם ללא דברי השבח והמחמאות, המילים הטובות הללו יוצרות הנאה ושמחה בעשייה.

האדם מטעו, זקוק לשמוע חיזוקים למעלותיו ולמעשיו הטובים. דברי שבח ומחמאות, יוצרים תחושה נעימה בלב השומע, מחזקים את האהבה שבין המשמיע לבין השומע, ומעודדים המשך עשייה מתוך שמחה.

וואס כך בכל אדם מצוי, על אחת כמה וכמה כאשר מדובר ברעיונה, אשר עליה נאמר (בראשית, חס): "וְאֵל אִישׁוֹ תִּשְׁקֶנָּה", שהיא חשה צורך עמוק לשמוע מבעלה מחמאות אמיתיות וממילות טובות שיוכיחו לה כי בעלה מזדעזע לשבחיה, מכיר במעלותיה, ובעיקר – שחמה בה.

כיצד מחמיאים?

מלבד מילות השבח והנימוס השגרתיות, כמו: תודה, מעריך מאד, עזרת לי, טעים מאד, ודומיהן, שעושות ופועלות גדולות ונצורות בנפש הרעייה, אם ביד הבעל לעשות זאת, טוב שיהיה יצירתי, מחדש ומפתיע בדברי השבח לרעייתו.

לדוגמא: עם טעימת הארוחה המושקעת

שבשילה, הוא אומר כמשיח לפי תומו: "פעם הייתי סבור שאמי יודעת לבשל טוב יותר מכל הנשים בעולם..." ואשתו, הממתינה להמשך דבריו, שואלת בעיניים בורקות: "היום?" והוא משיב: "היום התברר לי שיש מי שקולעת לסעטמי יותר ממנה!" (אבל לא יאמר לה, אפילו לא בחיור: "היום התברר לי שצדקתי").

עיתוי וכמות המחמאות!

גם בזמנים טובים, בשעה שלא נראה לעין שיש צורך להשקיע ולפייס, יש לזכור תמיד שמחמאה יוצרת פלוס בנפש האדם, וביקורת מינוס. נפש המקבלת מחמאות נמנעת, מסוגלת להישמע ולקבל ביקורת, כי זה בדיקת כוחו, כשמתקדים כסף בחשבון, יש מהיכן למשוך.

וכשם שיש מטבע זר אחד השקול כנגד כמה מטבעות מקומיים, כמו הדולר ששווה כמה שקלים, כך ביקורת אחת מוחקת כמה מחמאות.

לכן, כלל ברזל בשלום בית: על כל חמש מחמאות, ביקורת

פרקי הדרכה, עצות
והנהגות, לבניית חיי
נישואין מאושרים

זמירות לשבת

לא תחסר כל בו ואכלת ושבעת,
וברכת את יי א-להיך. אשר אהבת,
כי ברכתך מכל העמים: **יום זה וכו' :**

השמים מספרים כבודו, וגם הארץ מלאה
חסדו. ראו כי כל אלה עשתה ידו,
כי הוא הבורא פלגו תמים: **יום זה וכו' :**

יום זה מכבד מקל ימים,
בי בו שבת צור עולמים:

**שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכְתְּךָ, וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי
לֹא-לְהָרָךְ. שִׁבְתָּ לֹא תַעֲשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה,
כִּי כָל עֲשֵׂה שֵׁשֶׁת יָמִים: יוֹם זֶה וְכוּ':**

ראשון הוא למקראי קדש, יום שבתון יום שבת קדש. על כן כל איש בינו וקדש, על שתי להם יבצעו תמימים: **יום זה וכי:**
אבל משמנים שמה מקמתים, כי א-ל יתן לכל בו דברים. בנך ללבש להם חקים, בשר ודגים וכל מטעמים: **יום זה וכי:**

יום שבתון אין לשבת, זכרו פְּרִיַת הַנִּיחָת.
יונה מצאה בו מנוח, ושם ינחו יגיעי כח:

היום נקבד לבני אמונים, וזוהרים לשמרו אבות
ובנים. חקוק בשני דורות אבנים, מרב אונים
ואמין בה: יונה וכו':

כִּי כֻּלָּם בְּכִרְיִית יַחַד, נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אִמְרוּ בְּאַחַד.
פְּתַחְוּ וְעֲנוּ יְיָ אֱחָד, בְּרוּךְ הַנוֹתֵן לְיִשְׂרָאֵל בָּת: יוֹנָה וְכו':

דָּבָר בְּקִדְשׁוֹ א-ל בְּרַח הַמֹּר, יוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכו':
וְשִׁמּוּר. וְכֹל פְּקוּדֵי יַחַד לְבִמְר, חֹזֵק מִתְּנִינִים וְאִמֵּן
בָּת: יוֹנָה וְכו':

**הָעָם אֲשֶׁר נָע בְּצִיּוֹן תִּעָה, יִזְכֹּר לְפָקֶדוֹ בְּכִרִית
וּשְׁבוּעָה. לְכֹל יַעֲבֹר בָּם מִקְרָה רָעָה, בְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע
עַל מִי נָתַ: יוֹנָה וְכו':**

לעילוי נשמת
שירה רינה
בת **מיסה ז"ל**
ע"ל חשון ה'תש
תנצב"ה

**להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999**

לעילוי נשמת
אסתר דרמי
בת שלום ז"ל
לב"ע כ"ב אב ה'תש
תנצב"ה

**להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999**

לעילוי נשמת
סעדיה גריידי
בן שלום ז"ל
ע א' ניסן ה'תשפ"ה
תנצב"ה

מַשְׁכָּן
עֵלִי

רבי
אליהו משה פאנוץ
הראשון לציון

רבי
אברהם חיים ברוך
ראש ישיבת תלמידי חסידים

רבי
הש"ס שמחון
מחזיקי חסידים

רבי
מנחם מנחם
ראש ישיבת תלמידי חסידים

רבי
דוד עובדיה
ראש של פסח - מירון

רבי
זלמן סורוצקין
ראש ישיבת תלמידי חסידים

רבי
דוד יצחק
ראש ישיבת תלמידי חסידים

הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל

"נעלמו לי הללבים ששמרתי לשרפת חמץ!"

סיפרה סבתא (הרבנית בת שבע קניבסקי): אור ליום ט' ניסן, ב'12 בלילה חזרתי הביתה. נאמר לי שבסא (רבי חיים קניבסקי) הקדים ללכת לישון כבר בשעה 11 כי לא חש בטוב. נכנסתי לחדר ומצאתי אותו ער והוא מוטרד מאוד וחסר מנוחה, "נעלמו לי הללבים ששמרתי לשרפת חמץ" אמר, "הם לא במקום שבו הנחתי אותם". אמרתי לו: "כנראה האישה שעזרת לנקות לפסח רק הזיזה אותם למקום אחר, ובבוקר בוודאי נמצא אותם", אך הוא לא נרגע וחזר ואמר: "אולי זרקו את הללבים, ואיך נמצאם?"

ואני עניתי - "בבוקר נמצא", ובעיפותי נרדמתי.

התעוררתי לאחר כשעה, ב'1:30 בלילה, והנה המיטה של סבא ריקה. קמתי לחפשו בדאגה אך בכל חדרי הבית הוא לא היה. בחדר שעל הגג דלק האור, וחשבתי שמא עלה ללמוד שם כדרכו, אך הוא לא היה גם שם. לפתע נפתחה הדלת וסבא הגיע - התברר שידד למקום פחי האשפה כדי להסתכל שם, אולי זרקו את הללבים...

צערו היה רב, כבר לא הצליח לישון והסתובב בבית אנה ואנה וחפש את הללבים. בשעה 3 לפנות בוקר קרא סבא בשמחה גלויה: הללבים נמצאו (באחת הפינות)! רק אז שקטה רוחו בידעו שיוכל לקיים את המנהג לשרוף הללוב בשריפת חמץ.

למחרת, כשסיים את ארוחת הצהריים וקם ממקומו ללכת לישון, בעיפות נוראה (לאחר שלא ישן בלילה) הזכיר שוב לסבתא: "ותשמרי שלא ייקחו את הללבים..." עד היכן שמירת דקדוק מנהגי ההלכה - וכמובן שלא על חשבון האישה!

(באר שבע)

הרה"ג נחום דיאמנט שליט"א | הנהגת הבית

הניסיון הקשה לאדם הוא ההתחייבות התמידית המוטלת עליו

דוד המלך ע"ה לפני הסתלקותו, אמר לשלמה בנו: "והנה עמך שמעי בן גרא בן יהימני מבחרים והוא קללני קללה נמרצת... ועתה אל-תנקהו כי איש חכם אָתָה... והורַדְתָּ אֶת-שִׁבְתּוֹ בְּדָם שָׁאוֹל" (מלכים א' פ"ב).

נשאלת השאלה, לכאורה היה די להורות לו שיוריד את שִׁבְתּוֹ שאוּלָה, על מרידתו במלכות, ומהי ההוספה "כי איש חכם אָתָה"?

התשובה היא כן, דוד המלך נפטר והלך לעולמו. כאשר שמעי בן גרא שמע על הסתלקותו, ידע כי עתה הגיע זמנו למות. הרי ישנה צוואה! בא שמעי לשלמה המלך, ובכה לפניו שיניח לו ולא יהרגהו. אמר לו שלמה ע"ה: כָּנָה לך בית בירושלים, שם תתגורר במנוחה עד מאה ועשרים. רק דבר אחד אצווה אותך - אל תצא מירושלים! אם רק יצאת וחלפת על פני נחל קדרון - בפאתי העיר, דע כי מות תמות! שמעי בן גרא יצא שמח וטוב לב. "איזה קושי טמון בקיום הצייווי לא לצאת מירושלים?"

אך לא חולף זמן רב ובורחים לו, לשמע, עבדים לכיוון גת. שמעי יצא לרדוף אחריהם כדי להשיבם, ויצא מירושלים. וכמובן, שלמה המלך תפסו והרגו.

נשאלת השאלה: שמעי בן גרא! הרי הכול יודעים כי שלמה המלך מחפש אותך, וכי עבדים אתה צריך או חיים? שאלה נוספת, מדוע שלמה המלך עשה כן, הרי אביו הורה לו להורגו, ואילו שמעי לא היה יוצא מירושלים, הרי היה עובר על צוואת אביו? התשובה היא שדוד המלך הורה: "כי איש חכם אָתָה", הרי שהייתה הוראה להרוג את שמעי דווקא בחוכמה.

והזוכה להשתפר בכל הנושאים שהנביא מונה שם, הובטח לו "אֲזַי יִבְקַע פֶּשַׁח אֶרֶץ אֲדָמָה וְאֶרֶץ מִדְבָּר תִּצְמַח וְכוּ', אֲזַי תִּקְרָא וְיִי יַעֲנֶה תִּשְׁמַע וְיֹאמַר הַגִּבִּי", כי החסד בתוך הבית הוא הקשה מכל החסדים! והזוכה לעמוד בניסיון יזכה לכלל הברכות!!

(זכו שכונה ביניהם)

זמירות לשבת

תשבי צורי לְבָבִי זָכְרוּ בְּצוּף זָמֵן,
צוּרֵי סֶלָה לְחֹבִי אֵלֵי יֶאֱרֹךְ זָמֵן;
לִיָּד אֲשֶׁר בְּתוֹךְ יָם גִּלְיוֹת וְהוֹדָךְ,
הוֹצִיא שְׁמֶר מְקוֹם חֲתוּם בִּידְךָ,
שְׁרִיר מֵאֵד וְקִים לְפָדוֹת וְחִידְךָ,
יֹאמֶר רֵאָה כְּתָבִי חֲזָק וְנִצָּמֵן: צוּרֵי סֶלָה וְכוּ'
עֲרִים מֵאֵד כְּשֶׁרִים חָגִי וְיִרְמִיָּה,
הוֹצִיא שְׁמֶר מְקוֹם חֲתוּם בִּידְךָ,
קוֹמָה רַפָּא שְׁבוּרִים הַנִּקְרָאִים בְּיָדְךָ,
תִּלְוִים רַפָּא כְּנִבְיָא רַפָּא לְנַעֲמָן: צוּרֵי סֶלָה וְכוּ'
חֲבֵן אֲשֶׁר מִגֶּרֶשׁ מִחֲסָא וְהוֹדָךְ,
שׁוֹכֵה לָאֵב כִּי בָא מִשְׁתִּיָּךְ,
עִיר תִּיקֵר וּמִגֶּרֶשׁ וְתִירֵשׁ בְּתִי מְנוּחָךְ,
וְקִיּוֹשְׁבִים בְּשִׁבִּי אֶתְּךָ לְחֶם רִחֵם: צוּרֵי סֶלָה וְכוּ'

צוּר מִשְׁלֹו אֲבִלְנוּ, כְּרָכּוֹ אֲמוּנִי, שְׂבַעְנוּ וְהוֹתֵרנוּ כְּדָבָר וְכוּ';
חֲזָן אֶת עוֹלָמּוֹ, רֹעֵנּוּ אֲבִינוּ, אֲבִלְנוּ מִלְּחָמּוֹ, וּמִיָּנֵנוּ שְׁתִּינוּ.
עַל כֵּן נִזְדָּה לְשִׁמּוֹ, וְנִתְלַלֵּי בְּפִינוּ, אֲמַרְנוּ וְעִנִּינוּ,
אֵין קְדוֹשׁ כִּיָּי: צוּר מִשְׁלֹו וְכוּ';
בְּשִׁיר וְקוֹל תוֹדָה, נִבְרָךְ לָא - לְחֵינוּ, עַל אֶרֶץ מְקֻדָּה שׁוֹכֵה
שְׁהִנְחִיל לְאֲבוֹתֵינוּ. מוֹזֵן וְצִידָה חֲשִׁבֵּעַ לְנַפְשֵׁנוּ, חֲסִדּוֹ נִבְרָ
עֲלֵינוּ, וְנֶאֱמַר יי: צוּר מִשְׁלֹו וְכוּ';
רַחֵם בְּחִסְדְּךָ עַל עַמְּךָ צוּרֵנוּ, עַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ,
זְכוּלֵי בֵית תְּפִאֲרָתֵנוּ. וְכֵן דוֹד עֲבָדְךָ יִבְרָא וְיִנְאַלְנוּ,
רוּחַ אֲפִינוּ מְשִׁיחַ יי: צוּר מִשְׁלֹו וְכוּ';
יִבְרָחַם הַמְּקֻדָּשׁ, עִיר צִיּוֹן תְּמַלֵּא, וְשֵׁם נְשִׁיר שִׁיר חֲדָשׁ,
וְכִרְנָנָה נַעֲלָה, תִּרְחֹמֵן הַנִּקְדָּשׁ וְתִתְעַלֶּה,
עַל בּוֹס ייִן מִלָּא, כְּבִרְכָּתְךָ יי: צוּר מִשְׁלֹו וְכוּ';

אֲנִיִּלְךָ א - לְהֵי כֵל נִשְׁמָה,
וְאִוְדָךְ כִּרְב פִּחַד וְאִמִּיָּה;
בְּעִמְדֵי תוֹךְ קִהְלְךָ צוּר לְרוּחִי,
לֵךְ אֲכַרֵּעַ וְאֶבְרָךְ רֹאשׁ וְקוֹמָה;
רְקִיעֵי רוּחַ הָאֵל נִטָּה בְּמִבְטָא,
וְהָאֲרִין יִסְדָּה עַל בְּלִימָה;
הַיּוֹכֵל אִישׁ חֲקוֹר אֶת סוֹד וְיִצְרוֹ,
וְכִי הוּא זֶה בְּכֵל קְדָמָה וְנִמָּה;
מְרוֹמֵם הוּא עַל כָּל פֶּה וְלִשׁוֹן,
אֲשֶׁר הִפְלִיא וְעָשָׂה כָּל בְּחִמָּה;
וְתִתְעַלֶּה בְּנֵי קְדוֹשׁ וְעֲלִיּוֹן,
וְתִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵה רַבָּא בְּעֲלָמָא;

לעילוי נשמת
אופיר יאמאצ'ק ז"ל
בן שרה תחי
נלב"ע ה'שנ"ח תשפ"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
שושנה בן-סימון
בת רחל ז"ל
נלב"ע כ"ט חשוון ה'תשפ"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ישראל גיבלי
בן יצחק ז"ל
שאול ירון בן פסח ז"ל
תנצב"ה

סיפור

להמשיך את הגחלת

הזדעזעו סביבם. פגזים היכו באדמה. הטנק לידם נפגע.

אבא שלך קפץ ופקד: "היכון להסתערות!" הם לא חשבו הרבה. רק פעלו. כמו מגיני ירושלים. בזמן שטנק אויב כיוון את התותח ישירות אליהם, הוא לחש:

"מתוק שלי, אם לא אראה אותך - אני מוסר נפשי עליך". ובתוך פיו - שמו של בנו בן השבועיים יונתן.

הטנק נפגע.

האש אחזה בכול, ואבא שלך כתב בדם, על דופן מגן הברזל הפנימי:

יונתן בני, חייה באמונה. תחיה על פי ציווי תורתנו הקדושה. אבא.

זה היה הרגע האחרון שלו.

הסמ"פ הגיע למקום, ומצא את המגן השרוף ואת הכתובת החרוכה.

הוא שמר אותה 20 שנה, וכעת הזמן להעביר את המתכת היקרה אליו.

יונתן אחז באותה פיסת ברזל שחור, עם הכתובת החיה.

הוא הרגיש כאילו אביו דיבר אליו מתוך הלהבות. יחזקאל, נהג הטנק, אמר ליונתן:

לא היה אדם כמו אביו. כל דיבור שלו היה אמונה. הוא שר את 'ונתנה תוקף' בתוככי הטנק, כשהאויב מולנו.

הוא צעק 'שמע ישראל' - לא כי פחד מהמוות, אלא כי הוא חי את זה.

יונתן עצם את עיניו. כל החיים חיפשתי את הקול הזה. עכשיו מצאתי אותו.

כשפגע הטנק - הוא כתב את שמך על דופן הטנק בדם, והבטיח לא להיכנע.

שנת תשע"ט. ערב יום כיפור נוסף, כשהרוח הקרירה חלפה בין עצי הזית מוחץ לבית המשפחה.

יונתן ישב בשקט בפנית החדר, אווזו בידו את הגלויה הישנה של אביו.

אימו רבקה נכנסה לשבת לידו. "יונתן, אני רואה את הכאב בעיניך", היא לחשה.

הוא הסתובב אליה, דמעות נצצו בעיניו: "אמא, איך את ממשיכה? איך את לא שוקעת?"

בחדרת קודש לליל יום כיפור המתקרב ובא, אמר יונתן:

אני רוצה לספר לכם סיפור, סיפור על אבא שלי. הוא נפל בשדה הקרב, במלחמת יום כיפור.

הוא לא היה גיבור רק כי נלחם. הוא היה גיבור כי הוא האמין. והיום אני רוצה לדבר על האמונה שלנו, על התקווה, על ההקרבה.

הקהל הקשיב ברטט.

היה זה יום כיפור של שנת תשל"ג (1973 למניינם). יום סתיו חם, מלא מתח וחששות.

הוא פיקד על מחלקת הטנקים שלו ברמת הגולן, תחת אש כבדה. הסורים פלשו מכמה כיוונים.

הכח שלו לא היה רק בטנקים, אלא באמונה שמלווה אותו בכל רגע:

'למען עם ישראל, למען עתיד ילדיי', חשב בליבו, כשנכנס לקרב.

יום לפני פרוץ המלחמה אבא שלי הרגיש שמהוה הולך לקרות, וכתב גלויה לאמא שלי.

"אשתי היקרה", כתב, "אם לא אחזור - תגידי לילד שלנו שידע שאהבתי אותו עד נשימתי האחרונה.

תגידי לו שידע להיות איש תורה, כי רק כך אפשר לנצח באמת.

אנחנו לא זוכרים את הנופלים רק כדי להרגיש עצב. אנו זוכרים אותם כדי להתחזק, להתקרב ולחיות באמת."

אחרי 20 שנה, כשכבר הייתי חייל בעצמי, נסעתי לארכיון צבאי, נפגשתי עם חברי המחלקה ועם הסמ"פ שהיה עם אבי ברגעיו האחרונים. ביקשתי ממנו לספר על הקרב האחרון. והוא סיפר...

רמת הגולן. יום שבת, "בתשרי תשל"ד - יום כיפור. רוח קרירה נשבה בין הסלעים.

אבא שלך הביט בשעון שעל זרועו. שעת הצהריים. לפתע החלה לנחות עלינו אש תותחים מכל הכיוונים - הסורים פרצו. כוחות אויב רבים מאיימים על הגבול.

בתוך הטנק שלו, יחד עם הסמל והנהג יחזקאל, הוא סיים תפילת מנחה חרישית, בלי סידור.

תראו, אמר להם, אנחנו היום נמצאים ביום שבו כל יהודי נלחם - עם היצר של עצמו. ואנחנו נלחמים כעת על החיים של כל עם ישראל.

לאחר כמה שעות, במוצאי יום הכיפורים, הכול

בערב סתיו קריר, כשהשמש שקעה מעבר להר הנגב, ישב יונתן בחדרו הקטן בבית המשפחה שבבאר שבע.

בידו של יונתן קופסה ישנה שהובאה מהמרתף, המרתף שאגר אבק של שנים. הוא פתח את הקופסה והביט בגלויה שבתוכה. הגלויה שכתב אביו אריאל הי"ד, שנהרג במלחמת יום הכיפורים.

הוא לא זכר את אביו. אף פעם לא פגש אותו.

אבל בכל יום כיפור, בזמן התפילות והוידוים, ליבו פעם בקצב אחר.

האור שיצא מן העבר, מהאב שראה רק בתמונה, עורר בו געגועים ותקוות שלא ידע כיצד לבטא.

אימו, רבקה, ישבה במטבח והביטה בחלון. יום כיפור מתקרב, לחשה לעצמה, והלב מתכווץ. מגעוע.

יונתן הבן כבר לא ילד. בכל זאת עברו 52 שנה, והוא היה רק בן שבועיים כשאביו נפל במלחמה.

אבל הוא צעיר מלא חיים, הגם שבליבו נושא כאב שקט.

"אני רוצה להבין", הוא אמר, "כל כך הרבה שנים עברו, ואת חשה באותו כאב?" אימו חייכה אליו בהבנה והודתה כי כל יום שעובר רק מגביר את הגעגוע. הכאב אומנם קהה במידת מה, כי גזרה על המת שישתכח מן הלב, אבל הגעגועים... הגעגועים קיימים.

אימו חייכה בעצב:

"כי זה לא רק זיכרון, יונתן.

זה ההבטחה שלא נשכח ולא נוותר..."

בבית הכנסת הגדול עמד יונתן מול הקהל. לאחר תפילת שחרית, כשכל המתפללים מתכוננים

לזמון רוטברג

זכריה בראשי

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

זמן הורד

גואל יבוא רב עליהם, גואל יבוא עם אליהם, יבוא גואל יבוא:

דמעה בשמחה היום נוזלת, נפשי לך מיהלת. בראות הגלי מרים, לכן ותבולת.

יבוא יגון עם הגואל: גואל יבוא וכו'.

י-ה א-ל רם שלח גואלנו, כימי קדם בניסן נגאלו. כי שיערי דמעה לא ננעלו, במהרה שלח גואל יבוא:

גואל יבוא וכו'.

והשב לנו עיר תפארתך, תנחם ותאיר עלינו שמך. ואז נגיד ונשר, בבית קרשך. יבוא יגון עם הגואל:

גואל יבוא וכו'.

גואל יבוא וכו'.

גואל יבוא וכו'.

גואל יבוא וכו'.

גואל יבוא וכו'.

גואל יבוא וכו'.

זמירות לשבת

ישמח משה, במתנת חלקו. ומה קראת לו, עבר נאמן קראת לו:

ישמח משה, במתנת חלקו, ומה נתת לו, תפארת בראשו נתת לו:

ישמח משה, במתנת חלקו, ומה הוריד בידו, שני לוחות אבנים:

הוריד בידו:

עיני צופיה לך חונן, בקול נעים שיר ארנן. עיר קדשך מחר בונן, י-ה צורי שוכן עליה.

לעושה שמם - עיני צופיה, לרוקע הארץ - עיני צופיה:

עיני צופיה לך אהוב, הבטחתני כי שוב תשוב. על יד נביאך בן כתוב, קים נבואות וישעיה:

לעושה שמם וכו'.

עיני צופיה לך אבי, אורך צוירי ככל רבי. ש-די אתה צור משגבי, בנה קריה ופהפיה:

לעושה שמם וכו'.

לעושה שמם וכו'.

לעושה שמם וכו'.

לעושה שמם וכו'.

לעושה שמם וכו'.

להצלחה, לפרנסה טובה ולרפואות משפחת יוסף הי"ו ומשפחת שושן הי"ו

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

לרפואות שושנה בת יוסף, ויחיאל בן יוסף הי"ו ולזיווגה ונהלצחת מיכל בת יחיאל הי"ו

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

לרפואות ולהצלחת שגית בת אלגרה הי"ו בתוך שאר חולי ישראל

משכן עילי

לשבת

רבקה נשאה את ידיה, ליטפה את פניו והנמיכה את קולה:

"כשאבא שלך כתב את המכתב ההוא, הוא לא ידע כמה כח הוא נותן לנו היום."

הכאב גדול, כן, אבל האמונה היא המגדלור שמוכיל אותנו."

יונתן הביט בה, מנסה למצוא בתשובותיה שלושה. "אני רוצה להיות חזק כמוהו", אמר בלחש.

בשעת נעילה, יונתן עלה על בימת בית הכנסת ושימש שליח ציבור. הוא לקח את השופר בידיים רועדות.

הוא תקע תקיעה עמוקה, מלאת תקווה, כאב ואמונה.

הקהל כולו הרגיש - זה לא רק שופר, זו קריאה להתחיל את השנה החדשה נקיים מעוונות ומחטאים ולהתחיל בדרך חדשה.

הוא שר את 'ונתנה תוקף' בתוככי הטנק, כשהאויב מולנו. הוא צעק 'שמע ישראל' - לא כי פחד מהמוות, אלא כי הוא חי את זה.

כיום, מלבד היותו רב קהילה, יונתן גם מחנך בישראל, וימיו מלאים בפגישות עם תלמידים ועם צעירים הזקוקים למילים של נחמה.

יונתן הפך להיות מורה דרך, שמעודד ומחזק כל מי שנושא כאב בליבו.

באחד הימים נפגש עם רפאל, חבר ילדות שגם הוא איבד את אביו במלחמה:

"רפאל, כל כך הרבה שנים רציתי לברוח מהעבר", אמר, "ועכשיו אני מבין שדווקא בו אני מוצא את הכח".

רפאל חיך: "יונתן, כל מה שעברת - הפך אותך למי שאתה היום. הרב שכולם סומכים עליו. אל תשכח..."

בלילה שלפני יום כיפור, יונתן ישב לבד בבית הכנסת, מתכונן לדרשה הגדולה.

הוא הרגיש שהכאב, הזיכרון והתקווה מתמזגים לתוך שירה פנימית בליבו.

בבוקר יום כיפור תשפ"ד ביקר יונתן את אימו ושם פגש את דודתו יעל, אחותה של אימו.

יעל סיפרה לו על הלילות הארוכים בבית המשפחה בזמן המלחמה, על התקווה והפחדים, על הכאב שלא היה אפשר לדבר עליו.

גם אני, אמרה, ידעתי שאבא שלך היה גיבור - לא רק בשדה הקרב, אלא גם בבית.

בערב יום כיפור יונתן עמד מול הקהל בבית הכנסת. הוא הביט סביבו, ראה עיניים מלאות בכאב ובתקווה.

"קשה לנו לשאת את הזיכרונות", לחש בקול צלול, "אבל היום, ביום הכיפורים הזה, אני מבקש מכולנו שניקח את הכאב, נעטוף אותו באמונה, ונהפוך אותו לאור שיאיר את דרכנו".

יום כיפור תשפ"ה, בבית הכנסת אשר בבאר שבע, לא היה מקום לשבת.

יונתן עלה לבימה, עוטה טלית ישנה - זו של אביו. הוא פתח בדרשה קצרה:

"לא באתי לספר על גבורות - אלא על אהבה. אהבת אב לבן, אהבת עם לתורה ואהבת ה' לבניו, לנשמות עם ישראל."

אני לא מכיר את אבא שלי דרך חיוכים. אני מכיר אותו דרך גלויה וסיפורים...

וכולנו נודענו, לצערנו, לסיפורי גבורה עליליים שעברו עלינו בשנת תשפ"ד המדממת, החל משמחת תורה.

כמה יהודים נפלו חללים; כמה גיבורים מסרו נפש; כמה עם ישראל הרבו זכויות, למדו ותורה והתחזקו במצוות. כמה יהודים שומרים על הגחלת ושבים אל אבא אהב...

לצערנו, בשנה זו הבנו קצת ממה שעבר על עמנו גם במלחמת יום הכיפורים. לצערנו ולשמחתנו.

כי הזכויות הללו עומדות לנצח. ומהזווית האישית שלי, את אבא שלי, ה' ייקום דמו, הכרתי רק מהסיפורים.

החיים שלו היו מוקדשים למען עם ישראל, כדי שאנחנו נוכל לשבת היום בבית הכנסת ולהתפלל.

שנוכל לשבת בבית ה' וללמוד את תורתו הקדושה. ישנם ימים שבהם אנחנו לומדים תורה, ויש ימים שהתורה לומדת אותנו. יום כיפור הוא כזה.

אני לא הייתי אמור לזכור את אבא שלי - הוא נהרג כשהייתי תינוק. אבל הוא כתב לי בתוכי את שמו.

בכל פעם שאני נלחם עם יצר, מתמודד עם כאב - אני מרגיש אותו אומר לי: תחיה כבן תורה!"

יונתן נשוי באושר, אב לילדים. בנו הבכור נקרא - איך לא - אריאל.

בערב בר המצווה של אריאל הקטן, שיצא בדיוק ב'שבת שובה', זו שלפני יום הכיפורים - יונתן עלה לדבר.

"אריאל שלי", אמר בקול חנוק, "סבא שלך לא זכה לראות אותי בתפילין. אבל אתה, אתה נושא את שמו.

לכן אני מבקש ממך רק דבר אחד - תמשיך להעביר את הגחלת של עם ישראל ביתר שאת.

גם אם העולם סביבך משתנה - האמת לא משתנה. התורה שלנו היא נצחית, עם ישראל הוא עם הנצח."

אריאל בכה. אימו בכתה. ובני הישיבה שרו את "אבינו מלכנו" ברגש ובהתעוררות רבה.

יום כיפור. יונתן בן 52. הוא יעמוד לפני קהל המתפללים, עטוף באותה טלית ישנה של אביו, ויאמר ברגש חם: אבא, המשכתי. לא רק בשמך. המשכתי בברזל הלוהט שכתבת בו, באמונה ששרפה לי את הלב,

והפכתי אותה לאור של המשך, המשך הגחלת של עם ישראל - - -

(סיפורו של יונתן ד')

רבי אהרן רוקח האדמו"ר מסאטמאר

רבי אביהו פרדס רב סל ירושלים

רבי ברוך שמשון סלומון רב סל ירושלים

רבי דוד צדוק הלוי רב סל ירושלים

רבי דוד מרדכי הכהן סלומון

רבי חיים מאיר דגל האדמו"ר מסאטמאר

רבי מסעוד עבדלחק סלומון

תורת אמת נתן לנו, ברוך אשר בחר בנו: וקרה היא מפנינים, נטעיה נעמנים. וקרה משמי מעונים, היא זאת מצאנו ורשנו. ומה נעמו אפרים, סודותיה סתריה. אין מבין תעלומיה, לבר אשר יצרנו. סוערת היא אוהביה, גם עוררת נביאיה. אשר רודף אחריה, גם סב וגם רשע בנו. פנים שבעים לתורת א-ל, למכתב רועים נתנה אל. סגלת י-ה עם ישראל, אבותינו גם אנחנו. בקולות וגם בקרם, וקרה משמי שחקים. ספת דוד הא-ל יקים, מרתה ואנחנו קמנו. חזקי אמצו אמתנו, שישו עלצו קהלנו, קרבה שנת נאלתנו, כי מוצרים נאלנו: תורת אמת ומי

בן אדם למה תדאג על הדמים, ולא תדאג על תימים. כי הדמים אינם עוזרים, ותימים אינם חוזרים. ודף אחר התורה והמצוות, אשר הם לער קימים: בן אדם אל תדאג לשעבר כי הוא אין, ולעתיד כי הוא עדין. קוה אל ה', כי הוא הממציא לך יש מאין, והשועת יי בחרך עין:

אשורר שירה לכבוד התורה, מפני וקרה זכה וקרה: נתנה לנו על יד רוענו, משה רבנו, בחר כל נבא: אשורר שירה ומי: נאמן שמו בחר בעמו, להיות לו לשמו, אמה נבחרה: אשורר שירה ומי: אשרי הנבחר על יצרו גובר, משרים דובר, עוסק בתורה: אשורר שירה ומי: רבה נעיתה תורה תמימה, פתי מתבימת עין מאירה: אשורר שירה ומי:

משכן שילה

להצלחת פנחס ואוראל בן הי"ו והילדים: איליה, ואורי הי"ו

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

לרפואת והצלחת סופיה סמסון הי"ו בת יהודית ז"ל

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

להצלחת יהודה ושגית נעים ומשפחתם הי"ו

אוצר סיפורים ומאמרים מגוונים
והשבוע: הגאון רבי יהודה לי בעל הסוד

מעשה רב

המכתבים מחוץ לארץ

שתי נסיעות נסע רבינו לחו"ל אחר עלייתו לארץ. האחת, בשנת תרפ"ה לפולין, והשנייה משלהי תרפ"ו עד חורף תרפ"ח - ללונדון. סיבות הנסיעה השנייה אינן ברורות דיין. מתוך המכתבים שכתב ניתן לדלות פרטים מסויימים, כמו חפצו לעיין בכתבי קודש, הגנוזים בספריית 'אוקספורד' המפורסמת.

ידוע גם כן כי היה אמור לקבל שם כסף להשלמת בניין בית מדרשו שבשכונת גבעת שאול, מבן משפחה של תורמי תחילת הבנייה. ומשמע גם סיבות אחרות.

לתלמידיו הורה לשגר לו מכתב מדי שבוע בשבוע, ובו פירוש מצבם ברוחניות ובגשמיות! וראה בזה תועלת רוחנית גדולה שאין לשער. מנגד החזיר להם רבינו מכתבי הדרכה מפורטים שנשארו כנכס יקר לדורות.

בלונדון החל רבינו בכתובת פירושו 'פנים מאירות ומסבירות' על ה'עץ חיים'. ההדפסה ושאר סעיפיה, כמו הסכמות וכדומה, נעשו בארץ ישראל. אגב, רגליים לדבר כי שהותו הממושכת בלונדון נבעה מכתובת פירושו. הייתה לו שם בקעה של שקט ושלווה, להתגדר בה בפרישות וללא טרדות, כאשר מתי מעט מיהודי לונדון שהכירוהו, שמשוהו בחרדת קודש ודאגו לצרכיו הגשמיים המועטים.

גם רב מקומי - הרב יוסף שאשאפטק, קיבל על עצמו לראו להוצאות הדפסת הספרים, ומשום כך לא חזר רבינו לארץ ישראל טרם סיים את כתיבת החלק הראשון של ספריו. חלק זה היה אמור להיות הראשון מתוך שמונה, אולם בפועל יצאו אחריו רק עוד שלושה חלקים, ואת השאר לא הדפיס רבינו, מסיבות שכתב בהקדמה לתלמוד עשר הספירות.

פנינים

להיות מבקש ה'!

כ"ק אדמו"ר הרב"ש (בנו של רבינו הגאון רבי יהודה לייב הלוי אשלג זצ"ל) הסביר בשם אביו את הפסוק "וַיִּתְּלַקְטֹוּ אֶל יִפְתָּח אֲנָשִׁים רִיקָנִים" (שופטים יא, ג).

כי הנה הדברים מתמיהים, הלא מדרך העולם שאדמו"ר הפותח חצר, רב המלכד סביבו ציבור תלמידים, מהדר לאסוף אל מחנהו אנשים שלמים בתורה ויראת שמיים, מיוחסים ובעלי דרגה.

ומה ראה יפתח הגלעדי, שעליו דרשו חז"ל "יפתח בדורו כשמואל בדורו", לחפש דווקא את האנשים הריקים?

הסביר בעל הסולם: יפתח, בעת שעמד לפתוח את דלתות שערי בית מדרשו, הכריז ואמר:

אליי יבואו רק אלו האנשים המרגישים עצמם ריקים ומנוערים מכול, אלו שמרגישים שרחוקים הם מתורה ומעבודת ה' אמיתית. לאלו - בעלי חסרון אמיתי יכול אני לסייע.

אולם אלו החשים בעצמם ששלמים הם, שכרסם מלאה בתורה ועבודה ובכל מידה נכונה, לאלו אין מה לעשות אצלי!

הנהגות קודש

שלימות העבודה

כדי לשמור על נקיות העבודה, דרש רבינו מתלמידיו להיזהר מלהסיח דעתם מכל דבר חיצוני העלול לעכב אותם מעבודת ה'. הוא הקפיד מאוד שלא לערב סרך דברי חולין ברעיונות קדושה. וידועים הדברים למתבונן בכתביו ובכתבי תלמידיו.

בכח השראתו, קם לו גדוד עובדי ה', שהשליך את עולם הזה על הבליו מאחורי גבו, וכפי שהיה מעיד החסיד רבי יצחק אגסי: כאשר היינו יוצאים משיעוריו של רבינו, הוא העלה אותנו לאטמוספירות כה גבוהות של רוחניות, עד שכשבאנו לרחוב והיינו מוצאים בו את אנשי העולם הטרודים במשא ומתן, דומה היה עלינו המראָה כהבטה של בן אדם אל תרנגולים המתרוצצים בלולם...

זמירות לשבת

יחיד רם ונערות חושף, לבש עו תר, בקרש נאדר, שכי ישראל יאסף, לעיר התדר: מרומם שכן שחקים, שכינתא מעפרא יקים, מצריי נקם ונקם, אדום וקדר, מהם טוב נעדר, יהיה פורר ל'תלקים, ויהיו יכדר: יחיד וכו' א-ג דוד מושיע חוסים, קין וצבא לחשך תשים, עד אנה בנים לחוצים, כשרם נקדר, ומאורם קדר, מלך עלינו שום תשים, מלכא קין שדר: יחיד וכו' יסר ארין על בלימה, גרש-נא את בן האמה, דגל ישראל הרימת, דן איהו תדר, ויפה מהרה, ויגדל שמך בעלמא, ויתעלה ויתתדר: יחיד וכו' רעה ישראל הביטת, בעני בן דוד משה, ואף על פי אשר חשא, ובקרבו חור דר, כל קין ודדרה, כמה גדולה תרשת, תור בו תדר: יחיד וכו' רחום מוחל וסולח, לצרת תבת תשינת, שרשיה ציין תפריה, נפן סכורה, באילנו דר, מתנה ויתן תרית, כפרי עץ תדר: יחיד וכו' חי יך קים בחמלתו, יוצר לעולם בריתו, ויתיר את שבועתו, ואשר נדר, ובפרק תדר, בבית בהגותו, סתרת ודר: יחיד וכו'

טרם יום נסיעתו. צוה קהל ערתי: בךמהור קבורתו. לא ישנו אמירה: רצה גבר חבירו. להוליכו לעיר: שמים התקדרו. ודרו גשמי אורה: תדר י-ה מהושיע. כי רב גשם הופיע. לא יכלו להסיע. ארון ברית התורה: ועם ה' את אויביו. כבואם אל סביבו. לא הבירו רב טוביו. לא נהנו בו חמרא: קרן הודם בכסף. דר כי חל הקנף: איש רגלו לא יאסף. לבר מההוא אתרא: אמין יושב אהלים. פרו קרש חלולים. כנטיעים מעדלים. שכבר קן הורה: הן הן גבורותיו. ורבי נפלאותיו: שבענו מבריותיו. אין די לכתב ולאמרה:

אשר מהלל גיבוי. לא-ג דוד ונורא. לכוור הקדוש רבי. יעקב אביהוצרא: נקן מהור כפים. כבעל כנפים. קדוהו שמים. רבנן בכל אתרא: ישר הלך בתמו. במעשיו במקומו. כנרת בן יופו. זו היא דרך ישרה: יעקב תם אהלים. יושב וכל פה בולם. מים עמקים ידלים. כי אם לבינה תקרא: בחכמת הקבלה. גבר לשם ויתעלה. הרהיב העמיק שאלה. אביר יעקב נורא: נפת וקרב כפיה. זה א-י ואנהו. איש א-ל תמים קדוש הוא. וננה לו כאורה: ענתו ותמנו. קדושתו וראתו. אף כי אחריו מותו. הודיע עו ונבורה:

לעילוי נשמת
יהודה לאון קקון בן מרים ז"ל
מרסל קקון בת אסתר ז"ל
תנצב"ה
הקדש עלי משל חביב ודוד הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
מאיר דדון
בן מסעודה ומלכו ז"ל
נלב"ע י' שבט ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
דליה בת דוד ותמרה ז"ל
רבקה (חיה) בת שבתאי ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
שבתאי בן ראובן ובת ציון ז"ל
נלב"ע י"ב תמוז
ה'תשפ"ב
תנצב"ה

איש על העדה

דקה, והקול הולך וגדול.

די אם נעייף מבט על שכתב במכתב לידיד קרוב: "אני מוצא עצמי מחוייב ומוכרח כהיום כתמיד, להיות כשור לעול וכחמור למשא! כל היום וכל הלילה לא אחשה מלתור איזה מקום שבו אעשה נחת רוח ליוצרי... חביב עליי לעבוד בעול גדול, אפילו שבעים שנה יחד..."

אין לנו כלל השגה באדם הדומה למלאך, אשר העיד בעצמו: "אני עושה שום פעולה גשמית לצורכי קיומי, עצמי, ואפילו בתפילותיי לה' יתברך אני מתפלל רק על רוחניות!"

התלמידים בארץ ישראל

כשעלה רבינו לארץ ישראל בחיפזון, בראשית שנת תרפ"ב, הוא ביכר להצטנע ולהיחבא אל הכלים. הוא חשב לעסוק במלאכת יד כלפי חוץ, ולעבוד את בוראו כלפי פנים. אך יד ה' יתברך כיוונה אותו לשליחות עליונה, להאיר את הדרך לדור אחרון, דור עקבתא דמשיחא.

ההשגחה העליונה גלגלה בדרך פלאית שסביב רבינו זי"ע נקבעה קבוצה נבחרת של תלמידים, מבחירי בניה של ירושלים, והמה הקיפוהו בהערצה וביראת הרוממות, ואמרו זה ילמדנו חוכמה!

מיום שהחל רבינו בהנהגת עדת קודש זו, קבע לעצמו כללים ברורים: אינו חפץ בתנועת החסידות הרחבה. הוא סגר דלתותיו בפני ההמון, לא התיר להכניס אליו אנשים זרים, לא התנהג בגינוני אדמו"רים, בקבלת פתקאות והבטחת ישועות, ואף כמעט ולא בא במגע עם אנשים מבחוץ. הוא חיפש רק אחר האכיכות, צבא מצומצם של תלמידים, החפץ לעלות על עגלתו ולהפליג עימה עד סוף הדרך. לא כאלו שדי להם בתחנה אחת או שתיים, וודאי לא כאלו שחפצים רק בישועות ובהצלחות גשמיות.

נוודע בשערים רבינו הקדוש 'בעל הסולם' זי"ע בפירושו הרבים והמאירים בחוכמת האמת. הוא פתח לרווחה את שערי הזוהר הקדוש הנהגות וגילה אור תעלומות. הוא הסיר את הבריו הכבד שמעל כתבי האר"י ז"ל, עד שניתן לומר אחריו את שאמר הוא עצמו על האר"י ז"ל: "אין די מילה בשיעור פעולתו הקדושה בעינינו, כי היו דלתי ההשגה נעולים במסגר ובריה, ובא פתחם אלינו, באופן שכל מי שמשתוקק לכנוס להיכל המלך פנימה, אין צריך כי אם קדושה וטהרה..."

פחות ידוע לעולם הרחב חידושו העצום בביאורו והבהרתו של עבודת ה' הפנימית. לשיטתו, חוכמת הקבלה ועבודת ה' הינן שלובות ומחוברות, בא זה ולימד על זה. את הבנת פנימיותו של דרכי עבודת ה' שאב רבינו מחוכמת האמת, ובחוכמת האמת דרש להרבות פעלים, אך מפני תועלת הזיכוך שבה - מטעמי עבודת ה'.

עובדה היא כי את כל שלל הסגולות שנאמרו על לימוד הזוהר הקדוש, כלל לא הזכיר רבינו בהפצרותיו להגות בספרים קדושים אלו, לבד מהעניין כי יש בכחה של תורה מרוממת זו להשפיע ללומד יותר ויותר מהמאור שבתורה!

מדהים שרבינו זי"ע היה בימי חיותו דמות נעלמת הידועה למתי מעט, ולא מעטים צפו שתורתו, מפני עמקותה, תישאר בשולי ארונות הספרים מחוסר מעיינים, והנה היום, יותר מ-60 שנה אחר הסתלקותו, היא אבן פינה שאבת לציבור הולך וגדל, העמל ומכנת עצמו על משנתו.

אין לנו אלא לייחל שזוכה במהרה לקיום נבואתו, כי ספריו הקדושים המה בבחינת "שופרו של משיח", שתחילתו בקול דממה

הוא גם לא קיבל

לבית מדרשו אנשים

"מושלמים", היינו אנשים

השלמים בעיני עצמם וסיפוק רב

להם במעשיהם הטובים, וכל חפצם

לשמע דרכי עבודה ופנימיות התורה -

הוא לתוספת קישוט והידור. הוא לא רצה

בתלמידים בעלי שלימות ברוחניות, אלא

בעלי חסרון ברוחניות. התלמידים שהתלכדו

סביבו היו אנשים בעלי חסרון, כאלו שאינם

מרוצים מעצמם, ומבינים כי עליהם לעמול כדי

לקיים את התכלית שאלה הם נועדו!

אכן היו כמה בודדים שכשלו בתחילה, אולם

הנשארים נצרכו צירוף אחר צירוף בעבודה

יומיומית מפרכת לשיבור הגוף ותאוותיו. מדובר

היה בשעבוד הגוף, לקום מדי לילה באחת

אחר חצות ולעשות את הדרך המפרכת מהעיר

העתיקה ומאה שערים לשכונת גבעת שאול,

שהייתה אז מנותקת מהעיר, בדרכים חשוכות,

בקור מקפיא ובחום שרבי, בעקשנות ובהתמדה

בלתי נלאית, שהוציאה משלוותו אפילו את מפקד

המשטרה הבריטי, שיצא להראות לפיקודיו

חיילים אמיתיים מה הם!

שחה הרבנית ע"ה, אשת רבינו: פעם נכנסתי

לבעלי הקדוש בתלונה, כיצד ייתכן שכל

אדמו"רי העולם חיים ברחבות יתרה, ואילו

אצלנו הפרוטה אינה מצויה והעוני גדול?

השיב לה רבינו: כל האדמו"רים, תלמידיהם

באים אליהם בבקשה לישועה, בפרנסה בהרחבה

והצלחות בחיי הגשם. האדמו"ר מתפלל עליהם,

וכיוון שקבעו חכמים שכל המתפלל על חבירו

הוא נענה תחילה, זוכים המה בזה לראשונה,

אולם מה אעשה, וחסידיי שלי אינם באים אליי

בבקשה אלא ליראת שמיים, על זה אני מתפלל

עליהם, ואכן ניענה משמיים בהרווחה יתרה...

אשריה נא, לְכָבוֹד מְרָנָא, הוּא הַתְּנָא, רַבִּי יַעֲקֹב:

רַבִּי לֹא גָלָה, לְשֵׁם וְלַתְּחִלָּה,

מֵאֵר נַעֲלָה, רַבִּי יַעֲקֹב.

אֵלָיו רַב מוֹרָה, הָרֵב הָאֵרִי

תְּנָא וְקָרִי, רַבִּי יַעֲקֹב:

אֲשִׁירָה נָא...

חֲבוּרִים הוֹצִיא, עַל תּוֹרַת

מִשָּׁה, שֵׁם לֹא לְמַחֲסָה,

רַבִּי יַעֲקֹב.

זְכוּת תּוֹרָתוֹ, צִוָּה לְעֵדוּתוֹ,

וְלִכְנֵי בֵיתוֹ, רַבִּי יַעֲקֹב.

קְדוּשָׁה בְּקִרְשָׁה, אֵבָן הָרִאשֹׁנָה,

וְכָל טוֹב עֲשָׂה, רַבִּי יַעֲקֹב:

אֲשִׁירָה נָא...

נִפְשׁוּ בְּצִדְקָה, דְּבַקְהוּ וְחֻשְׁקָה,

שֵׁם לֹא לְחֻשְׁקָה, רַבִּי יַעֲקֹב:

אֲשִׁירָה נָא...

אֲבִי וְתוֹמִים, וְגַם אֲבִיוֹנִים,

חוּנֵן עֲנִיִּים, רַבִּי יַעֲקֹב.

חֶכֶם וּמַצִּיץ, הוּא רַב וְדוֹן,

בְּקִיא בְּכָל עֵצוֹ, רַבִּי יַעֲקֹב:

אֲשִׁירָה נָא...

צָדִיק וְעָנִי, כֹּל יוֹמֵי שָׁנִיו,

שְׂכִינָה לְפָנָיו, רַבִּי יַעֲקֹב.

יוֹסֵם וְלִצְלָה, עוֹשֶׂה פִּעֲלָה,

בְּסוּד הַתְּפִלָּה, רַבִּי יַעֲקֹב:

אֲשִׁירָה נָא...

נִקְרָא שְׁמוֹ תָם, תַּפְאֶרֶת לֹא

חוּסָה, וּבִמְקוֹם נִתְּנָה, רַבִּי יַעֲקֹב.

יִשְׂרָאֵל, נָא, נִטַּע נֶעֱמָן, צִנְצְנָה

הָסֵן, רַבִּי יַעֲקֹב: אֲשִׁירָה נָא...

אֲוֶרֶת זוֹ תּוֹרָה, אֲוֶר הַמְּנוּרָה,

זָכָה וְכָרָה, רַבִּי יַעֲקֹב.

הוּא רֹאשׁ הַגּוֹלָה,

לְשֵׁם וְלַתְּחִלָּה, מֵאֵר נַעֲלָה,

רַבִּי יַעֲקֹב: אֲשִׁירָה נָא...

רְשׁוּם בְּנִסְיָם, כְּעַל מַעֲשִׂים,

וְכֵן קְדוּשִׁים, רַבִּי יַעֲקֹב.

זמירות לשבת

אֲשִׁיר שִׁירָה וְזִמְרָה. לְכָבוֹד רֹאשׁ וְעֶשְׂרֶת. רַבִּי דָוִד אֲבִיחַצִּירָא:
נָא, לֹא לְשִׁבְתָּ. בְּשִׁיר וְלִמְנַחֲשָׁה. אֲשֶׁת רֵיחַ נִיחֹת:
וְרַב לְעוֹמֵק דְּתָא. הוּא וְאֲחִיו בְּתַלְתָּא. גָּלוּ כֹל מִסְתַּרְתָּא:
דְּרַב כֹּל הַנִּסְתַּרְתָּ. רִאשׁוֹנוֹת אַחֲרוֹנוֹת. נִחְלָה לֹא מֵאֲבוֹת:
וְהוֹצִיא אֶת מַפְעָלָם. לְיִשְׂרָאֵל הַנִּחְלָלִים. יִשְׁמְחוּ בְּגוֹרָלָם:
דְּכָרוּ וְהִנְיָחוּ. מוֹהָב וּמוֹפְנִינִים. גַּם הָפֹל לֹא יַעֲרֹכֶם:
חֵי עוֹלָם נִטַּע בּוֹ. חֲכָמָהוּ בְּתוֹךְ קְרָבוֹ. אֲשִׁיר מִי שְׁאֵהָבוֹ:
זְכוּתוֹ תֵּנֵן עֲלֵינוּ. בְּבִיאַת מִשְׁיָחֵנוּ. קָרֵב קִיץ פְּדוּתֵנוּ:
קִבֵּץ יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְיֵאָכְלוּ בְּלֶחֶמֹ. כֹּל בְּנֵי רְחוּמֶיךָ:

מעשן
לעילוי נשמת
ראובן חגי'
בן מחבובה ע"ה
נלב"ע י"א ניסן ה'תש"פ
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
יעקב לוי (טיק)
בן חזנה ז"ל
נלב"ע י"ד שבט ה'תשע"ד
תנצב"ה

לעילוי נשמת
דן נוי בן פרידה ז"ל
נלב"ע ל' תשרי
ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
אריה צדוק
בן שרה ויעיש ז"ל
נלב"ע כ"ח תמוז ה'תשע"ה
תנצב"ה

טיוטה קודמה

לכבוד מערכת 'משכן שילה' שלום!
בוקר אחד, לפני כמעט שנה, גילינו לתדהמתנו שברים של חלון הרכב בחנייה. כמוזבן הרכב לא נמצא בחניה אלא נגנב.
כשבעלי ניגש לתחנת המשטרה אמרו לו שסוג הרכב הזה "גניב" (טיוטה קורולה), וכי רוב האפשרויות שהרכב נמצא ברשות הפלסטינית ואין מה לעשות.
אציין שבתוך הרכב היו כיסא בטיחות יוקרתי, העגלה של הילד וכובע השבת של בעלי.
בעלי עושה סיבוב ומגיע לתחנה מרכזית כדי לחזור ל'כולל', ואז הוא מגלה שגם הארנק ובו 3,000 שקלים (שהיו צריכים להספיק לנו עבור הוצאות החודש) נעלם, והוא לא נמצא בחליפה וגם לא בכיס המכסיים.
הוא מתקשר אליי ואני אומרת לו בביטחון: הקב"ה יעזור לנו! אני בטוחה שעד הצהריים, עד שתסיים את ה'כולל בוקר', ה' לא ינסה אותנו והכסף יחזור אלינו בשלימות!
אני מאמינה שהקב"ה לא נותן לאדם ניסיון שהוא לא יכול לעמוד בו.
ואז אני מחליטה לכתוב דף עם כל הטובות שה' עושה לנו ולהודות על כל מה שיש לנו. ישבתי גם לעשות רשימה מפורטת של כל מה שחסר לנו - עגלה, כיסא בטיחות חדש, מגבעת חדשה.
לקראת אחת בצהריים אני מתקשרת למוקדנית של דן בדרום, ושואלת אותה אם הגיע אליהם ארנק עם סכום כזה. היא עונה לי שכן.
אני מתקשרת לבעלי והוא עונה לי שבדיוק התקשרו אליו והוא בדרך עם חבר לתחנה מרכזית לקחת את הארנק, ברוך ה'!
אמרתי לו שכפרת עונות על הרכב, כנראה ה' מנע מאיתנו משהו גרוע אחר.
ואכן, לאחר חודשיים קנינו רכב אחר, קנו לנו כיסא בטיחות חדש של אותה חברה, עגלה חדשה, וכן מגבעת אפילו יותר טובה מזו שהייתה עד כה לבעלי.
כל הזמן האמנתי ולא הפסקתי לומר 'מזמור לתודה' ושאני מבטיחה - בלי נדר - לפרסם את הסיפור במדור 'מזמור לתודה'.
תודה רבה על מדור שמוסיף חיות באמונה.

בית ספר לא צפוי

רציתי לספר את הסיפור של הבן שלי: לבני לא היה טוב בבית הספר, והוא היה מתוסכל למדי. הגענו למצב שהיינו חייבים לחפש בעבורו בית ספר אחר.
כל החופש הגדול ניסינו לתפוס בתי ספר טובים ולא הצלחנו, עשינו את כל המאמצים כדי לעזור לו וראינו שזה ממש לא מצליח.
התקשרתי, שלחתי מכתבים, בדקתי, אך ללא הצלחה.
הייתי מוטרדת: עוד שבוע כבר מתחילים הלימודים, ואין לו בית ספר. מה עושים?
באחד הימים סיפרתי את המצב לאחותי, והיא הציעה לעשות את סגולת התנא רבי מתיא בן חרש.
עשינו את הסגולה, והנה למחרת קיבלתי הודעה שיש בית ספר - שלא חשבנו עליו - שמוכן לקבל את הילד, ובאמת קיבלו אותו!
ברוך ה' הוא הגיע למקום הטוב בשבילו.

(א"ב)

הצניעות שהביאה לבריאות

לפני כמה חודשים אישי ואנוכי ידענו תקופה לא פשוטה מבחינה בריאותית בתחומים שונים. היה אף חשש ממשי לחייו של אישי, לא עליכם. שנינו עברנו רצף של בדיקות רפואיות וטיפולים, והיינו מתוחים מאוד מהתוצאות.
עברה עלינו תקופה לא פשוטה. החלטתי שאני מקבלת על עצמי תוספת בצניעות, דבר שהיה לא כל כך פשוט בשבילי.
בכל זאת קיבלתי וברוך ה' גם זכיתי לקיים. קיבלתי על עצמי את העניין על כל מקרה ומקרה לגופו, וכמו כן לפרסם בלי נדר את הניסים. טוב להודות לה', כי לעולם חסדו.
תקופה קשה ומורטת עצבים זו הסתיימה בבריאות שלמה חנים מידיו, כי חסדך גדול עליי.
יהי רצון שנזכור תמיד ולא נשכח שיש לנו אבא גדול בשמיים לפנות אליו, ואין עוד מלבדו.
והלוואי נזכור אותו מתוך טוב גלוי, ולא רק כשחלילה משהו חורק...

(א"ב)

כה ההודאה

שלום רב, רציתי לפרסם את סיפורי האישי: ארבע שנים חלפו מנישואינו, אך לצערי עדיין לא זכינו לפרי בטן. אחיי ואחותי שהתחתנו אחיי כבר זכו לכמה ילדים, ואנו עדיין בהמתנה.
התקופה הזו הייתה לא קלה, במיוחד בשבתות ובחגים כשכל הילדים מגיעים. תמיד השתדלנו להאמין שכל מה שה' יתברך עושה, הכול לטובה, גם אם זה לא נראה.
ערב שבת אחד, כשבעלי הלך לבית הכנסת, יצאתי לסיבוב בחוף. אנוחתי גרים בקו האחרון של העיר, ומאחורי ביתנו יש שדות פתוחים. בטיול מול השקיעה הרגשתי רצון פנימי להודות לה' על החסדים שהוא עושה עימנו. על הבריאות, על שאני נשואה, על הפרנסה, שיש לנו בית לגור בו, משפחה תומכת ואוהבת, ועל עוד דברים רבים.
וכן הוספתי תודה גם על הדברים שאין לנו, והרגשתי שאני באמת מודה לו על כך שעדיין אין לנו ילדים, הרגשתי - באמת - שהכול לטובתנו ואמרת 'מזמור לתודה'. כעבור תשעה חודשים בדיוק זכינו ללדת בת מתוקה, וקראנו את שמה טליה, ראשי תיבות: "טוב להודות לה".
יהי רצון שנזכה לראות רק טוב ולהודות לה' יתברך על הכול.

(ה"מ)

כה הצדיקים

שלום, ראשית אני רוצה לומר שאנחנו מאוד נהנים מהגיליון, מההתחלה ועד הסוף, כולל הילדים, וכולנו מאוד מתחזקים!
רציתי לספר לציבור על ישועה גדולה שהיינו צריכים, ועשיתי את הסגולה של התנא רבי מתיא בן חרש, והייתה לנו ישועה מעל הטבע. למעשה, יש עניין להודות לה' לפני הישועה, ואני הבאתי כיבוד עשיר לשיעור ואמרת 'זה לישועה שאני צריכה, ואני מודה לה' כי אני בטוחה שישועה אותי'.
ובאמת הרבה התחזקו מזה.
תודה לה' יתברך שהושיע אותנו בזכות הצדיק! בהזדמנות נוספת, היינו צריכים ישועה אחרת:

(ה"מ)

זמירות לשבת

קו חסד קנה. רבי יהודה קנה. והעולם בו קנה. עושה שלום במרומו: כזה הוא ראש קרשה. רק לא בא אל שלישה. אך נקבד מן הששה. היתה משרה על שקמו: איש גבור בסוד תורה. רבי יצחק האלה. מדרתו היא גבורה. צפיתו ברבש טעמו: בפיתו אמת נקתם. רבי יוסי בר יעקב תם. עין התיים בו נחתם. היא תפארת עזמו: ישר רבי חזקיה. כנצה נפשו תה. גם חוד בו בליל נהיה. המישל ופחד עמו: חברו רבי יוסא. חוד וחדר בו נמצא. מדה טובה בה ישא. לראש סבת שלזמו:

אשר לזכור חברים. ובראשם מלכם ארים. בר יוחאי עוקר הרים. ודורש טוב לעמו: נחתם בכתר תורה. כלילים בו עשרה. ראוי נא בעשרה. שעמרה לו אמו: כביר בנו אחריו. רבי אלעזר אשריו. נקנס בא בדריו. של המלך שלמה: יקיר עם זכות אבות. השיג מעלות רבות. נגלו לו ל"ב נתיבות. בהם רבים יחכמו: יריד בעז התאור. רב רבי אבא תור. הוא ורבי אלעזר. אחוים ב"ה שמו: עלה לעיר גבורים. בה חמשים שערים. משם יוצאים נהרים. ונתהקכו למו:

לעילוי נשמת
ענו נצח קדושים ז"ל
בן רחלי ואריק ז"ל
נלב"ע כ"ו ניסן ה'תש"ף
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
חנה גוזי בת ניסים ז"ל
נלב"ע ט"ו אדר ה'תשע"ה
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

משכן שילה

32

שפע של נעליים

יש לי שובר לרשת חנויות ספורט, ותכננתי לממש אותו ברכישת נעליים. החנות שקרובה לביתי לצערנו פתוחה בשבת, לכן הלכתי לחנות בעיר הסמוכה בתקווה למצוא שם את מבוקשי. הלכתי פעמיים בהפרש של כמה שבועות, אך לא היו להם נעליים שרציתי במידות שלי.

פניתי לאבא שבשמיים ואמרתי "אתה יודע שהשבת חשובה לי, ואני משתדל לא לקנות בחנויות שפתוחות בשבת. הנעליים שלי ישנות, וכבר לא נעים לנעול אותן". כעבור כמה ימים, התפרסמה מודעה שמגיע גמ"ח לעירנו, וברוך ה' מצאתי שם נעליים במחיר הכי נמוך מבחנויות שבדקתי ובהפרש ניכר. כמובן, זה לא סוף הסיפור. באותו היום גם הזמנתי נעלי עבודה במחיר מצחיק ובהנחה שעמדה להסתיים אחרי יומיים.

ולקינוח, אחותי עשתה סדר בארון הנעליים ושלפה משם נעליים לבנות חדשות שקיבלנו לפני תקופה, וברוך ה' הם היו במידה שלי. "יותר משישראל שומרים את השבת, השבת שומרת על ישראל". איזה תענוג להיכנס ככה לשבת קודש עם השגחה פרטית כזאת! תודה רבה, ריבוננו של עולם. (ל"ב)

תמיכה מפתיעה

לפני כמה שנים עמדתי להוציא ספר, והוצאת הספרים שפניתי אליה שלחה את הספר לקרן ידועה מאוד, על מנת לקבל תמיכה בספר. אחרי זמן מה הגיעה תשובה שלילית. לפני כמה חודשים התגבש אצלי כתב יד לספר שני, ושוב פנתה הוצאת הספרים לקרן והיא וביקשה תמיכה. היה לי ברור שזו טעות לפנות לקרן זו, כי אם לא היה הספר הראשון ראוי בעיניה, למה שהשני יהיה ראוי?

ובכל זאת רציתי לקוות שאכן אקבל את המענק.

עשיתי את הסגולה של התנא רבי מתיא בן חרש והנה השבוע התבשרתי שאכן הקרן החליטה לתמוך. אדם צריך להאמין, ולעשות השתדלות! (א"מ)

בעלי כבר מועל שנה מחפש חברותא, וממש לא מוצא. נסענו לקברו של הצדיק מעגור (רבי יצחק גבאי), ויש סגולה לומר את השם 'יצחק' בפרק ק"ט פעמיים, ואז אותיות 'נשמה'. ואם מקבלים את הישועה - לבוא להודות, ולעשות סעודה או ברכות לעילוי נשמות.

בעלי ואני נסענו לקברו של הצדיק, עשיתי את הסגולה, ורבע שעה (!) אחרי שיצאנו מהציון, מישהו מתקשר לבעלי ואומר לו שיש תלמיד חכם גדול שמחפש חברותא. תודה לה', הם כבר חצי שנה ביחד. עולים ומתעלים, אין עוד מלבדו. תודה לה' על כל מה שעשה, עושה ויעשה. (נ"ע)

קידום משמעותי

מאז שהתחלתי לקרוא את הגיליון מדי שבת, זכיתי להיחשף לסגולתו של התנא רבי מתיא בן חרש. אני מצפה לכל שבת בכליון עיניים על מנת לקרוא את מדור 'מומזר לתודה' ובפרט את סיפורי הישועות של הסגולה. באותה תקופה הייתי מיואשת מהשכר במקום עבודתי, והחלטתי לבקש העלאה משמעותית בשכר. דבר שכזה לא נהוג במקום עבודתי, אין העלאות משמעותיות, גם לא לאחר זמן רב. החלטתי לנסות, נישאתי להנהלה וביקשתי את הסכום שאני חושבת שמגיע לי.

קיבלתי תשובה לא מספקת, אישית מאוד, מאכזבת ולא סופית. החלטתי לעשות את הסגולה של התנא רבי מתיא בן חרש, כי אבא שבשמיים הוא היחיד שמחליט והמנהל הוא רק השליח. הדלקתי 18 נרות, קראתי 18 פרקי תהילים, שמתי 18 שקלים לצדקה והתפללתי מעומק ליבי. אני שמחה ונרגשת להודיע שזכיתי להיוושע.

קיבלתי קידום בתפקיד בעקבותיו גם העלאה בשכר. בדיוק הסכום שביקשתי.

ברצוני להודות לכם על הגיליון הנפלא הזה שבזכותו זכיתי להכיר את הסגולה, ולהעמיק את הידיעה הברורה שיש לנו אבא כול יכול! (נ"א)

הצעה רלוונטית

במשך תקופה מסויימת חיפשתי עבודה, ועשיתי את סגולת התנא רבי מתיא בן חרש וכמובן התפללתי הרבה לפרנסה טובה בנחת ולקחתי על עצמי שאם אמצא עבודה אפרנס - בלי נדר - ב'משכן שילה'.

בתחום שחיפשתי לא הייתה הרבה עבודה, וגם בשנים האחרונות עבדתי בתחומים אחרים, כך שהרגשתי שקצת 'החלדתי' בתחום, והסתפקתי - אולי כדאי שאתפטר ואחפש משהו אחר. שלחתי קורות חיים והלכתי לראיונות עבודה, וזה לא הצליח.

ואז פתאום קיבלתי שיחת טלפון ממישהי שהציעה לי עבודה בתחום שחיפשתי מההתחלה, אבל סירבתי, כי חששתי שלא אצליח בעבודה הזאת. המשרתי לחפש עבודה וכבר התחלתי להתייאש, ואז בעלי הציע שבכל זאת אנסה את המשרה שהציעו לי.

אם הקב"ה רוצה שאתקבל - הוא יעזור לי, ואם זה לא מתאים אז לא אתקבל, טען בהיגיון מלא אמונה.

בדקתי אם ההצעה עדיין רלוונטית, והיא אכן הייתה. נישאתי לראיון עבודה, ולמורה ההפתעה התקבלתי. ברוך ה' אני עובדת במקום טוב, עם נשים מקסימות. הרגשתי ממש בחוש איך הקב"ה עוזר לי. תודה רבה לה' יתברך!

גם כשאני לא האמנתי בעצמי, ה' האמין בי. אין עוד מלבדו! (ש.ד.ב)

מעוניינים לפרסם סיפור השגחה פרטית מיוחד שחזק אתכם? ניתן לשלוח למערכת ונפרסם בליג לזיכוי הרבים.

אין המערכת מתחייבת לפרסם כל סיפור שישלח לכן עדיף לא להבטיח לפרסם במשכן שילה.

- רבי חיים אברהם גאמין (הראשון לציון)
- רבי משה מנחם (האגודה)
- רבי דוד בן בוראך (רמ"ס חנוכה)
- רבי זכריה שרעבי (מחבר ספר)
- רבי אליהו כי טוב (מחבר ספר)
- רבי יעקב ניסן רוזנטל (אב"ד ח"ס)
- רבי משה איבני (מחבר הספרים)

זמירות לשבת

אלה אימלאי, אשר מהללי, צדיק בבא סאלי תראה נפלאותיו, בגליו, ומופתיו, תן תן ובורותיו, אצל עליו א-לי: אלה אימלאי... צוף רבש בפיהו, זה א-לי ואגודה, וחקם, קדוש הוא, צדיק בבא סאלי: אלה אימלאי... צדיק הוא בדינו, א-ל שדי, לימיו, לפרות יום יום צאנו, מרעות צור גאל: אלה אימלאי... בח"ן ובנגלה, וזועו לו מושלה, לינשע סגולה, קנה חלק, חבלי: אלה אימלאי... בגם של קדושים, אראים תרשישים, הם, קדש קדשים, עד לבנה וכלי: אלה אימלאי... כל ימי וילי, אשר מהללי, לנשים, עשה לי, צדיק בבא סאלי: אלה אימלאי...

ידו דך רעיוני א-ל מבטן יוצרי, על קרבך בסיני, להאיר את צרי, על כן בתחנוני, אפאר בשירי, בכל ימי ושני, עד לעד לעולם: אשמך בך, אשמך בך, א-ל שלם. אשמך בך גאל נפש, את גאלת עולם: ששון לבי הנה, בקרב חסדיו, כי בחר מכל אמה, ישראל עבדיו, נצר נסיעה תמה, האבות ידיריו, אכן צדק שלמות, משרש גדלים: אשמך בך וכו'.

רענך אשאלה, חי בעל תרצון, כאשר בתחלה, נהגת את הצאן, במרעה טוב וגפלא, ורחי כל עלצון, רועה ישראל סלה, האזן את קולם: אשמך בך וכו'.

חזה ציון מועדנו, אשר מקונת, מול זבול מקדשנו, שהיא הנהגת, כח עליון לגנו, ערן המקונת, אשר גם כל חפצנו, הם מקדש ואולם: אשמך בך וכו'.

לעילוי נשמת שמעון וזדוקר בן אליזבט ז"ל
משנה יוחנן וקולקר בת מזל טוב ז"ל
 תנצב"ה

להקדשות ניתן לפנות למערכת
 073-222-4-999

לעילוי נשמת מיכאל עסיס בן משה ורחי עיישה ז"ל
נלב"ע ד' אייר ה'תשפ"ה
 תנצב"ה

להקדשות ניתן לפנות למערכת
 073-222-4-999

לעילוי נשמת אבלין בן-שמחון בת פורטונה ז"ל
יחזקאל חבה בן שמחה ז"ל
 תנצב"ה

להקדשות ניתן לפנות למערכת
 073-222-4-999

קבעת

יבמות פרק ח' ט' | משנה ו'-א'

פרק ט' משנה א'

נשים המותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן.
יש נשים המותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן - שאם מתו בעליהן בלא בנים אסורות להתייבם לאחי בעליהן.

ויש נשים המותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן. ויש נשים המותרות לאלו ולאילו - לבעליהן וליבמיהן.

ואסורות - ויש נשים האסורות לאלו ולאילו. ואלו הנשים שמותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן.

כהן הדיוט שנשא את האלמנה המותרת לו, ויש לו את שהוא כהן גדול הרי שמוותרת לבעלה ואסורה ליבמה, שהרי אלמנה אסורה לכהן גדול.

וכן **הלל** - כהן שנולד מאישה הפסולה להינשא לכהן, כגון שאביו כהן ונשא גרושה, **שנשא אישה כשרה** לכהונה **ויש לו אח כשר**, נמצא שמוותרת לבעלה, שלא הוזהרו כשרות להינשא לפסולים, אבל אסורה היא להתייבם לאחיו הכהן הכשר, לפי שנפסלה לכהונה בביאת החלל.

וכן **ישראל שנשא את ישראלית** ויש לו את מקומו שאסורה היא להתייבם לו.

וכן **ממזר שנשא ממזרת** המותרת לו, ויש לו את **ישראל** שאסור לו לייבם ממזרת.

כל אלו הנשים מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן.

פרק ח' משנה ו'

דין אכילה תרומה לאשת כהן שהוא סריס-חמה או אנדרוגינוס, ודין חליצה לטומטום שנקרע ונמצא זכר.

סריס חמה כהן שנשא בת ישראל - מאכילה בתרומה מפני שהוא כשר לבוא בקהל.

רבי יוסי שמעון אומר: אנדרוגינוס - מי שיש לו סימני זכרות וסימני נקבות, והוא כהן שנשא בת ישראל - מאכילה בתרומה שלדעתם אנדרוגינוס דינו זכר.

רבי יהודה אומר: טמטום - שאין ניכרים בו לא סימני זכר ולא סימני נקבה (מלשון אטימות), **שנקרע העור המכסה את איברי הזכרות שלו ונמצא שהוא זכר - לא יחלוץ** אם נפלה אשת אחיו לייבום, **מפני שהוא כסריס** שאינו מייבם ואינו חולץ. **אנדרוגינוס נושא אישה, אבל לא נשא לאיש,** מפני שהוא זכר.

רבי אליעזר אומר: מי שבא על אנדרוגינוס תיבם עליו סקילה כזכר.

פרק תשיעי

פרקנו במאמר שיש נשים המותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן, ולהיפך, ויש המותרות לשניהם, ויש האסורות לשניהם, וכן עוסק בדיני אכילת תרומה בבת כהן וכאשת כהן.

יום סליחה ומחילה משום שבו הייתה העקידה

הוא מדבר רק טוב. הוא יורד לעולם ורואה את כולם כמלאכים, בלי אוכל, בלי שתייה, בלי שום חומה, בלי גשמייות. ואפילו אנשים שכל השנה אינם רגילים בבית הכנסת, ביום הכיפורים הם רגילים. אנשים שכמעט אף פעם בחייהם לא ראו את בית הכנסת, ביום כיפור הם נמצאים שם! ואפילו בתקשורת כבר אמרו שעלה מספר המתפללים ביותר מ-20 אחוז. ברוך ה' העם חוזר לשורשיו. יכולים לגזול מהאדם הכול, חוץ מדבר אחד שאי אפשר בשום צורה שהיא בעולם לגזול, והוא האמונה בדתנו. אדם שעדיין יש לו אמונה, איפה שתשים אותו, הנר תמיד יישאר דולק, הוא לא ייגמר.

שום קטרוג שיהיה בעולם, לא יוכל להגיע לעקדה. השטן יכול לבלבל את המוח בכול חוץ מאשר בעקדה. בעקדה אין לו מה לעשות. הגמרא מביאה במסכתות נדרים ויומא: אמר רמי בר חמא: **השטן בגימטריה יוצא 364 ימים, דומר שיום אחד בשנה שהוא יום הכיפורים, אסור לו לעבוד!** ואם הוא כבר מדבר, אז

שפתותיהם רובבות

הגאון רבי חיים מאיר זצ"ל

כשרגילים במזיד, לא ייזהרו בני העיר גם משוגג

"והיו לכם הערים למקלט מוגאל ולא ימות הרצח עד עמדות לפני העדה למשפט. והערים אשר תתנו שש ערי מקלט תהיינה לכם. את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי מקלט תהיינה" (במדבר לה, יב-יד).

מבאר רש"י: אף על פי שבארץ כנען תשעה שבטים וכאן אינן אלא שניים וחצי, השוה מניין ערי מקלט שלהם משום שבגלעד מצויים רוצחים, שכתוב "גלעד קרית פעלי און עקבה מדם".

ועוד נראה כי אף השגגות יהיו מצויות לפי המזידים, כי בני הערים פרוצים ורוצחים בזדון ורגילים בכך - ולכן היא קלה בעיניהם. כי אף הנוהר בהם מלהרוג במזיד, לא ייזהר מלהרוג בשוגג, כי השוגג עצמו אינו חייב גלות אלא מפני שהוא קרוב לפשיעה, שהיה לו ליזהר שלא יבוא היזק ממעשיו.

(חפץ חיים)

הלכה יומית

מאת הרב אברהם כהן שליט"א

שאלה: מה המקור שחייבה התורה לברך על מאכל? **תשובה:** במסכת ברכות (לה). שאלה הגמרא, מניין למדנו שחייבים לברך על כל דבר, ומסקנת הגמרא שלומדים דין זה מסברא: שאסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה.

ואמרו רבותינו שכל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה, חבר הוא לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמיים. ירבעם בן נבט נאמר בו "ויבדח ירבעם את ישראל מאחרי יי ויהקטיאם הקטא גדולה". ירבעם בן נבט הוא סמל לכפיות טובה, וכך גם האדם שנהנה ולא מברך. **עוד אמרו רבותינו שהוא דומה לאדם שמועל וגוזל מהקדוש ברוך הוא.** לכן, כדי שלא יגיע לכך, ילך לחכם וילמד ממנו הלכות ברכות. וכתב הריטב"א שהמברך יבורך ומושך בכך לכל העולם חן וחסד.

- א-ט ער די לער אתה א-ט, שמך ותרומם תוך קהלי.
- א-ט ער די לער (2)
- א-ט ער די לער ו-ה א-ט אתה א-ט,
- א-ט ער די לער ו-ה צורי אתה א-ט,
- א-ט ער די לער אתה א-ט.
- נא כך אב אבטא אגא, אעבודך א-ט מותר רנה (2)
- בית קרשי הקם ותרצני, ורעה נא צאן מרעיתי (3)
- א-ט ער די לער (5) אתה א-ט: א-ט ער די ובי
- שארית העלה נא א-ט נאדר, ובעושי שעה נשגב וך (2)
- אתה עורי האר לי מהודך, ויחירי לפניך ותרבון (2)
- א-ט ער די לער (3) אתה א-ט: א-ט ער די ובי
- אגא וינך א-ט יערב לי, ויטובך אתה אה ויטובני (2)
- ו-ה עני אתה, ו-ה צורי אתה, ו-ה רוחי אתה, אבי אתה... ויטובני, היש אבי דגול תמכתני, כך נודה על המושב שנמלתיני (6):
- א-ט ער די לער (5) אתה א-ט: א-ט ער די ובי

אשמע מבשר טוב, מיום חמישי, כי מתרת ויתת, נפש לנפשי, בקר לעבודתי, ערב לחפשי, קרוא אלי שדחן, מלבי ורועי: על אחתד ובי

אמצא ביום ששי, נפשי שמחה, כי קרבה אלי, עת המנוחה, אם נע ונר, אלך למצא ויתת, ערב ואשכח, כל גודי וגועי: על אחתד ובי

מה נעמת לי, עת בין השמשות, לראות פני שבת, פנים תרשות, באו בתפוחים, תרבו אשישות, זה יום מנוחה, זה דודי ורעי: על אחתד ובי

על אחתדך, אשתה גביעי, שלום לך, שלום, יום השביעי, ששת ימי מעשה, כך בעבודי, אם אעבר בהם, אשבע נדודים, כלם בעניי הם, ימים אחרים, מאהבתי כך, יום שעשועי: על אחתד ובי

אצא ביום ראשון, לעשות מלאכה, לערוך ליום שבת, המערכה, כי הא-להים שם, שם הברכה, אתה לברך הלקי, מכל ונעיע: על אחתד ובי

מאור ליום קרשי, מאור קרשי, שמש ויטובים, קנאו בשמי, מה לי ליום שני, או לשלישי, יסתיר מאורותיו, יום הרביעי: על אחתד ובי

לרפואת והצלחת
הלנה (ילי) ראובן הי"ו
בת אסתר ז"ל ומשפחתה הי"ו
לעילוי נשמת
אינס חבני בת רות ז"ל
תנצ"ח

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לרפואת והצלחת
יעקב רבי
בן פלורה הי"ו
עמונאל רחל
בת דונה הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לרפואת והצלחת
מזל ועודד ניסים הי"ו
ולחזרה בתשובה
משפחת הלל הי"ו

34

קבעתו

פרק ט' משנה ב'

נשים המותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן, ונשים האסורות או מותרות לשניהם.

ואלו הנשים האסורות לאלו ולא לו - לבעליהן וליבמיהן.

לא אה ישראל ומוותרת היא להתייבם לו.

כל אלו מתרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן.

בהן גדול שנשא באיסור את האלמנה ונעשתה חללה בביאתו, ויש לו אה בהן גדול או בהן הדיוט שאסורה היא לו הואיל ונתחללה.

כהן כשר שנשא הלל באיסור ויש לו אה כשר שאסורה היא אף לו.

וכן ישראל שנשא באיסור ממזרת ויש לו אה ישראל שאסורה היא אף לו.

וכן ממזר שנשא באיסור בת ישראל ויש לו אה ממזר שאסורה היא אף לו.

כל אלו הנשים אסורות לאלו ולא לו.

ושאר כל הנשים אם אין בהן קרבה, הרי אלו מתרות לבעליהן וליבמיהן.

לעשות תשובה על יום האתמול

הקדוש ברוך הוא, שלא מספיק קיימנו את המצוות בשלימות כמו שצריך, שלא מספיק הכנענו את הלב כמו שצריך.

כשהאדם בן 40 הוא יודע ומכיר את בוראו יותר מאשר בגיל 30, כשהאדם בן 50 הוא מכיר את בוראו יותר מאשר בגיל 40. בכל יום אדם צריך לעשות תשובה על יום האתמול על שלא הכיר מספיק ולא העריך מספיק את הקדוש ברוך הוא יותר מהיום.

זוהי מה שכתוב אצל אברהם אבינו - "ואברהם יָקָן בָּא בְּיָמָיו" (בראשית כד:). אברהם אבינו הביא את כל הימים אחורה, הוא תיקן כל יום בהתאם לחידושים שהשיג על מעלת הבורא למחרת. בגיל מבוגר מבינים מה זה הקדוש ברוך הוא יותר ממה שמבינים בגיל צעיר.

התשובה של האדם צריכה להיות לא רק על העבירות שעשה, אלא גם על זה שבצעירותו לא הכיר מספיק את הבורא ולא עשה מספיק תשובה ומועשים טובים. הגמרא אומרת (פסחים ג:): **אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו**. עם כל תלמודו וכל מעשיו, כל יום האדם צריך לתקן את היום שעבר, כשהיום הוא מבין יותר מה זה הקדוש ברוך הוא.

מסופר על רבינו סעדיה גאון

שפעם אחת התארח באיזו עיר, ובעל הבית לא ידע שזהו רבי סעדיה גאון הגדול, אלא חשב שזה רב רגיל, רב פשוט. בעל הבית כיבד אותו בכבוד הראוי לתלמידי חכמים, שכן היה מוקיר רבנו ומכבד תלמידי חכמים. אחרי כן נודע לאותו בעל בית שאותו רב היה רבי סעדיה גאון, בא אליו ונפל לברכיו, ביקש מחילה וסליחה על כל הזמן שלא ידע מיהו, ואם היה יודע, כמה היה מכבד וטורח יותר בשבילו.

אמר לו רבי סעדיה גאון: חס ושלום, עשית מעל ומעבר, למה אתה ככה מצטער? מתי שסיים לדבר איתו בעל הבית, התחיל רבי סעדיה גאון לבכות ולומר: ריבונו של עולם, כל יום אנחנו מבינים יותר מי אתה, כל יום שעובר אדם מבין יותר את גדולתו של הבורא. כמה אנחנו צריכים לעשות תשובה בכל יום שעובר, על יום האתמול שלא ידענו מי זה

שפתותיהם רובבות

הגאון רבי צדקה חוצין זצ"ל

כתרה של תורה

"עלית למרום שבית שבי לקחות מתנות באדם ונאף סוחרים לשכן ייה אלהים" (תהילים סח, טו). הואיל וכתוב 'עלית למרום שבית שבי' - יכול מפני ששבה אותה, נטלה חינוס? - דהיינו בלא עמל ויגיעה, יכול אדם לזכות לכתרה של תורה? תלמוד לומר 'לקחת' - דהיינו כמו שלוקח אדם חפץ בדמים, צריך טורח גדול כדי לקנותו, כן עסק התורה צריך טורח גדול ויגיעה רבה, שימית את עצמו על התורה כדי לקנותה. ואם כן הרי בלקיחה לקחה! אחר כך אמר 'כול יאה חייב לתת דמים?' - תלמוד לומר 'מתנות' - שצריך אדם ללמד בחינם ולא בשכר, כמאמרם ז"ל "מה אני בחינם, אף אתם בחינם".

(עבודת הצדקה על התורה)

הלכה יומית

מאת הרב הג אברהם כהן שליט"א

שאלה: מה הם סוגי הברכות שתיקנו חכמים לברך?
תשובה: כתב הרמב"ם (ברכות א, ד) שמדברי סופרים צריך לברך על כל מאכל תחילה, ואחר כך יינה ממנו. ואפילו נתכוון לאכול או לשתות כל שהוא (דבר מועט), מברך ואחר כך יינה, וכן אם הרים ריח טוב מברך ואחר כך יינה ממנו, וכן מדברי סופרים לברך אחרי כל מה שיאכל וכל מה שישתה, והוא שישתה רביעית והוא שיאכל כזית. וכן מברך על כל מצווה ואחר כך יעשה אותה. וברכות רבות תיקנו חכמים בדרך של שבח והודיה, ובדרך בקשה, כדי לזכור את הבורא תמיד, אף על פי שלא נהנה ולא עשה מצווה. ולסיכום, ישנם שלושה סוגים: ברכות ההנאה, ברכות המצוות, וברכות הודאה שהן בדרך של שבח והודיה ובקשה, כדי לזכור את הבורא תמיד וליראה ממנו.

זמן יושב בשיבת לא שר צבא,
ועם שולחן תרבות זכרו לא בא,
אך להקדש קהלות נפשו האבה,
וללמדים את לקחו מדי עבדו:
מכבד צדק לדורות ורח אורו,
אחד היה אברהם בבני דורו,
אשר באביו שנותיו הכיר יוצרו,
וירא שם במאורותיו את משרתו:
והנה הוא בארץ מתוך יער,
ועם קומין אנשים מעט מער,
מול ארבעה מלכים קפץ נסער,
ואת תרבים שם לא-ל כעפרו:
וביום כן כוש השליכו אל כבשנו,
ויר מלאך אל תוכו וצננו,
כי שם שם לו א-ל ש-די בכחוננו,
אחד היה אברהם בבני דורו:

אשר לך ארץ חמדה בלב חשוק, את, ארץ נבחרת,
את, משוש כל תבל, כי בורא דוק, את לנו תפארת:
תמיד עני צופיה, עפרה, אני שוקק,
בתוכך, שוכן י-ה, שופט בעדק.
למה רועה נאמן, כך חשק,
ולראותה, לא נתן, רק מפרחק,
ובתוכך, לא נטמן, כך א-ל תפק:
אשר לך ארץ חמדה... תמיד עני צופיה...
דורך כך, ארבע אמות, ארץ צבי,
סולת לה אשמות, צורי משנבי,
ותמו המלחמות, מסביבי,
יוצר כל הנשמות, גואל תביא:
אשר לך ארץ חמדה... תמיד עני צופיה...

לא-ל מרום, בותן חוקר, שומר לא ינום, הוא, לנו יבשר:
יחנני, ונאלני, ומבור גלות, הוא יעלני,
בתוך קרבי, תורתך נשקרת, שחרי, ערבי, יום יום נזקרת,
יגל לבי, בתורת אמת, צור משנבי, השב העשרת,
בנה משכני ודוכני, אם אשכח, אז תשכח ימיני: לא-ל מרום, בותן חוקר...
אנא צורי, שמע תפילתי, האר גרי, קרב נאלתי,
אשר שירי, בנעם זמירתי, עורי, עורי מהר שכינתי,
שמחני, השמיעני, שופר משיחתי, ובו יפדני: לא-ל מרום, בותן חוקר...
לנו תפתח, שער תרחמים, עמך רשמת, ישר בקול נעים,
שלח משיח, לתחית המתים, עולות נקח, ונקריב ונדמים,
זבח קרבני, לאדוני, אהלל שמו תמיד בלשוננו: לא-ל מרום, בותן חוקר...

זמירות לשבת

להצלחת
נהוראי וליאור
בני שולה הי"ו
שולה בת גולייט הי"ו
משה בן חוה הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לרפואת והצלחת
אבישי
בן מרגלית הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לרפואת והצלחת
שמעון ודינה אלגרבלי
ומשפחתם הי"ו

משכן
שילח

36

קביעות

פרק ט' משנה ד'

דין אכילת תרומה
לישראלית הנשואה
לכהן ולכוהנת הנשואה
לישראל, ודין חלוקת
תרומה ומעשר בגורן
לנשים מסוימות.

בת ישראל שנסת לכהן - תאכל בתרומה
שנאמר (ויקרא כב, יא): "וכהן פי' קנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו", ואשתו בכלל קנין כספו.
מת בעלה הכהן, וְלֹא הֵימְנוּ בן - תאכל בתרומה
שזרע כהן מאכיל את אימו.

נסת אלמנת הכהן ללוי - תאכל במעשר ראשון
אבל לא בתרומה. ואף על פי שיש לה בן מהכהן, הואיל ועכשיו נישאה ללוי - זרה היא לכהונה.
מת גם בעלה הלוי, וְלֹא הֵימְנוּ בן - מהלוי, בנוסף לכן שיש לה מבעלה הכהן - תאכל במעשר ראשון, משום בנה מהלוי.

נסת לאחר מכן לישראל - לא תאכל לא בתרומה, ולא במעשר.
גם בעלה הישראלי, וְלֹא הֵימְנוּ בן מהישראל - לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר שזרעה מהישראל פוסל אותה מן התרומה ומן המעשר, ואף על פי שבניה מהכהן ומהלוי קיימים.

מת בנה מישראל - תאכל במעשר משום זרעה מן הלוי.
מת בנה מלוי - תאכל בתרומה משום זרעה מן הכהן.
מת בנה מכהן - לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר שחזרת היא לבית אביה ישראל.

יבמות פרק ט' | משנה ד'-ה'

פרק ט' משנה ה'

דין אכילת תרומה ומעשר לישראלית שנישאה לכהן ואחר כך ללוי ואחר כך לישראל.

בת ישראל שנסת לכהן - תאכל בתרומה
שנאמר (ויקרא כב, יא): "וכהן פי' קנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו", ואשתו בכלל קנין כספו.

מת בעלה הכהן, וְלֹא הֵימְנוּ בן - תאכל בתרומה
שזרע כהן מאכיל את אימו.

נסת אלמנת הכהן ללוי - תאכל במעשר ראשון
אבל לא בתרומה. ואף על פי שיש לה בן מהכהן, הואיל ועכשיו נישאה ללוי - זרה היא לכהונה.

מת גם בעלה הלוי, וְלֹא הֵימְנוּ בן - מהלוי, בנוסף לכן שיש לה מבעלה הכהן - תאכל במעשר ראשון, משום בנה מהלוי.

נסת לאחר מכן לישראל - לא תאכל לא בתרומה, ולא במעשר.

גם בעלה הישראלי, וְלֹא הֵימְנוּ בן מהישראל - לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר שזרעה מהישראל פוסל אותה מן התרומה ומן המעשר, ואף על פי שבניה מהכהן ומהלוי קיימים.

מת בנה מישראל - תאכל במעשר משום זרעה מן הלוי.

מת בנה מלוי - תאכל בתרומה משום זרעה מן הכהן.

מת בנה מכהן - לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר שחזרת היא לבית אביה ישראל.

לחיות אמונה ולראות אִלֻהוּת

כשאדם מתעלה בדרגות האמונה וזוכה לראות אִלֻהוּת, כולו נהיה רחמנות, לא מעורר דינים על אף אחד. רבותינו אומרים: כל שחבירו נענש על ידו, אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא.

רבי לוי יצחק מברדיטשוב היה אומר: כל יהודי שבא אליי - אני בוכה על הצרות שלו ואומר לו: דע לך, אם אני הייתי אִלֻהים, בדיוק אותו הדבר הייתי עושה לך, כי אין יותר טוב ממנו. ואומר **האדמו"ר מקורמנא** 'נמצא שהעושים לו הרעות הם שליחי ה'. זה שליח שלי, של רחמנות, אומר ה'. **צריך לחיות אמונה, ולראות אִלֻהוּת.**

אדם לא מאמין שלקדוש ברוך הוא יש **רחמים בלי סוף**, עם המרידות שלו, עם העבירות שלו הוא עוד מרחם עליו.

ה' אומר: אם לא הייתי מרחם על ריש לקיש - לא היה לנו את האמורא ריש לקיש.

אני מרחם על הרשע, אולי יצא ממנו בן שיחזור בתשובה.

שפתותיהם רובבות

הגאון רבי אברהם כלפון זצ"ל

מעלת השלום

הטעם שתיקנו לומר עושה שלום בסוף הקדיש וכן בסוף כל תפילה, מצאתי בספר אורחות חיים: שלכן נקבע השלום בסוף הקדיש, שהוא שקול וחשוב כנגד הכול. וכשברא הקב"ה עולמו נתן שלום בין מים ליבשה, שנאמר: "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותרצה היבשה".

וכשברא המלאכים מאש ומים, אילו לא נתן שלום בין מים לאש, המים מכבים את האש, והאש מלכת את המים. וכן אומרים בתפילה: יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא את הכול - ללמוד שבשלום תלוי הכול. שכשברא העולם לא קמו אלו על אלו ולא חרבו אלו את אלו, ובאותה שעה ברא הכול יפה.

ולכן נקבע השלום בסוף כל תפילה, לפי שהוא צורך לכול.
(חיי אברהם)

הלכה יומית

מאת הרב אברהם כהן שליט"א

שאלה: מהו אופן הנטילה?

תשובה: בשעת הדחק אפשר ליטול ידיים עד מקום חיבור האצבעות ליד, ולברך על נטילה זו, אבל שלא בשעת הדחק ישפוך מים על ידיו בשפע (שולחן ערוך דסד). ולכתחילה יטול ידיו על כל כף היד.

ובעת הנטילה יסובב את ידיו כך שהמים יבואו משני הצדדים, ובין האצבעות עד פרק כף היד. ואם נטל עד סוף קשרי האצבעות יצא (הליכות עולם א, שכד). ומעיקר הדין די' שישפוך רביעית מים בבת אחת, והמנהג הוא ליטול שלוש פעמים.

שאלה: כיצד יסדר את הנטילה?

תשובה: ייקח הכלי ביד ימין, וימסרו ליד שמאל, ויד שמאל תשפוך על ימין שלוש פעמים. ויניח הכלי, וייקחנו בימין, ויד ימין תשפוך על שמאל שלוש פעמים (ולקוט יוסף עמ' שנג). ורשאי ליטול בישיבה, ובשבת יטול בעמידה על פי הסוד.

הגדולי עשירי
לדעת את מורד

רבי
אברהם בנימין הכהן
מחבר ספר 'נתיבות חיים'

רבי
אשר מאזוז
מחבר 'נתיבות חיים'

רבי
אריה שכטר
מחבר 'נתיבות חיים'

רבי
דוד מתיאלי
מחבר 'נתיבות חיים'

רבי
יוסף טולידאנו
מחבר 'נתיבות חיים'

רבי
יצחק חיים רבין
מחבר 'נתיבות חיים'

רבי
עקיבא הכרמי
מחבר 'נתיבות חיים'

זמירות לשבת

בר יוחאי, נמשחת אשךך, שמן ששון מחברך:
בר יוחאי, שמן משחת קרש, נמשחת ממדת הקדש,
נשאת ציין נור הקדש, חבש על ראשך פארך:
בר יוחאי, מושב מוכ ישבת, יום נסת, יום אשר ברכת,
במערת צורים שעמרת, שם קנית הודך ותרדך:
בר יוחאי, עצי שמים עומדים, למונין הם לומדים,
אור מפלא אור תיקוד הם יוקדים, תלא תמה יורד מוריד:
בר יוחאי, ולשרה תפוחים, עליה ללקוט בו מרקחים,
סוד תורה כעצים ופרחים, נעשה אדם נאמר בעבודך:

בר יוחאי, נאצרת בגבורתך, ובמלחמת אש דת השערת,
ותרב הוצאת מתערה, שלפת נגר צורריך:
בר יוחאי, למקום אבני שיש, הגעת לפני אריה ליש,
גם גלת בותרת על עיש, תשורי ומי ישורך:
בר יוחאי, בקדש הקדשים, קו ריזק מחדש חדשים,
שבע שבתות סוד חמשים, קשרת קשרי ש"ן קשרך:
בר יוחאי, יו"ד חכמה קדומה, השקפת לכוונה פנימה,
ל"ב נתיבות ראשית תרומה, את כרוב ממשה זיו, אורך:
בר יוחאי, אור מפלא רום מעלה, וראת מלכתבי כי רב לה,
תעלומה ואין קורא לה, נאמת עין לא תשורך:
בר יוחאי, אשרי יולדתך, אשרי העם הם לומריך,
ואשרי העומדים על סורך, לבושי חשן תמיד ואורך:

משכן שילה

לעילוי נשמת
רחל חזיה
בת עישה ז"ל
נלב' ע"כ א"ר ה'תשע"ח
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
שרה סימון
בת רחמה ז"ל
נלב' ע"כ טבת ה'תשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

בביתנו

פרק ט' משנה ו'

המשך הדינים שבמשנה הקודמת - בבית כהן הנישאת אישורא ואחר כך לזיו - ואחר כך לבנה.

בת כהן שנשאת לישראל

- לא תאכל בתרומה שנאמר (ויקרא כב, יב): "ובת כהן כי תהיה לאיש זר, הוא בתרומת הקדשים לא תאכל".

מת בעלה הישראל וזו הימנה בן - לא תאכל בתרומה שנאמר (שם פסוק יג): "ובת כהן כי תהיה אלקמה וגרופה זרע אין לה, ושבא אל בית אביה כנעניה מלחם אביה תאכל", אבל אם יש לה זרע ממנו אסורה בתרומת בית אביה.

נשאת אחר כך לזיו - תאכל במעשר ראשון, אבל לא בתרומה.

מת גם בעלה הלוי, וזו הימנה בן - תאכל במעשר ראשון, משום בנה מן הלוי.

נשאת לבנה - תאכל בתרומה משום בעלה הכהן, אף על פי שיש לה זרע מן הישראל.

מת גם בעלה הכהן, וזו הימנה בן - תאכל בתרומה ואין זרעה מהישראל פוסל אותה.

מת בנה מבנה - לא תאכל בתרומה שזרעה מישראל פוסל אותה.

מת בנה מלוי - לא תאכל אף במעשר.

מת גם בנה מישראל ואין לה כל זרע, הרי היא חוזרת לבית אביה ואוכלת בתרומה. ועל זו נאמר (ויקרא כב, יג): "ונשבה אל בית אביה כנעניה מלחם אביה תאכל".

תשובה: להשיב פנים מול פנים

ונשבה" (איכה ה), שהוא על דרך משל החזרת פנים אל מול פנים.

כי הנה אפילו בשעת החטא לא שייך לוומר עליו יתברך שריחק ה' את האדם בריחוק מקום ממש, שהרי מלוא כל הארץ כבודו, ולית אתר פנוי מיניה" (אין מקום פנוי ממצאות ה'), והוא הוא הנותן לאדם כח וחיית לחיות, אפילו בשעת החטא ממש.

ודבר זה נמשל לשני בני אדם שעומדים זה אצל זה בקירוב מקום, רק שזה מחזיר פנוי לכאן וזה מחזיר פנוי לכאן, לפי שאין ביניהם קירוב הלבבות, ועל ידי התשובה חוזר להיות קירוב של 'פנים מול פנים'.

כשאדם חוטא נגדו יתברך, החטא גורם לכך שמציאותו של הקדוש ברוך הוא נעלמת ממנו, ואז ממילא נוצר ריחוק נפשי. והריחוק הזה מכונה 'עורף' - "פי פנו אלי ערף ולא פנים" (ירמיה ב, כז). ואז הוא נכנס לגלגל החזור על עצמו: החטא גורם לשכחת אלוה, והשקפה גורמת לחטא נוסף, והחטא ממשיך להגביר את השקפה...

כתב הגאון הקדוש רבי שניאור זלמן מלאדי זצ"ל: "ענין התשובה הוא להשיב פנים מול פנים אליו יתברך".

תיבת 'תשובה' היא מלשון שיקה, שהאדם צריך לשוב ולחזור, היינו להתקרב אל ה'. והנה זה פשוט בקירוב מקום, אצל הקדוש ברוך הוא אין משמעות במובן מקום גשמי, שהרי הוא יתברך נמצא בכל מקום, ואם כן תמיד נמצאים בקירוב מקום אל ה' יתברך, ואי אפשר להתרחק ממנו (היינו שהקדוש ברוך הוא יהיה מרוחק מן האדם).

אלא ענין ה'ריחוק' למעלה הוא כמו משל לאדם העומד בקירוב מקום לחבירו, אלא שחבירו הופך את עורפו אליו, שאין כאן ריחוק מקום גשמי, אלא ריחוק נפשי עצום.

הנה כמו שכתוב: "שובו אלי ונשובה אליכם" (מלאכי ג, א), וכן כמו שכתוב: "השיבנו יי אליך

הגאון רבי ששון עזרא סחייק זצ"ל

להגדיל אור התורה בבתי הילדים

כשם שצריך לשים לב על גדולי ובחורי ישראל להאיר אור התורה בבתי נפשם, כן ביותר חובה רבה לפקח על ילדי בני ישראל הקטנים, שיתחנכו ויתגדלו בדרך התורה והמצוות, על ידי מינוי מלמדים הראויים בתנ"ך ופירוש רש"י, שפירושו בנוי על פי הקבלה של התורה שבעל פה.

כי דיחוי החושך לגמרי מן הבית אי אפשר אלא בהופעת האור של התורה בבתי נפשם של עם ה', גדולים וקטנים. ועל כל מה שגדל החושך והאפילה צריך להגדיל ולהרבות אור התורה, כדי שידעו ויבינו יסוד התורה והמצוות ושמירת השבת, וזהו קיום הדת ויסוד הדת.

(שיח ששון)

הלכה יומית

מאת הרב"ג אברהם כהן שליט"א

שאלה: מה צריך שיכוון בשעה שנוטל ידיו? תשובה: לכתחילה צריך נטילה לשם סעודה ולא לשם דבר אחר. לכן: הנוטל ידיו לדבר שטיבולו במשקה, או שנוטל לצורך נקיות, ומיד בא לאכול פת - יחזור ויטול ידיו לצורך סעודה, אך לא יברך (שולחן ערוך קנה, ז).

אם כבר נטל ידיו - כשלא היה בדעתו לאכול (כגון שיצא מבית הכיסא), ואחר כך נמלך בדעתו ורוצה לסעוד, צריך ליטול ידיו שנית, ואם הסיח דעתו משעת הנטילה הראשונה - יברך על הנטילה השנייה, ואם לא הסיח דעתו - לא יברך (ילקוט יוסף עמי שמו).

שאלה: האם רשאי לברך קודם הנטילה? תשובה: אם רוצה לברך ברכת "על נטילת ידיים", ורק אחר הברכה ליטול את ידיו, אם ידיו נקיות, רשאי לעשות כן בצנעה, ולא חייב לחוש למנהג (יביע אומר ח, כ).

אשר מהלל ניב, לפני א-לתי אבי, לזכור חסדך לבב, אליהו הנביא: נמנע הא-ל בירשון, תבצלת השרון, איש מנוע אהרן, משרת צור משגב: לזכור וכו' כהן לא-ל עליון הוא, פינחס הוא אליהו, הנביא וקראוהו, הגלעדי התשבי: לזכור וכו' יום קנא קנאת הא-ל תרם כבת וא-ל, נשיא שבט ישראל, וכת צור שמה קנא: לזכור וכו' דין שמע מפי רבו איש ארמית משקבו, קנאים הם פוגעים בו, ויאמר אריק חרבי: לזכור וכו' וינס מחרף עדה, רמת בידו תרה, ויחרד תרדה, נתפרד כמו לבאי: לזכור וכו' דקר בתרבו אותם, בדרך שכיבתם, על הארץ תבטם, ולמשה אותם הביא: לזכור וכו' בשכר את א-ל חי נעלם, נתן לו שכר משלם, ברית תהנה עולם, ויכפר עלי חובי: לזכור וכו'

נסים עשר ונשים כדבריהם שנויים, עשה לו דר שמים, צורי גואלי אבי: לזכור וכו' אמת בפיתו תרה, לא למנה עניה, עת את בנה תהיה, ולנפשו אמר שובי: לזכור וכו' השמן גם בו שרתה, תהרהבו בו תהיה, כד הקמח לא כלה, ותגדלי תרבי: לזכור וכו' חרפים אחרי תהו, תבה בשבט פיהו, ויאמרו ה' הוא, אמת ואתה נביא: לזכור וכו' ויגור אמר עשה, מספר שנים שלשה, מסר לא נתן ארצה, הוא המוציא המביא: לזכור וכו' נתן לו הא-ל מהלכים, בעולם המלאכים, ולעתות המריכים, הוא נגלה בערבי: לזכור וכו' בקרשה ובתורה, עלה עלה מסערה, אישע אלו קרא, ויאמר אבי אבי: לזכור וכו'

נפשי תלה אותה, מי ותן אמצאה, פתח ביתי אראה, יסקף בעד אשנפי: לזכור וכו' חסין קדוש נקראו, איש אשר פניו ראה, תן כביר ידו מצאה, תשורה לו להביא: לזכור וכו' תן תן לו איש לו נגלה בתלום, תיון תלה, ובקריה דם המילה, בא יבא רין ככבי: לזכור וכו' זכור לטוב יאיר נרי, יבשר ציון עזרי, ויאמר ותנערי, מעפר קומי שבי: לזכור וכו' קוד זמרת מהללי, יקשיב צורי גואלי, ולא דומיה ליה, ככל עוד נשקתי ביי: לזכור וכו'

לעילוי נשמת
נעמי עליזה כהן ז"ל
בת ר' יהודה וזהבה הי"ו
נלב"ע ט"ז אלול ה'תשס"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
יפה בת ריחנה כרמי ז"ל
שלמה בן יחיא כרמי ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
יצחק יוסף
בן ציפורה ז"ל
נלב"ע כ"ח סיון ה'תשע"ו
תנצב"ה

קביעות

בימות פרק י' | משנה א'

פרק עשירי

פרקנו עוסק במקרה שנישאה אישה או התייבמה, והתברר שהעדות שהתירה הייתה עדות שקר, ובדינו של בן תשע שנים ויום אחד לעניין ייבוש ופסילת אשתו על אחיו.

משניות א-ה עוסקות בהשלכות הנובעות משמועות שווא על מות הבעל או האישה.

פרק י' משנה א' חלק א'

דין אשת איש שנישאת על פי עדות שמת בעלה, ואחר כך בא בעלה.

האשה שהלך בעלה למדינת הים, ובאו ואמרו לה מת בעליך - כלומר עד אחד אמר לה כך ועל פי עדותו הלכה האישה ונסתה שהרי משיאין את האישה על פי עד אחד (עדות נ, א; וראה להלן ט, ז), **ואחר כך בא בעלה** הראשון, הואיל ולא בדקה וחקרה היטב את הדבר, קנסוה חכמים בדברים הבאים:

הנא מנה ומנה - מבעלה הראשון ומבעלה השני.

וצריכה גט מנה - מבעלה הראשון כדין תורה ומנה - מבעלה השני.

ואין לה שום תביעה לכסף כתובה, ולא פרות - מה שאכל השני קודם שבא בעלה הראשון, **ולא לקבל מזונות, ולא ליטול בלאות** - מה שבלו מנכסיה, שאינה מקבלת אלא מה שקיים בעין. ואינה יכולה לבוא בתביעה על כל הדברים הללו **לא על נה** - בעלה הראשון, **ולא על נה** - בעלה השני.

אם נמלה מנה ומנה את הכתובה, או את הפירות, או את המזונות, או את הבלאות - **תחזיר להם**.

ותחזיר ממנו מנה - מהשני מן התורה **ומנה** - מהראשון, שאם החזירה הראשון ונולד להם ולך, ממזר הוא מדרבנו, ודינו שאסור הוא בממזרת של תורה.

ולא זה וזה מטמאין לה - אם הם כוהנים אינם מטמאים לה בקבורתה.

ולא זה וזה זכאין לא במציאתה שמפני מה תיקנו חכמים שמציאת האישה לבעל? כדי שלא ישנאנה, כאן אדרבה, טוב שתהא ביניהם שנאה, **ולא במעשה ידיה** שמפני מה תיקנו מעשה ידיה לבעלה? מפני שנותן לה מזונות, כאן שאין לה מזונות - מעשי ידיה שלה, **ולא זכאי בעלה בהפרת נדרה** שמפני מה הבעל מפר נדרי אשתו? כדי שלא תתגנה עליו, כגון שנדרה שלא תרחץ ולא תתקטש, וכאן אדרבה, תתגנה ותתגנה.

תנאי הכרחי למחילה

למכאובי החולה, וכאשר החולה צועק מכאבים, אזי הוא כועס עליו ומכפיל כאבו יותר ויותר.

לא כן אב המרפא את בנו, הוא חומל עליו, וחושב מחשבות שלא לענות את נפשו בסמים המרים.

וכן רואים אנו בכל סדר התשובה מעוותות, שהם אינם מרפאים את נפש החוטא אלא על ידי ייסורים וסיגופים, אבל הקדוש ברוך הוא הכין לנו את היום הנכבד הזה יום סליחה ומחילה בלי שום צער.

וזהו מאמר רבי עקיבא: אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, ומרפא אתכם בלי שום סבל וייסורים, כי הוא הוידע ומרגיש את מרידות ישראל, וכמו שכתוב: "עמו אנכי בצרה".

(קול אליהו)

ידוע הוא שחולה הדורש רפואה מאת הרופא, צריך הוא לסבול מרידות הרפואות, ולפעמים יצטרך הרופא לחתוך ממנו אברים הנפסדים והנשחתים והוא מוכרח לשותק ולסבול.

והנה, אם הרופא הוא איש חולה ומתעסק ברפואות לעצמו, וכל שכן אם חתכו לו פעם אבר מאבריו, אזי כאשר הוא שומע את צעקת החולה, הוא מבין אותו ומשתדל לעשות לו הכל בנחת ולאט, אבל אם הרופא לא חלה מעולם, אין הוא מאמין כל כך

שפתותיהם רובבות

הגאון רבי דוד צבאח זצ"ל

אביר יעקב - רבי עקיבא

"וגאלף אביר יעקב" (ישעיהו מט, כו) - דורשי רשומות אמרו: אותיות 'אביר יעקב' הן - 'רבי עקיבא'.

מה עניין רבי עקיבא לעניין הגאולה?

וראיתי מי שפירש על מה שאמרו בגמרא: עד שבא רבי עקיבא ודרש "את יי אלהיך תירא" - "לרבות תלמידי חכמים" - מלך דרשת רבי עקיבא נשמע לכבוד תלמידי חכמים.

ועוד מובא במדרש: "מפני מה חרבה ירושלים? מפני שביזו בה תלמידי חכמים".

וידיעת ההפכים אחד הוא - שכיוון שעיקר החורבן בשביל תלמידי חכמים, אם כן קיומה בשביל כבודם. ולכן אמר: "וגאלף אביר יעקב" - שהוא רבי עקיבא. כלומר דרשת רבי עקיבא, אם נתקיימה לכבוד תלמידי חכמים, אזי יש לך גאולה - ויתקיים הבית.

(משכיל לדוד, חידושים)

הלכה יומית

מאת הר"ג אברהם כהן שליט"א

שאלה: האם רשאי להפסיק בדיבור בין הנטילה לניגוב?

תשובה: אין להפסיק בדיבור בין הנטילה לניגוב. אומנם אם הפסיק לא צריך ליטול ידיו שנית, ולכתחילה נכון שלא לומר "שאיידכם קדש" (קיצור ילקו"ק קנה).

לאחר שנטל את ידיו קודם הניגוב, צריך להגביה את ידיו למעלה, כדי שלא יחזרו המים ויטמאו את הידיים (ש"ע קסב). אומנם כיום, שנטילים יותר מרביעית, אין חיוב להגביה ידיו (לפי הסוד, חייב להגביה).

שאלה: האם מותר לדבר בין הנטילה (לאחר שניגב ידיו) לברכת המוציא?

תשובה: אמרו רבותינו (ברכות מב): 'תיכף לנטילה - ברכה' (שיסמין את הנטילה עם הברכה). רוב הפוסקים הבינו שנטילת מים אחרונים צריך להסמיכה לברכת המזון. ויש שפירשו שמדובר בנטילת ידיים שנטילים קודם הסעודה, שצריך להסמיכה לברכת המוציא. וכתב השולחן ערוך שטוב להיזהר ולא לדבר בין נטילה לברכת המוציא.

יעלה יעלה בואי לנגני, הנני רמון פרתה נפני:

ובוא דודי וחיש צערי, ויאלץ את פרי מגדיו. **אם נדירי ארכו נדודיו,** איך יחידה אשב על כני: יעלה יעלה וכו' **שוכי אלי,** את בת אהובה, שוכי את, ואני אשוב. **הנה עמי זאת** אות כתובה, כי כתובך אתן משכני: יעלה יעלה וכו' **רעי, דודי,** נפשי פדית, ולבת מאז אותי קנית. **עתה לי בין עמים זרית,** ואיך תאמר כי אהבתני: יעלה יעלה וכו' **אמתי,** לשוב זריתך, ולתהלה ולשוב שריתך. **כי אהבת עולם אהבתך,** על כן אושיבך על דוכני: יעלה יעלה וכו' **לו יהי כדברך, ידירי,** עתה מחר תאספ נדודי. **ולתוך ציון תהו נדודי,** נשם אקריב לך את קרבני: יעלה יעלה וכו' **תקני רעיה חקך כיון טוב,** כי ציון ישעני רענן ורענב. **ולסיריך אכרות ואחטב,** וחיש אשלה לך את סגני: יעלה יעלה וכו'

שמו יצא בכל עבר. אשר יגדל יחי נבר. ולקראי א-ל יחי חבר. ויהי בדודי בשמואל: **עדי וקנה וגם שבת,** ויהי דשן בכל מוכה. **ושלום לו ורב אהבת,** אמן כן יאמר הא-ל: **הנפול בתוך עמו,** ויהי לאביו ולאמו. **ויהיה א-לדיו עמו,** וגם כל בית ישראל: **ויהי שלום בחילי.** **ושלום בישראל,** כסימן טוב כן בא לנו. **בימינו ובוא הנא:** **תלך יחי רענן,** ככל ש-די יתלונן. **ובתורה או יתלונן,** יאלף דת לכל שואל: **ומקורו יחי בריך,** זמן יחיו יחי אריך. **ושלחנו יחי עריך,** ויבחי לא יתנאל:

א-ל מאד נעלה אקדם פניו, בשירה ותהלה אבא לבעני, **כימי משה ואהרן,** יובילני למשכנותיו: **לו שועתי תעל וישמע קולי,** וינסה לי מעל ויעזור לי, **יאן לאמרי פי,** ואל יפן למעלי: **י-ה תרם לחתן וכלתו,** בזכות אב האיתן וצדקתו, **ותמלך המלכת רחל,** כשלימה במלכותו:

לעילוי נשמת
מרס אוסקר
בת ציפורה ז"ל
נלב"ע כ"ד אלול ה'תשע"ח
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
אריה סלארי ז"ל
בן טרן הי"ד
נלב"ע ד' תמוז ה'תשע"ח
תנצב"ה

לעילוי נשמת
הנרי בן לאה ז"ל
פורטונה בת הלן ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
בת שבע עופרה חזה
בת יפת ושושנה ז"ל
נלב"ע י"ח אדר א' ה'תש"ס
תנצב"ה

משכן
שילח

קבעתי

ה"י
יעקב חיים סרגא
ראש ישיבת חסידי

ה"י
יחזקאל מונסונג
רבה של מוסק

ה"י
יהודה זרחיה סגל
מנהל תוכנית

ה"י
בנום עניב
רבה של אור יהודה

ה"י
מרדכי גולדמן
האדמו"ר מזוויז'ץ

ה"י
נחמן בטיטו
האדמו"ר מצ'רנוב

ה"י
שרה דבליצקי
סגנית המנהל

פרק י' משנה א' הלך ב'

היתה בת ישראל, נפסקה מן ההנהגה. ובת לוי, אם האשה הזאת הייתה בת לוי, אסורה לאכול מן המעשר ראשון, ואף על פי שמוותר במעשה, כאן קנסוה, ובת פנה - אם הייתה בת כהן, אסורה לאכול מן התרומה ואפילו בתרומה דרבנן.

ואין יורשים של זה יורשים של זה יורשים את כתבתה אף על פי שאמרנו לעיל שאין לה כתובה, כאן מדובר ב"כתובת בנין דכרין".

ואם מתו שני הבעלים בלא בנים קודם שגירשה, אחיו של זה ואחיו של זה חולצין לה ולא מביאין אותה, אחי בעלה הראשון חולץ מדאורייתא, ואינו מביא משום קנס, ואחי בעלה השני חולץ מדברי סופרים.

רבי יוסי אומר: פירעון כתבתה מוטל על נכסי בעלה הראשון כלומר בעלה הראשון חייב לתת לה כתובה, מפני ששווגת היא.

רבי אֶלְעָזָר אומר: בעלה הראשון אינו צריך להפסיד מפני מעשה אשתו, לפיכך זבאי הוא במציאתה, ובמעשה ידיה, ובתפירת גרדיה.

בראש השנה הזכרנו בתפילה מלכויות, ועל ידי קיום האחדות יהיה נכון עיקר קיום תוקפן של מלכויות, ובה יבוא זיכרוןנו לפניו לטובה. ואם, חס וחלילה, עוון בידינו של שנאת הבריות, איך לא נבוא ולא ניכלם להיות דובר שקרים, חס וחלילה, נגדו יתברך לבקש: "מלך על כל העולם בכבודך",

יבמות פרק י' | משנה א'-ב'

רבי שמעון אומר: ביאתה או הליצתה מאתו של ראשון פוסלת צרתה שלדעת רבי שמעון מותר לאחי הראשון אפילו לייבמה, ואין הנולד מִקִּנְיָ - מבעלה הראשון שהחזירה ממנה. **ואם נסת שלא בראשון בית דין, דהיינו שבאו שני עדים והעידו שמת בעלה, ונישאה על סמך עדותם, שבכונן זה אינה צריכה להוראת בית דין, ואחר כך חזר בעלה הראשון, הרי שהיא מתרת לחזור לו -** לבעלה הראשון, שאנוסה גמורה היא.

פרק י' משנה ב'

המשך המשנה הקודמת. היה עד אחד שאמר שמת בעלה, ונסת לשני על פי בית דין ואחר כך בא בעלה - הוצא מן הראשון ומן השני, ופסולה היא מן הקרבן שהחוטא על פי הוראת בית דין פטור מקורבן חטאת. **לא נסת על פי בית דין אלא על פי עדות של שני עדים - הוצא, ותיבת בקרבן חטאת, שעברה על איסור אשת איש.**

יפה - גדול פה בית דין שפוסלה מן הקרבן כשעשתה על פי הוראתם.

הורוה בית דין לנשוא, והלכה וקלקלה - שנישאה למי שאסור לה, כגון שהיא אלמנה הנישאת לכהן גדול, או גרושה לכהן הדיוט - תיבת בקרבן חטאת, שלא התירוה אלא לנשוא כהלכה.

הכנה למלכויות - אחדות ואהבת הבריות

ואנחנו לעצמנו לא הכנו עיקר קיום של מלכות שמיים עלינו בתוקפן, הרחמן יצילנו, ונקבל על עצמנו עסק אהבת הבריות ואחדות. ובה לאט לאט יוטב דרכו, וכבר שב בתשובה מעט לכל הפחות. ומי יוכל לשער גדול הזכות לנו ולכל העולם כולו, כשנזכר שיהיה לנו ציבור שעוסקים בזה בכל השנה הבאה עלינו לטובה. ואל יאמר האדם דבר קשה הוא מאוד, כי מלבד שגזרת המלך היא, יש לכוות כי כשיעסוק בזה ברעיונות מסוגלים לזה, יקל לאט לאט על קיום מצווה זו וישמח בזה מאוד!

(כנסת ישראל)

שפתותיהם רובבות

הגאון רבי מרדכי ישראל חרדא זצ"ל

התשובה מועילה לאדם גם בעולם הזה

כמה חביבים ישראל לפניו, יתברך שמו, שנתן להם כלי חמדה הוא התשובה המעולה, ש'היא תפארת לעושה' - בעולם הזה ובעולם הבא. והיא היא המכרעת כל העבירות שעשה האדם לכף זכות.

והנה התשובה, מלבד מהותה ועצמותה, שמביאה את האדם לחיי העולם הבא, עוד בה, שמועילה גם כן לאדם בעולם הזה, להיות מצבו בטוב, בעושרו וזהבו וכספו ובריאות גופו ופסור מכל הרפתקאות, שלא יבואו עליו מדינה של כת המקטרגים, כי מיד בתשובתו נעשה צדיק וחביב לפניו יתברך!

(אשבע לחם)

הלכה יומית

מאת הר"ח אברהם כהן שליט"א

שאלה: הנוטל ידיו ולאחר הנטילה נגע באדם שלא נטל ידיו, האם צריך לחזור ולנטל?

תשובה: הנוטל ידיו, ולאחר שנטל רביעית מים נגע בידו של מי שלא נטל ידיו, אפילו בידו של קטן, עליו לחזור ולנטל בברכה (שולחן ערוך קסב, ד).

שאלה: מי שנגע באמצע הסעודה בדבר שמצריך נטילה מחדש, האם מותר לו לאכול שאר מאכלים שאינם צריכים נטילה?

תשובה: מי שעומד בסעודה, ונגע בשוק ויור, ובמקומות המכוסים באדם, או שחיך בראשו וכדומה, אסור לו לאכול גם שאר דברים שאינם פת (משנה הלכות ה, ז). וצריך לחזור ולנטל ידיו (שולחן ערוך קסד), ואף על פי שהשולחן ערוך פסק שחזור ומברך, למעשה לא יברך משום ספק ברכות להקל.

זמירות לשבת

ישמח חתני בקהל אמוני, ושא ברכה מאת יי:
ש-די ימלא תאוות לבו מן וצנה יתית סביבו,
וואר אותו וישר נתיבו
לגמור ולשמור דרכי יי:
ישמח חתני בקהל אמוני, ושא ברכה מאת יי:
לראשו יצוה ברכות עצומות
וישא בכל עת קנה שלומות,
בא יבא ברכת נושא אלומות
וזה וזאת וזאת יי:
ישמח חתני בקהל אמוני, ושא ברכה מאת יי:

מקלות עם ברכו א-ל, הרימו קול פה וא-ל:
וגל ועקב, ושמח ישראל. ביום שמחתכם,
שיר מלל א-ל. הללוהו גדלוהו כי ברוך הוא נאמן,
לכבוד חתן בחור מעם, ועקב איש תם: הללוהו...
רוממו א-ל מאיר אורה, גבר חסדו אשר ברא:
חתן וכלה היא לו לעזרה,
ישיר ישראל אז את השירה: הללוהו...
דרשו א-ל חי לעולמים, הללוהו כמרומים.
יוסף עליכם אלף פעמים, עשר וקבדו ואך ימים:
הללוהו...
כימי צאתכם ממצרים, בעו בערי ערים.
עין בעין תראו פי שנים, בירושלים בלכם חיים: הללוהו.

על דודים בלה בואי לגני, פרתה חנן הנני רמוני:
חלף הגשם הסתיו עבר, קומי רעתי החשק גבר.
נצא השדה נלין במרפד, שם אתן דודי לך מחמר עיני:
על דודים וכו':
יפית ונעמת בשלש עיניך, דבש וחלב תחת לשונך.
צאי נא וראי בעקבי צאנך, שם אקריב קרבן נסכתי ייני:
על דודים וכו':
ורדתי חברה לרעות בגנים, לראות את יפך
עיניך יונים. שפתותיך בלה כמו חוט שנים,
בתוך עיר ציון קומי ייני:
על דודים וכו':
מס רבים לא יוכלו לכבות, את אהבתך ולילה לא תשבות.
מיום נדודך נשאתי ריבות, אם אשכחך תשכח ימיני:
על דודים וכו':

משיב
שילה

לרפואת והצלחת
משה ברוקס בן לילי הי"ו
בתוך שאר חולי ישראל

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת
מיקי מיקיסק
בן שושנה עזרא
ובני ביתו הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

בראות, הצלחה וכל טוב
ללוי הודיה נתנאל
והילה
וכל משפחתם הי"ו

משפחה שנייה לילדים

דבר התורה שלי לשבת השבת

רשמי ילדות נחקקים בנפש

"הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגו' למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את יי וגו' ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את יי" וגו' (דברים לא, יב-יג).

בזמן שבית המקדש היה קיים, אחת לשבע שנים במוצאי חג הסוכות, נערך מעמד נדיר ומיוחד שנקרא "הקהל". ירושלים לבשה חג, ורבבות יהודים מכל קצוות הארץ היו מתאספים לשמע את מלך ישראל קורא מספר דברים. היחודיות של מעמד זה היתה שהוא כלל גם נשים וטף.

הגמרא במסכת חגיגה (ג' ע"א) שואלת לשם מה היה צריך להביא את הטף: אנשים באים ללמד ונשים באות לשמע, טף למה באים?

עונה הגמרא: "כדי לתן שכר למביאייהן".

לכאורה תשובת הגמרא אינה מתאימה לפסוק שבו נאמר "ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו", משמע ששיק שמיצה ולמוד בבנים קטנים אשר לא ידעו, ומדוע הגמרא אומרת שהסבה היא רק כדי לתת שכר למביאייהן?

מבאר הגאון רבי יצחק עראמה זצ"ל בספרו "עקדת יצחק" (סוף שער ק"ב, עמוד קל"ג ע"א) שרשמי ילדות נחקקים עמק בנפש, וגרסא דמקורא אינה משתכחת לעולם. גם אם תכן המעמד ישכח מהילד, החוויה תותיר עליו רשם כביר שיאיר לו את הדרך לכל החיים, וגם כי יזקין לא יסור ממנה.

אם כן, הפסוק מדבר על העתיד: "ובניהם אשר לא ידעו ישמעו" – די להם לשמע ולראות את המעמד החגיגי בהקהל, לחזות במלך העומד על בימה גדולה (עין סוטה מ"א ע"א) וקורא מספר פרשיות מן התורה, ועל ידי כן: "ולמדו" בעתיד ליראה את ה' אלוהיהם, וכבר תקל משא האבות וטרחם המוטל עליהם להביאם בעל מלכות שמים, במה שקדם להם מההרגל בקטנותם.

וזוהו "שכרם" של הוריהם שהביאום, שכאשר יגדלו הנערים, הם לא יצטרכו לעמל קשה על חנוכם.

(אוצרתינו)

שבת שלום ומברק!

דברים

ואתחנן

עקב

ראה

שופטים

כי תצא

כי תבוא

ניצבים

וילך

האזינו

וזאת
הברכה

שילה מספר
ספורי עקדים

42

הודד אני לומר
גמרא לבד!

44

דיון משפחתי

48

השר מקוצי

54

משניות מבארות
מסכת ביצה

57

רבי
ציון רחמים סווי
רבה של צפת

רבי
יוסף דאנה
אב"ד ורשק"י סוד"ה

רבי
מאיר יהודה גיבון
רש"מ סוד"ה

רבי
מנחם מענדל יוסף וקס
חברו של החפץ חיים

רבי
עזרא נדנוד
מחכמי בנאר - כ"ס

רבי
ראובן אברהם ישראל
רבה של חדרום - כ"ס

רבי
שמחה ברך
חכם ישיבת ישיבת צדקיה

ממקור מלבנו תופיע ותמלול עליו כי מחכים אנו לך. מתי תמלך בציון. בקרוב בימים לעולם ועד תשוב. תתגלית ותתקשר ברחמי ירושלים עירך לירושלם ולצנח נחמיה. וענינו תראינו מלכותך ובענין האמור בשירי עקב. על ידי ידך משה צדקיה:

מבגסי רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים משמיע תפלת השמייע תפלתנו לפני שומע תפלה משמיע צעקת השמייע צעקתנו לפני שומע צעקת. מבגסי רחמים הכניסו רחמינו לפני מלך מרחם ברמנות. השתדלו ותרכבו תחנה ובקשה לפני מלך א-ל רם ונשא:

קול ברמה נשמע, נחי כבי תמרוצים רחל, מכבה על-בניה, מאנח להנחם על-בניה, כי איננו בה אמר ה', מנעי קולך מכבי ועניך, מרמעת: כי יש שבר לפעלתך נאם ה', ושב מארץ אויב. ויש-תקנה לאתריה, נאם ה', ושב בנים, לנבולם: תפלה, לפני כי נעשה, ולפני ה' ושב שירנו. ה', שמעה תפילתי, ושוועתי אלך בבוא. אל תסתור פניך, מפני ביום צר לי:

ישמך א-להים באפרים וכמנשה. יברך ה' וישמך, ואר פניו אלך ויהי, וישא ופניו אלך וישא קד שמים: א-להים צ-באות שוב נא הכס משמים וראה ופקד נפן זאת, וכנה אשר נמעה וימנה ועל בן אמונתך קד:

המלאך הנאל אחי מלך רע וברך את הנערים. וקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק. וידעו לרב בקרב הארץ:

אבינו מלכנו, חננו ועננו, כי אין בנו מעשים. עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו: בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש ומשמיע לירשאל בשירי בארץ צה ועפר כל מיס. כן בקדש תויתך לראות עך ובכודך:

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, ולמדה את בני ישראל. תורה תקדושה, התחננו בבקשה, פני הנזיר נערין בקדשה: צמאה קד נפשי, כמה קד בשירי בארץ צה ועפר כל מיס. כן בקדש תויתך לראות עך ובכודך:

הצלחה ברוחניות
ובגשמיות
לבתאל וגבריאל וישעי
ומשפחתם ה"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת נתנאל יעקב
וגליה בלוקה ה"ו
והבנות אוריה ויסכה ה"ו
ולע"נ אליהו בלוקה
בן חנה ז"ל

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לרפואת
שילה (שוקי) סעירי
בן ר' שלום ה"ו

שיקל'ה חסיד

סיפורי צדיקים

הרב אביהוא שאנר

התפלה מסגלת - גזרה מבטלת

(על פי 'חכמי תימן' 118-120)

לפני כמאתים וחמשים שנים,
חיו בארץ תימן גדולי הרבנים.

רבו דוד משרקי הפוסק,
מבקר ועד ב עוסק.

ורבנו יחיא צאלח הישיבה,
מרבץ בתלמידים באהבה.

כשרבנו יחיא צאלח נפטר
תלמידו רבנו יוסף (קארה) לרב הכתר.

בימיו חיו היהודים בשלום,
ובלמוד ה עסקו באהבה.

אלא שה חפשו צרות,
ובקשו מה שיגזר גזרות:

"היהודים הרעים בנו מקנאים,
ומתפללים שנריב ונהיה שונאים."

ה לא הוציא מה מלה,
והחליט לשמע בעצמו
את התפלה.

ב יום הכפורים הקדוש,
הוריד ה כנסת
וכסה את ה .

אדרבה, תן ברבנו שנראה כל אחד מעלת חבריו ולא חסרונם, ושנדרב כל אחד את חברו בדרך תישר והרצון לפעולה, ואל יעלה ברבנו שום שנאה מאחד על חברו תלילה... ותחזק אותנו באהבה אליך כאשר גלוי וידוע לפעולה שיהא הכל נחת רוח אליך... אמן בן ימי רצון:

התנערי מעשר קומי, לבשי בגדי תפארתך עמי, על יד בן ישי בית הלחמי, קרבה אל נפשי גאלתי. באי בשלום עטרת בעלה, גם בשמחה ובצהלה, תוך אמוני עם סגלה, בואי בלה בואי בלה:

אנא בכת, גדולת ימנך, תחיר צוורה: קבל רנת, עמך. שבענו, סתרנו נורא: נא גבור, דורשי תהודה, כבבת שמרם: כרסם טהרם, רחמי צדקתך, תמיד גמלים: חסין קרוש, ברב טובך, נהל עדתך: יחיד נאת, לעמך פנה, וזכרי קדשך: שועתנו קבל, ושמע צעקתנו, יודע תעזומות:

והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לבנותנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לבנותנו, ותקדוש ברוך הוא מצילנו מידם:

ה' לא גבה לבו ולא רמו עיני ולא חלקתי בגדלות ובגפלאות ממני: אם לא שויתי ודוממתי נפשי בגמל עלי אמו כגמל עלי נפשי:

שמע בני מוסר אביך, ואל תמוש תורת אמה, תהנהג תמיד לדבר כל דברך בנחת, לכל אדם וכל עת, וכוה תנצל מן הכעס, שחיא מרה רעה להחטיא בני אדם, וכאשר תנצל מן הכעס, תעלה על לבך מדת הענוה, שחיא מרה טובה מכל המדות הטובות למען תצליח בכל דברך ותוכה לעולם תבא:

לעילוי נשמת
דוד אברגיל בן עזיזה ז"ל
נינט חנה
בת שרה ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
אורה שאנר
בת ניסים מלמד ע"ה
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
מארי שלמה
בן מארי טעיד
שאנר זצ"ל
תנצב"ה

רבי
יהודה לייב חסמון
מחשבוני ישיבת חסדון

רבי
יוסף מנחם גינזברג
מחשבוני ישיבת חסדון

רבי
מנשה קליין
מחשבוני ישיבת חסדון

רבי
מרדכי דעי
מחשבוני ישיבת חסדון

רבי
משה לאדימסקי
מחשבוני ישיבת חסדון

רבי
משה שמוני
מחשבוני ישיבת חסדון

רבי
שלמה שושני
מחשבוני ישיבת חסדון

פֶּשֶׁט הַגְּלִימָה וְהַחֲלִיף ,
וּמָהָר לְלַכֵּת לְ הַיְּהוּדִים .

פֶּשֶׁט הַגְּלִימָה וְהַחֲלִיף ,
וּמָהָר לְלַכֵּת לְ הַיְּהוּדִים .

”הַיְּהוּדִים מִתְּפַלְלִים לְשָׁלוֹם וּלְבִרְכָּה,
הַלּוֹאֵי וְנִלְמַד מֵהֶם לְהִתְפַּלֵּל כְּהִלְכָּה.

וְהַיְּהוּדִים בְּ לִבָּנִים כְּמִלְאָכִים
בְּ מִתְחַנְנִים וּבּוֹכִים.

ה' הַטּוֹב לֹא עוֹזֵב אוֹתָם בְּגָלוּת,
הַפְּסִיקוּ אֶת הָרַע וְהִרְכִּילוּת!”

שְׁלִיחַ הַצָּבוּר מוֹבִיל אֶת הַתְּפִלָּה,
בְּ דוֹמְעוֹת מִבְּקֵשׁ מֵה' מְחִילָה.

נִזְכֹּר! תְּפִלָּה בְּ שָׁלֹם מִתְקַבֵּלֶת.
וּכְשֶׁאוֹהֲבִים הַזּוֹלָת ה' פּוֹתַח לָנוּ .

ה' מְבִיט מֵה' וּמִתְלַהֵב,
חֵשׁ בְּ שֶׁאֵת הַיְּהוּדִים הוּא אוֹהֵב.

תַּקְמִיזוֹן

בֵּית
הַכְּנֶסֶת
רֹאשׁ

מֶלֶךְ
רְחוּב

עָרָב
עָרְבִים

זְמִירוֹת לַשַּׁבָּת

תִּנְיָא:
אִמֵּר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל
בֶּן אֱלִישֶׁע, פַּעַם אֶתֶּת נִכְסֵי
לְחֻקֵּי קִטְרָה לְפָנָיו וְלִפְנֵי
וְרֵאשִׁי אֶבְרָהָם - לִי ה' -
ז- בָּאוּ, שְׂוֵאוֹ יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶּף
רִים וְנִשָּׂא, וְאָמַר לִי: יִשְׁמָעֵאל
בְּנִי, בְּרַכְנִי! אִמְרָתִי לוֹ: וְהִי
רָצוֹן מִלְּפָנָי, שִׁכְבְּשׁוּ רַחֲמֵי
אֶת כְּעֶסֶךְ, וְיִגְלוּ רַחֲמֵיךְ עַל
מְדוּתֶיךָ, וְתִתְנַהֵג עִם בְּנֶיךָ
בְּמִדַּת רַחֲמִים, וְתִכְנֵס לָהֶם
לְפָנִים מְשׁוֹרֵת חֶדְיָן.
וְנִשְׁעֵנֶה לִי בְּרֹאשׁוֹ:

וְדִיד נִפְשׁ אֵב תִּרְחֹמֶנּוּ. מִשׁוּךְ עֲבָדְךָ אֵל רְצוֹנָךְ.
וְרִוּן עֲבָדְךָ כְּמוֹ אֵיל. יִשְׁתַּחֲוֶה אֵל מוֹל תִּדְרֶךְ.
וְעָרֵב לוֹ יִדְרוֹתֶיךָ. מְנוּפֶת צוּךְ וְכָל טַעַם:
תִּדְרֹר נָאָה זִו הַעוֹלָם. נִפְשִׁי תוֹלֵת אֶהְבֶּתְךָ.
אֵנָּה א-ל נָא רָפָא נָא לָהּ. בְּתִרְאוֹת לָהּ נִעַם יוֹךְ.
אִז תִּתְחַזֵּק וְתִתְרַפָּא. וְתוֹרַת לָהּ שְׂמַחַת עוֹלָם:
וְתִיק וְחֲמוֹ נָא רַחֲמֶיךָ. וְחוֹסֶה נָא עַל בֶּן אֲהוּבְךָ.
כִּי יִחַ כְּמֶה נִכְסוֹךְ נִכְסִפְתִּי. לְרֵאוֹת בְּתַפְאֶרֶת עוֹךְ.
אֵנָּה א-לִי חֲסִדֶּת לְבִי. חוֹסֶה נָא וְאֵל תְּהַעֲלֵם:
הַנִּלְהָ נָא וּפְרוֹס תְּכִיבִי עָלַי. אֶת סִכַּת שְׁלוֹמְךָ.
תֹּאיר אֶרְצִין מִכְבוֹדְךָ. נִגְלֶה וְנִשְׁמַחָה בְּךָ.
מִהָר אֲהוּב כִּי כָא מוֹעֵד. וְחֲנֻנִי כִימֵי עוֹלָם:

מֵה אֲשִׁיב לָהּ, כָּל תְּגִמּוּלוֹתָי
עָלַי: כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשִׁיא,
וּכְשֶׁם ה' אֶקְרָא: נְדָרִי
לָהּ אֲשִׁלֵּם, נִגְדָה נָא לְכָל
עַמּוֹ: וְיָקָר בְּעֵינֵי ה' הַמְּוִתָה
לְחִסְדֵּיוֹ: אֵנָּה ה' כִּי אֲנִי
עֲבָדְךָ, אֲנִי עֲבָדְךָ בֶּן אֲמָתְךָ,
פִּתְחוֹת לְמוֹסְרִי: לָךְ אֲזַכֵּר
וְכַח תּוֹדָה, וּכְשֶׁם ה' אֶקְרָא:
נְדָרִי לָהּ אֲשִׁלֵּם, נִגְדָה נָא
לְכָל עַמּוֹ: בְּחֻצְרוֹת בֵּית ה'
בְּתוֹכֵי רִישׁוֹלַיִם, חֲלִילוֹתָ:

רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ
שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי
אֵינוֹ כְּנִי מֵאֲבָנִים - הוּא
כְּנִי מִדְּמָעוֹת. וְאֵם כָּל מֶה
שְׂאֵתָה צְרִיךְ רַק עוֹד דְּמַעַת
אֶתֶּת - בְּכַקְשָׁתָהּ, קַח אֶת
שְׁלִי, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, קַח
אֶת שְׁלִי:

אֲכִינוּ אֵב תִּרְחֹמֶנּוּ, הַמְּרַחֵם,
רַחֵם עָלֵינוּ, וְתֵן בְּלִבְנוּ
בִּינָה לְחֻקֵּיךְ וְלַחֲשִׁבָּהּ,
לְשִׁמְעַת לְלִמּוּד וּלְלִמּוּד,
לְשִׁמְרַת וּלְעִשׂוֹת, וּלְקִיּוֹם
אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד
תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְהֵאָר
עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ, וְדַבֵּק לְבָנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְיִחַר לְכַבְּנוּ
לְאַהֲבָה וּלְרֹאֵה אֶת שְׁמֶךְ:

מִשְׁכַּן
שִׁילָה
לַעֲלִיזָה נִשְׁמַח
גְּבִרְיָאֵל אוֹזוֹן בֶּן שְׂרָה ז"ל
נִלְכַּב"ע ד' אֲדָר א' ה'תשפ"ד
תַּנְצַב"ה

לַהֲקַדְשׁוֹת
נִיתוֹן לַפְּנוֹת לַמַּעֲרֶכֶת
073-222-4-999

לַהֲקַדְשׁוֹת
נִיתוֹן לַפְּנוֹת לַמַּעֲרֶכֶת
073-222-4-999

לַהֲקַדְשׁוֹת
נִיתוֹן לַפְּנוֹת לַמַּעֲרֶכֶת
073-222-4-999

לַהֲקַדְשׁוֹת
נִיתוֹן לַפְּנוֹת לַמַּעֲרֶכֶת
073-222-4-999

מעלת התשובה

אמר רבי לוי: גדולה תשובה שמונעת
עד כסא הכבוד, שנאמר: "שובה ישראל
עד ה' אלהיך".

***

אמר רבי יונתן: גדולה תשובה (שמקרבת)
את הגאולה, שנאמר: "ובא לציון גואל
ולשבי פשע ביעקב", מה טעם "ובא
לציון גואל" — משום ד"שבי פשע
ביעקב".

אמר ריש לקיש: גדולה תשובה שזדונות
נעשות לו בשגגות, שנאמר: "שובה
ישראל עד ה' אלהיך כי בשלתי בעונך",
הא "עון" — מיזיד הוא, וקא קרי ליה
מבשול.

איני?! והאמר ריש לקיש: גדולה תשובה
שזדונות נעשות לו בזביות, שנאמר:
"ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט
וצדקה עליהם (חיה) נהוא יחיה!"

לא קשיא: כאן מאחבה, כאן מיראה.

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי
יונתן: גדולה תשובה שמארכת שנותיו
של אדם, שנאמר: "ובשוב רשע
מרשעתו חיו יחיה".

היידד אני לומד

אגדות חז"ל

***

שבת שלום, ילדים יקרים!

אמר רבי יונתן: גדולה תשובה -
התשובה היא כל כך חשובה, שמקרבת
- עד שהיא מקרבת את הגאולה, את
ביאת המשיח ואת הגאולה השלמה,
שכלנו כל כך מחכים לה.

ומנין לו זה?

הוא לומד זאת מפסוק בבבאי ישעיהו (נט),
שנאמר: "ובא לציון גואל ולשבי
פשע ביעקב". הגמרא שואלת
ומסבירה: מה טעם, כלומר מה הסבה,
מדוע "ובא לציון גואל", שיבוא הגואל
לציון, לירושלים?

התשובה היא: משום ד"שבי פשע
ביעקב", הסבה שיבוא הגואל היא שיש
אנשים בעם ישראל, בני יעקב, שחזרים
בתשובה על הפשעים והחטאים שלהם.
זה מלמד אותנו שהתשובה של כל אחד
ואחד מאתנו היא חשובה מאוד, והיא
התנאי והדרך להביא את הגאולה.

אמר ריש לקיש: גדולה מעלת
התשובה שזדונות - שאפילו חטאים
שאדם עשה בכונה רעה ובמזיד (חטאים
אלו נקראים זדונות) נעשות לו בשגגות,
נחשבים לו, לאותו אדם שחזר בתשובה,
כאלו הוא עשה אותם בטעות ובלי שום
כונה רעה (חטאים שנעשו בטעות נקראים שגגות).

מנין ריש לקיש למד זאת?

התשובה היא: שנאמר: הוא מוכיח זאת

השובע נלמד על מעלת התשובה. נלמד
כמה היא חזקה: מחברת לקדוש ברוך
הוא, הופכת חטאים לזכויות, מאריכה
את חיו של האדם ומקרבת את הגאולה.

הבה נתחיל!

המהרש"א (ר"ה עד) באר את כונת הגמרא
שמצינו בתפלה שהמלאכים מביאים את תפלת
האדם לקדוש ברוך הוא, ויש מלאכים
מקטרגים אשר אינם נותנים להשמיע את
תפלת האדם לפני ה', ויש מלאכים סגורים
ומליצים טובים שמביאים את התפלה לפני
ה', הכל לפי זכויותיו של האדם.

אבל בתשובה אינו כן, אלא שהתשובה עצמה
עולה ומגיעה עד כסא הכבוד לפניו ויתברך,
בלי סיוע משום אמצעי.

אמר רבי לוי: רבי לוי מלמד אותנו,
כמה גדולה וחשובה היא התשובה.
כשאדם מתחרט על מעשה לא טוב
שעשה, ומחליט בלבו לחזור לדרך הישרה
ולהיות טוב יותר, התשובה שלו היא כה
חזקה ונעלה, עד שמונעת עד כסא
הכבוד - שהיא מגיעה ממש קרוב אל
הקדוש ברוך הוא, עד למקום הקדוש
ביותר בשמים שנקרא "כסא הכבוד".

ומנין הוא יודע זאת? הוא מוכיח זאת
מפסוק בבבאי הושע (יד, ב) שנאמר
שכתוב בו: "שובה ישראל עד ה'
אלהיך". ומזה שלא כתוב שובה
ישראל אל ה', אלא עד ה', משמע
שהתשובה מגיעה עד ה'.

זמירות לשבת

מי האיש החפץ חיים אהב ימים
לראות טוב: נצר לשונך מרע
ושפתך מדבר מרמה: סור מרע
ועשה טוב בקש שלום ורחפחה:
אם אשכחך וירושלם, תשכח
ימיני, תדבק לשוני לחיכי אם
לא אזכרכי, אם לא אעלה את
ירושלם על ראש שמחתי:

רבונו של עולם, ותן חלקנו
בתורתך, ונכנו כדו שתשרה
שכינתך עלינו. מלא משאלות
לבי לטובה, ותפק רצוני ותן
שאלתי:
אני מאמין באמונת שלמה
בביאת המשיח, ואף על פי
שיחמקמה, עם כל זה אהבה לו
בכל יום שיבוא:

ואנחנו לא נדע מה נעשה, כי
עליך ענינו: וזכר רחמך ה'
ותסדר, כי מעולם המה:
טוב להודות לך, ולומר לשמך
עליון. להגיד בבוקר חסדך,
ואמונתך בלילות:
אנה ה' כי אני עבדך, אני עבדך
כן אסתך, פתחת לימוסרי:
אלו תות לי בת, הייתי יוצא
לשוק, תייתי מבריו ואומר:
"שבת חיים לך!"

אחינו כל בית ישראל,
הנתונים בצרה ובשכחה. העומדים
בין כים ובין כביש. חסדך ורחם
עליהם יוציאם מצרה לרחוקה.
ומאפלה לאורה. ומשעבוד לנאליה.
השתא בענלא ובזמן קריב:
בה אמר ה', וזכרתי לך חסד נעורך,
אהבת כלולתיך, לבתך אחרי
במדבר, בארץ לא זרועה:
ועתה כנים שירו ללך בתפארת
מזמור, ואשרי עבדיו המשמעים
בקול שבת:
תהא השעה הזאת שעת רחמים
ועת רצון מלפניך:

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
אברהם יהושע בן
יוסף ורומייה ז"ל
נלב"ע ד' תמוז ה'תשס"ה
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

דגמרא לבד!

ז"ל מבארות

מהפסוק שכבר הזכרנו מנביא הושע: **"שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך"**. הגמרא מסבירה את ההוכחה: **הא - הרי המילה "עון" בפסוק פרושה חטא שאדם עשה במזיד הוא, - בכונה רעה, וקא קרי ליה מכשול, ואף על פי כן הפסוק, כשהוא קורא לישראל לשוב בתשובה, הוא קורא לעון הזה "מכשול" (כי כשלת)".** הוא דבר שאדם נופל בו כאלו בטעות, בלי כונה. זה מראה שעל ידי התשובה, ה' יתברך מתיחס אל החטא המכונן והחמור כאלו קרה בלי כונה.

אך הגמרא מקשה ושואלת: **איני?! כלומר, האם זה באמת נכון שריש לקיש אומר שהזדונות נעשים רק כשגגות, כמו טעויות? והאמר ריש לקיש, והרי ריש לקיש עצמו אמר במקום אחר: גדולה תשובה שהזדונות נעשות לו בזכות, שהחטאים הקשים שאדם עשה בכונה, כשהוא עושה תשובה, הם ממש נהפכים לזכויות, כאלו הוא עשה מצוות!**

בעל תשובה אין הכונה רק מי שלא שמר תורה ומצוות כלל, אלא כל אחד ואחד מאתנו יכול להיות בעל תשובה בנושא שעד כה היה קצת רופף, וזוכה לאהבת ה' מפלגת, בהתאם לגדל הפסיעה שעשה. האחד יכול להיות בעל תשובה בנושא לשון הרע, השני בנושא תפלה. (שיעורים באגדות חז"ל).

ומגיד למד ריש לקיש את זה?

התשובה היא: **שנאמר - בפסוק בנביא יחזקאל (לג, ט): "ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה עליהם (חיה) [הוא] יחיה"**. הפסוק אומר שכאשר אדם רשע חוזר בו ממעשיו הרעים, ומתחיל לעשות משפט וצדקה, הוא יחיה "עליהם". המילה "עליהם" מרמזת שהרשעות עצמה, החטאים שעשה קדם, הם אלו שנהפכים עכשו לזכויות, ובזכותם הוא יחיה. אם

כך, יש כאן סתירה בדברי ריש לקיש: פעם אחת הוא אומר שהזדונות נעשים כשגגות (כמו טעויות), ופעם אחרת הוא אומר שהם נעשים כזכויות (כמו מצוות). הגמרא מישבת את הקשי: **לא קשיא, אין כאן באמת סתירה, ואפשר להסביר את שני המאמרים של ריש לקיש. ההבדל תלוי באיזו דרך האדם חזר בתשובה. כאן מאהבה, כלומר כאשר אדם חוזר בתשובה מתוך אהבה לה' יתברך - אז הזדונות שלו, החטאים הקשים שעשה בכונה, מתהפכים ונחשבים לו כזכויות וכמצוות. זהו השקר הגדול על תשובה מאהבה.**

כאן מיראה, אבל כאשר אדם חוזר בתשובה רק מפחד הענש, או מפחד ה' יתברך (שזה גם דבר חשוב, אך פחות מתשובה מאהבה) - אז הזדונות שלו נעשים רק כשגגות, כאלו נעשו בטעות. זה אמנם פחות גדול מלהתפך לזכויות, אבל עדין זהו דבר גדול מאוד, שהרי חטא שנעשה בטעות הוא הרבה פחות חמור מחטא שנעשה בכונה.

הגמרא ממשיכה ומביאה עוד מאמר: **אמר רבי שמואל בר נחמני בשם רבי יונתן, גדולה תשובה שמארכת שנותיו של אדם, כלומר מי שחוזר בתשובה אמתית על מעשיו הרעים ומשפר את דרכיו, זוכה לחיים ארוכים יותר. שנאמר, וההוכחה לכך היא מפסוק בנביא יחזקאל (לג, ט-טו), המדבר על הרשע שחוזר בתשובה: "ובשוב רשע מרשעתו חיו יחיה"**. כאשר אדם רשע מתחרט וחוזר בו ממעשיו הרעים, ומתחיל לעשות מצוות ומעשים טובים, הפסוק מבטיח לו "חיה יחיה" - הוא יזכה לחיים טובים וארוכים.

הא - הרי קא קרי ליה - הוא קורא לו

איני - האם כך?! האמנם?! זה יתכן?!

והאמר - והרי אמר

לא קשיא - אין קשי

למה נקרא מורה על שם המר הטוב שיטנו שם. מי שענה לאברהם אבינו בחר המורה, הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה:

על הר גבה עלי לך, מבשרת ציון, תרימי בכת קולך, מבשרת ירושלים. תרימי, אל תיראי, אמרי לערי יהודה, הנה א-להיכם:

כן אדם, עלה למעלה עליה: כי כח עו לך יש לך כנפי רות, כנפי נשרים אבירים: אל תכחש כם פן יכחשו דרש אותם דרש: כן אדם - וימנאו לך מיד:

יום קדוש הוא מבוא ועד צאתו, כל דרע יעקב וכבודו כדבר המלך ודתי, לטח בו ולשמוח בתענוג אבול ושתו, כל עדת ישראל יעשו אותו: משך חסדך לידעך א-ל קנא ונוקם. נוסרי ליום השביעי זכור ושמור להקם, שומם כבגין שלם באור פניך תבחיכם, ירון מדין ביתך ונחל ערנדך תשקם: עזור לשוכרים בשביעי כחריש וכקציר עולמים, פוסעים בו פסיעה קטנה, סוערים בו לדרך שלש פעמים, צדקתם תצחיר כאור שבעת הנמים, ה-א-להי ישראל אהבת תמים, ה-א-להי ישראל תשועת עולמים:

כל מקדש שביעי קראו לו, כל שומר שבת כדת משה וצוה, שבת הרבה מאד על פי פעלו, איש על מתנתו ואיש על דגלו: אוהבי ה' תחבבים בבגין ארצא, ביום השבת שישו ושמוחו כמקבלי מתן נחליא, גם שאו ודיכם קודש ואמרו לא-ל, ברוך ה' אשר נתן מנתות לעמו ישראל: דרושי ה' דרע אברהם אוהבו, המאחרים לצאת מן השבת וממחרים לשמור ולעצור ערובו, זה היום עשה ה' נגילות ונשמחה בו: זכרו תורת משה כמצוות שבת גרוסה, היותה ליום השביעי ככלה בין רשותי משפחה, סחורים ירשוה ויקדשה במאמר כל אשר עשה, ויכל א-להים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה:

זמירות לשבת

משיב

לעילוי נשמת
מגור בן מברט ז"ל
סיסאי בן וואלו ז"ל
אזוונט בת אלמצי' ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
מאור מאיר ז"ל
בן גדי ורעיה כחן ה"ו
נלב"ע ח' כסלו ה'תשפ"ב
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

בזשלי מגידים

הגביר של העיר

זמירות לשבת

רַחֵם, נָא ה' אֱ-לֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל
עַמְּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, וְעַל
צִיּוֹן מְשְׁכַן כְבוֹדְךָ, וְעַל מַלְכוּת
בֵּית דָּוִד מְשֻׁחָה, וְעַל חֵבְרוֹת
הַתְּרִיל וְהַתְּקוּשׁ:

כֹּאִיל תַּעֲרֵג עַל אֶפְרַיִם מִיּוֹם,
כֵּן נַפְשִׁי תַּעֲרֵג, אֵלֶיךָ אֱ-לֹהִים.
נִמְאָה נַפְשִׁי, לֹא-לֵהוֹם
לֹא-לֵהוֹ, מִתִּי אֲבֹא, וְאַרְאָה,
פָּנֵי אֱ-לֹהִים:

חֲמוּל עַל מַעֲשֵׂיךָ, וְתַשְׁמַח
בְּמַעֲשֵׂיךָ, וַיֹּאמְרוּ לָךְ חוֹסְדִי,
בְּצִדְקָתְךָ עֲמוּסִיד. תִּקְדֵּשׁ אֶרֶץ,
עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, כִּי מִקְדִּישֶׁיךָ,
בְּקִדּוּשְׁתְּךָ קִדְשָׁה, נָא לְקֹדֶשׁ,
פָּאָר מְקֻדָּשִׁים:

אֵין עֲרֹךְ לָךְ ה' אֱ-לֹהֵינוּ בְּעוֹלָם
הַזֶּה, וְאֵין וּלְעָד מְלֻכְנָה, לְחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא. אָפֶס בְּלִיָּה גּוֹאֲלָנוּ
לְיָמֵינוּ הַמְּשִׁיחִי. וְאֵין דּוּמָה לָךְ
מוֹשִׁיעֵנו לְתַחֲתֵי הַמַּתִּיב:

ו-ה אַכְסֵף נֶעַם שִׁבְתְּ הַמַּתְאָמֶת וּמִתְאַדֶּרֶת בְּסִגְלָתָךְ.
מִשָּׁךְ נֶעַם וַיִּרְאֶתְךָ לְעַם מְבַקְשֵׁי רְצוֹנְךָ. קִדְשָׁה בְּקִדְשֵׁי הַשִּׁבְתְּ
הַמִּתְאַדֶּרֶת בְּחוֹרְתָךְ. פָּתַח לָהֶם נֶעַם וְרָצוֹן לְפָתוֹחַ שְׁעֵי רְצוֹנְךָ:
הִנֵּה הוֹחַ שְׁמוֹר שׁוֹמְרֵי וּמַצְפִּים שִׁבְתְּ קִדְשֶׁךָ. כֹּאִיל תַּעֲרֵג עַל
אֶפְרַיִם מִיּוֹם כֵּן נַפְשָׁם תַּעֲרֵג לְקַבֵּל נֶעַם שִׁבְתְּ הַמִּתְאַדֶּרֶת בְּשֵׁם
קִדְשֶׁךָ. הַצֵּל מֵאִתִּי לִפְרֹשׁ מִן הַשִּׁבְתְּ לְבִלְתִּי תַּחֲתִי סִגּוּר מִתָּה.
שִׁשָּׁה יָמִים הַמְּקַבְּלִים קִדְשָׁה מְשֻׁבַּת קִדְשֶׁךָ. וְתַחֲרֵג לָהֶם בְּאֵמֶת
וּבְאֵמוּנָה לְעַבְדְּךָ:

וַיְהִי רַחֲמִיךָ מִתְגַּלֵּים עַל עַם קִדְשֶׁךָ. לְהַשְׁקוֹת צִמְאֵי הַסִּדְרָה
מִנְהַר חַיּוֹבָא מַעְדָן. לְעַסֵּר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתַפְאֶרֶת הַמַּפְאָרִים אוֹתְךָ
(כִּיּוֹם שִׁבְתָּ) עַל יְדֵי שִׁבְתְּ קִדְשֶׁךָ. כֹּל שִׁשָּׁה יָמִים הַתְּחִלִּים נִחְלַת
יַעֲקֹב בְּחִירְךָ:

הַשִּׁבְתְּ נֶעַם הַנִּשְׁמוֹת, וְהַשְׁכִּיעֵנוּ עַנְג הַרוּחוֹת, וְעַד הַנִּשְׁפּוֹת.
לְהַתְעַדֵּן בְּאַהֲבָתְךָ וַיִּרְאֶתְךָ. שִׁבְתְּ קוֹדֶשׁ נַפְשֵׁי חוֹלֵי אֲהֻבְתְּךָ.
שִׁבְתְּ קוֹדֶשׁ נַפְשוֹת יִשְׂרָאֵל בְּצֵל בְּנִפְךָ וְחִסּוֹן. וְרָצוֹן מִדְּשֵׁן בִּיתְךָ:

<p>להצלחת אהרון דודין קלנדרוב ובני ביתם הי"ו בפרנסה, רפואה שלמה, וחינון ילדים</p>	<p>להקדשות ניתן למנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>להקדשות ניתן למנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>להצלחת ג'קי ושמואל סורג'ון וילדיהם הי"ו</p>	<p>להקדשות ניתן למנות למערכת 073-222-4-999</p>
--	---	---	---	---

משכן
שילה

תקציר: חייקל חולם בלילה ובהקיץ כיצד יראו חיייו במדה ואכן יזכה בהגרלה הגדולה. בין לבין, הוא מתעורר למציאות ההפוכה בה הוא חי ומרהר...

המלך יבוא בעזרה

זמירות לשבת

הוא רופא והוא מרפא.
הוא גופה והוא עורה.
כידו אפקיד רוחו.
בשת אישן ואעירה:
ועם רוחו גזית.
א-חני לִי וְלֹא אֵירָא:
במקדשו תגל נפשו.
משיחנו ושלח מתרה:
ואז נשיר בבית קדשו.
אמן אמן שם הנורא:

כלי ראשית בלי תכלית.
ולו העז והמשרה:
כלי ערך בלי דמיון.
כלי שנוי ותמורה:
כלי חבור בלי פירוד.
גדול כח וגבורה:
והוא א-לי ותי גאלי.
נצור תכלי כיום צרה:
והוא נסר ומנוסר.
מנת כוסי כיום אקרא:

ארון עולם אשר מלך.
בשרם כל יציר נברא:
לעת נעשה בחפצו כל.
אז מלך שמו נקרא:
ואתרי בבלות הכל.
לברו ימלך נורא:
והוא תהו והוא תהו.
והוא ויהוה בתפארה:
והוא אחד ואין שני.
להמשיחו ולתהבירה:

שיר למעלות אשא עיני אל
התרים מאין ובא עזרי: עזרי
מעם ה' עשה שמים וארץ:
אל יתן כמות רגלך אל ינום
שמך: הנה לא ינום ולא
ישן שומר ישראל: ה' שמך
ה' צלך על יד ימנה: יומם
השמש לא יכבה וירח בלילה:
ה' ישמך מכל רע ישמר את
נפשך: ה' ישמר צאתך ובואך
מעשת ועד עולם:

אבא שבשמים, אומר לנו
אנכי אסתיר פני כיום
ההוא.
אבל רבי נחמן אומר:
ואפלו בהסתרה
שבתוך ההסתרה כודאי גם
שם נמצא השם יתברך.
גם מאתורי הקברים
הקשים העוברים עליך
אני עומד:

רבון העולמים ודעתי כי
הגני בדרך לבר בחקר ביד
היוצר. ואם גם אתאמין
בעצות ותחבולות וכל
יושבי תבל יעמדו לימיני
להושיעני ולחמך נפשי,
מכלי עזי עזר ועזרתך אין
עזרה וישועה:

**משכן
שילה**

לרפואת והצלחת
דעות וחוביות נווה
טליה, שירה, הודיה
ה"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחה וחיזוק הגון
שירלי נועה
בת יפה ה"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

47

רבי
הפאט מאיר פאניוויז
הראשון לציון

רבי
נחום פרוצוביץ
ואש"ש ישיבת סיו

רבי
יעקב טוויזאנאו
אב"ד מסע - סודק

רבי
יוחא מילע ערשטיין
ב"ד סיוד השולחן

רבי
נחמיה יגודיוב
ואש"ש ישיבת תולדות ישראל

רבי
צבי מרקוביץ
ואש"ש ישיבת קרית משה

רבי
יוסף שמחון
סיוד היידי בית שמואל

דיון משפחתי

עם פסקי הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

בקשת מחילה מהנכפע

לגשת שוב אל ידידי ולבקש ממנו באופן מפורש מחילה על שעוללתי לו? תשובה: בפרישת ויגש מספר, שלאחר שיוסף התנדע לאחיו הוא נגש אליהם ונשקם: "וינשק (יוסף) לכל אחיו ויבך עלהם" (בראשית מה, טו). הרי שיוסף נשק להם, ובכל זאת מהמשך הכתובים נראה שלא מחל לגמרי לאחיו, שהרי האחים מבקשים בסוף פרשת ויחי (בראשית נ, טו): "אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמולך" (ומבאר במסכת יומא פז, שסדר פיוס חברו נלמד מאחי יוסף). וידועים דברי רבנו בחיי (שם): "לא ראינו שיזכיר הכתוב מחילה מצד יוסף, ולא שיודה להם שישא פשעם וחטאתם, ואם כן, מתו בענשם בלא מחילת יוסף, ואי אפשר להתכפר עונם רק במחילתו, ועל כן הצרך הענש (של השבטים הקדושים) להיותו כמסו וחתום להפקד אחר זמן בענין עשרה הרוגי מלכות".

ונראה לבאר, שנשוק יוסף לאחיו אינו נדון כמחילה, מכיון שהדבר ארע בשעת התרגשות וסערת נפש, כאשר נפגשו האחים לאחר שנים רבות. (וידועים דברי האור החיים, שאפילו בזמן המכירה לא כהתה עין האהבה מיוסף). ומאחר שטבעי הדבר שאחים וינשקו זה את זה בסיטואציה שכזו, אין מכאן הוכחה שנשוק זה נחשב כמחילה.

לאור הדברים נראה שבנדון שאלתנו הפוגע עדין לא קבל את מחילת חברו הנפגע אף על פי שנשקו בחתנה, משום שנשיקה זו היא כדגמת נשיקת יוסף לאחיו, שפשעם ששם היתה הנשיקה ברגע של התפרצות של רגש ואהבה, כך גם כאן, נהוג ומקבל שחתן מחבק ומנשק את כל מי שהוא פוגש בעת חתנתו, ואין מכאן הוכחה שמחל למי שפגע בו.

לסכום: הפוגע צריך לשוב אל חברו ולבקש ממנו מחילה.

"וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל" (דברים לא, א). זה שאמר: "וילך משה", כי הוא הלך אחרי העם וזרם על התשובה ועל הדרכים המסבבים התשובה... "וידבר את הדברים האלה", הן דברי ודוי בין אדם למקום, הן דברי פיוס בין אדם לחברו, כי על שניהם נאמר: "קחו עמכם דברים ושבו אל ה'" (דברים כג, א).

להלן מכתב ששלח בחור אחד אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בעשרת ימי תשובה: לפני שנים מספר פגשתי באחד מחברי ובאתי אותו באופן נורא ברבים (אני מעדיף לא לחזר כאן על פרטי המעשה, כי הדבר קשה עלי מאוד). לאחר אותו ארוע מצער לא דברנו במשך תקופה ארוכה, והדבר הציק לי מאוד. רגשות קשים של חרטה ותסכול יסרו אותי. רציתי מאוד לגשת ולבקש ממנו מחילה, אך לא ידעתי איך וכיצד לעשות זאת.

באחד הימים נודע לי כי הוא עומד להתחתן באולם מסים, והחלטתי שפעת, בערב שמחת לבו, זה העתוי המתאים לבוא לבקש ממנו מחילה. בערב השמחה נכנסתי ברעדה לאולם והמתנתי בצד עד אחר החפה. ואז, כשנגשו חברי החתן לברכו ולנשקו, נכנסתי גם אני ביניהם, וכשהגעתי אל החתן ברכתי ונשקתי אותו, וגם הוא נשק וחבק אותי בחם... מאחר יותר במהלך השמחה אף רקדנו יחד...

בשעתו חשבתי בלבי שאין שום מקום להעלות בפני ידידי את דבר הפגיעה, כי לאחר שקבלתי ממנו נשיקה וחבוק לבבי, מן הסתם כבר מחל לי בלב שלם; אף עתה, לאחר שחלפו כמה חדשים, לבי נוקפי, שמא עדין אין בידי מחילה גמורה מהנפגע.

יורני נא כבוד הרב - האם מטל עלי

שירים חסידיים

ביותר, מה אהבתי תורתך כל היום היא שירתך. אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל העליונות וקדשתנו במצוותיך וקרבנתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת. אתה תקום תרחם ציון כי בא מועד.

אשר ברא ששון ושמחה תתן וכלתה נלה רצית וחתנת אהבת ואהבה ושלום ורעות. אשרי העם שככה לו, אשרי העם שח' אלקיו. אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה, ועושה נחת ורעות. אשרי העם תלמידיו חכמים שדברי תורה חביבים עליהם

אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם משהירין ומי משהיר אתכם, אביכם שבשמים, ואומר "מקוה ישראל ה'", מה מקוה משהיר את הטמאים, אף הקדוש ברוך הוא משהיר את ישראל. אנא עבדא דקדשא בריך הוא. ארין אשר תמיד עני ה' א-להיך בך, מראשית השנה ועד אחרית שנה.

אין כאלקינו אין כבודנו, אין כמלכנו, אין כמושיענו. אין שום יאוש. איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאסרו חזק חזק ונתחזק. אל תירא ישראל. אלה תהיה לבי, חוסה נא ואל תתעלם. א-לי אתה ואורך אלקי ארומקד. אם אין אני לי, מי לי. וכשאני לעצמי, מה אני. ואם לא עבשתי, אימתי.

אבינו מלכנו, פתח שערי שמים לתפלתנו. אהללה אלקי ואשמחה בו, ואשימה תקותי בו. אהודנו בסוד עם קרובו, אלקי צורי אהבתי בו. אור רגע לצדיק ולירי לב שמחה. אתה שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחיות בנעם ה' ולבקר בחיכלו. איזה טוב ה'.

לעילוי נשמת
אסתר סטמק
בת כרמלה ז"ל
ששון סטמק
בן אליזבת ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
צפריה מגדיש ז"ל
בן עליה הי"ו
נלב"ע י"ד ניסן ה'תשע"ח
תנצב"ה

משכן שילה

מצאו את הציור המתאים לתמונה

גם אני רוצה להיות:

פוסק חידור
משה יורם כהן נ"י
ת"ת קודש הילולים, אשדוד

אדם שפגע בחבירו, וחבירו אינו יודע שהוא פגע בו, כגון שסיפר עליו לשון הרע, כיצד יפייס אותו?

תשובה: אם דיבר לשון הרע על חבירו, ואין חבירו יודע כלל מזה, כשיבוא לבקש מחילה מחבירו, אין צורך להודיע הרע, כיוון שאדברה, כשיספר לו כן, יחרה אפו ויגדל צערו, אלא יבקש ממנו מחילה סתם (כן כתב בספר שלמי מועד עמ' נו בשם הגאון רבי ישראל סלנטר, ודלא כהחפץ חיים כלל ד סעיף יב, שכתב שצריך לגלות לחבירו מה שדיבר עליו).

אם פגע בכבודו של חבירו, וחבירו אינו יודע שפגע בכבודו, ואם יספר לו דברים כהויתם יקפיד ויחרה אפו עליו, רשאי שלא לספר לו כלל, אלא יבקש ממנו סתם מחילה בלבד. ועל כיוצא בזה נאמר: "אֲשֶׁרִי נְשׂוּי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה" (ועיין ביומא פה ד"ק). ואם הוציא עליו שם רע, רשאי שלא למחול לו, כי הוצאת שם רע היא דבר חמור ביותר. וממידת ענווה למחול גם בזה (שלמי מועד עמ' נו, בשם הגר"ש אורבך).

את מלך

להצטרפות למדור זה פנו למייל:
v073224999@gmail.com

רבי
יחזקאל לנדא
בית מדרש ביתר

רבי
שלום שרעבי
מבית המדרש

רבי
יעקב טראב מסלון
אביר בירות - לבנון

רבי
נחמן יהודה אורטני
רבי של צד

רבי
יחיאל בוחבוט
רבי של קרית שמונה

רבי
צבי יהודה קוק
ראש ישיבת מרכז הרב

רבי
סעדיה בן יוסף
מבית מדרש שריד ופדי

שירים חסידים

ביום ההוא יושר השיר הזה
בארץ יהודה, עיר עז לנו
ישועות ישית תומות ותל.
בן בג אומר, הפך פה והפך
פה, הפלא כה. ובה תחזי, וסיב
ובלה כה, ומה לא תוע, שאין
לך מדה טובה הימנה.
ברוך (הוא) אלקינו שבראנו
לכבודו, והברית מן התועים,
ונתן לנו תורת אמת, ותני עולם

נשע בתוכנו. הוא ופתח לבנו
בתורתו, וישם בלבנו אהבתו
ויראתו ופעשות רצונו ויעבדו
בלבב שלם. למען לא ניגע
לרע, ולא נלך לבהלה.
ברוך הנבר אשר וכתב ב'ה'
ותיה ה' מבטחו.

גם כי אלה בניא צלמות לא
אירא רע כי אתה עמרי שבסך
ומשנתך המה ונחמני

דוד מלך ישראל חי וקם.
רע לפני מי אתה עומד לפני
מלך מלכי המלכים. אחד
יחיד ומיוחד היה הוזה ויהיה.
רעת קניית לא חסרת, רעת
לא קנית מה קנית, זה מה
שנאמר במערכא. דרא ביה
כולא ביה דלא דת מה ביה
זה מה שנאמר במערכא.

ה' מלך ה' מלך ה' ימלך
לעולם ועד.

הגיע זמן הנאולה.
הדרו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו.
הוא ינאל אותנו בקרוב ויקבץ
נדיחנו מארבע כנפות הארץ
חברים כל ישראל ונאמר אמן.
הוא ופתח לבנו בתורתו, וישם
בלבנו אהבתו ויראתו.
הושיעה את עמך וברך את
נחלתך ורעם ונשאם עד העולם.
הכל יודוך והכל ישבחוך ותכל
יאמרו אין קדוש כה'.
הנה אנכי שלח לך את אליה
הנביא לפני בוא יום ה' הגדול
והנורא, והשיב לב אבות על
בנים ולב בנים על אבותם.

הנה מה טוב ומה נעים שבת
אחים גם יחד.
הקדוש ברוך הוא אנחנו
אוהבים אותך.
הרחמן הוא יקים לנו את
סבת דוד הנפילת.
הרחמן הוא ישלח לנו את
אלהינו הנביא ויבשר לנו
בשורות טובות וישועות
ונחמות.
השיבנו ה' אליך ונשובה
תוש אמינו בקרם.

<p>משבט שי"ל</p> <p>לעילוי נשמת הקטור ג'ורג' ברמן בן טוביאס וסופיה ז"ל ריקלה דרייקוב צ'יטריק בת חוה ז"ל תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת אשר אנג'ל קרופינסקי בן חנה ז"ל לואיזה מולאקוב קרופינסקי בת חוה ז"ל תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת מוקוס קיטו ברמן בן סופיה ז"ל אלברטו אברהם ברמן בן סופיה ז"ל תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת טוביאס טוביה ברמן בן לייקה ז"ל סופיה בכלמן ברמן בת ריקלה ז"ל תנצב"ה</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>
--	--	---	--	--

גבורה בארץ הזהב

ניו יורק, 1942.

סבא, איך בכלל הגעט להיות פֿון עשיר?

התחלתי כמוכר תפוחים וה' שלח ברכה במעלה ידי. שכרתי נערים יהודים לעבוד עמי ויתנו לי מעט מעט מרווחיהם. אחר כך פניתי למכור גם תפוחים ועגבים... כך התחלתי לסחר בפרות ובה' התחלתי ליצור מוצרים טובים ואז פתחתי בית חרושת...

סבא, תראה, כתוב פה בעתון שאמה אחד האנשים העשירים יותר באמריקה!

ריידליה, לעשור בעולם הזה אין משמעות, העקר זה לעשות מצוות כפי להתעשר בעולם הבא.

הוי, דופקים בידלת מענ' מי זה.

אגש לפתח.

אבל דעו לכם ילדים - שום דבר לא בזכותי, הכל בחסדי הקדוש ברוך הוא!

שירים חסידיים

ותהו בעין שחול על פלגי מים אשר פרוו יתן בעתו ועלהו לא יבול, וכל אשר יעשה יצליח. והיו למשטח שאסוד ורחקו כל מבצעד ישיש עליך אלקוד כמשוש חתן על כלה.

והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפילתי עולתיהם וזבחיםם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים. ותהי כיום ההוא ותקע בשופר גדול וקאו האבדים בארץ אשר והגדלים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים.

ובכן צדיקים וראו וישמחו וישרים ועליו וחסידים ברנה יגילו. ובכן תן כבוד לעמך תהלה ליראד ותקנה טובה לדורשיך ופתחון פה למתחלים לך, שמחה לארצך ששון לעירך וצמיחת קרן לדור עבדך ועיריך נר לכן ושי משיחך במתרה כמינו. והאר עינינו בתורתך, ודבק לבנו במצותיך, ונחל לבבנו לאהבה וליראה את שמך, ולא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד.

ואני ברב חסדך אבוא ביתך אשתתוה אל חילך קדשך ביראתך, מה טוב אהלך ועקב משכנתך ישראל. ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי. ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. וכא ציון גואל וישיבי פשע ביצקב נאם ה'. וכאו האבדים בארץ אשר והגדלים בארץ מצרים, והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים.

ואשר ואתקדש בקדשה של מעלה, ועל ידי זה ישפע שפע רב בכל העולמות ולתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם. ולטהרנו ולקדשנו בקדשתך העליונה, אמן סלה. ואמר כיום ההוא הנה אלקינו זה קונו לו וישיענו זה ה' קונו לו נגילה ונשמחה בישועתו. ואנחנו עמך וצאן מרעיתך נודה לך לעולם לדור ודור נספר תהלתך.

לעילוי נשמת
שלום ציון כהן
בן שרה ז"ל
נלב"ע י"א טבת ה'תשע"ט
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

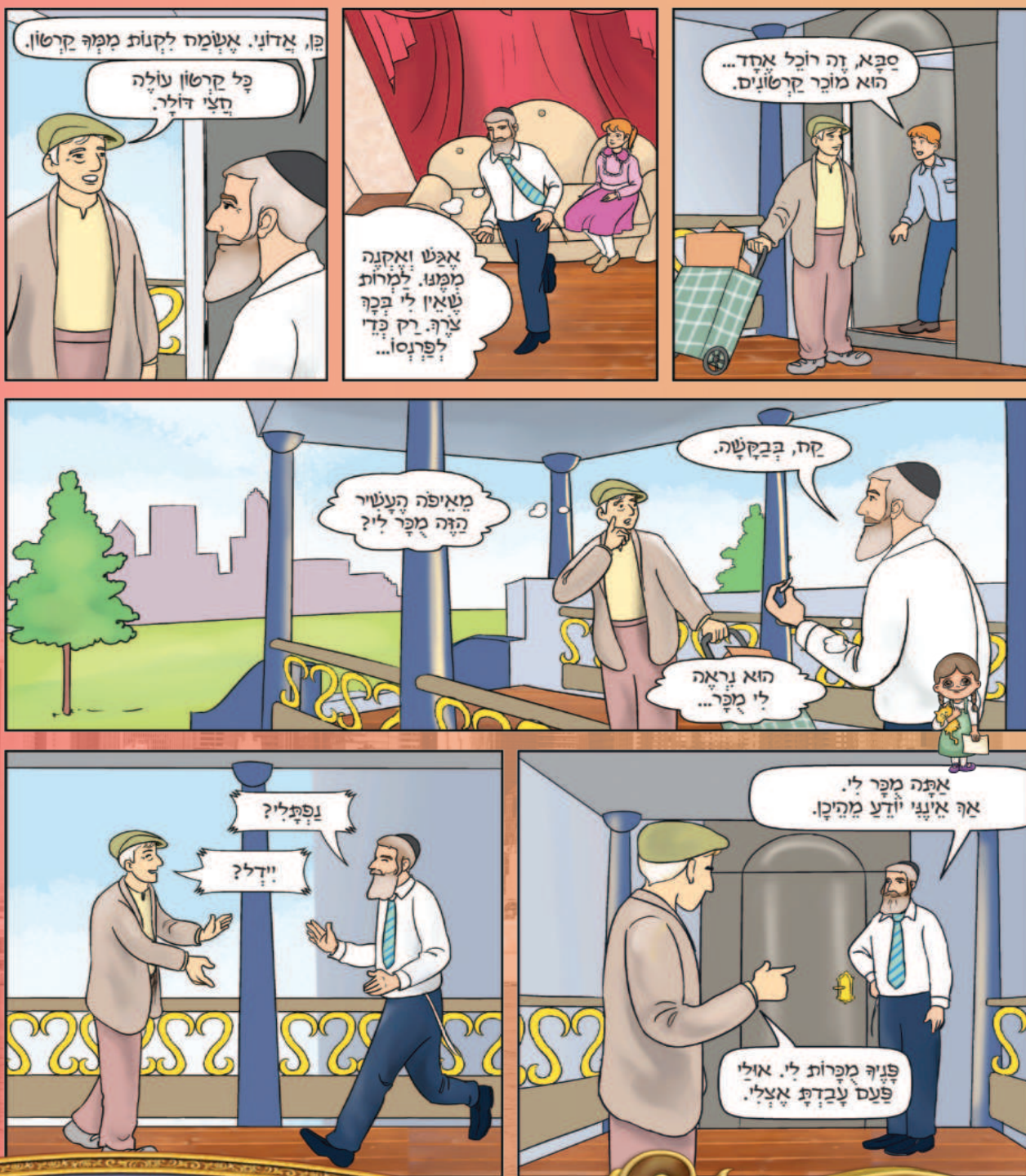
לעילוי נשמת
דוד לוי
בן גוריה ז"ל
נלב"ע כ"ז טבת ה'תשפ"ה
תנצב"ה

משכן
שילה

תקציר: לאחר שיידל זוכה לסינעטא דשמיא ומזכר עגלות תפוחים שלמות, הוא מצליח לשכר סוף סוף דירה והולך לבקר את נפתלי במפעל הבקבוקים, שם הוא מגלה שעזב לטובת עבודה בעיר אחרת עם שמר'ל. הוא מחליט להתפלל עליו שיצליח להשאיר יהודי.

המשורר ינוא בעז"ה

שידורים חסידים

בצדק עמוסיד, תקדש ארון על כל מעשיך. כי מקדשיך בקרשתך קדשת, נאה לקדוש פאר מקדושים. חק וזמן נתן להם שלא רשנו את תפקידם, פועל אמת שפעלתו אמת, וללכנה אמר שתתחדש.

טוב לי תורת פיד מאלפי זהב וכסף.

ותן כנו וצר טוב, לעבדך באמת וקיראה ובאהבה.

זכרני נא וחזקני נא אך הפעם הזה הא-להים, ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלשתים.

חזק ומלא משאלותינו. אמרנו נעשה בקשתנו. והוא ישלח במעשה ידנו. ברכה והצלחה. חמל על מעשיך, ותשמה במעשיך, ויאמר לך חוסיד,

ופדוני ה' ושכון וכאן ציון ברנה.

וקו ה' יחליפו כח ועלו אבר כנשרים, ורצו ולא ייגעו ולכו ולא ייעפו. וקרב פוזרנו מבין העמים ונפוצותינו כנס מנרבתי ארץ.

ושמחת בחגך... והיית אד ושנתם חגך ודברת כם בשבתך בבינת ובלקחתך בדרך ובשכבך ובקובך.

עליון על כל הארץ. ותן לך האלקים מלך השמים ומשמי הארץ ורב דגן ותירש. ולירושלים עירך ברחמים תשוב. וכנה אותה בקרוב בימינו כגון עולם. וכסא דוד עבדך מתרחל לתוכה תכין. ונשגב ה' לברו ביום ההוא. ויותר יעקב לברו ויאבק איש עמו עד עלות השחר.

ותריקתי לכם ברכה עד בלי די. וסתר לבנו לעבדך באמת. וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך. מלך מלך - ה' אלקי ישראל מלך. מלך מלך מלך - וימלכותו בכל משלה. וידעו כי אתה שמך ה' לעבדך

<p>משכן שידור</p> <p>לעילוי נשמת שמוחה בת אברהם עודד הלוי גמליאל ז"ל ראובן בן סאלם גמליאל ז"ל ליאת בת מנשה מהצרי ז"ל תנצב"ה</p>	<p>להקדשות</p> <p>ניתן למנוות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>לעילוי נשמת משה אוריאל יצחקי ז"ל</p> <p>בן אסנת הי"ו נלב"ע ט"ו ניסן ה'תשס"ג תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת שרה ציון</p> <p>בת חנה ז"ל נלב"ע י"ח אייר ה'תשפ"ה תנצב"ה</p>	<p>לעילוי נשמת ישראל ציון ז"ל</p> <p>בן עליזה הי"ו נלב"ע י"ח אייר ה'תשפ"ה תנצב"ה</p>
--	---	--	--	---

ילדים יקרים
התוכלו למצוא
את הפריטים
המאירים הבאים?

מצאו את הפריטים

מהבואים?

חפשו את הפריטים
הקשורים ליום הכפורים
בכל עמודי פנות הילדים!

מה בתמונה?

הוראות המשחק:

שחקו אחד
התבוננו בעמוד הקאמיקס
10 הקדלים בתמונה העליונה
- קצו שנייה. הפוך את
הדף חזרה וצנה על השאלות
המופיעות מטה.

שני שחקנים ומעלה
קובעים סבב בין המשתתפים,
מתחילים בתמונה המופיעת
לציל, וממשיכים לצוירים
אחרים בגיליון תוך חבור
שאלות קרצונם.

הפנצח הוא מי שזוכר את מרב
הפרטים

כמה אנשים יושבים ליד השלחן
באור?
כמה חלונות בתים יש בבנין
שמיון?

האם יש עץ באור?
כמה בנינים נראים מהחלונות?
כמה מדפים יש בספריה שבאור?

רוצים להיות צדיקי השבוע?
צבעו את הציור ושלחו אלינו!

שירים חסידיים

בי ארץ ימים ושנות תיים
ושלום יוסיפו לך.

בי את כל הארץ אשר אתה
ראה לך אתגנה ולערך עד
עולם. לך אתה את הארץ הזאת.

וכך כל מיני תבואות לשובה
ותן ברכה על פני האדמה.
בי אתה הוא מלך מלכי
המלכים, מלכותו נצח, נוראותיו
שיחו, ספרו עזו, פארוהו צבאיו,
קרשוהו, רוממותו, רון שיר
ושבת, תוקף תהלות תפארתו.

כאהל הנפתת בדרו
מעלה: מראה כהן.

בברקים היוצאים מזיו
החיות: מראה כהן.

כגדל גדלים בארבע
קצוות: מראה כהן.
כדמות הקשת בתוך
הענן: מראה כהן.

ורושלים אורו של עולם ...
ומי הוא אורה של ירושלים?

הקדוש ברוך הוא.
ישש עולם א-ל-היה,
כמשוש חתן על בלה.

ושמחו השמים ותגל הארץ,
ורעם תים ומלאו.
ישראל בטה ביה, עזרם
וקונם הוא.

אנחנו מאמינים בני מאמינים,
ואין לנו על מי להשען,
אלא על אבינו שבשמים.

יהי תהיה הנה. כנבואת אבי
חזות. וישמע בבית זח.

קול ששון וקול שמחה.
יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני
אדם. כי השביע נפש שקקה,
ונפש רעבה מלא מוב.

ותר ותר, בולם קדושה
לך ושלשו.

ימים על ימי מלך תוסף
שנותיו כמו דר ודר.

יערב נא שיחי עליך,
כי נפשי תערג אליך.

לרפואת והצלחת
יהודה בן חנינה הי"ו
לורט בת חביבה הי"ו
למשפחת מלול הי"ו

זיווג הגון
לאייט
בת נינה הי"ו

לרפואת והצלחת
סימי (שמחה) בן שטרית
בת חסיבה הי"ו

לרפואת שלימה
ר' רפאל
בן אולגה הי"ו

לרפואת והצלחת
פולט אביטל
בת חביבה הי"ו

משכן
שילה

זהו 10 הבדלים!

רובים להיות "בדקי השבוע"?
שילחו אלינו פתרונות של אחד התורות בגיליון.
פתרונות יש לשלוח לפקס: 077-444-8-666
או למייל: a0732224999@gmail.com
(פקס או מייל שיגיע ללא פירוט מלאים וברורים לא ייבטאו)

בדקי השבוע

תהילה פאשה (חולון)
הודיה ויהודית כולי (ארגנטינה)
דניס וגבריאל מבזבז (ארגנטינה)
אביה בוחניק (ירושלים)
ישי ריחאנה (אשקלון)
ידידה שלום ושרה קראווי (אשקלון)
נועה מכלוף (אשקלון)
יאיר שפירא (חיפה)
הדר וידידה שפיר (ירושלים)
מרדכי שמאילוב (חולון)
גבריאל וחיים כולי (ירושלים)
יוסף שלום (ירושלים)
יעקב יהודה שרגא (בני ברק)
אליה דוד וולף ומבער טוב שלו (מעלה אפרים)
אסף והודיה חכמי (פתח תקווה)

שידורים חסידים

כי הרבית טובות אלי,
כי הנדלת חסדך עלי,
ומה אשיב לך והכל שלך,
לך שמים אף ארץ לך,
ואנחנו עמך וצאנך,
והפנים לעשות רצונך.
כי לא ימש ה' עמו
והנחתו לא ישוב.
כי מצוין תצא תורה
ורב ה' מרשלים.

כי מראש צרים אראנו
ומנבעות אשורנו הן עם
לְכָדָר יִשְׁכֵּן וּבְנוּיִם לֹא
יִתְחַשֵּׁב.
כי נחם ה' ציון, נחם כל
הִרְבֵּיתָהּ, וַיִּשֶׁם מִרְבָּה כְּעֶרְךָ,
וְעִרְבָתָהּ כֵּן ה'.
שִׁשֹּׁן וְשִׁמְחָה יִמְצָא בָהּ,
תּוֹרָה וְקוֹל זִמְרָה.
כִּיצַר מִקְרָדִין לְפָנֵי הַכֹּהֵן,
כֹּלֶה נָאֹת וְחִסּוּדָה.

כל העולם כלו גשר צר מאד,
והעקר שלא יפחד כלל.
כל ישראל יש להם חלק לעולם
הבא.
כל מה שעושה ה' הכל לטובה.
כל מי שעוסקים בצרכי צבור
באמונה. הקדוש ברוך הוא
ישלם שכרם.
כלם אהובים, כלם ברורים,
כלם גבורים, כלם קדושים.
כלם שאני רוקד כנגדך ואני
ובל לנגוע בך, כך לא יוכלו כל
אויבי לנגוע בי לרעה.

לא תבושי ולא תכלמו,
מה תשתוקחי ומה תתמי,
כך יחסו עני עמי, ונגננתה
עיר על תלה.
לב סהור ברא לי אלקים
ורוח נבון חדש בקרבי.
לְבִנְיָמִין אָמַר דָּוִד ה'
וְשָׁכֵן לְכֶסֶת עֲלִיּוֹ.

מי יתן לי אבר ביונה
אעופה ואשכנה.
מי יתן מצוין ישועות
ישראל בשוב ה' שבות
עמו וגל יעקב ושמח
ישראל.
מקומך מלכנו תופיע.
מצוה גדולה להיות
בשמחה תמיד.
מקימו מעפר דל
מאשפת ירים אביו.
משה אמת ותורתו
אמת.

משכן שילה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

מזל אביטן

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

מזל אביטן

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

מזל אביטן

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

מזל אביטן

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

השור מקדצי

אינע מאַסין לגדל מדלי הטוב אשר שפר עלי בראותי את כבוד האסיר העבד קציד ירום הודו אשר שמעו הולך לסרחוק. רק ירמיו לי האסיר אשר עבד הוא מבקש ומיד אודנד להמציא לו את הפיטב שבקבד הפורח.

- דודו צדק
דודו צדק
- רבי
ישכר דב רוקח
האסיר סבסא
- רבי
ישמעאל הכהן
דבא של צפא
- רבי
ישראל מלכה
סרבי העיר סא ים
- רבי
משולם זיסא טרסקין
אסיר סטריטוב
- רבי
ראובן שרבי
סרבי שירא יקיר ויטליס
- רבי
שלמה זיסא זיסא
סרבי ויטליס
- רבי
שמואל דודי
סרבי ויטליס

שירים חסידים

קדש את שמך על מקדשי
שמך, וקדש את שמך
בעולמך, ובשועתך תרום
והגבית קרננו למעלה,
והושיענו בקרוב למען
שמך.
קדשנו במצותיך ותן
הקטנו בתורתך ושבענו
מטובך ושמתנו בישועתך
ומהר לבנו לעבדך באמת.

צוה ישועות יעקב.
ציון חלא תשאלו לשלום
אסיריך.
מאח נפשי לאליקים
לא-ל חי מתי אבוא
ואראה פני אליקים.
קול צהלה ורנה, שפתינו
או תרננה. אנא ה' חושיעה
נא. אנא ה' הצליחה נא.

עוד אבינו חי.
עוד ושמע בערי יהודה
ובחצות ירושלים קול ששון
וקול שמחה קול חתן וקול
כלה. קול מצהלות חתנים
מחפתם ונערים ממשחה
נגינתם.
עורה כבודי עורה הנבד וכונו
אעירה שחר.
עז ותרד לבושה ותשחק ליום
אחרון.
על ידי נגנים ומחזאות כף
מתמתקין כל הדינים.
עם ישראל חי.

נעלה נעלה, נעלה נעלה, נעלה
לבית המקדש ברנה, נעלה,
ברנה, נשתחווה. ברננה, נעלה,
ברננה, נשתחווה.
נגיל ונשיש בזאת התורה.
סימן טוב ומזל טוב יהא לנו
ולכל ישראל.
עברו את ה' בשמחה באו
לפניו ברננה.

עוד אבינו חי.
עוד ושמע בערי יהודה
ובחצות ירושלים קול ששון
וקול שמחה קול חתן וקול
כלה. קול מצהלות חתנים
מחפתם ונערים ממשחה
נגינתם.
עורה כבודי עורה הנבד וכונו
אעירה שחר.
עז ותרד לבושה ותשחק ליום
אחרון.
על ידי נגנים ומחזאות כף
מתמתקין כל הדינים.
עם ישראל חי.

לעילוי נשמת
יצחק גולן
בן שרה ז"ל
נלב"ע י"ד אב
התשס"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
דניאל אביטל
בן חסיבה ז"ל
נלב"ע כ"א סיון
התשס"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
רוזן שושן
בת חביבה ז"ל
נלב"ע י"ד טבת
תנצב"ה

משכן שילה

תקציר: רבי שמשון נושא תפלה חרישית לבוּרָא על ספון האָנָה. לאחר תפילות ים נוספות וארכות, ספינת השוודים עונגת באַלְכְסַנְדְרִיָה ורבי שמשון מובל עם שאר האסירים למכירה בשוק העבדים הגדול.

וְכִינן הוּא אֲחִידָא? אֵינן רֹאֵהוּ כְּאֵן מִיִּשְׁהוּ הַדּוּמָה לָךְ וְלֹא בְּמַקְצֵת.

בְּמַהֲלֹךְ הַפִּסְעָא צָגָה הָאָנָה בְּמִגְדֹר וְנָשָׂא פְדוּ אוֹתָן בְּנֵי הַקֶּהֱלָה הַיְּהוּדִית וְשִׁלְחוּהוּ לְהַפְשִׁי.

וְכִי צִד עָפֵל לִמְד תִּרְהָ בִּידִי שׂוֹדֵדִי יָמָא? הָאֵם עֲהָגִים הַלּוּמִדִּים לְשׁוֹט בְּנֵתִי בִּי הָיָם?

לִמְדִי הַתִּרְהָ עֲהָגִים לִהְיוֹת סְפִיגִים בְּבִתִּי הַפִּדְרִשׁ אוֹלָם אֵינִי גְלוּיִתִי לְאֲחִי הַסּוֹמֵר בְּמַסְעוֹ חוּצָה הַיָּמִים וּבְמַהֲלֹךְ הַפִּסְעָא גְשִׁבִיתִי.

וּמִדּוּעַ לֹא פְדוּ גַם אוֹתָהּ? הָאֵם אֵין קְדִישָׁה לְחַכְכָּה דִּת עַל פְּנֵי סוֹמֵרָא?

הֵם אֵין בְּכֹרֵי לְפִדּוּתִי אוֹלָם אֵינִי בְּקִשְׁתִּי מִהֶם שִׂפְדוּ אֶת אֲחִי לְמַעַן יוֹכֵל לְשׁוֹב לְבֵיתוֹ וּלְפָרְגָם אֶת בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶת בְּנֵי מִשְׁפַּחְתִּי.

בּוֹדְאִי שְׂכָן! הֵבֵט בְּמַבְעָה גּוֹפֹה הַחֶסֶן וְהִבְרִיא.

וְכִסָּה תְּבַקֵּשׁ צְבֹרֹו וְכָל מַרְשָׁע שְׂכֻמּוֹתָהּ?

כִּסָּה תְּבַקֵּעַ בְּעֵד פְּדִינָה בְּעִיר מִגְדֹרָא?

אֵלֶּה דְרָכֵינוּ.

מִחֲמַת הַכְּבוֹד הָרַב אוֹתוֹ רֹחַשׁ אֵין לְהוֹד מַצְלָתוֹ אֶסְתַּפֵּק בְּסֻכּוֹ צָעֵץ בְּיֹתֵר שֶׁל שְׁלֵשִׁית אֲלָפִים מִטְבָּעוֹת בְּלֶבֶד.

המשיך יבוא בע"ה

- רבי מאיר ועקבין רבני של סבורה
- רבי מאיר ויואל השני רבני ורמב"ם מאוסטרייכ
- רבי מייכאל נאנשוויל רב אומה ישיאל ב"ר
- רבי נח וינברג ראש ישיבת אש התורה
- רבי שמעון שקאפ מנהיגי חסידי ליטא
- רבי שמואל קלזאן מחבשי תלמיד
- רבי ציון חובימה ראש החידושים

שירים חסידיים

ש וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד
מִשְׁחָה בְּמַחֲרָה יָבוֹא
וְיִגְדַּל לְבָנּוּ.

ת וְשִׁמְעִי שְׁהִיו אוֹמְרִים
אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁבָּא לְכָאן
וְתִלְמוּדוֹ בְּיָדוֹ.

ש שְׂמַח תְּשֻׁמַּת רַעִים
הָאֲהוּבִים בְּשִׁמְחָה וְצִירָה
בְּכֵן עֵדֶן מַקְדָּם.

ש שְׂמַח וְנִגְלוּ כָּל אַהֲבִית
שִׁישׁוּ אֶתָּה מוֹשֵׁשׁ כָּל
הַמַּתְאֲבָלִים עֲלֵיהֶם.

ש שְׂמַח בְּכִנְיָן שְׁלֵם בְּאוֹר
פִּנְיָה תְּכַוֵּן וְנִרְוֶה
מִדְּשָׁן בִּיתְךָ וְנִתְּלֵי עֲרִיבֵךְ.

ש שְׂמַח וְנִגְלוּ אֶת־לֵהוּ
בְּאֵלֶיהֶם הַנְּבִיא עֲבָדְךָ.

ש שׁוֹמְרִים הַפֶּקֶד לְעִירְךָ כָּל
הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה.

ש שִׁיר לְמַעֲלֹת אֲשָׁא עֵינֵי
אֵל הַתְּהִרִים מֵאֵין יָבֹא
עֲזָרִי.

ש שִׁישׁוּ וְשִׁמְחוּ בְּשִׁמְחַת
תּוֹרָה, וְתִנּוּ כְבוֹד לְתוֹרָה
כִּי טוֹב סִתְרָה מִכֵּל
סְחוּרָה מִפּוֹ וּמַפְגִּינִים
יִקְרָה נִגְלֵי וְנִשְׁרֵשׁ בּוֹאֵת
הַתּוֹרָה כִּי הִיא לָנוּ עוֹ
וְאוֹרָה.

ש שׂוֹא שְׁעָרִים רִאשִׁיכֶם
וְהִנֵּשׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וְיִבֹּא
מֶלֶךְ הַכְּבוֹד.

ש שְׂבַחֵי יְרוּשָׁלַיִם אֶת ה' **ר**
הַלְלֵי אֶלְיָהוּ צִיּוֹן.

ש שְׂהִינֵנוּ וְקִימְנוּ וְהִנֵּשְׁנוּ
לְזִמְנוּ תְּהִי.

ש שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר
שְׂאִרֵּית יִשְׂרָאֵל.

ר רַחֲמָנָא רַעֲנֵי לְעֵינֵי עֲנִינָא.

ר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אוֹמְרִי:
חֲסִי וְשִׁלּוֹם שְׂתִשְׁתַּבַּח תּוֹרָה
מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי לֹא תִשְׁכַּח
מִפִּי וְדַע.

משכן

לעילוי נשמת
ר' עמרם בן שטרייט
בן תמוז'ל
נלב"ע ח' טבת ה'תש"פ
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ר' אליעזר טויטו
בן רחל מסעודה ז"ל
נלב"ע ל' שבט
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
לאה טויטו ז"ל
בת אדל הי"ו
נלב"ע י"ז ניסן ה'תש"פ
תנצב"ה

גם אני רוצה להיות: גדול הדור

הפעולות נמשכים הלבבות. הפעולות החיצוניות שהאדם עושה משפיעות על הפנימיות ועל הלב להתעורר ולהיבדק בו יתברך.

לכן נתפלל תפילות אלו מעומק הלב, נזעק אל ה' יתברך, רק אתה תושיענו, אתה הוא אבינו, אתה הוא מלכנו, כלו כל הקיצים ואין הדבר תלוי אלא בך! (לקט מדרשת הרה"ג ראובן אלבז ליל כיפור קודם תפילת ערבית)

אמת אמונה

שמתפללים בשקט, ומדוע צריכים להתפלל בקולי קולות?

אמר לו הרב: "הן אמת, הקב"ה שומע גם כשמתפללים בשקט, ומה שאנו מתפללים בקול זה כדי שאנחנו נשמע, שהנשמה תשמע. הקב"ה לא צריך את הקול הגדול, אבל אנחנו צריכים את זה." כשיש קול גדול ועוצמתי - האדם ונשמתו מתעוררים, זו המטרה בתפילות היום בכח גדול וביד חזקה, לעורר את לבבנו לדבקה בו יתברך. וכמו שכותב החינוך (מצוה ט"ז ד"ה ואל תחשוב) - אחרי

אחרי הפעולות נמשכים הלבבות

בתפילת הימים הנוראים בקהילת רבי יוסף זלמן הורוויץ זצוק"ל, הסבא מנוברהדוק, היו קולות התפילה והסליחות מגיעים למרחקים אדירים, עד לתחנה המרכזית של העיירה שהייתה במרחק רב. פעם אחת נקלע לשם אורח, ומיד תקפה אותו תדהמה מהמחזה המדהים: מאות אנשים מתפללים בקולי קולות בכל הכח והעוצמה. לאחר מכן עלתה בליבו שאלה, "הרי הקב"ה שומע גם

ילדים מתוקים! התוכלו למצא מהם זוג האיוורים הזהים זה לזה? (שימו לב, קנים רק זוג אחד כזה)

תאומים

שירי חיים

עמודי מחרי יונה,
והתקני כלי.
ונכנס לתוך גנה, בתמר תעלי.
ונאחז בסנסניו,
ופרו תאכלי:
ומחרי עדי עדרך,
שני תורים עלי לחך.
ונגאה כם כללי יפך,
תני נמך עלי אפך.
ועגיל תתני:

סעי יונה ושמעוני,
כבנור נני.
ופצחי זמרי רגי,
כשיר התבונני.
ומחרי ואל תפני,
לדרך שומני:
קחי צידה ונסעה,
ותעצן ונשבעה.
ונשקה מענות דעה,
ונשרה עלי נכל. וזמר תתני:

שמע הא-י עני בתפלה,
בשת אקרא בשיר דוד
תהלה:
לפניך אני נחשב באין,
ותוש קטן קדמני תהלה:
מאד תיר לבי גם ותלה,
כגלותי אני אמה שפלה:
הלא בכ"ן אשר שירו
משלים, ליד חומ"ק אני קל
מנמלה:

ומרות מננה ארין שמענום,
צבי צדיק במורתח וקמה:
ישרים תולכים תמיד ב'שר,
נקיים הם בלי עון ואשמה:
שמועם לשם ב'שרם ברורים,
ולקם נקספה נפשי בתימה:
צרי גלעד שלח לני ירדני,
בציון נשמחה גבר ועלמה:

לעילוי נשמת
טל מובשוביץ ז"ל
בן עשהאל וחוה הי"ו
נלב"ע כ"א סיון תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
בנימין יחיאל כהן
בן עליזה ז"ל
נלב"ע
ט"ז שבט ה'תשפ"ה

לעילוי נשמת
פנחס גלברג
בן חיה שרה ז"ל
נלב"ע
כ"ז סיון ה'תשפ"ה

לעילוי נשמת
יוסף כבתי
בן חיים ז"ל
נלב"ע - כ"ח כסליו
ה'תשפ"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

משכן
שילה

משניות מבארות

מסכת ביצה

מתוך משניות
בהוצאת מכון 'אבוקה'

איורי המשניות מאת אבישי חן היר

פרק ד'
משנה ב'

אין נוטלין עצים מן הספה, אלא מן הסמוך לה. מביאין עצים מן השדה מן המכנס, ומן הקרפף אפילו מן המפזר. איזהו קרפף, כל שסמוך לעיר, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר, כל שנכנסין לו בפותחת, ואפילו בתוך תחום שבת:

אין נוטלין עצים מן הספה, אלא מן הסמוך לה

מביאין עצים מן השדה מן המכנס, ומן הקרפף אפילו מן המפזר

הקדמה: במשנה זו יתבאר ההיתר והאיסור בשימוש בעצים ממקורות שונים ביום טוב. כמו כן יתבאר מהו גדרו של קרפף שמותר להשתמש בעצים שמונחים בו.

אין נוטלין עצים מן הספה, משום שהעצים נחשבים חלק מן הסוכה, והדבר אסור משום מלאכת 'סותר' (וביום טוב של סוכות יש לאסור זאת גם מחמת שהסוכה הוקצתה למצווה), **אלא מן הסמוך לה,** וכגון קנים העומדים סמוך לדפנות ואינם מחוברים וארוגים עם הדפנות, שאינם בטלים לדופן, ומותר ליטול מהם ביום טוב. **מביאין** ביום טוב **עצים מן השדה,** אבל רק **מן המכנס** - מעצים שכונסו מבעוד יום למקום אחד (ואיסור זה נחשב כהכנתם לשימוש ומבטל מהם את איסור 'מוקצה'), **וכן מביאים עצים מן הקרפף** [מקום המוקף מחיצות], **אפילו מן המפזר** - אפילו שהעצים מפוזרים בתוך הקרפף, דכיוון שהם מוקפים במחיצות, הרי עצים אלו נחשבים כמוכנים לשימוש, ואינם מוקצים. **איזהו קרפף** - מה נחשב 'קרפף' לעניין זה שיהיה מותר ליטול ממנו עצים ביום טוב, **כל שסמוך לעיר** ממש, והוא סגור באמצעות מנעול הנצרך למפתח לפתיחתו **דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר, כל שהוא נעול במנעול ונכנסין לו בפותחת** [באמצעות מפתח] ואין צריך שיהיה סמוך לעיר ממש, **ואפילו** אם הוא רחוק אלא שהוא **בתוך תחום שבת** נוטלים ממנו, וכמו כן אם הוא סמוך לעיר ממש נוטלים ממנו אפילו אם אינו נעול.

שירי חיים

אשר אלך ונאמרה שבויים, יאסף דרורים:
בזכות מלכה אב המון לעוים, וזכו לחיים:
עת יקראו בשמו יהו ענוים, כי הם רצונים:
בזכות אשר גלה לעתה, הוליד נקיים:
ארבעה דגלים הלכו גאולים, הנו באלים:
אל תמסרה אותם ביד בוזים, יהיו קנוים:
אתה אשר תביט אלי עניים, שומר פתאים:
נעלה לארצנו בשר וזכרה, וברוך ומהרה:
בזכות אשר נקרא שמה גבירה, יסבה ושרה:
ובנה אשר שמע בקול גבורה, נעקד כפרה:
ובכל בני יעקב שהם דרורים, כלם דרורים:

ובשש בנפים סביבים,
עפים בעת יתגלגלו:
יענו בקול שירים ערבים,
יחד באותות נגלו:
שמרי ויחדתי לדתו,
וזי לגופי ישמחה:
קשרי בלבי אהבתו,
בשמו לבדו ובשחה:
מתן גברת רצתו,
אור לשרידים ויחיה:
וימלא בורות נגבים,
נשמי ברכת יליו:

אם ננעלו דלת נדירים,
דלתי מרום לא ננעלו:
א-ל חי מרום על
קרובים, כלם ברחו ועלו:
כי הם אלי כסאו קרובים,
יורו שמו ויתללו:
חיות שהם רצוא ושבם,
מיום בריאה נקלו:
גלגל ואופן רועשים,
מודים שמו ומקדשים,
מזיו כבודו לובשים:

ישקף אלקים ממעון קדשו וך,
כל שונאי עמו בחרף עין:
הנה יי קם ונצב על אנך,
ישקף לבוס רעל, אבל לא יין:
וימחרו כם מלאכי משחת לך,
אותם בחצי י-ה, ובכל יין:
סורי רא' ציון בנחמת בנה,
עת כאשר יתה לבשר קון:
פליטי קרא יום אשלה תרבי ואך,
כס כל יפה מראה וקמדת עין:

לעילוי נשמת
משה יוחננוב
בן מרים ז"ל
נלב"ע ו' אדר התשמ"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
הגה"צ ר' **שלמה**
אסולין זצ"ל
בן ששת טימטה ומאיר ה"י
נלב"ע ז' חשוון התשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ר' **מרדכי נאמן**
בן חנה נורו ז"ל
נלב"ע ט"ו כסליו
ה'תשפ"ה

המלך שלומי אי להתנוסס

שירי חינוך

קריה ופהפיה משוש לערד, עיר נאמנה, את, למלך ושרד:
יום אחרת ופעת רבת צבאך, כך בלית נפשי לשון חצירד:
ומי יתגני נא אעוף כמו יונים, אשק אכנרד, אחון עפרירד:
לא שקמה נפשי, מיום נדוד רעיה, מיום גלות בניס, מבית מגורירד:
נראה בשמחתך, כימי שנות עולם, עת בוא ישועתך, לבנות גורירד:
אפיל תחנתי לפני ארון עולם, נקום שערך, נבנה דבירירד:
או תשקחי לעד וכמה תשכי, וירב שלום כנך, מכל עברירד:

לפילת הרמון, אדמה רקתה, כגבה הארמון, גבוהה קומתך.
ומר עם קמרון, ופיתון מביתך, צבחה עיניה, ללבי אסרד:
לעניי היונים, אדמה עיניה, כמו חוט השנים, דמות שפתותיה.
לפיה עם ענים, ובורד צוריה, לבכי ולקבה, באהבה נקשרד:
דכרת שמעתי, וקולת הערב, עדי עפר שחתי, וכלב אש צורב.
וכמת נדמתי, והנה קול ערב, וירדתי התאפק, ורחמי נקמירד:
לבנה כסתר, מאירה בחמה, מולצת מחר, אלי גבעת רמח.
אני ארבה מחר, תנו לי העלמה, לבכי עם רוחי, בידת נחבירד:
הכפלת שרון, ושושנת עסק, נסוית הגרון, ועלי תתחמק.
ותביא התרון, ללבי הנמק, רשיה הביאו, למכתי ורד:

ובכן שך ידך,
בקרב עמך,
המשלשים תמיד,
קדושתך.
דר הכרובים, נא שעה,
שית אנוש, קורא
ומתחנן, קדושך:
הנה לך מול, זכרך,
ראות שבה, ומהללים
אנו, לתפארתך:
אנא, אנא, אנא ה'
השיעה נא
אנא, אנא, אנא ה'
הצליחה נא

אודה לך א-ל ה',
ואניד נדך, נורא
ונשנה, אין שרוד
אלך.
נפשות ברוךך,
הצובים אצלך, כולם
יהודון ויברכו, לשמך:
יושב כיום עולם,
א-ל ה' נעלם, אין א-ל
אמת בלשך, ובלעריך.
דובר בדרות את, וכל
מפעלך, משתתפים
ננו, היום, רגלך:

משכן שילה

תקציר: הילדים עולים לספון רטבים ורב החובל מציע להם בגדים יבשים, הם מתישבים על הספון ומנסים מעט לנוח. רב החובל מסביר להם כי אם לא ינהגו את הספינה הספינה לא תזוז ליעד. הילדים מתבלבלים.

המשורר יצחק כהנא

שירי חינוך

אילת חן בגלות תסמכני, ובלידת בתוך חיקה מלוגי:
לכוס יונה אני תמיד מוזמן, ונתערב חמור יונה בייני:
שתי דודים לעומתי נשכרו, והעירו לשכל רעיוני:
בחיכל בת מלכים הכבודת, ושולחנה מוזמן להמוני:
זמן חפירי לכל רעים ודודים, אבל דודי באחבה וזרני:
יקשר חן וחסד על גברת, במעגל חן וחסד ומשכני:
מפרשו בעגן עבי שחקים, לרעיתי והיא תפיק רצוני:
שעריה תמשיך חם קבועים, וזאת לאה בבניה תסעני:
תעורר אהבת רחל לבנים, בסוד מלכות עשירות תעלני:
א-לחים חיש לעמך ושושנה, בעת רצון הצהצח את חרני:
שלוש לב רבוב שלום תסמכני, בני אש חם טעלה אב חמני:

תאור לבבם לעשות טוב
גברת, נעלי ענן וחיים
נוחלים:
אהבת יחידתי לטוב א-ל
גברת, כבוד שהוא נותן
שכר כל פועלים:
שלוש כנהר לעדתי ונתנהר,
זמן וגם בחור וכל העולמים:
בדואי מושלים:

יחדו עלי שילחן וכוס דודי
קרא, זמן שרידנו וכל
הנסגלים:
מבוס ושועות אשמחה
ואזמרת, אוציא לכל סודי
ואשיב שואלים:
שם טוב למשכילים ברעת
ישרה, כי הם עלי יצרים
בדואי מושלים:

בנעים ומירות מנוד
אתעוררה, ואני ורעיתי
ברנה צוהלים:
בינו עזת קרש בשירה
הברת, חתן ותכלה בחפה
נבליים:
זה יום שמחות לאמה וקרה,
כי היא ודודה חן וחסד
נומלים:

להצלחת
משפחת
לביא הי"ו

להצלחת
זוהר
בת יפה הי"ו

לזרע בר כימא
אביטל
בת אילנה הי"ו

להצלחת
אמרי ישראל
בן זוהר הי"ו

לרפואה שלמה
ליאת
בת רחל הי"ו

משכן
שילח

מעקב
הפרקים

רבי
משה דוד סלומון
שיטתו בשם לימוד - אמת

ש-די אָמֶר מִדִּי לְגִלְתִּי
חֹסֶה וְקִבֵּל אֶת פְּלִיטָתִי
וְזֶה הוּא אֲשֶׁר יָדָא וְאֵת מִי
נִגְלָה
לְמִי וְהָא מִשְׁפַּט אֲלֵהֶנּוּ
י-ה, מִי בְּדִי נִחִיל לְבָר,
וְלִישֶׁךְ
אֵתָה גִּאֲוֹנֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ
יִשְׁלַח גִּיּוֹר לְקִבֵּל עִמָּךְ
וְתִקַּע בְּכֹפֶר רֶכֶּל לְחִיטֵינוּ
וְכִנֵּה בְּקִרּוֹן קִרְשֵׁי הַחֲבֵר
תִּדְרֹשׁ שִׁשְׁנוֹנוּ וְשִׁמְתֵנוּ
יִיזוֹר דְּעִמִּים וְגַם שִׁתְחוּנוּ
וְשִׁבְתֵנוּ בְּדִי כְבוֹד לְדִי יִתֵּן
לְדִלִי רִבּוֹנֵךְ תִּפְתָּחָה לִּנִּי
וְגַם
תֵּאֵר רַב־חֲסֵד אֶפְלֵהֵנוּ

**לעילוי נשמת
ג'וליה
בת קריה ז"ל**

יְלָדִים יִקְרִים! הָאֵם תּוֹכְלוּ לְמַצָּא
רֶצֶף הָאִיזִימִים בְּתַפְזֶרֶת? שִׁימוּ לָב, יִשְׁנֹן
8 קְבוּצוֹת שׁוֹנוֹת וְנִתֵּן לְמַצָּא אוֹתָן בְּכָל
כּוּוֹן (גַּם בְּאַלְכֶסוֹן). בְּהַצְלָחָה!

יוחאי עילם ג"י
ת"ת דרכי מנחם
לוד

הגמרא (יומא פז.) מספרת על קצב שפגע בכבודו של רב, וכאשר הגיע ערב יום הכיפורים, והאיש עדיין לא בא לבקש סליחה, יצא במביתו לעבר מקום הקצב כדי שיוכל להתנצל. בדרכו פגש בו רב הונא וביקש לדעת אנה פניו מועדות. כאשר שמע רב הונא להיכן רב הולך, קרא: "רב הולך להרוג את הקצב!" אך רב המשיך בדרכו, עד שהגיע לפתח האטלז של הקצב. באותה שעה היה הקצב עסוק בביקוע עצמות בגרזן. כשהבחין ברב אמר לו ביממה של אזול: "מך מכאן!" והמשיך בעבודתו. כך ניתזה עצם מן הבהמה לעבר הקצב, פגעה בו והרגתו. שואל הגר"י בלאזר: מדוע הגיע עונש כה חמור לקצב? אין זה אלא מפני שלא ניצל את האפשרות שרב נתן לו להתנצל ולחזור בתשובה. הנמשל: לא נהיה כאותו קצב, לאו ננצל נהיה ימים שה' נתן לנו בטוב ושועד נתננו, כדי לשוב אליו ולהיחמם לשנה טובה ומתוקה!

שבת שלום!

ספרי תמה תמימה ספרי נגיד בתיאור
בת מלכים החקקה אן מוקומך ספרי לי.
ענתה יונה סעודה לי בפלסטרין עליה
ואני תוך לב אנה כיפי עושה מעלי.
דלני יא צאה תא דלני פאנא נביא
הם אפהם לא תעיא אין טריק אמלך כללי
סמא לב אלא לבאב ואפתי יא צנה אלב
אליסבאן סמא לב אריס לא שדה תא
רשות באמת תוננה דך שילומה חתונה
ול יסידה צר ממנה צר ואל יסידה נבולי.

בְּחַיִּי מִבְּחַר מִקְוֹמוֹת הִיבְלִי שֵׁן הַפְּנִימוֹת
וְעָלִי מִחוּץ תְּהוֹמוֹת וְשָׁמַעִי תִּמְחָ לְקוֹלִי.
נִעְלָה דֶּרֶךְ הַעֲקָרִים נִשְׁבַּחְתָּ וְדֶרֶךְ תְּחִיבִים
מִבְּלִי מִגֵּזַע בָּרִים שֶׁם יוֹשֵׁב לָךְ וְגַם לִי.
עֵץ פָּרִי הַדֶּרֶךְ כִּגְוִי וְעֵשִׂים שֶׁם יוֹנִי
קָבְלִי מִחוּץ לְמִינִי כִּגְוִי אֲשֶׁר נִגְוֵם בָּרִים לִי.
מִבְּחַר שֶׁבַע צִאִי לָךְ וְחִנִּי וְנִשְׁחָ וְשִׁלָּךְ
וְחִבְמִי בִּינִי בְּשִׁלָּךְ מִמִּין אֵל תִּשְׁמָאִילִי.
רַחֲמֵי מִנְּחָן הַסִּירִי עַת עֲלִית שֶׁרֶךְ חֲצִירִי
קִדְשִׁי אֶת הַעֲשִׂירִי גַם תֵּנִי חֶלֶךְ וְאֶלְכִי.
מִשְׁנֵהִם הַמְתוֹקִים מִחוּץ הַדֶּרֶךְ שֶׁל חֲלָקִים
כִּי בֹהַת תִּמְחָ אֶת־חֶדֶר מִכְסַּה הָאֵשׁ וְעָלִי.

חום א— להי ממוענק על חבצלת שרונק
יעבר על רצונק באש עבר הרונק.
שכנני מהדוני כי דר רבי ועיני
הלעזלמים עוני יעמר בני ובינק.
דוד מחה ארוב מעשקי מי הנגדי הוא זמקוש
ועיר מתי צמקש אורנק מתי ואינק.
את קרובי מקרובים גם סביבך שביבים
דר כננני הקרובים הקרובים על אינק.
יד תנחנח פזורים בעבור חסד נעזרים
העברתני לזרים ואני כתי למינק.
גדי קרן מעני בעבור שמיך
גואלי רעה חמירי רום וחששו ממוענק.

**לעילוי נשמת
יהודה כהן
בן שמחה ז"ל**

**להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999**

לעילוי נשמת
משה אשטוקר
בן מרים ז"ל
נלב"ע - ה' טבת
ה'תשפ"ה

**להקדשות
לפנות למערכת
073-222-4-9**

**לעילוי נשמת
יצחק
בן יהודה ז"ל**

אבות ובנים משכן שילה

אבות ובנים יקרים ונכבדים!

אם יש לכם הערות או הארות, או הוספות חשובות שתוכלנה להביא תועלת לרבים, אנא הודיעו לנו עליהם, ואם ירצה ה' נתקן הדבר בפעם הבאה, וזכות הרבים תעמוד לכם. חשוב! 'אבות ובנים' מבקש רבו על פרוש רש"י הקדוש, אלא אם כן צין אחרת. הבקשה: הצוירים נועדו להמחשת הדברים בלבד! ואין להסיק מהם שכן נראו אבותינו, או שכן ממש היה הענין.

שהיה ז' באדר בסוף שנת הארבעים ליציאת בני ישראל ממצרים, מלאו ימיו ושנותיו של משה רבנו. ביום שנולד משה - באותו יום הוא נפטר.

עוד אמר משה: גם אם אני מת, הרי הקב"ה אמת וחי לעולם ולו הגדלה והגבורה, והוא ינהיג אתכם כראוי בכניסתכם לארץ ישראל.

רש"י מביא באור נוסף לדבריו של משה רבנו שאמר: "לא אוכל עוד לצאת ולבוא" - הכונה שאינו יכול לעסוק בדברי תורה, מפני שנסתמו מקומו מעינות החכמה.

מדוע נסתמו מעינות החכמה?

מבאר ה'שפתי חכמים' כדי שמושה לא יצטער על מותו נסתמו מקומו מעינות החכמה. משה רבנו, שכל כלו היה כסור לבני ישראל ולתורת ישראל, חפץ במוותו, כי בלי חכמה למה לו חיים.

משה רבנו מרגיע את בני ישראל ואומר שאין להם מה לדאג. ה' ילחם בשבילים וישמיד את הגוים מלפניהם, ישראל יקבלו את ארצם ויהושע יהיה המנהיג במקום משה כפי שה' הבטיח.

ה' ילחם בגוים כמו שהשמיד את סיחון ועוג, ו-ה' יחזיק בישראל והם יהיו תלויים בו תמיד. כך הם ינצחו במלחמות, משה מוסיף ואומר להם שיעשו לגוים כמו שה' צוה אותם.

ומה ה' צוה אותם?

"לא תחיה כל נשמה" - יש להרג את כל שבעת העמים שיושבים בארץ ולאבד את כל העבודה הזרה שלהם.

עכשו פונה משה רבנו אל בני ישראל בדברי חזק ואומר להם: "חזקו ואמצו, אל תיראו ואל תערצו מפניהם" - חזקו במלחמה ואמצו בלבבכם, אל תפחדו ואל תכנעו מפניהם, כי ה' אלקיכם הוא אדון העולם וכל הכוחות כולם, הוא הולך עמכם ואין לכם ממה לפחד.

משה רבנו מלמד את בני ישראל שכשהם יוצאים למלחמה, מי שנלחם בשבילים הוא הקב"ה.

כך היה כשבני ישראל נכנסו לארץ, וכך ראינו גם בדורות האחרונים שעם ישראל מפל העולם החל לחזור לארץ ישראל, ונלחמו עם אויביו מסביב, ובדרך נס ה' נתן את אויביו בידינו והושיבנו בארצנו הקדושה, ארץ ישראל.

גם היום, הקב"ה גורם לאויביו להלחם בינם לבין עצמם, כדי שלא יהיו מאחדים וילחמו בננו.

משה מעביר את ההנהגה ליהושע ומחזקו

משה רבנו קרא ליהושע ואמר לו לעיני כל בני ישראל: "חזק ואמץ" - שהרי אתה תכבש בעבור בני ישראל את ארץ ישראל שה' נשבע לאבותיהם לתת אותה להם, ואתה תחלק את ארץ ישראל לשבטים. ה' ילנה אותך ויהיה אתך בתמידות ולכן אין לך מה לפחד כלל.

הרחבה: משה רבנו אמר ליהושע: "כי אתה תבוא את העם הזה" ואלו בהמשך הפרשה נאמר: "כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ", מדוע נאמר בהתחלה "תבוא" ואחר כך "תביא"? מסביר רש"י, בהתחלה משה אמר ליהושע שהוא ינהיג את העם ביחד עם הזקנים ויתיעץ אתם, אבל ה' אמר לו תנהיג לבדך הכל על פי דעתך - שיהיה מנהיג אחד לדור למה? כי

שבת שלום לכל הילדים!

הקדמה: בפרשה הקודמת למדנו שמושה כנס את כל בני ישראל להזהירם על הברית שהם כרתו עם ה' ותברך כל ישראל התיצבו לפני משה לשמוע את דבריו, ולקבל עליהם את דברי הברית. כאשר השלים משה רבנו את דבריו, חזרו כל העם איש איש לאהליו.

כעת משה רבנו עצמו בא אליהם כדי להפרד מהם ביום מותו, ולחזקם שלא יפחדו מהאמות שבארץ כנען, אחר כך סמוך וחזק משה את יהושע לעיני כל ישראל. לאחר מכן צוה אותם משה על מצות 'הקהל'.

בהמשך קרא הקב"ה למשה לאהל מועד והורה לו לכתב את שירת האזינו שהיא התורה לישראל לדורות. לאחר שהשלים משה לכתב את כל התורה הוא מסר את הספר ללוים (פרק לא).

פרק לא

משה רבנו נפרד מבני ישראל

משה רבנו, המנהיג האהוב והנאמן שבו בחר ה' להוציא את בני ישראל ממצרים, להנהיגם במדבר ארבעים שנה ולהוריד את התורה מהשמים וללמד את בני ישראל. המנהיג שהיה מוכן למסור את נפשו ממש על בני ישראל כדי שהקב"ה לא יענישם במדבר, נפרד מבני ישראל לפני פטירתו ומדריו אותם ללכת בדרך ה'.

כמה ימים עברו מתחלת חמש דברים ועד פטירת משה רבנו?

מתחלת חמש דברים ועד פטירת משה רבנו עברו שלושים וששה ימים. אחרי כל האזהרות ודברי העידוד שנאמרו לישראל במשך קצת יותר מחודש, הגיע יומו האחרון של משה רבנו.

ב'לקוט מעם לועז' מובא שאחרי שמושה רבנו דבר עם בני ישראל והזהיר אותם לשמור את המצוות, החקים והמשפטים, הלך משה, בענוותנותו ולמען כבוד ישראל, מאהליו שהיה סמוך למשכן, אל כל שבט ושבט, כדי להודיע להם על פטירתו מן העולם.

כיצד נחם משה רבנו את העם שלא יצטערו על מיתתו?

משה רבנו נחם אותם שלא יצטערו על מיתתו, וכך אמר להם:

"בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא" - משה רבנו לבני ישראל שעל פי גזרת הקב"ה הוא לא יוכל יותר להנהיג את בני ישראל ולהכניסם לארץ הקדושה.

לא מפני גילו המפלג של משה רבנו הוא לא יכול יותר להנהיג את ישראל, שהרי "לא כהתה עינו ולא נס לחה" - גופו לא נחלש, אלא שנטלה ממנו ההנהגה ונתנה ליהושע. ובאותו היום,

בזמן שיש כמה מנהיגים לדור לא תמיד מצליחים להגיע להחלטה אחת מספקת.

כתיבת התורה ומסירתה לבני לוי

באותו היום שהיה יום מותו, השלים משה רבנו לכתוב את כל התורה כלה, מ"בראשית..." עד הפסוק האחרון - "...לעיני כל ישראל". אחר כך הוא נתן אותה לכהנים, בני לוי, שהם נושאים את הארון עם הלוחות, והכהנים נתנו אותה לסנהדרין שהם זקני ישראל.

הרחבה: חכמים מומחים אותו שלחם שנתן משה את התורה ללויים באו כל ישראל וטענו בפני משה: "מדוע אתה משליט את בני שבטך על התורה? שהרי בהמשך יאמרו לנו שלא נתנה לנו התורה, אלא רק לשבט לוי?".

שמוח משה על טענתם ואמר להם: "היום הזה נהיית לעם" - היום הזה הבנתי שאתם דבקים וחפצים בתורה, ואז נתנה לזקני ישראל.

ומדוע העביר משה את התורה לכהנים ולסנהדרין? כיון שהם נבחרו להיות מורי התורה לישראל.

המקדש מספר שכאשר ישראל ראו את זה, הם בקשו ממושה שיקבל גם להם ספרי תורה, ואכן משה רבנו נענה לבקשתם וכתב עוד שנים עשר ספרי תורה והביא אותם לכל שבט ושבט.

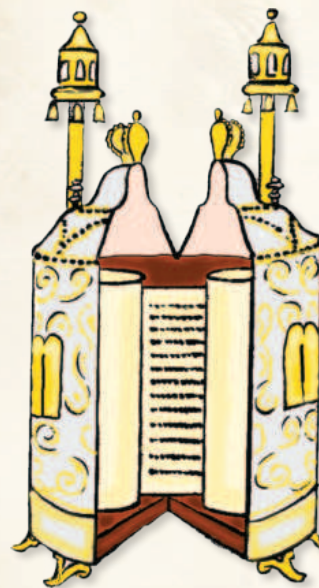
מצות הקהל

מתי מקיימים את מצות הקהל?

משה רבנו צוה את בני ישראל שבתחלת השנה השמינית, כשחלק מהלכות השמיטה עדיין נוהגות (אסור לקצר את הספיחים שצמחו בשנה השביעית ועדיין גדלים בשדה בראשית השנה השמינית), ביום השני של חג הסוכות, בזמן שבני ישראל עולים לרגל לבית המקדש, כל בני ישראל, האנשים, הנשים, הילדים והגרים מתקהלים לקיים את המצוה הגדולה - מצות הקהל.

הרחבה: מדוע נקבעה מצות הקהל דווקא בזמן זה? כיון שבחג הסוכות פנויים מעבודות השדה - קבר סימו לקצר ולבצר ולאסף את הפרות מהשדה, ועדיין לא חורשים וזורעים - ולכן כלם פנויים לבוא ולשמע את התורה ברגל.

כהכנה למצוה זו היו הפהנים עומדים במוספר

מקומות ותוקעים בחצוצרות זהב, ועוד היו תוקעים בחצוצרות בכל ירושלים כדי להקהיל את העם לבוא למקדש.

בעזרת הנשים שבבית המקדש היו מכינים למלך בימה גבוהה עשויה עץ. המלך היה עולה על הבימה כדי שישמעו את קריאתו, וכל ישראל היו מתקבצים סביבו.

מהו סדר מצות הקהל?

חזן הכנסת היה לוקח ספר תורה ומעביר אותו לראש הכנסת, ראש הכנסת היה מעביר את ספר התורה לסגן, הסגן - לכהן הגדול, והכהן הגדול היה נותן את ספר התורה למלך וכל זה כדי לחלק כבוד למלך.

המלך היה מקבל את ספר התורה בעמידה, מקורף את ברכות התורה ומתחיל לקרוא כמה פרשיות מחמש דברים. לאחר שקורא לקרא, היה המלך גולל את הספר ומקורף ברכת התורה - "ברוך אתה ה' ... אשר נתן לנו את תורתו תורת אמת וחי עולם נטע בתוכנו...".

לאחר מכן הוסיף המלך 7 ברכות נוספות:

1. "רצה ה' אלקינו בעמך ישראל" וכו'.
2. "מודים אנחנו לך" וכו'.
3. "אתה בחרתנו מכל העמים" וכו'.

4. מתפלל על המקדש שיעמוד, וחזרת: "ברוך אתה ה' השוכן בציון".

5. מתפלל על ישראל שתעמוד מלכותם, וחזרת: "ברוך אתה ה' הבוחר בישראל".

6. מתפלל על הכהנים שיירצה האל את עבודתם, וחזרת: "ברוך אתה ה' מקדש הכהנים".

7. מתחנן ומתפלל כפי מה שהוא יכול, וחזרת: "הושע ה' את עמך ישראל שעמך צריכים להושע, ברוך אתה ה' שומע תפלה".

מהי מטרת מצות הקהל?

מטרת מצות הקהל היא שבני ישראל ישמעו את דברי התורה, ילמדו לירא מו' ויקימו את כל מצוות התורה. גם הבנים שעדיין אינם יודעים את התורה, ישמעו עכשו את התורה וילמדו לירא מו' כל הימים שהם חיים על האדמה בארץ ישראל.

ה' קורא למשה ויהושע להתייצב באהל מועד

כפי שלמדנו, כשהקב"ה בשר למשה רבנו שהוא לא יכנס לארץ ישראל, בקש משה רבנו מהקב"ה למנות מנהיג שינהיג את עם ישראל בצורה חכמה ונבונה.

היו אנשים בעם ישראל שחשבו שהם ראויים להחליף את משה, וגם משה רבנו עצמו רצה שבני ישראל ימשיכו אחריו, אבל הקב"ה בחר ביהושע בן נון, שהיה תלמידו המיוחד של משה רבנו.

יהושע נהג בענוה גדולה ולא חפש לעצמו שררה, אלא הלך אחרי משה בהתבטלות ובענוה. יהושע היה תמיד ליד משה כדי ללמד ממנו את התורה, עד כדי כך שכשמושה רבנו עלה למרום, נטה יהושע את אהלו למרגלות הר סיני ונחה למשה רבנו במשך ארבעים יום וארבעים לילה במסירות נפש, כל זה כדי לא להפסיד רגע אחד עם משה רבנו.

ה' רצה שכל עם ישראל יראו שיהושע הוא המנהיג אחרי משה, וגם רצה לזרז את יהושע לקראת המלחמות שהוא הולך לערוך עם יושבי הארץ, לכן הוא קרא למשה ואמר לו: "הן קרבו ימיה למות, קרא את יהושע והתייצבו באהל מועד, ואצננו".

משה רבנו ויהושע הלכו כאיש אחד בלב אחד, והתייצבו בפתח אהל מועד, וה' התגלה בפתח האהל בעמוד ענן לעיני כלם.

הקב"ה מגלה למשה את העתיד

הקב"ה אמר למשה: עוד מעט אתה מוצטרף לאבותיך בגן עדן. דע לך שלמרות כל האזהרות שהזהרת את עם ישראל, הם עתידים לעזב אותי, להפר את הברית שקרתית אתם, הם ילמדו מהגויים ויעבדו את אלהיהם.

ומה קורה כשעוזבים את הקב"ה?

הקב"ה אמר למשה: "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא". ה' הסתיר את פניו מישראל כאלו אינו רואה בצרתם, ואכן צרות רבות עלולות להגיע לבני ישראל, כי כשעוזבים את ה' ומחפשים משהו אחר, אז ה' מסיר את השגחתו, ואז כל הצרות מגיעים.

כשכל הצרות הרבות והקשות האלה יבואו, בני ישראל יחשבו ויבינו שבגלל מעשיהם הרעים באו עליהם כל הצרות הללו, וכך הם יתעוררו לעזב את מעשיהם הרעים וישובו אל ה'.

כתיבת השירה

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדו את בני ישראל שימה בפייהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל" - הקב"ה מצוה את משה ויהושע שיקתבו את שירת האזינו שהיא הפרשה הבאה, מתחלתה ועד עלית שביעי (ויקרא אדמתו עמו), ומצוה את משה שילמד את בני ישראל את השירה. בעזרת

ה' אנו נלמד אותה בשבוע הבא.

הרחבה: הרמב"ם (הלכות ספר תורה ז, א) לומד מכאן שמצוה על כל אחד מישראל לכתב ספר תורה לעצמו, שנאמר: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", כלומר כתבו לכם תורה שיש בה שירה זו, ומשמע מדבריו שגם צווי ה' למשה היה על כתיבת כל התורה.

מהי מטרת כתיבת השירה?

כדי שהשירה תהיה לעדות ש-ה' הזהיר את בני ישראל שיקימו את המצוות כשיכנסו לארץ ישראל - הארץ שנשבע לאבותינו, ארץ זבת חלב ודבש.

שם, בארץ ישראל, עם ישראל יאכלו וישבעו, ויהיו עשירים ומצליחים. ומתוך שהם עוסקים בענייניהם הם ישכחו חלילה שהעשר בא להם מאת ה', והם יפנו לאלהים אחרים, יעבדו את ה', ויפרו את הברית שהוא כרת עמם.

כשיבואו עליהם צרות רבות, תעמד השירה שבפרשת האזינו לעדות ש-ה' הזהיר את בני ישראל לפני כניסתם לארץ, שילמדו את התורה ויקימו את המצוות, ועל כל מה שיקרה להם אם לא ישימו את מצוות ה'. השירה באה להתריע על הרעות שיקרו להם, והם לא יוכלו לומר: אלו היינו יודעים שכל הרעות יקרו לנו, לא היינו עוברים על המצוות.

למרות זאת התורה מבטיחה לנו: "כי לא תשכח מפי זרעו", כלומר בני ישראל לא יוכלו לומר שהם שכחו את השירה, שהרי התורה לא תשתכח מזרע בני ישראל לגמרי, משום שה' יודע שיש להם יצר הרע קשה, שיפתה אותם למדוד בה, כמו שעשו במדבר עוד לפני שבאו לארץ ישראל.

ואכן, משה רבנו כתב את השירה הזאת ביום שנצטוו, ולמד אותה את בני ישראל.

והנה, אנחנו רואים שההבטחה "כי לא תשכח מפי זרעו" היא לא רק תביעה עלינו, אלא מתנה גדולה בשבילנו, שלעולם עם ישראל יהיה קשור לתורה, ולעולם התורה לא תשכח מבני ישראל לגמרי. ואפילו שפבר עברו כל כך הרבה שנים מאז נתינתה בסיני, הנה אנחנו כאן ביחד עוסקים בתורה הקדושה!

מצות כתיבת ספר תורה

מהפסוק: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", לומדים שמצוות עשה מן התורה, שחייב כל אחד ואחד מישראל לכתב ספר תורה משלו. (פסו שהבאנו מקדם בהרחבה בשם הרמב"ם).

לשם מה חייב כל יהודי לכתב ספר תורה לעצמו?

בספר החנוך מסביר שהתכלית העיקרית של המצוה היא כדי שהספר יהיה זמין לו ללמוד בו בכל זמן. כך גם יהיו ספרים רבים שיוכלו להשאילם למי

ללמוד בו בכל זמן. כך גם יהיו ספרים רבים שיוכלו להשאילם למי

שהרי עוד בחייו הם עברו על מצוות ה' ולא שמעו בקולו, וגם לאחר מותו (של משה) הם ימרו את פי ה', כמו ש-ה' קבר אִמֹר לוֹ ("וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרֵי אֱלֹהֵי נֹכַח...").

לֹא לְסוֹר מֵאַחֲרֵי ה'

מִשֶּׁה רִבְּנוּ בִקֵּשׁ שִׂי־אֶסְפוּ אֵלָיו אֶת זִקְנֵי הַשְּׁבֵטִים (הם הַשּׁוֹפְטִים, סְפוֹרֹנוּ) וְהַשּׁוֹטְרִים, וְהֵם יֶאֱסְפוּ עִמָּהֶם אֶת שְׂאֵר הָעָם, וְאָמַר בְּאָזְנֵיהֶם אֶת פְּרִשְׁתֵּי הָאָזְנוֹ, שֶׁם כְּתוּב שֶׁהוּא מַעֲיֵד בָּהֶם אֶת הַשְּׂמִימִים וְהָעֲרִיצִי הַקְּנִימִים לְעוֹלָם, וְהֵם הַשְּׁלִיחִים לְהַבִּיא בְּרָכָה אוֹ קִלְקָלָה, אִם עִם יִשְׂרָאֵל יֵלְכוּ בְּדֶרֶךְ ה' אוֹ חֲלִילָה לְהִפָּקֵד.

הַרְחֵבָה: רַשִׁי הַקְדוּשׁ
הַתְּקַשָּׁה: מִדּוּעַ מִשֶּׁה רִבְּנוּ לֹא הִקְהִיל אוֹתָם בְּחֻצּוֹת כְּפִי שְׁהִיהָ נְהוּג לְהִקְהִיל אֶת הָעָם תָּמִיד?

מִסְבִּיר רַשִׁי שֶׁהַחֻצּוֹת נֶעֱשׂוּ לְכַבֹּדוֹ שֶׁל מִשֶּׁה רִבְּנוּ, שֶׁנֶּאֱמָר: "עֲשֵׂה לָךְ שְׁתֵּי חֻצּוֹת", וְלֹא הֶעֱבְרוּ לִיהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוּן, וְאַף בְּחִיּוֹ שֶׁל מִשֶּׁה רִבְּנוּ, נִגְזְרוּ הַחֻצּוֹת עוֹד לִפְנֵי יוֹם מוֹתוֹ, לְקַנֵּם אֶת הַפְּסוּקָה: "וְאִין שְׁלֹטוֹן בְּיוֹם הַמָּוֶת", כְּלוּמָר אִין שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ נִכָּר בְּיוֹם מוֹתוֹ, וְכִיּוֹן שֶׁהַחֻצּוֹת הֵם מִסִּימָנֵי הַשְּׁלֹטוֹן שֶׁל מִשֶּׁה שֶׁנֶּקְרָא 'מֶלֶךְ'.

לְכוּ כָּאן - כִּשֶּׁהוּא אֶסְף אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא לֹא הִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.

מִשֶּׁה רִבְּנוּ הַמְּשִׁיר וְהַתֹּרֵה בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: אִנִּי יוֹדֵעַ שֶׁאַחֲרֵי מוֹתִי תֵּעָשׂוּ עֲבֻרוֹת וְתִרְדּוּ מִטָּה מִטָּה וְתִסּוּרוּ מִדֶּרֶךְ ה', וְאַזְּכֹרְוָם עֲלֵיכֶם עֲנָשִׁים גְּדוֹלִים.

הַרְחֵבָה: רַשִׁי הַקְדוּשׁ אֹמֵר כָּאן דָּבָר מַעֲנִין, הִרִי בְּכָל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ עִם יִשְׂרָאֵל הַמְּשִׁיכוֹ לִלְכֵת בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּסוֹף סֵפֶר יְהוֹשֻׁעַ (כֹּה לֹא): "וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל אֶת ה' כָּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ" - הֵם לֹא עָזְבוּ אֶת ה', אִם כֵּן מִדּוּעַ מִשֶּׁה רִבְּנוּ אֹמֵר לָהֶם אִנִּי יוֹדֵעַ שֶׁאַחֲרֵי מוֹתִי תִשְׁחִיתוּ אֶת דְּרָכֶיכֶם לַעֲבֹד עֲבֹדָה זָרָה?

אֵלֶּא מִסְבִּיר רַשִׁי מִכָּאן לֹמְדִים שֶׁתִּלְמִידוֹ שֶׁל אָדָם חָבִיב עָלָיו כְּגֹפֶו, וְכָל זָמָן שִׁיְהוֹשֻׁעַ הָיָה חֵי הָיָה נִרְאֶה לְמִשֶּׁה כְּאִלוֹ הוּא בַּעֲצָמוֹ חֵי, וְלָכֵן כָּוֵּן דְּבָרָיו הֵיא שִׁיְבֹאוּ יָמִים אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹשֻׁעַ שֶׁבָּהֶם יַעֲזְבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה'.

לְאַחֵר מִכָּן אִמֹר מִשֶּׁה אֶת פְּרִשְׁתֵּי הָאָזְנוֹ, בְּאָזְנֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, כִּשְׁכָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁמַּעֲנוּ אֶת הַקְּרִיָּאָה בְּדֶרֶךְ נֶס מִתַּחֲלָתָהּ וְעַד סוֹפָהּ. עַל כֵּךְ נִלְמַד בַּעֲזָרַת ה' בְּגִלְיוֹן הַבָּא.

שִׁבְתִּי שְׁלוֹם וּמִבְרָךְ!

שֶׁאִין יוֹד מִשְׁגָּת לְכַתֵּב סֵפֶר תּוֹרָה לַעֲצָמוֹ, וְגַם יִהְיוּ מִצְוִיִּים תָּמִיד סְפָרִים חֲדָשִׁים הַמְּעוֹרְרִים אֶת הַלֵּב לְלַמֵּד, וְלֹא יִתְעַצְלוּ לְלַמֵּד מִסְפָּרִים יְשָׁנִים.

כִּי־צֵד מְקִימִים כְּיוֹם מִצְוָה זוֹ?

כְּיוֹם אֲנוּ קוֹרְאִים בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה בְּקִרְיָאָת הַתּוֹרָה, אֶף אֵינְנוּ לוֹמְדִים מִתּוֹךְ סֵפֶר הַתּוֹרָה עֲצָמוֹ אֵלֶּא מִתּוֹךְ סְפָרִים מְדֻפְּסִים - חֲמִשִּׁים, מִשְׁנֵיאוֹת וּגְמֵרוֹת וְשֶׁאֵר סְפָרֵי קִדְשׁ, לְכֹן מְקִימִים אֶת הַמִּצְוָה גַּם בְּקִנְיַת סְפָרֵי קִדְשׁ מְדֻפְּסִים. אֶף יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁקִּיּוֹם הַמִּצְוָה בְּהַדּוּר הוּא דִּן קֶאֱבָת בְּכַתִּיבַת סֵפֶר תּוֹרָה.

כְּיוֹם רַב הָאֲנָשִׁים אֵינֶם סוֹפְרֵי סֵת"ם וְאֵינֶם יוֹדְעִים לְכַתֵּב סֵפֶר תּוֹרָה בַּעֲצָמָם, וְלָכֵן מִי שְׂרוּצָה לְכַתֵּב סֵפֶר תּוֹרָה מִשְׁלֵם לְסוֹפֵר סֵת"ם מִמָּחָה שִׁי־כַתֵּב עֲבוּרוֹ אֶת הַסֵּפֶר.

אֲבָל אִם הוּא כוֹתֵב אֶת הַסֵּפֶר בַּעֲצָמוֹ מַעֲלָתוֹ גְּדוֹלָה וְעֲצוּמָה, וְהַרְמַב"ם (סֵפֶר הַמִּצְוֹת, עֲשֵׂה, יח) כוֹתֵב עָלָיו "מַעֲלָה" עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִלוֹ קִבְּלָה מִהֵרָ סִינִי".

בְּכַתִּיבַת סֵפֶר תּוֹרָה יִשְׁנֶם פְּרָטִי הַלְכוֹת רַבִּים, וְלָכֵן הַסּוֹפֵר צָרִיךְ לִהְיוֹת יָרֵא שְׂמִימִם וּמִדְּקָדֵם בְּמִצְוֹת.

כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה עוֹלָה כְּסָף רַב וְאוֹרֶכֶת בְּדֶרֶךְ כָּל מִסְפָּר חֲדָשִׁים. כְּאִשֶּׁר מְסִימִים לְכַתֵּב אֶת הַסֵּפֶר מְכַנִּיטִים אוֹתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת

בְּשִׁמְחָה גְּדוֹלָה, וְעוֹשִׂים תְּהִלָּה בְּרוּחֹב הָעִיר הַקְּרוֹיָה 'הַכְּנֶסֶת סֵפֶר תּוֹרָה'. לְרַגֵּל הַמֶּאֱרָע הַזֶּה מְזַמְּנִים צְבוּר רַב וּמוֹבִילִים אֶת הַסֵּפֶר לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשִׁירָה וְרִקּוּדִים עַד לְאַרְוֹן הַקֹּדֶשׁ.

בְּשִׁמְחָה זוֹ מְכַבְּדִים רַבָּנִים וְאֲנָשִׁים חֲשׁוּבִים לְהַשְׁתַּתֵּף בְּגוֹפֶם בְּמִצְוֹת הַכְּתִיבָה וְלְכַתֵּב אֶת הָאוֹתִיּוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת שֶׁל הַסֵּפֶר.

דְּבָרֵי חֻזֶק וְעִדּוּד מִ-ה' לִיהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוּן

הַקֶּבֶ"ה פּוֹנֶה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בְּדְבָרֵי חֻזֶק וְעִדּוּד, וְאֹמֵר לוֹ: "חֻזַּק וְאַמֵּץ, כִּי אֵתָּה תִּבְרָא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָהֶם וְאֲנִי אֵהְיָ עִמָּךְ".

מִשֶּׁה מִצְוָה עַל סֵפֶר הַתּוֹרָה וְעַל מְקוֹמוֹ

כְּשִׁמְשֶׁה רִבְּנוּ סִים לְכַתֵּב עַל הַקֶּלֶף אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה עַד סוֹף סֵפֶר דְּבָרִים, הוּא צָוָה לְלוּיִים נוֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית ה' שִׁיקְחוּ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְיִשְׁמְנוּ אוֹתוֹ לְצֵד אֲרוֹן בְּרִית ה'.

מִשֶּׁה רִבְּנוּ הוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא יוֹדֵעַ וּמִפִּיר אֶת הַסְּרִבָּנוֹת שֶׁלָּהֶם,

לחידתי - הבגתי - ידעתי!

שאלורת בקיאות על הפרשה.

פרק לא

1. כמה ימים עברו מתחלת חמש דברים ועד פטירת משה רבנו?
2. מהיכן הלך משה אל שבטי ישראל?
3. מדוע הלך אליהם משה?
4. מדוע נסתמו ממשה מעינות החכמה?
5. כיצד חזק משה את בני ישראל?
6. מדוע בהתחלה אמר משה ליהושע "אתה תבוא", ואחר כך אמר לו בצווי ה' "אתה תביא"?
7. למי מסר משה את ספר התורה שכתב?
8. מהי מצות 'הקהל'?
9. כל כמה שנים מקימים את מצות 'הקהל'?
10. מדוע נקבעה מצות הקהל דוקא בחג הסוכות?
11. מהו סדר העברת התורה במעמד 'הקהל'?
12. בשעת קריאת התורה, המלך יושב או עומד?
13. כמה ברכות מברך המלך לאחר שגמר לקרא בתורה?
14. מדוע צוה ה' לכתב את שירת האזינו?
15. מה לומדים מהפסוק: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת"?
16. כיצד מקימים כיום מצות כתיבת ספר תורה באופן פרטי?
17. מהי מעלתו של הכותב בעצמו ספר תורה?
18. מה הם מלות החזק שאמר ה' ליהושע?
19. היכן צוה משה לשים את ספר התורה שכתב?
20. את מי לקח משה רבנו לעדים על דברי התוכחה שאמר לעם ישראל?

ציור וצורה בפרשה

לפניכם ציורים שונים המרמזים על פסוקים או נושאים מהפרשה, כל שורה מרמזת על ענין שונה. שימו לב! בכל שורה תתכן דרך פתרון שונה.

1

2

"אֱלֹהֵינוּ מֵחַסְדֵּינוּ לֹא יִשְׁכַּח" :
"אֱלֹהֵינוּ מֵחַסְדֵּינוּ לֹא יִשְׁכַּח" :
"אֱלֹהֵינוּ מֵחַסְדֵּינוּ לֹא יִשְׁכַּח" :

על מי נאמר?

1. "לא כהתה עינו ולא נס לחה".
2. "אל תיראו ואל תערצו מפניהם".
3. "כתבו לכם את השירה הזאת".
4. "אתה תביא את בני ישראל אל הארץ".

"אֱלֹהֵינוּ מֵחַסְדֵּינוּ לֹא יִשְׁכַּח" :
"אֱלֹהֵינוּ מֵחַסְדֵּינוּ לֹא יִשְׁכַּח" :
"אֱלֹהֵינוּ מֵחַסְדֵּינוּ לֹא יִשְׁכַּח" :

חידה מהפרשה

פענחו את החידה שלפניכם וגלו מה מסתתר בתוכה

לגיל זה מיחלים
וביום הלדת - מאחלים
את המנהיג מעטרים
מיום ליום ספורים.

"אֱלֹהֵינוּ מֵחַסְדֵּינוּ לֹא יִשְׁכַּח" :
"אֱלֹהֵינוּ מֵחַסְדֵּינוּ לֹא יִשְׁכַּח" :
"אֱלֹהֵינוּ מֵחַסְדֵּינוּ לֹא יִשְׁכַּח" :

החידה מתוך: סיפורים - פ. חרף

אבות ובנים

יום שמח או עצוב?

כדי לענות על שאלה זו נבין תחלה מה מיוחד ביום הכפורים.
בפרשות יתרו, כי תשא, משפטים ועקב מבאר שמושה עלה לשמים
שמונה פעמים.

לפני מתן תורה עלה משה חמש פעמים בהם הביא את דברי העם אל
ה', ולאחר מתן תורה עלה משה עוד שלוש פעמים, בכל פעם בשלוש
הפעמים האחרונות שהה שם במשך ארבעים יום וארבעים לילה.

בפעם הראשונה (לאחר מתן תורה) עלה משה רבנו לשמים ב-2' בסיון
ובמשך ארבעים יום וארבעים לילה למד את התורה מהקב"ה, בסיומו
קבל משה מהקב"ה את לוחות הברית. כשירד משה מהר סיני - ביום י"ז
בתמוז, הוא הזדעזע לראות שבני ישראל חטאו בחטא העגל, ובעקבות
חטא זה שבר משה רבנו את הלוחות הראשונים והעניש את החוטאים.

למחרת, ביום י"ח בתמוז, עלה משה רבנו בחזרה אל ה' כדי להתפלל על
בני ישראל. בתקופה זו כעס הקב"ה על עם ישראל על חטאם, ומשה
רבנו התחנן לקב"ה שיסלח לבני ישראל. בסיום תקופה זו נתן הקב"ה
רשות למשה לעשות לוחות שניים. משה ירד מההר לאחר ארבעים יום -
ב-כ"ט באב. למרות זאת, עדן היה רחוק בין הקב"ה לבני ישראל.

למחרת, בראש חדש אלול, עשה משה רבנו את הלוחות השניים ועלה
בפעם השלישית (לאחר מתן תורה) לשמים, שם המשיך להתפלל אל הקב"ה
שיסלח לעם ישראל. הפעם הקב"ה כבר לא כעס כמו בפעם הקודמת,
ולאחר ארבעים יום וארבעים לילה נוספים אמר למשה בפנים מאירות:
"סלחתי כדברך", באותו היום ירד משה רבנו מההר.

אם נעשה חשבון נמצא שבראש חדש אלול משה רבנו עלה לשמים,
וששה שם ארבעים יום וארבעים לילה. אם כן ב-י' בתשרי - ביום
הכפורים אמר הקב"ה למשה: "סלחתי כדברך". מאז ועד היום, בכל שנה,
יום הכפורים נקבע ליום שבו הקב"ה מוחל וסולח לכל עוונותינו.

עכשו אנחנו יודעים מהי התשובה לשאלה, יום הכפורים הוא יום שמח
מאוד! יום של סליחה ומחילה לדורות.

אם יום הכפורים הוא יום שמח כל כך מדוע אנחנו מתענים בו?

בכל השנה, בנוסף לתפלות שאנחנו מתפללים וללמוד התורה שאנחנו
משתדלים ללמוד, אנחנו עסוקים גם בצרכי הגוף ובשאר עניינינו
הגשמיים. ביום הכפורים אנחנו מקדישים יום שלם שבו
אנו לא מתייחסים לצרכי הגוף אלא מתעסקים אך ורק
ברוחניות, ממש כמו המלאכים! (זו גם הסבה שנהוג ללבש
בגדים לבנים ביום הכפורים - כדי להדמות למלאכים).

הנשמה שלנו זקוקה ללמוד התורה ולמצוות
שלונו. בכל פעם שאדם עובר עברה - הנשמה
'מתלכלכת' בכתם, והכתם יורד רק כשהאדם
עושה תשובה. ביום הכפורים הקב"ה "מנקה"
את הנשמה מכל הכתמים שהצטברו במשך
השנה, לכן במוצאי יום הכפורים כל עם
ישראל מרגיש הרגשה נפלאה של שמחה,
שלוה וקרבה מיחדת לקב"ה.

תשובה - קל כדאי ושוה

**האם אפשר לעשות תשובה רק ביום
הכפורים?**

כמוכן שלא, אפשר לחזר בתשובה
במשך כל השנה! לא צריך לחכות
ליום הכפורים כדי לעשות תשובה.

חתימה טובה לכל הילדים הצדיקים!

תודה ל-ה' יתברך שזכנו להגיע ליום הקדוש ביותר בשנה - יום הכפורים,
נלמד על ההכנות ליום הכפורים, ועל מעלת ועבודת היום.

מנהג הכפרות

נהגו בכל תפוצות ישראל לעשות בערב יום הכפורים 'כפרות', בתרגולים
לבנים, על פי הנאמר: "אם יהיו חטאיכם כשנים כשולג לבנינו". ונוהגים
לקחת תרגול לזכרים ותרגול לנקבות.

אוחזים בתרגול ומסובבים אותו מעל הראש ואומרים שלוש פעמים:
"זה חליפתי, תמורת, כפרתי. זה התרגול ילך לשחיטה, ואכנס אני לחיים
טובים ולשלום".

בשעת עשיית הכפרות צריך האדם להרהר בתשובה ולחשב בלבו שכל
מה שעושים לעוף, דגמת ארבע מיתות בית דין, ראוי היה להעשות בו,
ועל ידי שהוא מדמה בנפשו כך ומהרהר בתשובה, ה' יתברך שמחה
שנשוב אליו, מוחל וסולח.

אחר כך אדם ירא שמים שוחט את התרגולים כדיון, ומחלקים את דמיהן
לעניים.

ויש רבים הנוהגים לעשות כפרות בכסף. לוקחים סכום כסף בידי
ומסובבים אותו מעל הראש ואומרים שלוש פעמים: "אלו המעות
חליפתי, תמורת, כפרתי, אלו המעות ינתנו לצדקה, ואכנס אני לחיים טובים
ולשלום". ונותנים את פדיון הכפרות לצדקה.

ערב יום הכפורים

בערב יום הכפורים יש מצוה מן התורה לאכל ולשתות ולהרבות בסעודה.
רבותינו כתבו כמה טעמים למצוה זו ונביא שנים מהם:

א. משל לאדם שהיה לו ילד שעשועים שלא התנהג
כשורה. כעס עליו אביו וצוהו להתענות יום אחד,
אך מרחמי האב על בנו צוה להאכילו ולהשקותו
יום אחד לפני כן, כדי שיוכל לסבל את התענית. כן
ה' יתברך, האב הרחמן, צוה עלינו להתענות ביום
הכפורים כדי לכפר על עוונותינו, וצוה עלינו
להתחזק באכילה ושתיה ביום שלפני התענית,
כדי שנוכל לסבל את התענית למחרת.

ב. משום שעל ידי האכילה והשתיה יהיה שמח
וטוב לב, ובשעה שלבו טוב עליו ודעתו
מישבת, יתן אל לבו להתפיס עם
חברו בערב יום הכפורים.

יום הכפורים

בפרשת אמור (ויקרא כג, כז) מצוה אותנו
התורה על יום הכפורים: "אך בעשור לחדש השביעי
הזה יום הכפרים הוא, מקרא קדש יהיה לכם וענייתם
את נפשתיכם". כלומר, ביום העשירי לחדש תשרי
(חדש תשרי נקרא בתורה: 'החדש השביעי', כי על פי התורה מונים
את החודשים מניסן), הוא יום הכפרים, ביום זה אנחנו
מצוים להתענות.

ביום הכפרים ישנם חמשה ענויים, ביניהם אסור
אכילה ואסור שתיה, אסור רחיצת הגוף, אסור
סיכת הגוף, ואסור נעילת נעלי עור.

יום הכּפּוּרִים

לחפש חברים חדשים וטובים). וכן אדם שהזיק, עליו לשלם את הנזק. או אדם שגזל חפץ מחברו, לא יעזר לו לעשות תשובה על מעשה הגזלה כל זמן שהוא ממשיך להחזיק את החפץ אצלו, ולכן לפני הכל עליו להשיב את הגזלה, ולאחר מכן לחזור בתשובה על מה שחטא.

- 1. חרטה.** על האדם להתחרט על מעשיו, לחשב כמה קלל את נשמתו וצער את הקב"ה במעשיו הרעים, ולהתחרט באמת על החטא. החרטה צריכה להיות בכבד ראש ומעמק הלב.
- 2. ודוי.** על האדם לפרט את העברה בפיו ולומר אותה בקול, כי כשהדברים נאמרים הם עושים רשם על האדם ומלותיו יסיעו בעדו.
- 3. קבלה לעתיד.** על האדם לקבל על עצמו שלא לחזור על העברה שוב. אלא שקבלה סתמית אינה חזקה, ולכן צריך ללמוד הלכות ולקרא ספרי מוסר העוסקים באותה העברה, לדגמה: אדם שמרבה לדבר לשון הרע צריך לקבל על עצמו ללמוד את ספרי ה'חפץ חיים' העוסקים בהלכות לשון הרע, כדי שיידע מה מתר להגיד ומה אסור, ועל ידי כך הוא יקבל גם כח וסיוע מהשמים להפסיק לדבר לשון הרע.

תפלה:

בנוסף לכך, על האדם להתפלל לקב"ה שיעזר לו להתקרב אליו, להתעלות בקדשה ולהתרחק מהעברות. בכח התפלה לברא מלאכים טובים ששומרים על האדם, וכך האדם מקבל עזרה מיחדת מה' כדי שהיצר הרע לא יצליח להסית אותו לדבר עברה.

צדקה:

כשאדם מרבה בצדקה הוא מתרגל לרחם על הבריות, ומי שמרחם על הבריות מרחמים עליו מהשמים. אפשר לתת צדקה בכסף ובדברים גשמיים, ואפשר גם בדברים רוחניים, לדגמה: אדם המשמח את חברו או עוזר למישהו מעם ישראל להתקרב אל הקב"ה ולהתחזק במצוות - הרי זו צדקה מעלה ורצויה מאוד.

הקב"ה יודע שאיננו יכולים להיות צדיקים ביום אחד, אז מה רוצה מאתנו הקב"ה?

הקב"ה רוצה שנראה לו שאנחנו רוצים לעבד אותו בשלמות. נקבל על עצמנו להתחזק בדבר אחד, וכשנתחזק בדבר זה - נקבל על עצמנו דבר נוסף, וכן, לאט לאט, נתקן את מעשינו ונעשה נחת רוח לבוראנו.

"אמר רבי עקיבא: אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם? אביכם שבשמים"

בזמן שבית המקדש היה קיים, היה הכהן הגדול עובד את עבודת יום הכפּוּרִים בבית המקדש, כמו שאנו אומרים בתפלת מוסף. זהו היום היחיד בשנה שבו היה הכהן הגדול נכנס לקדש הקדשים ומקטיר שם קטרת. קדש הקדשים הוא מקום משכן השכינה.

יהי רצון שנוכח לחתימה טובה, ולא לשבח להתפלל על כבוד ה' שיתגלה בעולם, ועל משיח בן דוד שיבוא ויגאלנו ברחמים.

גמר חתימה טובה!

אז מה ההבדל בין התשובה שאנו עושים במשך כל השנה לבין התשובה שאנו עושים ביום כפור?

ההבדל הוא שבמשך כל השנה יש 'מקטרגים' על התשובה שלנו, וביום הכפּוּרִים הקב"ה משתיק את כל המקטרגים.

מה הם 'מקטרגים'?

בכל משפט יש 'סגור' ויש 'קטגור'. הסגור מלמד זכות על האדם ומנסה בכל כחו לסייע לאדם לצאת זכאי במשפט. לעומתו, הקטגור מנסה לגרם לכך שהאדם יצא חייב במשפט ויקבל את העונש המרבי על מעשיו.

אחד מיסודות האמונה שלנו הוא שהקב"ה עושה משפט צדק עם כל אחד מעם ישראל. הקב"ה אינו מוותר על שום עברה שאנחנו עושים, ומצד שני - על כל מצוה ומצוה מחפה לנו שכר עצום בעולם הבא.

אם הקב"ה אינו מוותר - איך הוא מוחל וסולח על העברות שעשינו?

הקב"ה אינו וותרן, אבל אם אנחנו חוזרים בתשובה ומבקשים את סליחתו - הוא 'סלחן', ולכן אנחנו אומרים בתפלה: "מלך מוחל וסולח".

מה ההבדל בין וותרן לסלחן?

וותרן הוא מי שמוותר ללא סבה, והקב"ה אינו וותרן - הוא לא וותר לנו על העברות שלנו סתם כן, כבר אמרנו שהקב"ה עושה משפט צדק.

הקב"ה הוא 'סלחן' - הוא סולח לעוונותינו כשאנחנו עושים תשובה! התשובה היא אחת המתנות הגדולות ביותר שנתן לנו הקב"ה. עוד לפני שברא הקב"ה את העולם - הוא ברא את התשובה, וכשאנחנו עושים תשובה על העברות שלנו - הקב"ה מוחל וסולח.

במשך השנה, כשאנחנו חוזרים בתשובה עומדים המקטרגים ומנסים למנוע מתשובתנו להתקבל. המקטרגים הם מלאכים שנבראו מהעברות שהאדם עשה. הם עומדים לפני הקב"ה ובודקים האם התשובה שהוא עשה היא תשובה אמיתית? האם הוא באמת מתחרט על מעשיו? הם מנסים 'לשכנע' את הקב"ה - שהוא שופט כל הארץ, להעניש את האדם על מעשיו הרעים.

אם התשובה אמיתית וכנה - הקב"ה אינו מקבל את דברי המקטרגים, אך אם התשובה אינה שלמה, או שהאדם כלל לא חזר בתשובה, עומדים המקטרגים ומפצירים בקב"ה שאדם זה יקבל 'סורים' עד שימחקו עוונותיו.

הקב"ה מותנהג אתנו באריכות אפים ומחפה ומצפה שנחזור בתשובה שלמה. אך מראש חדש אלול ובמיוחד ביום הכפּוּרִים, הקב"ה 'מזיז' הצדה את כל המקטרגים ואינו מקשיב לדבריהם.

בתקופה זו כל אדם שחוזר בתשובה באמת ובלב שלם - תשובתו מתקבלת במהירות והוא זוכה לכפר על עוונותיו ולחדש את נשמתו שתהיה נקיה וזכה. בראש השנה הקב"ה שופט את כל הבריות שברא וקובע להן את מסלול חייהן לשנה הבאה, ולפעמים גם להרבה שנים קדימה. ביום הכפּוּרִים נחתם גור הדיון, כל אחד לפי ענינו.

תשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רע הגזרה!

תשובה:

איך חוזרים בתשובה?

הרמב"ם מונה את שלבי התשובה:

לפני הכל עזיבת החטא. על האדם להפסיק לחטא ולעשות כל שביכולתו לא לחזור על החטא. לדגמה: אם הוא רואה שקשה הוא נמצא עם אדם מסוים - הוא נגרר אחריו לחטא, עליו להפסיק להתחבר לאותו האדם (כמובן שלא צריך לשנא אותו, אלא פשוט צריך

סיפורו של
יונה הנביא
על פי המקורות

ספר יונה

חתימה טובה לקוראים היקרים!

רקע והקדמה

ילדותו של יונה

בהקדמה לספר יונה, נביא בקצרה את ספורו וילדותו של יונה בן אַמְתִּי הַנְּבִיא. כפי המבאר בספר מלכים ובדברי חז"ל.

ספורנו מתרחש בתקופת בית המקדש הראשון. בעיר צֶרֶפֶת, על יד צידון שבנחלת שבט אֲשֵׁר, התגורר אֲשֶׁר אלמנה וְלָהּ בן וְשֵׁמוֹ יוֹנָה. אַמְתִּי בעלה הצדיק נפטר וְהַמֶּכֶר, וְהַשְׂאִיר אותה לבדה לְדַאֵג לְכָל־כֶּלֶת הַבֵּית וּלְגַדֵּל אֶת בְּנָהּ הַפְּעוּט.

יום אחד הגיע לעיר אליהו הנביא, ועל פי צווי ה' הוא בא להתגורר בבית האלמנה. אליהו שהה כל היום בקומה העליונה, ואלו האלמנה ובנה יונה התגוררו בקומת הכניסה.

יום אחד חלה הילד יונה. לדאבון לב אמו, מחלתו גברה, והוא מת. האלמנה באה לאליהו הנביא וספרה לו את אשר ארע.

נטל אליהו את הילד, העלהו למעונו אל תקומה השניה, והשיבו על משטו. לאחר מכן נשא אליהו תפלה לבורא העולם שיחוס וירחם על האלמנה ועל בנה, יעשה גם יקיים את הילד לתחייה.

ה' שמע לתפלת אליהו והילד יונה קם לתחייה. החזיר אליהו את הילד לאמו ואמר לה: **"ראי, בנה חי!"** הודתה האלמנה לאליהו הנביא ואמרה לו: **"כעת ידעתי שאיש אלקים אתה ודבר ה' בפיך אמת."**

הילד יונה גדל והוא **יונה הנביא**. משגדל יונה הוא עבר מהעיר צרפת לעיר גת-חפר שבנחלת שבט זבולון. כעת נחתל לספר את המספר בספר יונה, על פי מדרשי חז"ל:

יונה נביא ה'

יונה היה תלמידו של אלישע הנביא, שהיה תלמידו של אליהו הנביא.

הרחבה: יש מפרשים שיונה היה בן האשה השונמית שאלישע החיה.

הוא נשלח על ידי אלישע לשליחויות שונות. אולם למרות היותו תלמידו של נביא, הוא עצמו בתחלה לא היה נביא, ולא זכה שיתגלה אליו דבר ה'. יונה הצדיק השתוקק לזכות אף הוא למעלת הנבואה – שגם אליו יתגלה הקב"ה ויאמר אליו את דברו.

שנה אחת, בחג הסוכות, עלה יונה בן אַמְתִּי לרגל לירושלים והשתתף בשמחת בית השואבה. השמחה העצומה שאפפה את כל המשתתפים לא פסקה אף עליו, והוא חש התרוממות רוח מיוחדת.

חז"ל אומרים ששמחה מביאה לנבואה. והנה, מתוך השמחה זכה יונה לשמע את דבר ה' מדבר אליו בנבואה.

פרק א'

נבואה ראשונה

הקב"ה שולח את יונה הנביא ויונה בורח

הקב"ה דבר אל יונה בן אַמְתִּי ואמר לו: **"קום לך אל ניונה העיר הגדולה וקרא עליה כי עלתה רעתם לפני."**

ניונה הייתה **"העיר הגדולה"**. גרו בה הרבה מאד אנשים. אף מעשיהם של אנשי ניונה היו רעים מאוד. וכיון שרעתם עלתה למרום לקטרג עליהם, רצה הקב"ה שיונה ילך אליהם, יוכיח אותם ויזהיר אותם (אף ה' לא הסביר לו עדיו מה עליו לומר להם).

הרחבה: ניונה הייתה עיר הבירה של אשור, בצפון עיראק של ימינו, השוכנת על חוף החדקל. ומה זכתה ניונה יותר מכל אמה אחרת ש-ה' העמיד להם נביא להוכיח אותם?

החזקוני מבאר, שהעיר ניונה נבנתה על ידי אשור, והוא היה צדיק באותה שעה, ומשרת הקמחה הייתה כדי להתרחק מאנשי דור הפלגה, ועל כן עמדה להם לתשובה זכות מקימה, והם זכו לקריאה לתשובה בשם יפקדו עליהם חסאיתיהם. ואף שאשור עצמו סרח לבסוף, מכל מקום עמדה לבני העיר זכותו אשר הייתה לו בעת שהקים את העיר.

האבן עזרא באר שניונה הייתה "עיר גדולה לאלקים", כלומר אנשי ניונה היו תמיד יראי ה' מקימים קדמונים, ורק עתה בימי יונה התחילו לעשות הרע בעיני ה', ולכן שלח להם ה' את יונה להוכיחם.

נשאלת השאלה: והרי הם גויים, ועל גויים ה' לא מקפיד? אלא שכאן, מכיון שהם עברו גם על אסור חמס – על כך הקב"ה מקפיד אפילו על הגויים.

הרחבה: **"חמס"** הוא חסיפת דבר מבטליו, ונתינת תשלום על כך, אדם שעושה כך הוא אָמֵן גָּזֵל, אבל הוא מצטדק שהוא שלם על מה שחטף. ולכן מעשהו חמור יותר מגזל רגיל.

המצודות דוד מבאר שפיון שממלכת אשור היא 'שבט אפ' של הקב"ה, כמו שכתוב: "אשור שבט אפ", כלומר, גזרת הגלות בגין חטאם של בני ישראל תתבצע על ידי אשור, ומכאן שלמלכות אשור נותר עוד תפקיד חשוב להשלים, לכן הקב"ה בקש להציגם מכללה – כדי שייכלו למלא את תפקידם.

יונה לא רצה ללכת לשליחות ש'ה' הטיל עליו. כי הוא חשב שאם אנשי ניונה יחזרו בתשובה, יהיה בכך קטרוג על עם ישראל. יונה הבין שהגויים הללו יעשו תשובה מיד, וזה יגרו למוד חוכה על עם ישראל, שכל הזמן מוכיחים אותם ואינם חוזרים בתשובה. לכן העדיף יונה שניונה תאבד ברשותה, ולא יהיו קשטון לעם ישראל. יונה לא נמק את סרובו אלא ברח.

חז"ל אומרים: כמה נתקשה יונה שלא ללכת בשליחות ה'! ולכן: **"ויקם יונה לברח תרשישה מלפני ה'."**

הרחבה: יש אומרים שתרשיש היא תוניס שבצפון אפריקה. ויש אומרים שהיא בספרד. ויש אומרים שהיא בטורקיה.

אך איך זה יתכן? הרי אי אפשר לברח מפני ה'? אלא שיונה לא ברח "מפני ה'" אלא "מלפני ה'" – הוא ברח מהמקום שהוא לפני ה', והינו מארץ ישראל. יונה ידע שהנבואה שורה דוקא בארץ ישראל, ולכן רצה לברח לחוץ לארץ. מקום שאין הנבואה שורה בו.

הרחבה: המלבי"ם מכתב יונה ידע שגם בספינה המסלסלת בין משברי הים הוא לא יוכל לקבל נבואה, כיון שכדי לקבל נבואה צריך לשוב הדעת. בספינה הוא אף ימצא בחברתם של עובדי כוכבים, שאף היא אינה מסגלת להשראת שכניה.

דעה נוספת מובאת במדרש: שיונה הלך לים כדי לאבד עצמו לדעת ביים! ואף שידע שבדאי יענש על כך, למען מסירותו לעם ישראל הוא היה מוכן להקריב את חייו ואף את העולם הבא שלו.

יונה ברח לים, שם היה הנמל הראשי שממנו נסעו אניות, כדי לחפש אניה המפליגה לכוון תרשיש. אף כשהגיע לים לא היו כלל אניות בנמל. יונה שם לב שבאפק, במרחק עצום של כיומים הפלגה, נראתה אניה אחת שמפליגה. והנה הביא הקב"ה סערה בים שגרמה בעל כרחו לאותה אניה להגיע לנמל תוך רגעים ספורים.

יונה ראה שהקב"ה הביא לו אניה, והבין ש'ה' מסיע בידו

לבחור. לכן הוא בא לנוסעי האנייה ואמר להם: **"ברצוני לנסע עמכם."** ענו לו נוסעי האנייה: **"אנחנו נוסעים לאיי הים, לתרשיש."** היה זה מקום רחוק מאוד, הפוך בדייק מהכוון שיונה היה צריך ללכת אליו בשליחות ה' – לאשור (ניונה).

בספינה היו אנשים מכל אמות העולם, אך עדיו היא לא הייתה מלאה. וכיון שהגיעה הספינה לחוף המתין רב החובל עד שתתמלא הספינה באנשים, משום שרצה לקבל את מלוא הכסף תמורת ההפלגה.

אך יונה בקש לברח מארץ ישראל מהר ככל האפשר! משום כך הוא אמר לבעל הספינה שהוא מוכן לשלם

– "ויפל הגורל על יונה".

השאלות שיונה נשאל

אנשי האנייה החלו לשאל את יונה שאלות, וכן אמרו לו: "אחרי שראינו, שהסערה היא בגללך, תענה לנו על שאלות אלה:

א. 'באשר למי הרעה הזאת?' – תאמר לנו מה חטאת ולמי חטאת. האם זה ענין של גנבה, ואנחנו נוכל להתוודע כדי שתפסק הסערה? או אולי קללת איזה אדם, ויש אפשרות לפיסו בכסף?

הרחבה: המלבי"ם מבאר ששאלוהו כך: מצד אחד, אם אתה עצמך החוטא – תאמר לנו מה חטאת, ואם אתה לא החוטא, ואתה יודע מיהו – תאמר לנו מי מאתנו הוא הגורם?

ב. 'מה מלאכתך?' אולי יש בך מלאכת רמיה, שהונית אנשים רבים, ואם כן, אינך יודע למי להחזיר?

הרחבה: המלבי"ם מביא שאולי 'שר הים' שונא בעלי אמונת זו – כך הם דמו בהבליהם על פי אמונתם.

ג. 'ומה תבוא?' – אולי חטאת וגולת במקום שממנו באת, ואי אפשר ללכת להחזיר את הגול? וכן אולי נגזרה גזרה על אנשי המקום שממנו באת?

ד. 'מה ארצך?' – אולי שנית משהו ממנהגי ארצך ואי אפשר לפנים את כלם? או שמא כל בני ארצך רשעים?

ה. 'ואי מזה עם אתה?' – או מאיזה עם אתה, ומי הוא האל-להים שלך שחטאת לו ואין אפשרות לפנים אותו במקומו? ואולי עמך הם שחטאו?

תשובת יונה

יונה ענה להם: אין לכם מה לשאל אותי שאלות רבות כל כך. לא חטאתי לאף אדם, ואם שאלתם מאיזה עם אני – אני עברי, מצאצאי אברהם העברי, ואני רוא את ה' שעשה את השמים ואת הארץ, ואולי חטאתי. כמו שה' עשה את השמים ואת הארץ, כך הוא מושל בהם, ולכן הוא תפס אותי אפילו בים, כי אני נביא, וה' שלח אותי להנבא על נינוה, אך לא רציתי ללכת וברחתי ממנו.

הרחבה: המצודות דוד אומר שיונה לא אמר להם במקרה את חטאו, אלא הם רק הבינו על פי דבריו מה חטאו.

"וייראו האנשים ויראו גדולה ויאמרו אליו מה זאת עשית" – כששמעו האנשים שיש ענין של חטא לה' ולא יוכלו לתקן זאת במקומו, הם נבהלו מאוד, ושאלו את יונה איך הוא יכול לעשות דבר כזה, למרד בה' ולברח ממקום הנבואה?!

כי כששאלו אותו מדוע נגרם הסערה הוא הסביר להם שהוא נביא וברח ממקום הנבואה. לכן שאלו האנשים את יונה: "מה אפשר לעשות אתך כדי שהסערה תרגע? תן לנו עצה ותגיד לנו מה לעשות. כי אין פנאי, מפני שהסערה כל רגע הולכת וגוברת!"

הרחבה: המלבי"ם מבאר ששאלוהו אם הוא רוצה לעשות תשובה וללכת לנינוה.

ענה להם יונה: "שאוני והטילני אל הים וישתק הים מעליכם, כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם" – תתקרו אותי לים, ואז בודאי תפסק הסערה, כי אני יודע שרק בגללי הסערה הזו.

הרחבה: בספר חסידים הקשה: למה לא זרק יונה את עצמו לים? ותרץ: שיונה לא רצה לאבד עצמו לדעת, אלא רצה למות על ידי הגוים. ועוד, שחשב שאם הם יזרקוהו, אולי ישימוהו בסירה או בתוך קפסא, ויש לו סבוי להציל.

אך אנשי האנייה לא הסכימו לעשות דבר שכזה ולזרק את יונה לים. לכן הם נסו לחתר ולהגיע ליבשה, כדי שיוכלו לזרק

כלם קראו לאלילים שלהם, אך פמוכו אף אחד לא ענה להם. לכן הם התחילו לזרק את הפלים שלהם לים, כדי שהאנייה תהיה קלה יותר ותוכל להתמודד עם הגלים. אבל יונה "ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם", כאלו כל זה אינו נוגע אליו כלל. הוא ירד לאחת מפנות האנייה, שכב שם ונרדם.

מנהיג האנייה, הממנה על החובלים – שהם מרימי חבלי התרן לכוון אותו לפי הרוח – נקרא "רב החובל". רב החובל חפש את יונה וראה שהוא נרדם וישן, והחל לצעק עליו: "מה לך נרדם? קום קרא אל אלקיך! אולי יתעשת האלקים לנו ולא נאבד" – "מה קרה לך שגדמת! וכי אינך מרגיש שאנחנו נמצאים בצרה גדולה, ואנו בין חיים למות? איך אתה יכול לישן בשקט במצב כזה?! התפלל גם אתה אל האלקים שלך, אולי הוא יתרצה ולא נאבד".

אך יונה לא קרא אל ה'. אנשי הספינה אמרו ביניהם: "בואו נעשה גורלות כדי לדעת מיהו הגורם לצרה הזו".

בים היו עוד אניות ומדוע חשבו אנשי הספינה שהאשם נמצא ביניהם, וכי אנשי כל האניות מפילים גורלות?

כתוב בספר דברי אליעזר שכל האניות שבים הפליגו בשקט ולא התנדנדו מהסערה, ורק האנייה שלהם עמדה להשבר. כך הבינו אנשי האנייה, שהאשם ביניהם, ולכן החליטו להפיל גורלות. אבל על פי גורל אחד אי אפשר עדו לקבע, כי ודאי שפאשר מפילים גורל, הגורל יוצא על אדם אחר. ולכן הם הפילו הרבה גורלות, כך שאם כל הגורלות יצביעו על אדם אחד – זה יוכיח שהגורל אמתי. ובאמת כך הם עשו והפילו הרבה גורלות, ובכלם

את מחיר כל הספינה, ובלבד שתצא לדרך תכף ומיד. יונה לא רק הסכים לשלם את מחיר כל הספינה, אלא גם הסכים לשלם את כל הסכום מראש, ולא כפי שהיה מקבל לשלם רק בעת ההגעה ליבשה.

משקבל בעל הספינה את כל שכרו הרימה הספינה עגן ויצאה לדרך לתרשיש, יחד עם יונה הנביא...

הרחבה: הגמרא אומרת ששכר האנייה היה 4,000 דינרי זהב (שהם כ-1,300,000 ש"ל ימינו. דינר זהב = כ-325 ש"ל ימינו) – סכום עצום ביותר.

אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברח

יונה רק חשב שה' עוזר לו לברח ומסכים אתו, אך האמת היא שה' לא הסכים אתו, ואחרי הפלגה של יום אחד הטיל הקב"ה רוח גדולה אל הים. כדי להראות ליונה שהקב"ה עדיין מחכה שיעשה את שליחותו.

הרחבה: חז"ל מבארים שהרוח הזו לא הייתה ככל הרוחות שנושבות מכוון החוף, אלא הרוח הוטלה אל מתחת למים וכתוצאה מכך נוצרה סערה גדולה בינה לבין המים, מפני שהרוח סבעה לעלות למעלה, והמים בכבדותם הכבידו עליה כלפי מטה.

האנייה השלטלה מצד לצד, והיה נראה כאילו עוד רגע קט והיא מתפרקת ונשברת כליל. באנייה היו גוים משבעים אמות, שדברו בשבעים לשון. המלחים הגוים, המשיטים את האנייה, התחילו לפחד מאוד, וכל אחד קרא אל אלהיו.

הרחבה: רש"י (שמות ל' לה) מבאר שהם נקראים מלחים על שם שכאשר הם מנהיגים את הספינה הם מהפכים ומערבבים את המים במשוסים, ש"ממלח" פרושו מערב.

המלחים אמרו ששל פי זה הם יראו שהאלהים שיענה להם ויציל אותם מצרה זו הוא האלהים האמתי.

אותו ליבשה, על מנת שיוכלו להמשיך בדרךם.

הרחבה: המלבי"ם מסביר שאנשי הספינה נסו להשיב את יונה אל נמל יפו ולהניחו שם ביד האלקים, כמשיבים את הבורח אל אדוניו. אך האברבנאל מסביר שהם נסו להגיע לחופי יונה, ושם להשליך את יונה אל החוף, כביכול מאלצים הם אותו למלא את שליחותו.

אך למרות מאמציהם הם לא הצליחו כי הסערה גברה והרחיקה אותם מהיבשה.

כשאנשי האנייה הבינו שהאלוקים גזר את הגזירה הזו, הם נטלו את יונה בלית ברירה, העמידוהו בקצה הספון ונשאו תפלה אל ה', וכן אמרו לקב"ה: "אלקינו עולם ה', אל תתן עלינו דם נקי, שאין אנו יודעים מה טיבו של האיש הזה: אם דנת אותו למיתה – למה אנו צריכים למות אותו בנחד ולטבע בפנינה? ומאחר שהרבה דרכים למקום להרגו, ובחרת דוקא בדרך הזו – להשליכו לים, ודאי רצונך שאנו נמיתו בדרך זו.

אך אם לא דנת אותו למיתה, ואנו נשליך אותו לים, הואיל ואין ברירה אחרת בדינו – אנו מבקשים ממך שהריגה זו לא תחשב לנו לרצח – לשפיכת דם נקי, ואל תתבע ממנו את דמו, שהרי אתה יודע שאין לנו ברירה אחרת".

יונה נזרק לים

לאחר תפלה זו תפסו כלם ביחד את יונה וזרקו את יונה לים, ומיד פסקה הסערה.

המדרש מספר שגם כאשר הם זרקו את יונה לים לא עשו זאת בבת אחת, אלא עשו עוד בדיקות וברורים כדי לוודא שאכן הסערה השתוללה רק בגלל יונה ואכן זה המעשה הנכון שהם צריכים לעשות: הם נטלו את יונה והטילוהו עד ברכין – ומיד עמד הים מזעזע. וכשהחזירו אותו אליהם לספינה – חזרה הסערה. לאחר מכן הטילוהו עד טבורו – ומיד הים עמד מזעזע, וכשהעלוהו אצלם – שוב הלך הים וסער עליהם.

לאחר מכן הטילוהו עד צנארו – ומיד עמד הים מזעזע,

וכשחזרו והעלו אותו אצלם – שוב סער הים. לבסוף, בלב כבד, הטילוהו כלו אל הים – ומיד עמד הים מזעזע.

פרק ב'

יונה במעי הדג

יונה, שנסה להמנע משליחותו של ה', חשב שקעת הוא נמצא את מותו ויטבע בים, אך לא כך נזרה השנחת ה' העליונה, אלא

שיונה יצטרך לבצע את שליחותו בעל כרחו...

ה' הכין מששת ימי בראשית דג גדול במיוחד (שנקרא ציטו) וזרז אותו לצרף יונה. עכשו הביא ה' מיד את הדג הזה כדי שיונה לא יטבע.

הרחבה: ביום חמישי מששת ימי בראשית ברא ה' את הדג שעתיד היה לבלע את יונה. וביום חמישי ברח יונה מלפני ה' ובלעו הדג, שביום ההללית הפזל חזק... (ירושלמי ראש השנה פרק ג).

יונה נכנס לפיו של הדג כאדם הנכנס לבית כנסת גדול, ועמד שם. שתי עיניו של הדג היו כמו חלונות מאירים והאירו ליונה, ודרך חלונות אלו יכל היה יונה לראות את כל מה שנמצא מסביבו בים.

הרחבה: היתה גם מרגלית גדולה במעי הדג, והיא האירה ליונה כשמש בצהריים, ועל זה ראה את כל מה שבים ובהים.

ליונה נעשה נס גדול מאוד, כי על פי השבע לא יתכן שאדם יהיה בתוך דג ויחיה אפילו שעה אחת בלי לשאף אריר צח מבחוץ. כמובן היה גם נס גדול שהדג בלע את יונה בשלמותו מבלי לשבר או אחת מעצמותיו.

הרחבה: "וימן ה' דג גדול לבלע את יונה" - רש"י אומר שהמלה "וימן" מרמזת - וי מן, רמז ל 16 ימים שחקר ישראל מאכילת המן, כי לא אכלו ארבעים שנה שלמות. וזה לקח את המן ונתן לדג לאכל, והסבה לך היתה כדי שלא יאכל הדג את יונה, שהרי הוא כבר שבע מהמן, וכך זה גם יונה לאכל מהמן בכל הזמן שהיה במעי הדג.

באותו היום שבלע הדג את יונה אמר הדג ליונה: "האין אתה יודע, שהיום הגיע יומי להאכל על ידי הלוינתן ולסים את חיי?" יונה לא התרגש ואמר לדג: "הולכיני אצלו, ואני אציל אותך ואותי ממנו".

הולכיו הדג אצל הלוינתן, ואז אמר יונה ללוינתן: "לוינתן, דע לך שהקב"ה שלח אותי לים כדי לראות היכן אתה גר, כי בעזרת ה' לעתיד לבוא יגאל הקב"ה את ישראל, ואז הוא יעשה סעודה גדולה לצדיקים של כל הדורות, ואני עתיד לרדת ולקשר חבל בראשך ולהעלות אותך מן הים ולעשות ממך סעודה לצדיקים". מרב קדושתו של יונה ברח הלוינתן לפניו מרחק של מהלך שני ימים.

אז אמר יונה לדג: "אני הצלתיך מפיו של הלוינתן, ולכן אני מבקש ממך שתראה לי את כל מה שבימים ובהומות".

הרחבה: כמובן שיונה הנביא הצדיק לא ביקש "סיוול" בים, אלא רצה לראות את כל סודותיו וצפונותיו שברא הקב"ה באוקינוס.

ואכן הראה הדג ליונה: א. את הנהר הגדול הזורם במעמקי האוקינוס; ב. את המקום שגלי הים יוצאים ממנו; ג. את עמודי הארץ שעליהם העולם עומד; ד. את השבילים בים סוף שבתוכם עברו בני ישראל ביציאתם ממצרים; ה. את מקום משברי הים ומכונניה; ו. את מקום הגהים; ז. את מקום "שאול תחתית"; ח. את היכל ה'; ט. את אגון השתיה הקבועה בתהומות תחת היכל ה'.

ושם ראה את בני קרח עומדים ומתפללים על אבן זו. וכך שט הדג במעמקי הים שלושה ימים ושלושה לילות, ויונה היה צופה ומביט מסוף הים ועד סופו את נפלאות הבריאה, "מה רבו מעשיך ה'!"... "זה הים גדול ורחב ידיים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדלות..." - עד שמרב התפעלותו שכח שהוא נמצא במעי הדג עקב בריחתו מלפני ה' ולכן לא התפלל אל ה'.

יונה עובר מדג לדגה

כיון שבמשך שלשת הימים שבהם היה יונה בתוך הדג הוא לא התפלל, אמר הקב"ה: "אני הרחבתי לו במעי דג זכר כדי שלא יצטער, והוא לא התפלל?! כעת אני אומין דגה נקבה מעברת, שבבטנה 3,650,000,000 דגים קטנים, כדי שיצטער ויתפלל לפני", מפני שהקב"ה מתאנה לתפלתם של צדיקים.

באותה שעה זמן לו הקב"ה דגה מעברת. אמרה הדגה לדג: "הקב"ה שלחני לבלע את האיש הנביא שבמעיך. אם אתה פולט אותו - הרי טוב, ואם לא - אכלע אותך יחד עמו". אמר לה: "מי יודע אם הדבר שאת אומרת הוא אמת?" אמרה לו: "הלוינתן".

הלכו אצל הלוינתן, אמרה לו הדגה: "לוינתן, אתה מולך על כל דגי הים, האם אתה יודע ששלחני הקב"ה לדג הזה כדי לבלע את האיש הנביא שבמעיך?" אמר לה: "כן". אמר לו הדג ללוינתן: "אימתי?" אמר לו: "בשלוש שעות אחרונות, כשיצד הקב"ה לשחק בך, שמעתי כן".

הרחבה: בכל יום הקב"ה משחק עם הלוינתן, וכמו שנאמר: "לוינתן זה יצרת לשחק בו".

מיד פלט הדג את יונה והדגה בלעה אותו. יונה היה שרוי בצער גדול מתוך הדחק והסנוף, וכתוצאה מהחם הנוצר ששרר במעיו של הדגה נשרפו בגדיו ואף נחרכו שערוותיו. אך למרות כל זאת כון יונה מיד את לבו בתפלה. ואף זה היה נס גדול שהצליח לכוון במקום שכווה.

הרחבה: וזהו שכתוב "ויתפלל יונה... במעי הדגה".

תפלת יונה

כנה יונה הנביא אל ה' ואמר: "רואה אני שאי אפשר להסתתר מפניך, כי מלוא כל הארץ כבודך".

ועוד אמר לפניו: רבונו של עולם! "אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברח? אם אסק שמים - שם אתה ואציעה שאול הנך".

אתה המלך על כל הממלכות, ואדון על כל רוזני ארץ. כסאך שמי שמים, וארץ הדום רגליך. מלכותך במרום וממשלתך בעמק. מעשי כל האדם גלויים לפניך, ותעלומות כל גבר פרושות לך, דרכי כל אדם אתה חוקר, ומצעדי כל חי אתה בוחן. סתרי כליות אתה

הדג הקיא את יונה ליבשה, מרחק 965 פרסאות.

הרחבה: לדעת ר' חיים נאה כל פרסה היא 3.840 ק"מ, ולפי החזון איש 4.608 ק"מ.

ולאיו יבשה הקיאו? יש מן המפרשים הסוברים שהביאו לנינה (המלבי"ם), אכן מאידך יש הסוברים (החיד"א בחומת אפר) שהשיבו לארץ ישראל, ויש התנבא יונה שנית על נינה, ומשם קם והלך לקרא אליה את הקריאה.

אנשי הספינה מתגירים

כשראו האנשים את כל הנסים והאזנות שעשה ה' עם יונה, עמדו והשליכו איש את אלהיו, קבלו על עצמם לזבח זבחים לה' בבית המוקדש, נדרו נדרים לתת צדקה לעניים ונדרו שיתגירו.

הרחבה: בוחר כתוב שכלם התגירו ולמדו תורה, והיו חכמים גדולים. ובפרקי דרבי אליעזר כתוב שחורו ליפו ונלו לירושלים, ומלו עצמם, ונדרו להביא איש את אשתו ואת בניו לבית המוקדש, ובאמת קימו אחר כך את נדרם.

פרק ג'

נבואה שנייה

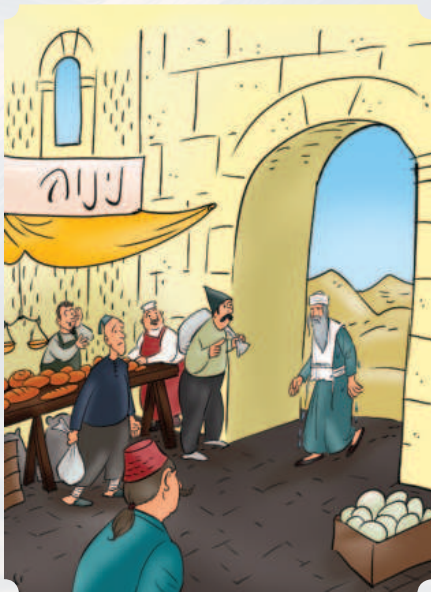
יונה בנינה

לאחר שלמדנו בפרקים הקודמים שיונה קבל על עצמו במעי הדגה למלא את שליחותו, הגיעה השעה למלא את תפקידו. אז ה' דבר אל יונה בנבואה שנייה על אנשי נינה: "קום לה אל נינה העיר הגדולה וקרא אליה את הקריאה אשר אנכי דבר אליה". - תאמר להם שבעוד ארבעים יום נינה נהפכת.

הרחבה: המלבי"ם אומר שכאן כבר נחמס גור דינס, ורק אמר לו שידיע להם שיהפכו.

יונה הלך לנינה כמו שה' צוה עליו. נינה הייתה עיר גדולה מאוד. ההליכה מקצה העיר לקצה השני שלה נמשכה 3 ימים. גדלה של נינה היה 40 פרסה (כ-185 ק"מ) על 40 פרסה.

על גדלה של נינה אומרים חז"ל במדרש שהיו בה 12

שוקים גדולים, ובכל שוק היו 12 שוקים קטנים, ובכל שוק קטן התגוררו 120,000 ילדים קטנים (כלומר, היו בנינה כ-17,280,000 ילדים קטנים) אם כך מובן שאכלוסית העיר מנתה עשרות מיליונים של בני אדם!

גם על העצמה הרבה של העיר

"בהעטף עלי נפשי - את ה' זכרתי, ותבוא אליה תפילתי אל היכל קדשך": כשהייתי בצרה, בתחלה, כשבלע אותי הדג, כאלו אני מת, בכל זאת זכרתי את ה' והתפללתי. וכיון שנשאאתי חי, רואה אני שהתפלה הזו מגיעה לישר להיכל קדשך - לשמים. (עטיפה - עטיפת נפשו ודגת הלב).

הרחבה: לפי המדרש, ששלושה ימים יונה לא התפלל עד שבלעה אותו הדגה, אולי הכונה שכאשר היתה לי צרה, כשהייתי במצור - אז התפללתי.

"את ה' זכרתי" - המלבי"ם מבאר, שיונה אומר כאן שהוא חזר בתשובה ומוכן למלא את דבר ה' וללכת לנינה.

"משמרים הבלי שוא חסדם יעזבו": ידעתי שאנשי הספינה שעברו לעבודה זרה, שהיא הבלי ושוא, לא יקנימו את נדרם שנגזר בעת צרה. ואחרי שתגמר הצרה הם ישונו לעבודה זרה שלהם.

הרחבה: לפי המלבי"ם והאברבנאל הכונה לאנשי נינה קבל על עצמו ללכת לנינה להוכיחם, אך הוא אומר שהוא יודע שאנשי נינה מאמינים בעבודה זרה, ולא יתכן שיעזבו אותה. ואף אם כבר יעזבו אותה וישונו בתשובה - הרי אחר כך יעזבו את חסדם, יחזרו לעבודה זרה ויתחייבו שוב כליה. ואילו לפי התרגום פרוש הפסוק הוא שיונה אומר שהוא אינו כמו הגויים שעובדים עבודה זרה, שאחרי שהוטב להם מאת ה', הם עוזבים אותו ולא יודעים את ה'.

ולפי פרקי דרבי אליעזר מדבר על אנשי הספינה, שיעזבו את העבודה זרה, שהיא חסד שלהם, ויתגירו.

"ואני בקול תודה אזבחה לה, אשר נדרתי אשלמה, ישועתה לה": אבל אני לא כמוהם, אלא אני אזבח לה זבחים, ואקריב לה קרבן תודה על הנס שעשית אתי, ואשלם לה את מה שנגזרתי במעי הדג.

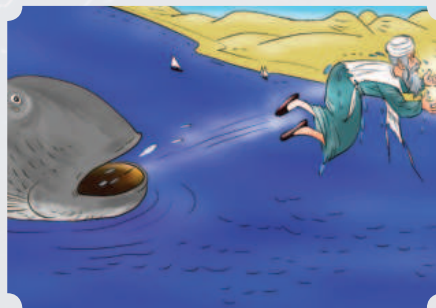
הרחבה: ומה נדר יונה? לפי פרקי דרבי אליעזר, "אשר נדרתי" פירושו להשלות את הלקות לעתיד לבוא ולזבח לה אותו. ויש מובא שער שלא אמר יונה את המשפט: "אשר נדרתי אשלמה" - לא נענה ה' לתפלתו של יונה! ורק לאחר שהזכיר התחייבותו לשלם את נדרו הוא נענה.

ולפי המלבי"ם והאברבנאל הכונה היא שילך לנינה ויקים את מה שגזר, והוא התחיל על שברת, וקבל על עצמו עכשיו שיעשה את שליחותו ה'.

הצלתו של יונה

מיד רמז הקב"ה לדגה, והדג השליף את יונה.

הרחבה: יש מפרשים שבארו שהדגה שבמעייה שקה יונה פלטה

את יונה, ובלעו הדג בשנית, והוא אשר הקיא את הנביא אל היבשה. ואמנם כן משמע מן הפסוקים, שנאמר: "ויאמר ה' לדג ויקא את יונה אל היבשה". באוצר המדרשים מצינו במפרש שהדגה הקיאה אותו ליבשה.

ובזה מובא באור אחר: כשכתוב "דג" זה דג חי, וכשכתוב "דגה" זה דג מת (ולפי זה המית ה' את מרג, ואי יונה התפלל ואמר כך היתה ה' את מרג, והוא הקיא את יונה).

ועוד כתוב בוחר הקדוש (פרשת בשלה), שכיון שיונה לא התפלל במעי הדג, שהיה לו הרחנה, אמר לו הקב"ה: "וכי לך הבאתיך הנה?" ואז הרג ה' את הדג, וכל הדגים התחילו לנשף את הדג כל אחד מצד אחר, ויונה ראה עצמו בצרה גדולה והתפלל. ואם כן, כשהדג חי הוא נקרא דג, אך כשהוא מת הוא נקרא דגה, כמו שכתוב: "והדגה אשר ביאר מתה".

ועל פי זה מובן גם שבתחלה הרג ה' את הדג, ואחרי שיונה התפלל והתקבלה תפלתו, היתה ה' שוב את הדג, ולכן כתוב שוב "דג".

יודע, רזי לבבות אתה מבין, כל מסתרים גלויים לה, אין תעלומות לפני כסא כבודך, ואין נסתר מנגד עיניך. כל רז ורז אתה סודר, וכל דבר ודבר אתה סח. בכל מקום - אתה שם, עיניך צופות רעים וטובים".

המשיך יונה ואמר: "בבקשה ממך, עניי מבטן שאול, והושיעני במצולה, ותבוא באזניך שועתי ותמלא בקשתי, שאתה יושב ברחוק ושומע בקרוב!

אתה הקב"ה נקרא: "מעלה ומוריד" - נא העלני! אתה נקרא: "ממית ומחיה" - הגעתי למות - אגא החיני!" ועוד התפלל יונה בהיותו בתהום הארץ - תחת בית המקדש, וכך אמר (להלן נבאר את הפסוקים במקורם):

הרחבה: למרות שתפלת יונה היא בלשון עבר, רב המפרשים מסבירים שהיא נאמרה כשיונה היה במעי הדגה. אך יש מפרשים המסבירים שיונה התפלל תפלה זו רק לאחר צאתו ממעי הדגה.

"ויאמר: קראתי מצרה לי אל ה' - ויעניי, מבטן שאול

שוועתי - שמעת קולי": מתוך שה' הציל אותי ואני עדין חי, ברור לי שעכשיו כשאני קורא אל ה' מבטן הדג, שהיה לי כשאול - הוא ישמע תפילתי.

"ותשליכני מצולה בלבב ימים ונהר יסבבני, כל משברי וליף עלי עברו": הנה השלכת אותי במצולה, במקום שמי הנהר ומי הים מתחברים בו, והם סובבו אותי, וכל הגלים עברו עלי כשהייתי בתוך הדג. הגלים נקראים "משברי", כי הנחשול שובר ומפרק את הים.

"ואני אמרתי - נגרשתי מנגד עיניך, אף אוסיף להביט אל היכל קדשך": כשהשליכו אותי לים - חשבתי שאני מת ונגרשתי מפני ה', שהעלמת ממני עין. אך כשראיתי שהצלת אותי, עכשיו אני בטוח. שאוסיף להביט אל היכל קדשך, אל בית המקדש, ולמרות שברחתי - תחזיר אותי לנבואה ולהשגתך.

"אפפוני מים עד נפש, תהום יסבבני, סוף חבוש לראשי": המים הקיפו אותי, עד שכמעט יצאה נפשי, עד שבלע אותי הדג. וכאשר שטה הדגה בים, נקשרו קני סוף על ראשה, והיה זה כאלו הסוף קשור על ראשי.

הרחבה: מקאן לומדים חז"ל שה' הראה לו את המקום שבני ישראל עברו בו בים סוף.

"לקצבי הרים ירדתי, הארץ ברחיה בעדי לעולם, ותעל משחת חיי, ה' אלהי": ירדתי לפרקעית הים, לסוף ההרים שבים (קצבי - סוף) הוריד אותי הדג כשהייתי במעיו. חשבתי שהארץ ביבשה סגרה את בריחיה בפני וברחה ממני, כי לא אצא מהדגה לעולם, ויש יהיה קברי. אבל עכשיו שאני עדין חי במעי הדגה, אני בטוח שאצא עוד אל היבשה, ותוציא אותי מהשחת - מהבור הזה.

הרחבה: מקאן לומדים חז"ל ש-ה' הראה לו את היכל ה' ואת הגהינם.

מספרים חז"ל, כי בכל רחוב מרחובותיה היו בו 12 מבואות, וכל מבוי היו בו 12 תצורות, וכל חצר היו בה 12 בתים, ובכל בית 12 גבורים. ולכל גבור היו 12 בנים. ובכל זאת נעשה נס, ויונה היה מכריז בשוק, והיה נשמע קולו בכל העיר ושמעו אותו בכל בית ובית.

"יוקם יונה וילך אל נינוה כדבר ה'" – יונה הלך ונכנס לעיר "כדבר ה'". לא כמו בפעם הראשונה שעשה חשבונות אם ללכת או לא. יונה התחיל ללכת מהלך יום אחד, ואז התחיל לקרא להם: **"עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת"** – שייעו שיש להם עוד 40 יום, ואז נינוה תהפך כמהפכת סדום ועמורה, כי מעשיה היו כמעשיהן.

כונתו של יונה היתה שאם לא יעשו תשובה – תהפך העיר נינוה, ואם יעשו תשובה – **"ההפך"** גור דינם של אנשי נינוה מרע לטוב.

לקריאתו של יונה הקב"ה העניק עצמה מעל לדרך השבע, כאשר הקריאה הדהדה ונשמעה אל כל יושבי העיר וסביבותיה בבת אחת.

אנשי נינוה חוזרים בתשובה

המלכים של האגניה, שהאמינו בה, הגיעו לנינוה, עוד בטרם הספיק יונה להגיע לשערי העיר והם ספרו לאנשי העיר את מה שקרה ליונה. לכן האמינו אנשי העיר בה' והאמינו לדברי יונה, והחליטו לחזור בתשובה. הם קראו יום צום ולבשו שקים.

כשהגיעו דברי הנביא אל מלכה של נינוה – המלך אסנפר, הוא קם מכסאו כדי לשבת על האפדה הוריד את בגדי המלכות ולבש שק. הוא עשה כל זאת כדי להעניק דגמה אישית לבני העיר, למען ולמדו ממעשיו ויכנעו לפני ה' יתברך.

הרחבה: בפרקי דרבי אליעזר (פסוק טו) מבאר שמלך נינוה הוא פרעה מלך מצרים, שאחרי ששבע בים סוף לא מת, אלא הקב"ה השאירו בתים כדי שיספר את גבורתו של הקב"ה. והוא הלך לנינוה ומלך שם, והאריך ימים עד לדורו של יונה הנביא. ויש דעה במדרש, שזה היה סנחריב (אנדר בראשיה).

המלך צוה להכריז בקול זעקה, שגנור מהמלך ומגדולי המלכות שלא רק האנשים יצומו אלא גם בהמות – הקר והצאן לא יאכלו ולא ישתו ולא ירעו במרעה. כונתו היתה להכניע את לב האנשים לחזור בתשובה. המלך הכריז לכל עמו שיצומו עמו שלושה ימים, וכל מי שאינו עושה את הדברים האלה – ישרף באש.

הרחבה: מדוע נצטוו גם למע מאל ומשקה מהבהמות? כדי שגם בהמות יצטוו

לה' יתברך שהוא הנותן להם לכל בשה והוא ירחם עליהם.

המלך צוה גם שכלם יתפסו בשקים – גם האדם וגם בהמות כדי להראות הכנעה. עוד צוה המלך שיקראו בחזקה, בכל לבם, אל ה', וישבו מדרגם הרעה ומכל העברות שעשו ומו החמס והגזל שעשו, כי מסבה זו נגזרה הגזרה עליהם כמו דור המבול ואנשי סדום.

ואכן אנשי נינוה קבלו את דבריו של יונה הנביא בצום ובלבוש שק, ואף קבלו על עצמם את צווי מלכם בענוי הבהמות והחזרת הגזל אשר בידיהם, ולשוב בתשובה לבורא העולם.

בצווי המלך הם הפרידו את התינוקות הרבים שעדיין לא נגמלו מחלב אמם, הרימו אותם כלפי מעלה ואמרו: **"רבונו של עולם! אם אינך עושה למעננו – עשה למען אלו שלא חטאו"**.

הם עשו כך גם לעגלים הרבים, והפרידו אותם מאמותיהם, וכך גם בהמות פצחון בגעיות קאב מחרידות. ואז אמרו אנשי נינוה לקב"ה: **"רבונו של עולם – אם לא תחמל עלינו – אנו לא נחמל על בריותיך אלו"**. כך נסו לעורר רחמי שמים.

חז"ל מתארים מספר דגמאות כיצד אנשי נינוה שבו בתשובה והחזירו את כל מה שגזלו וחמסו כדי שלא ישרף בידם רבב של גזל:

– מציאה שאדם מצא בשדות ובפרמים, בשקים וברחובות, החזירו מיד לבעליה.

– לבנים של גזל שגנבו בארמון של המלך – הרסו את

הארמון כדי להחזיר את הלבנים הגזולות לבעליהן. – כל גזל שהיו בו שני חוטים של גזל – קרעו את הבגד והחזירו את החוטים הגזולים לבעליהם.

וכן אדם שמכר לחברו בית-חרבה (בית שנועד להריסה כדי לבנות עליו בית חדש) ובזמן ששבר את החרבה מצא בה מטמון, החזירו אותו למוכר, אף לא המוכר ולא הקונה רצו לקחת ממנו שלא שללם. המוכר טען: מכרתי לך חרבה עם כל מה שבתוכה. הקונה טען: קניתי רק חרבה ללא מטמון.

הלכו לדין. מה היה עושה הדין? בקש שטר של אותה חרבה וחקר עד 35 דורות אחורה, ומצא יורש לאותו האיש שהטמין אותו מטמון, ואז החזירו אותו לבעליו.

הרחבה: אף בירושלמי (תענית פ"ב ב) כתוב, שהחזירו רק חמס שבכפיהם – רק דברים שכלם ראו, אבל לא מה שהיה חמסה (סמון). (ועין: ליקוט שמעוני דרם חקנא).

לא רק בעברות של ביו אדם לחברו עשו תשובה, אלא אף בעברות של ביו אדם למקום שבו והתחרט. כל אחד מאנשי נינוה אשר ידע שיש בידו עברות שיש עליהם דין מות – עשה תשובה וקבל על עצמו את העונש: סמילה, שרפה, הרג וחנק, וזאת כדי לזכות לחיי העולם הבא! אף מהחטא הקמור של עבודה זרה הם לא שבו! ועדיין נשארו דבוקים באלהי הנכר.

הרחבה: בכל זאת זה הספיק כדי שהקב"ה ירחם עליהם ויבטל את הגזירה, כיון שמלכתחלה גזר דינם בהפיכת נינוה נחתם על הגזל.

הקב"ה מתנחם במעשי נינוה

ראה הקב"ה שהעם עשו כדבר המלך ושוב מדרגם הרעה, והחליט לא לעשות מה שגזר עליהם.

כל מה שגזר הקב"ה על בני אדם הוא רק כדי שישונו בתשובה, אף כששבים הוא מבטל את הגזירה.

הרחבה: לפי הירושלמי לא היתה כאן תשובה שלמה, כי "ויקרא אל ה' בחזקה" מפרש בירושלמי – בנצחון שאינו טענת אמת ובחזקה. הם אמרו אל ה': אם אתה לא מרחם עלינו, גם נחננו לא נרחם על הבהמות שעמדו לגוע, כפי שלמדנו.

זה כשיטת המלבי"ם והאברבנאל ש"חסדים יעזבו" פראשו שאף אם יעשו תשובה – התשובה לא תחזיק מעמד והם ישובו לרשעותם, כפי שלמדנו.

המדרש מספר שאחרי ארבעים יום חזרו כלם לרשעותם, ואף הגדילו להרשיע יותר מן המעשים הראשונים, והפעם לא זכו לאהירות הנביא ויורדו לשאול תחתית.

הרחבה: ובפרקי דרבי אליעזר כתוב שאחרי ארבעים שנה חזרו לסורם.

פרק ד'

יונה מבקש למוות

כשיונה ראה שאנשי נינוה שבו מרעם, וה' שב מחרון אפיו (כך גילו לו ברוח הקדש) – פאב לו הדבר מאוד. הוא ידע שזה יכול לגרם רעה לישראל, שאינם עושים תשובה מזה, וזה יהיה קטרוג גדול על ישראל. פאבו של הנביא התעצם מחמת הידיעה, שה' נחם על הרעה אף שאנשי נינוה לא שבו בתשובה שלמה, שהיה הם עזבו רק את הגזל והחמס, ואף זה רק כלפי חוץ, אף הם המשיכו לעבד עבודה זרה.

לכן נפל יונה על פניו והתפלל אל ה'. הוא פתח את תפלתו ואמר: **"הרי זו היתה הסבה, שלא רציתי ללכת להנביא על נינוה, עוד לפני שירדתי לים, כשהייתי עוד על אדמתי. ידעתי שהם יעשו תשובה, ואתה ה' תסלח להם, שהרי אתה א-ל רחום וחנון ארוך אפים ורב חסד, ואתה מקבל את השבים."**

לכן ברחתי לתרשיש, לפני שפאה אלי הנבואה השניה,

"גבורות רחמיה הרבים – לא הייתי יודע, וחסידי הרבים – לא הייתי מניח שאין מי שיעשה כמעשיך וכגבורתך! יפה עשיתי, יפה פעלתי, יפה רחמתי, יפה חננתי, יפה סלחתי, יפה קרעתי להם שטר חובס, יפה נחמתי על רשעם, מי א-ל כמותך".

יונה המשיך לשבח את הקב"ה: "כלך תשבחות, כסאך

תהלה, כבודך תפארה, אשר מעשה ידיך נעמים, גופך ישועה, פניך כמאיר כל אור, עיניך מקור כל זהר, פיה אמת, שפתותיך חיים, אמת חסדך הגדול על שארית נחלתך – שאמתה מקדים להם רחמים בכל עת, ובכל שעה אתה מוחל לעונם כדי לתן עז וכבוד לשמך, שנאמר: 'למען זמריך כבוד ולא ידם, ה' אלקי לעולם אודך!'

הפטר מנחה של יום פסח

אנחנו קוראים את מה שארע ליונה הנביא בהפטר קריאת התורה במנחה של היום הקדוש – יום הכפורים, כדי ללמוד אותנו על כחה של תשובה, כמו שראינו אצל אנשי נינוה.

טעם נוסף לקריאה זו בזמן המיוחד הזה, כדי ללמוד אותנו שאי אפשר לברח מרצון ה', ואת כל מה שה' רוצה שנתקן – נהיה מכרחים לתקן, ולכן מוטב שנקדים ונעשה זאת מעצמנו.

וראיה לך מיונה הנביא, שחשב שיוכל לברח מדבר ה' ומקיים רצונו – לומר את הנבואה לאנשי נינוה, ובאמת לאחר שיונה טבע בים ונבלע במעי הדג, היה נראה שדבר ה' לא יוכל להתקיים, ולא יהיה מי שיאמר לאנשי נינוה את נבואת ה', אך לבסוף רצון ה' יתברך התקיים במלואו.

גמר
חתימה
טובה!

ששוב לרפואה. ובה בר חנה אומר שם בנמרא: "אני ראיתי את הקיקיון של יונה, והוא דומה לאילן סרק שאינו עושה פרות, וגדל בין בצעי המים, ועל פתחי החנויות מדלים אותו לצל, ומגרעניו עושים שמן". נעין דד"ק.

ובאמת יונה שמח מאוד שה' עזר לו, כי בונתו הייתה לשבת כף 40 יום. אך בעלות השחר למחרת הזמין ה' תולעת על הקיקיון. התולעת הכתה את העץ למטה, במקום שבו הוא יונק את הרטיבות מהאדמה, וכך הוא הפסיק לינק מהאדמה והתיבש מיד מהחם. כך יצא שכל שמחתו של יונה הייתה רק יום אחד.

בבקר הזמין ה' רוח מזרחית חמה מאוד, שמשמיעה רעש גדול ומחרישה את האזנים.

הרחבה: ובנמרא (נשי לא): מבאר רבה שרון זו כשהיא נושבת היא משתקה את כל הרוחות, ורב יהודה אומר שהיא עושה תלמים בים (חרישית מלשון חרישה), וכמו שנאמר "ברוח קדים תשבר אניות תרשיש" (תהלים מ, ח).

הרוח הייתה חמה מאוד והיא הכתה על ראשו של יונה עד שהתעלף מרב חם. כל כך היה קשה ליונה ששוב הוא בקש למות.

באותה שעה זלגו עיניו דמעות כמטר לפני הקב"ה, ו-ה' אמר לו: "יונה! מפני מה אתה בוכה?" "ההיטב חרה לך על הקיקיון?" – כל כך בואב לך על שהקיקיון אבד?" יונה ענה לו: "ההיטב חרה לי עד מות" – כל כך בואב לי, שאני רוצה אפילו למות, או שה' יאמר לי עד יום מותי".

אז הראה לו ה' את האות שבגללו הצמיח את הקיקיון והכהו. ואמר לו ה': "אתה חסד על הקיקיון אשר לא עמלת בו ולא גדלתו שבו לילה היה ובו לילה אבד – תראה איך אתה הצטער על אבדן הקיקיון, שלא עמלת בו, לא נרעת אותו ולא חרש אתו, לא זבלת אותו ולא השקית אותו. בלי לילה אחד הוא גדל וצמח ומיד בלי לילה שלאחריו אבד. והרי אין לך מה להצטער כי בדרך כלל כשאדם משקיע מאמץ ועמל על דבר והוא יורד לטמיון, אז יש לו מה להצטער.

אבל דבר שלא עמלת בו כלל וכלל, ונעשה מהר ולא הוזיק – עליו אין לך מה להצטער".

אם כן, אמר ה' ליונה: "ואני לא אחוס על נינוה העיר הגדולה אשר יש בה הרבה משתים עשרה רבובים אשר לא ידעו כי ימינו לשמאלו ובהמה רבה?" – הרי נינוה היא מעשה ידי, ואיך אתה רוצה שלא אצטער עליה? הרי יש בה הרבה יותר מ-120 אלף ילדים קטנים, שלא יודעים ממין ומשמאלם ולא חטאו, וגם הרבה בהמות שלא חטאו, ומענישים אותם רק בגלל האבות ובגלל האנשים.

ואם כן, כשהם שבו מחטאם – אין סבה להפך את נינוה אלא לרחם עליהם.

כך הוכיח ה' את יונה על מושבותיו ולמד אותו שבדאי יש לחמל ולרחם על כל מי שחזר בתשובה.

יונה מתפלל לה'

באותה שעה נפל יונה על פניו ואמר לפני הקב"ה: "רבונו של עולם, הנהג את עולמך במדת הרחמים! לך נאה תהלה על רחמיה, שכן כתוב: 'לה' א-להינו הרחמים והסלחות', ונאמר: 'כי א-ל רחום ה' א-ל-הינו!' וכן 'מי א-ל כמוך נשא עון', וכן 'חסד ה' מלאה הארץ'. ולא עוד, אלא שאתה יושב על כסא רחמים, רחמים בימין, וסליחה וחסד מלפניך, ופדות מאחריך, שנאמר: 'כי עם ה' חסד והרחבה עמו פדות', וכתוב: 'ישוב אל ה' וירחמנו ואל אלוקינו כי ירבה לסלוח'!

כדי שלא ישובו בתשובה, ואז לא יהיה קטרוג על ישראל. גם רציית שהגויים האלו יאבדו, וגם שלא יקראו לי נביא שקר".

הרחבה: יש כמה סבות לכך שיונה קבש נבואתו: א. שלא יהיה קטרוג על ישראל. ב. שלא יקראו לי נביא שקר – שהרי אם לא התקיים הפיכת נינוה, יאמרו שהוא נביא שקר, והיה חלול ה' גדול. ג. שלא רצה להנבא לגוים.

לכאורה קשה מאוד, הרי נביא שכושב נבואתו חיב מיתה? אלא שיונה מסר נפשו למען ישראל, ומפני כל הסבות האלו אינו נקרא 'כושב נבואתו'. (חומת אפר).

מחמת צעריו של יונה נפל עליו חלי קשה, עד שבקש מ-ה' ואמר שהוא רוצה למות ולא לראות ברעת עם ישראל, שהוא עצמו גרם לה.

הרחבה: כמו משה רבנו שאמר לקב"ה: "מחני נא מספרך", וגם "הרגני נא הרג".

הקב"ה שולח ליונה סימן

אך הקב"ה לא שמע לבקשתו ושאל את יונה: "האם זה חרה לך מאוד? הנה אראה לך אות, ועל ידו לא יחרה לך על כך שאני שולח לשבים בתשובה".

יונה יצא מן העיר וישב ממוזרח לעיר. הוא בנה לו שם סכה וישב תחתיה בצל, כדי לראות מה יהיה עם נינוה: האם האנשים יעשו תשובה? האם הם יעמדו בתשובתם? והאם יתקיימו דברי ה', שעוד 40 יום נינוה תהפך?

השהות בסכה הייתה קשה במיוחד, שכן חז"ל מספרים שעצי הסכה לא היו מלאים בכלל בג הסכה מלכתחילה, ואף נטו להתיבש, כך שהיה שם חם מאוד. זבובים, יתושים, נמלים ופרעושים עקצו את יונה וצערו אותו, עד שהוא בקש למות.

כדי שיעצי הסכה לא יתבשו מהשמש, ויונה לא ישאר בלי צל כלל, הזמין לו ה' והצמיח לו עץ קיקיון. הקיקיון הוא עשב שהעלים שלו גדולים מאוד ורחבים, וכך היה ליונה צל שיציל אותו מהשמש המעיקה עליו. המיוחד בעץ הקיקיון הוא שהקיקיון יונק כל הזמן רטיבות מהאדמה, וכך הוא נשאר לח ומשנה אורה נעימה לשוהים מתחתיו.

הרחבה: המדרש מספר שהקיקיון עלה על ראש יונה בלי לילה, ובשחרית עלו עליו 275 עלים, וצל כל עלה ועלה היה 4 זרתות וספח, כך שארבעה אנשים יכולים לישב בצלו של הקיקיון ולהנצל.

מחם השמש.

הרחבה: מה עץ הקיקיון? האבן עזרא אומר שזה דלעת או קרא. אך בנמרא (שבת כא) נאמר שזהו עץ שמגרעניו עושים שמן מיק

כִּינּוּ אֶתְנִי וְאֶת הָעוֹלָם כּוֹלֵל

פּוֹתֵחַ אֶת יָדוֹ
וּמִשְׂבִּיעַ לְכָל חַיָּו
רָצוֹן

אֶרֶץ חֲמֹדָה טוֹבָה וְרַחֲבָה

מִשְׁכַּן שִׁילָה

76

לְרַחֵם בּוֹ עֲלֵינוּ וְלְהוֹשִׁיעֵנוּ. וְזָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְנִתְחַלֵּץ מִיָּד הַחַיִּים בּוֹ בְּיָמֵינוּ לְטוֹבָה, וְיִפְקְדֵנוּ בּוֹ לְכַרְכָּה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בְּדָבָר כְּבוֹדָהּ שֶׁל יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּם וְחֻנּוּ וְחֶמֶל וְרַחֵם עֲלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶּךְ שְׂמוֹת עֲיִינוּ, כִּי אֶל מֶלֶךְ חֲנוּן וְרַחֵם אֲתָהּ:

בְּחֻכּוֹת אוֹמֵר: **בְּפִרְוֵי אוֹמֵר:**

בִּימֵי מִתְחַלְתָּן לָן וְחֻקֵּן בְּהֵן גְּדוֹל שְׁמוֹנָא וּבְיָנוּ
 בְּשִׁמְרֵהּ מִתְּחַלְתָּן לָן וְחֻקֵּן בְּהֵן גְּדוֹל שְׁמוֹנָא וְלִשְׁבָּחָהּ
 תּוֹרֶתְהָ וְלִדְעֻבְיָהּ מִחֻקֵּי רִיבָהּ, וְאַתָּה בְּרַחְמֵיךְ הַרְבֵּים
 עֲשֵׂתָהּ לָהֶם גִּעַת עֲרָתָה. רַבָּת אַתְּ רִיבָה. דְּהֵת אַתְּ
 רִיבָה. וְקָמַת אַתְּ קִנְיָתָה. מִסְרֵת גְּבוּרִים בִּדְלִישִׁים.
 וְזִבְיָם בִּדְ מַעֲמֵיךְ וְלִשְׁעֵיךְ בִּדְ עֲדֻקִּים. וְזִמְאָמִם בִּדְ
 שְׁחֹרִים. וְזִרִים בִּדְ עוֹסְקֵי תּוֹרֶתְהָ. לָךְ עֲשִׂיתָ שֵׁם גְּדוֹל
 קְדוּשָׁה בְּעוֹלָמְךָ. וְלַעֲמֹד יִשְׂרָאֵל שִׁשִּׁית חֲשֹׁנֵהּ גְּדוּלָּהּ
 וְיִפְקֹן מִיָּמִים הַזֶּה. וְאַחֲרָיָךְ בָּדָא בְּגִידִי לְדָבִיר בִּיטִי
 וְלִפְנֵי אֵת הַיְכָלְךָ. וְנִמְרוּרָה אֶת מִקְדָּשְׁךָ. וְהַתְּרַקֵּץ בְּרוֹת
 מִתְּצִיּוֹת קִדְשֵׁךְ. וְקִבְעוּ נִסִּים יְמִי חֲקֵת אֵלוֹ הַבְּלֵל
 בְּיַחְדָּוָהּ. וְעֲשִׂיתָ מַעֲמָם גַּסִּים וְנִפְלְאוֹת וְנֹדֶד לִשְׁמֹךְ
 הַגְּדוֹל מִפְּלָה:

עוברת

שבת קודש ה' תשרי

נפתלי בן יעקב אבינו, משבטי ירה.
ר' נפתלי ב"ר מלובלין.

יום ראשון ו' תשרי

ר' אריה לייב משפולי, הסבא משפולי.
ר' יעקב יוסף, הרופא מבגדאד, מוח"ס 'שמן הטוב'.
ר' שמואל אברהם צדקה חוצין.
ר' בנימין גרין.
ר' ישראל טוויסיג.
ר' צבי הירש קופשין.

יום שני ז' תשרי

זבולון בן יעקב אבינו, משבטי ירה.
ר' חנוך משה אנגל, ראש ישיבת המקובלים בית אל ומחכמי ירושלים.
ר' יוסף ברבי, מגדולי הרבנים בג'נה, מוח"ס 'ילדי יוסף'.
ר' מרדכי בן ר' דוד מטאלנא.

יום שלישי ח' תשרי

ר' אבנר ישראל בן ר' וידאל הצרפתי, ראב"ד פאס.
ר' שלמה בכור חוצין.
ר' אברהם כלפון, ראב"ד טריפולי, מוח"ס 'חיי אברהם'.
ר' נח מלכוויטש.
ר' אלעזר ניסן טייטלבוים.

יום רביעי ט' תשרי

ר' סעדיה בן ר' דוד קאפה, מחכמי הישיבה הכללית בצנעה.
ר' אברהם סבע, מגדולי ספרד, בעל 'צרוח המור'.
ר' יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק מבריסק, הגר"ז סולובייצ'יק.
ר' שלום הכהן יחזקוני, מחכמי גרבה.

יום חמישי י' תשרי

ר' ברוך צבייר הכהן, מחכמי גרבה, מוח"ס 'זרע ברוך'.
ר' יהודה הלוי אשלג, בעל פירוש 'הסולם' לזוהר.
ר' דוד צאנז, מראבי מרוקו, מוח"ס 'משכיל לדוד'.
ר' דוד כנאפו, ראב"ד מווגאדור - אסורא.
ר' דוד ג'אר, דיין בתוניס.
ר' שמעון נתן נטע בידרמן, האדמו"ר מלעלוב.

יום שישי י"א תשרי

ר' משה הלוי, רבו של ר' יצחק בן אבליד.
ר' שלמה בוחבוס, מייחדי ק"ק בית אל.
ר' ישראל מקוקק חדאד, מחכמי גרבה.
מוח"ס 'אשבעי לחם'.
ר' משה חבוש.
ר' משה ימיני.
ר' שמואל חי בלעייט.
ר' אשו פריינד, מייסד יד עזרה.

"טוב שם משמך טוב."

המרחם על כל בריותיו, הוא יחוס ויחמול וירחם על

יום שלישי - ח תשרי אברהם אלברט חדידה בן יקוט ז"ל הוקדש ע"י עודד חדידה הי"ו	יום ראשון - ו' תשרי חנה שמואל בת שמחה ז"ל הוקדש ע"י משפחת גמליאל הי"ו	יום שבת - ה' תשרי אריה גולדמן בן צבי ז"ל הוקדש ע"י שמואל טובי הי"ו
יום שלישי - ח תשרי שולמית אלזם בת אסתר ז"ל הוקדש ע"י הרב שמואל אלזם הי"ו	לחקדשות: 073-222-4-999	יום שבת - ה' תשרי עמוס ביתאן בן מיכאל ז"ל
יום שלישי - ח תשרי איילה ימנה דרהין בת סעדה ז"ל הוקדש ע"י דוד דרהין הי"ו	לחקדשות: 073-222-4-999	יום שבת - ה' תשרי יוסף בן מרים ז"ל הוקדש ע"י בני המשפחה הי"ו
יום שלישי - ח תשרי חכם ששון עזרא צחיק בן דינה ז"ל	יום שני - ז' תשרי מישל רות סעדה בת שרה ז"ל הוקדש ע"י ונסה אימי הי"ו	יום שבת - ה' תשרי שמואל ז"ל בן יבדלחט"א ר' ישראל הי"ו עשור לפטירתו
יום שלישי - ח תשרי אליעזר יוחלם בן דב ז"ל	יום שני - ז' תשרי יהודית בת יצחק ז"ל הוקדש ע"י רועי שי פרחי הי"ו	לחקדשות: 073-222-4-999
יום שלישי - ח תשרי שלמה הרוש בן חסיבה ז"ל הוקדש ע"י משפחת טולדנו הי"ו	יום שני - ז' תשרי אליעזר כהן בן מונבאר (שרה) ז"ל הוקדש ע"י יסמין כהן הי"ו	לחקדשות: 073-222-4-999
לחקדשות: 073-222-4-999	יום שני - ז' תשרי ישעיהו בן אורידה ז"ל הוקדש ע"י משפחת בלחסאן הי"ו	
לחקדשות: 073-222-4-999		

היה ה' הניחם בנן עדה, הם וכל בני ישראל השוכבים עמיהם, בכלל הרהמים

והאדמה לא תתן את יבוליה ואבדתם מתרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם: ושמעתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לבשר בשר בבייתך ובכלתך בדרך ובשכרך ובקומך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: למען ידו ימיהם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על מגפי בגדיהם לזרזם ונתנו על ציצת הכהן פתיל תכלת: והיו לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי ויהייתם קדשים

(בחדש) ברוך, שם כבוד מלכותו. לעולם ועד:
ואהבת את יי א-להינו בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך: ושננתם לבבך וזכרתם בם בשבתך בביתך ובכלתך בדרך ובשכרך ובקומך: וקשרתם לאות על ידך והיו לטוטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:
והיה אם שמעת תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגןך ותידשך ויצתרך: ונתתי עשב בשדה לבשתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועברתם אחרים והשתחיתם להם: וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר

בגלגול אחר לכל בר ישראל ולא יענש שום אדם בסבתו. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי:
ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם. המפיל חבלי שנה על עיני ותנומה על עפעפי ומאיר לאישון בת עין. יחי רצון מלפניך יי א-להי וא-להי אבותי, שתשכיבני לשלום ותעמידני לחיים טובים ולשלום ותן חלקי בתורתך. ותרגילני לדבר מצוה ואל תרגילני לדבר עברה. ואל תביאני לידי חטא ולא לידי נסיון ולא לידי בזיון. וישלט בי יצר הטוב ואל ישלט בי יצר הרע. ותצילני מיצר הרע ומחולאים רעים ואל יבהילוני חלומות רעים ותרהורים רעים ותתא מטתי שלמה לפניך והאר עיני פן אשן חמות. ברוך אתה יי המאיר לעולם כלו בכבודו:
שמע ישראל, יי א-להינו, יי אחד:

ק"ש על המיטה

לשם חוב קדשא ברוך הוא ושכינתו. בדחילו ורחימו. ורחמינו דחילו. ליתדא שם אות יי אות ה' בשם אות יי ואתה ה' ביחודא שלים בשם כל ישראל. הריני מקבל עלי א-להותי ותפרך ואבתו ויראתו. ותרני ירא ממנו בגין דאיתו רב ושלט על כלא. וכלא קמיה כלא. ותרני ממלכו על כל אבר ואבר וגיד וגיד מרמח אברים וסיה גידים של גופי נפשתי. רוחי נשמותי מלכותי ממורה ושלמותי. ותרני עבד לשם יתברך. ורחמי ברחמי וזני לעבדו בלבב שלם ונפש חפצה. אמן פן יהי רצון:

רבונו של עולם הריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או שחטא כנגדי. בין בגופי בין במקומי בין בכבודי בין בכל אשר לי. בין באנס בין ברוצן בין בשוגג בין במזיד בין בדבור בין במעשה. בין בגלגול זה בין

אזכרה

יום המוות מיום הולדתו

נפש רוח ונשמה של הנפטר בשם טוב מן העולם:

יום רביעי - ט תשרי לידיה בת שורה ז"ל	יום חמישי - י תשרי שולמית כהן בת רומיה ז"ל	יום שישי - יא תשרי הרב משה שלום קארפ בן מרדכי מאיר ז"ל
יום רביעי - ט תשרי חנניה בן סרה ז"ל	יום חמישי - י תשרי דליה כאדיה בת תמר גמר ז"ל	יום שישי - יא תשרי אלים עליזה בן שושן בת פרחיה ז"ל
יום רביעי - ט תשרי ישראל אדלשטיין בן שמואל ומלכה ז"ל	יום חמישי - י תשרי עובדיה מיכאל בן רחל ז"ל	יום שישי - יא תשרי עידה בן יחיא שלום ז"ל
יום רביעי - ט תשרי סוסנה בת אלה ז"ל	יום חמישי - י תשרי שאוץ אגרונוב בן גרשון אליהו ז"ל	יום שישי - יא תשרי דבורה קסטנר בת מרדכי וחיה ז"ל
יום רביעי - ט תשרי אברהם יצחק חליווה בן רחל ז"ל	יום חמישי - י תשרי לייאן סיבוני בת רבקה ז"ל	יום שישי - יא תשרי חנה חיה אליאני בת רחל ז"ל
יום רביעי - ט תשרי יהודה רפאל דמרי בן טחפה ז"ל	יום חמישי - י תשרי שלמה דדון בן עישה ז"ל	יום שישי - יא תשרי להקדשות: 073-222-4-999
להקדשות: 073-222-4-999	יום חמישי - י תשרי שמעון בן שרה ז"ל	יום שישי - יא תשרי להקדשות: 073-222-4-999
להקדשות: 073-222-4-999		

הסליחות וכן יחי רצון ונאמיר אמן | תהיה נשמתם צדקה בעדור החיים

לא-להיכם: אני יי א-להיכם אשר הוצאתם אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם:

(תורה ואומר) יי א-להיכם אמת.

יעלו חסידים בכבוד, ורגנו על משכבותם: רוממות א-ב בגורנם, וחרב פיפיות בידם:

הנה מטות שלשמה ששים גברים סביב לה, מגביר ישראל: כלם אחי חרב מלמדי מלחמה, איש חרב על ירכו מפתח בלילות: (חזון מפסוק "תהי מטותי" שלוש פעמים)

יבקר יי וישמרה: יאר יי פניו אליך ויחנה: ויא יי פניו אליך וישם לך שלום:

ישב בסתר עליון, בצל ש-די יתלונן: אמר ליי מחסי ומצותתי, א-להי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח יקוש

מדבר הוות: באברתו יסר לך ותחת נפיו תחסה, צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפתח לילה, מחץ ועוף יומם: מדבר באפל יתרה, מקטב ושיד צהרים: יפל מצדך אלק ורבבה מימנה, אלק לא יגש: רק בעיניך תביט, ושלמת רשעים תראה: כי אמת יי מחסי:

בשבתות ובמים שלא אומרים בהם תחנון (ראה בלוח בספר 2) - לא אומרים וידוי.

אנא יי א-להינו וא-להי אבותינו, תבא לפניך תפלתנו, ואל תתעלם מלכנו מתחנונו, שאין אנהנו עין פנים וקשה ערך לומר לפניך יי א-להינו וא-להי אבותינו צדיקים אנהנו ולא חטאנו, אכל חטאנו, עינו, פשענו, אנהנו ואבותינו ואנשי ביתנו: אשמתנו, גנזנו, גלנו, דברנו דפי ולשון הרע, הקונו, ותרשענו, וזנו, חסנו, טפלו שקר ומרמה, ועצנו עזות רעות, מזנו.

מסנו, לצנו, מרדנו, מרנו דבריה, נאצנו, נאפנו, סרנו, עינו, פשענו, פגמנו, צרנו, צערנו, אב ואם, קשנו ערך, רשענו, שחנתנו, תעבנו, תענו ותשתענו, וסרנו ממצותיך וממשפטיו הטובים ולא שנה לנו, ואמת צדוק על כל הפא עלינו, כי אמת עשית, ואנהנו הרשענו:

יש לקרוא את הנוסח המלא של "אנא בכח" כולו מידי לילה, ולאחר מכן לחזור על הפסוק של אותו יום 3 פעמים, שימו לב! יום ראשון בלילה נחשב כיום שני, יום שני בלילה נחשב כיום שלישי וכן הלאה.

יום ראשון (לקראת במוצ"ש) אנא בכח, גדלת ימינה, תתיר צרונה, אבי יי יי

יום שני (לקראת ראשון בלילה) קבל רנת, עמך, שגבנו, טהרנו נורא, (קרי"ש ש"ן)

יום שלישי (לקראת שני בלילה) נא גבור, דורשי יחודה, כבבת שמרם, (גיד יכ"ש)

יום השנה לפטירת הוריהם או יקיריהם מתקרב?

זוהי חובתכם להחזיר להם טובה ונחת, פעם בשנה!

הקדישו את הגיליון לעילוי נשמתם

והיו שותפים בזיכור הרבים והפצת התורה של יותר מ-100,000 משפחות בכל רחבי הארץ וכך תזכו שבשבת האזכרה לפטירת יקיריהם ילמדו רבבות מעמך ישראל לעילוי נשמתם בגיליון 'משכן שילה'

וכל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו.

בנוסף

ניתן להקדיש את הגיליון להצלחה, רפואה, זיווג הגון, זרע קודש של קיימא ועוד. הקדשות אלו יפורסמו בשולי הגיליון.

יום רביעי (לקראת בלילה) ברכם שחרם, רחמי צדקתה, תמיד גמלם, (בס"ר צ"ח)

יום חמישי (לקראת רביעי בלילה) חסין קדוש, ברב טובה, נהל ענתה, (חק"ב ט"ז)

יום שישי (לקראת חמישי בלילה) יחיד גאה, לעמך פנה, זוכרי קדשתה, (גיד פ"ק)

יום שבת (לקראת בשישי בלילה) שונעתנו קבל, ושמע צעקתנו, יודע תעלומות, (שק"ו צ"ח)

(בחדש) ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד.

אתה תקום תרחם ציון, כי עת תלנה כי בא מועד: בידך אפקיד רוחי, פדיתה אותי יי א-ל אמת:

מבצע

מהיר אל היר

קוראים יקרים!

הנכם מוזמנים להשתתף במבצע של

לימוד תורה בן חצי שעה (לפחות)

במוצאי יום הכיפורים

להצלחת ואחדות עם ישראל

4 זוכים

₪250

2 זוכים

₪500

זוכה 1

₪1000

כיצד נכנסים להגרלה?

- מתקשרים החל ממוצאי יום הכיפורים עד ליום ראשון,

י"ג בתשרי (בשעה 24:00).

- הרישום מתבצע באופן אוטומטי על ידי הקשת מספר

זהות + מספר פלאפון.

- ניתן להירשם פעם אחת בלבד.

- הפרסים בשוברי קנייה במגוון חנויות.

- תנאים וכללים מלאים ניתן לשמוע בקו

ההרשמה.

- המבצע לגברים ונשים מגיל 6 עד 120...

לרישום: 079-970-80-16